

UDKAST

Forslag

til

Lov om ændring af lov om friskoler og private grundskoler m.v., lov om efterskoler og frie fagskoler og lov om private institutioner for gymnasiale uddannelser

(Øgede frihedsgrader, rammer for donationer og styrket tilsyn med de frie skoler m.v.)

§ 1

I lov om friskoler og private grundskoler m. v., jf. lovbekendtgørelse nr. 1111 af 30. august 2018, som ændret ved § 1 i lov nr. 397 af 2. maj 2018, lov § 11 i lov nr. 745 af 8. juni 2018 og § 3 i lov nr. 1736 af 27. december 2018, foretages følgende ændringer:

1. I § 5, stk. 6, 1. pkt., indsættes efter »hinanden«: »jf. dog 2. pkt., § 5 b, kapitel 8 b og kapitel 8 c«.

2. I § 5 indsættes som stk. 12 og 13:

»Stk. 12. Bestyrelsesmedlemmer på skoler, der er godkendt efter § 7 a, skal ved deres tiltræden underskrive en erklæring, der skal offentliggøres på skolens hjemmeside.

Stk. 13. Undervisningsministeren fastsætter nærmere regler om indhold af den i stk. 12 nævnte erklæring.«

3. Efter § 5 a indsættes:

»§ 5 b. Undervisningsministeren kan godkende, at en fri grundskole (hovedskolen), der modtager statstilskud efter denne lov, uanset bestemmelsen i § 5, stk. 6, 1. pkt., kan oprette og drive en afdeling, hvor der til elever, der er indskrevet på afdelingen, gives undervisning efter § 1. Hovedskolen og dens afdelinger har én bestyrelse, jf. § 5, stk. 7, én leder, jf. § 6, stk. 1, 1. pkt., og én forældrekræds, jf. § 9.

Stk. 2. Undervisningsministerens godkendelse efter stk. 1 sker efter de regler, der gælder for oprettelse af nye skoler. Det er endvidere en betingelse for godkendelse efter stk. 1, at den enkelte afdeling er beliggende i samme kommune (skolekommunen) som hovedskolen eller i en nabokommune til hovedskolens skolekommune, og hovedskolen maksimalt har to afdelinger, jf. stk. 1, og § 2 c i lov om private institutioner for gymnasiale uddannelser.

Stk. 3. En hovedskoles beslutning om at oprette en afdeling, jf. stk. 1, skal være truffet i overensstemmelse med skolens procedure for vedtægtsændring og indarbejdes i vedtægten, når oprettelsen er godkendt. Nedlæggelse af en afdeling kan kun ske ved udgangen af et skoleår og en beslutning herom skal være truffet i overensstemmelse med skolens procedure for vedtægtsændring.

Stk. 4. For undervisning på en afdeling, jf. stk. 1, gælder de samme krav som til en fri grundskole. Undervisningen i en afdeling kan dog uanset § 2, stk. 1 og 2, begrænses til at omfatte elever i børnehaveklassen og til og med 4. klassetrin. For en afdeling omfattet af 2. pkt. gælder:

- 1) Elevtalskravene i § 2, stk. 1, nr. 1 og 2. For en nyoprettet afdeling skal kravet i § 2, stk. 1, nr. 1, være opfyldt i afdelingens tredje skoleår, og kravet i § 2, stk. 1, nr. 2, i afdelingens femte skoleår.
- 2) Uanset elevtalskravene i § 19, stk. 1, 1. og 2. pkt., ydes tilskud i henhold til denne lov, hvis afdelingen har mindst 20 elever.
- 3) Uanset elevtalskravene i § 19, stk. 1, 4. pkt., skal en nyoprettet afdeling i det første skoleår pr. 5. september have mindst 9 elever og i det andet skoleår pr. 5. september mindst 15 elever.

Stk. 5. Eleverne i en afdeling, jf. stk. 1, tæller ikke med ved beregningen af klassetrinskrav, jf. § 2, stk. 1 og 2, for hovedskolen eller andre afdelinger af hovedskolen.

Stk. 6. Ved beregning af statslige tilskud efter kapitel 4 betragtes en hovedskole og afdelinger, jf. stk. 1, som en samlet skole bortset fra beregningen af elevtalskrav, jf. § 19, stk. 1, der skal opgøres for hovedskolen eller afdelinger af hovedskolen hver for sig som særskilte skoler, dog bortset fra ved beregningen af grundtilskud efter § 11, stk. 6, hvor der kun ydes ét grundtilskud.

Stk. 7. Den kommune, hvori en afdeling er beliggende, anses for afdelingens skolekommune, jf. § 3, stk. 4, § 8, stk. 1, § 9 b, stk. 1, § 9 g, stk. 1, § 11 b, stk. 2, nr. 2, og § 23.

§ 5 c. En fri grundskole, der modtager statstilskud efter denne lov, kan i medfør af en skriftlig aftale mod vederlag varetage administrative opgaver for andre frie grundskoler omfattet af denne lov.

Stk. 2. Undervisningsministeren kan fastsætte regler om betingelserne for skolernes varetagelse af administrative opgaver, herunder om karakteren og omfanget af administrative opgaver.«

4. I § 7 a, *stk. 3*, indsættes efter »frister herfor« , om personlig underskift på materialet, om personligt fremmøde ved underskriften og ved aflevering af materialet og om offentliggørelse af visse dele af materialet på skolens hjemmeside senest ved starten af undervisningen.«

5. I § 9 f indsættes som *stk. 2 og 3*:

»*Stk. 2.* Undervisningsministeren kan som led i et tilsyn med en skole pålægge bestyrelsesmedlemmer at underskrive en erklæring, der skal offentliggøres på skolens hjemmeside.

Stk. 3. Undervisningsministeren fastsætter nærmere regler om indhold af den i stk. 2 nævnte erklæring.«

6. I § 20 b, *stk. 2, 1. pkt.*, indsættes efter »drift i øvrigt« »og om bestyrelsens medlemmer, jf. § 5, stk. 8 og 9,«

7. I § 22, *stk. 1*, udgår »fra en donator« og »på over 20.000 kr. eksklusive moms«.

8. I § 22 indsættes efter stk. 1, som nyt stykke:

»*Stk. 2.* Skolen skal inden 30 dage efter modtagelse af en donation på over 20.000 kr. eksklusive moms skriftligt redegøre for, om der er tilstrækkelig sikkerhed for, at skolen ved modtagelse af donationen opfylder kravene i § 1, stk. 2, 2. pkt., og § 5, stk. 2. Den skriftlige redegørelse underskrives af skolens bestyrelse og offentliggøres på skolens hjemmeside.«

Stk. 2-4 bliver herefter stk. 3-5.

9. I § 22 *stk. 2*, der bliver *stk. 3*, indsættes efter »*stk. 1*«: »eller *stk. 2*«.

10. I § 22, *stk. 3*, der bliver *stk. 4*, ændres »jf. *stk. 2* til: »jf. *stk. 3*«.

11. I § 22, *stk. 4*, der bliver *stk. 5*, ændres »jf. *stk. 3* til: »jf. *stk. 4*«.

12. Efter § 22 indsættes:

»§ 22 a. Skolen må ikke modtage donationer på over 20.000 kr. eksklusive moms fra offentlige myndigheder eller fysiske eller juridiske personer fra lande uden for EU og EØS.

Stk. 2. Skolen må ikke indgå aftaler om leje af lokaler, bygninger eller arealer ejet af en offentlig myndighed eller fysiske eller juridiske personer fra lande uden for EU og EØS.

Stk. 3. Undervisningsministeren kan godkende, at en skole modtager en donation på over 20.000 kr. eksklusive moms fra offentlige myndigheder eller fysiske eller juridiske personer fra lande uden for EU og EØS, jf. *stk. 1*, og at en skole indgår aftale om leje af lokaler, bygninger eller arealer ejet af en offentlig myndighed eller fysiske eller juridiske personer fra lande uden for EU og EØS, jf. *stk. 2*. Det er en betingelse for godkendelse, at der efter ministerens skøn er tilstrækkelig sikkerhed for, at skolen ved modtagelse af en donation omfattende af *stk. 1* og ved indgåelse af en aftale om leje af lokaler, bygninger eller arealer omfattende af *stk. 2*, opfylder kravene i § 1, *stk. 2*, og § 5, *stk. 2*.

Stk. 4. Skolen skal i sin ansøgning om godkendelse efter *stk. 3* skriftligt redegøre for, om der er tilstrækkelig sikkerhed for, at skolen ved modtagelse af en donation omfattende af *stk. 1* og ved indgåelse af en aftale om leje af lokaler, bygninger eller arealer omfattende af *stk. 2*, opfylder kravene i § 1, *stk. 2*, og § 5, *stk. 2*.

Stk. 5. Modtager en skole donationer i strid med *stk. 1*, skal skolen returnere donationen til donatoren inden 30 dage fra modtagelsen. Donationer, der ikke kan returneres til donatoren inden 30 dage fra modtagelsen, skal overføres til en konto hos Undervisningsministeriet inden for samme frist.

Stk. 6. En donator, hvis donation er overført til en konto hos Undervisningsministeriet, jf. *stk. 5*, kan, indtil 6 måneder efter at donationen er overført, kræve donationen tilbagebetalt fra Undervisningsministeriet.

Stk. 7. Donationer, der ikke er krævet tilbagebetalt inden for fristen i *stk. 6*, tilfalder statskassen.«

13. I § 33, *stk. 1*, indsættes før »og § 23«: »§ 22, § 22 a«.

14. *Overskriften* til kapitel 8 a affattes således:

»Dagtilbud, heltidsskolefritidsordninger og klubtilbud fra 4. klassetrin«

15. I § 36 b indsættes efter *stk. 2* som *stk. 3* og 4:

»*Stk. 3.* Frie grundskoler kan for børn fra 4. klassetrin etablere og drive klubtilbud efter dagtilbudslovens regler. Den overordnede ledelse af en fri grundskoles klubtilbud for børn fra 4. klassetrin påhviler skolens bestyrelse.

Stk. 4. Skolen indgår aftale med kommunalbestyrelserne i børnenes bopælskommuner om tilskud til ordningen. Forældrebetaling skal sammen med eventuelle kommunale og private tilskud dække

alle direkte driftsudgifter til ordningen. Skolen skal føre et særskilt regnskab for ordningen. Regnskabet skal være en del af skolens samlede regnskab, jf. § 24.«

16. § 37, stk. 6, ophæves.

§ 2

I lov om efterskoler og frie fagskoler, jf. lovbekendtgørelse nr. 94 af 8. februar 2018, som ændret ved § 7 i lov nr. 745 af 8. juni 2018 og § 2 i lov nr. 1736 af 27. december 2018, foretages følgende ændringer:

1. I § 1 indsættes som *stk. 5*:

»*Stk. 5.* Skolerne skal efter sit formål og hele sit virke forberede eleverne til at leve i et samfund som det danske med frihed og folkestyre samt udvikle og styrke elevernes demokratiske dannelse og deres kendskab til og respekt for grundlæggende friheds- og menneskerettigheder, herunder ligestilling mellem kønnene.«

2. Efter § 5 c indsættes i kapitel 2:

»§ 5 d. Ved godkendelse til tilskud efter § 1, stk. 1, 1. pkt., af en skole med henblik på start af undervisningen inden den 1. august 2029 skal undervisningsministeren påse, om

- 1) den nye skoles formål og virke må skønnes at ville være i overensstemmelse med § 1, stk. 5,
- 2) personkredsen bag oprettelsen af den nye skole har eller har haft et virke, der ikke er foreneligt med § 1, stk. 5, og som konkret må skønnes at kunne få betydning for den nye skoles opfyldelse af § 1, stk. 5,
- 3) der er gennemsigthed omkring sammensætningen af en eventuel skolekreds el. lign., og
- 4) den nye skole vil kunne opfylde kravet i § 6, stk. 1, nr. 2.

Stk. 2. Undervisningsministeren kan fastsætte nærmere regler om behandling af en ansøgning om godkendelse efter stk. 1, herunder om krav til materiale, der skal indsendes til brug for behandlingen, og frister herfor, om personlig underskift på materialet, om personligt fremmøde ved underskriften og ved aflevering af materialet og om offentliggørelse af visse dele af materialet på skolens hjemmeside senest ved starten af undervisningen.«

3. I § 7 indsættes som stk. 7 og 8:

»*Stk. 7.* Bestyrelsesmedlemmer på skoler, der er godkendt efter § 5 d, skal ved deres tiltræden underskrive en erklæring, der skal offentliggøres på skolens hjemmeside.

Stk. 8. Undervisningsministeren fastsætter nærmere regler om indhold af den i stk. nævnte erklæring.«

4. I § 10, *stk. 1*, indsættes som *2. pkt.*:

»En skole, der vil lade hovedparten af skole- og undervisningsvirksomheden overgå fra at foregå i bygninger eller lokaler, som skolen ejer, til at foregå i lejede bygninger eller lokaler, skal, forinden skolen eller kurset indgår endelige salgs- og lejeaftaler, senest 4 uger før skriftligt orientere undervisningsministeren herom, herunder fremsende udkast til de påtænkte salgs- eller lejeaftaler.«

5. Efter § 11 indsættes:

»§ 11 a. Skolen må ikke modtage anonyme donationer.

Stk. 2. Skolen skal inden 30 dage efter modtagelse af en donation på over 20.000 kr. eksklusive moms, skriftligt redegøre for, om der er tilstrækkelig sikkerhed for, at skolen ved modtagelse af donationen opfylder kravene i § 1, stk. 5, og § 6, stk. 1, nr. 2. Den skriftlige redegørelse underskrives af skolens bestyrelse og offentliggøres på skolens hjemmeside.

Stk. 3. Modtager en skole donationer i strid med stk. 1 eller stk. 2, skal skolen returnere donationen til donatoren inden 30 dage fra modtagelsen. Donationer, der ikke kan returneres til donatoren inden 30 dage fra modtagelsen, skal overføres til en konto hos Undervisningsministeriet inden for samme frist.

Stk. 4. En donator, hvis donation er overført til en konto hos Undervisningsministeriet, jf. stk. 3, kan, indtil 6 måneder efter at donationen er overført, kræve donationen tilbagebetalt fra Undervisningsministeriet.

Stk. 5. Donationer, der ikke er krævet tilbagebetalt inden for fristen i stk. 4, tilfalder statskassen.

§ 11 b. Skolen må ikke modtage donationer på over 20.000 kr. eksklusive moms fra offentlige myndigheder eller fysiske eller juridiske personer fra lande uden for EU og EØS.

Stk. 2. Skolen må ikke indgå aftaler om leje af lokaler, bygninger eller arealer ejet af en offentlig myndighed eller fysiske eller juridiske personer fra lande uden for EU og EØS.

Stk. 3. Undervisningsministeren kan godkende, at en skole modtager en donation på over 20.000 kr. eksklusive moms fra offentlige myndigheder eller fysiske eller juridiske personer fra lande uden for EU og EØS, jf. stk. 1, og at en skole indgår aftale om leje af lokaler, bygninger eller arealer ejet af en offentlig myndighed eller fysiske eller juridiske personer fra lande uden for EU og EØS, jf. stk. 2. Det er en betingelse for godkendelse, at der efter ministerens skøn er tilstrækkelig sikkerhed for, at skolen ved modtagelse af en donation omfattet af stk. 1, og ved indgåelse af en aftale om leje af lokaler, bygninger eller arealer omfattet af stk. 2, opfylder kravene i § 1, stk. 5, § 2, stk. 1, 1. pkt., § 2, stk. 4, 2.-4. pkt., og § 6, stk. 1, nr. 2.

Stk. 4. Skolen skal i sin ansøgning om godkendelse efter stk. 3 skriftligt redegøre for, om der er tilstrækkelig sikkerhed for, at skolen ved modtagelse af en donation omfattet af stk. 1, og ved indgåelse af en aftale om leje af lokaler, bygninger eller arealer omfattet af stk. 2, opfylder kravene i § 1, stk. 5, § 2, stk. 1, 1. pkt., § 2, stk. 4, 2.-4. pkt., og § 6, stk. 1, nr. 2.

Stk. 5. Modtager en skole donationer i strid med stk. 1, skal skolen returnere donationen til donatoren inden 30 dage fra modtagelsen. Donationer, der ikke kan returneres til donatoren inden 30 dage fra modtagelsen, skal overføres til en konto hos Undervisningsministeriet inden for samme frist.

Stk. 6. En donator, hvis donation er overført til en konto hos Undervisningsministeriet, jf. stk. 5, kan, indtil 6 måneder efter at donationen er overført, kræve donationen tilbagebetalt fra Undervisningsministeriet.

Stk. 7. Donationer, der ikke er krævet tilbagebetalt inden for fristen i stk. 6, tilfalder statskassen.«

6. I § 48 indsættes som *stk. 2*:

»*Stk. 2.* § 5 d finder anvendelse for en skole, der inden den 1. august 2029 vil generhverve tilskudsretten, jf. stk. 1.«

7. I § 52 indsættes som stk. 2 og 3:

»Stk. 2. Undervisningsministeren kan som led i et tilsyn med en skole pålægge bestyrelsesmedlemmer at underskrive en erklæring, der skal offentliggøres på skolens hjemmeside.

Stk. 3. Undervisningsministeren fastsætter nærmere regler om indhold af den i stk. 2 nævnte erklæring.«

8. I § 52 a, 1. pkt., indsættes efter »skolerne«: », herunder ved skolebesøg,« og efter »drift i øvrigt:« »og om bestyrelsens medlemmer, jf. § 7, stk. 2 og 3,«

9. I § 52 a indsættes som *stk. 2* og *3*:

»Stk. 2. Undervisningsministeren kan som led i et tilsyn med en skoles overholdelse af loven beslutte, at Undervisningsministeriet deltager som observatør ved skolens bestyrelsesmøder og eventuelle generalforsamlinger og forældremøder. Undervisningsministeriet kan udpege en observatør til at deltage i de nævnte møder på ministeriets vegne.

Stk. 3. Videregiver undervisningsministeren til brug for udøvelsen af tilsynet dokumenter, der ifølge lov om offentlighed i forvaltningen eller forvaltningsloven er interne, til en udpeget observatør, mister dokumenterne ikke som følge heraf deres interne karakter. Dokumenter, der er udarbejdet af observatøren og ikke afgivet til udenforstående, anses i henhold til lov om offentlighed i forvaltningen og forvaltningsloven for interne dokumenter, selv om de er videregivet fra observatøren til ministeren, hvis dette sker som led i udøvelsen af tilsynet.«

10. Efter § 52 b indsættes i *kapitel 11*:

»§ 52 c. Undervisningsministeriet skal have et telefonnummer og en e-postadresse, hvortil enhver kan henvende sig om mulige lovovertrædelser og andre bekymrende forhold på en skole omfattet af denne lov. Undervisningsministeriet skal oplyse om ordningen på en hjemmeside på internettet.

Stk. 2. Myndigheder og personer, der modtager oplysninger efter stk. 1, samt enhver, der i øvrigt yder bistand hertil, har under ansvar efter straffelovens §§ 152-152 e tavshedspligt med hensyn til enhver oplysning omfattet af stk. 1, som de under deres virksomhed får kendskab til. Straffelovens § 152 f finder ligeledes anvendelse.

Stk. 3. Undervisningsministeriet må ikke over for skolen eller andre oplyse, at ministeriet har modtaget en henvendelse omfattet af stk. 1, jf. dog stk. 4.

Stk. 4. Den, der har henvendt sig til Undervisningsministeriet gennem det telefonnummer eller den e-postadresse, som er nævnt i stk. 1, kan over for ministeriet samtykke i, at ministeriet over for skolen eller andre oplyser, at ministeriet har modtaget henvendelsen. Vedkommende kan samtykke i, at ministeriet over for skolen eller andre oplyser navnet på den, der har rettet henvendelse. Vedkommende kan helt eller delvis samtykke i, at ministeriet over for skolen eller andre videregiver henvendelsens indhold.«

§ 3

I lov om private institutioner for gymnasiale uddannelser, jf. lovbekendtgørelse nr. 928 af 3. juli 2017, som ændret ved § 16 i lov nr. 745 af 8. juni 2018 og § 6 i lov nr. 1736 af 27. december 2018, foretages følgende ændringer:

1. I § 1, stk. 3, indsættes efter nr. 1 som nyt nummer:

»2) skolen eller kurset indgår lejemaal eller andre aftaler, der indebærer en nærliggende risiko for, at skolen eller kurset styres af andre,«

Nr. 2-4 bliver herefter nr. 3-5.

2. Efter § 1 indsættes:

»§ 1 a. Skolen eller kurset skal efter sit formål og hele sit virke forberede eleverne eller kursisterne til at leve i et samfund som det danske med frihed og folkestyre samt udvikle og styrke elevernes eller kursisternes demokratiske dannelse og deres kendskab til og respekt for grundlæggende friheds- og menneskerettigheder, herunder ligestilling mellem kønnene.«

§ 1 b. Ved godkendelse efter § 1, stk. 1, 1. pkt., af en skole eller et kursus med henblik på start af undervisningen inden den 1. august 2029 skal undervisningsministeren påse, om

1) den nye skoles eller det nye kursus' formål og virke må skønnes at ville være i overensstemmelse med § 1 a,

2) personkredsen bag oprettelsen af den nye skole eller det nye kursus har eller har haft et virke, der ikke er foreneligt med § 1 a, og som konkret må skønnes at kunne få betydning for den nye skoles eller det nye kursus' opfyldelse af § 1 a,

3) der er gennemsigtighed omkring sammensætningen af en eventuel skolekreds el. lign., og

4) den nye skole eller det nye kursus vil kunne opfylde kravet i § 2, stk. 6, 1. pkt.

Stk. 2. Undervisningsministeren kan fastsætte nærmere regler ved behandling af en ansøgning om godkendelse efter stk. 1, herunder om krav til materiale, der skal indsendes til brug for behandlingen og frister herfor, om personlig underskift på materialet, om personligt fremmøde ved underskriften og ved aflevering af materialet og om offentliggørelse af visse dele af materialet på skolens eller kursets hjemmeside senest ved starten af undervisningen.«

3. I § 2, stk. 4, 1. pkt., indsættes efter »hinanden«: »jf. dog 2. pkt. og § 2 c«.

4. I § 2, stk. 4, 2. pkt., ændres »Dog kan skoler« til: »Skoler«.

4. I § 2, stk. 6, 3. pkt., ændres «§ 1, stk. 3, nr. 1-4« til: »§ 1, stk. 3, nr. 1-5«.

6. Efter § 2 b indsættes:

»§ 2 c. Undervisningsministeren kan godkende, at en skole eller et kursus (hovedinstitutionen), der modtager tilskud efter denne lov, uanset bestemmelsen i § 2, stk. 4, 1. pkt., kan oprette og drive en afdeling, hvor der til alle elever eller kursister, der er indskrevet på afdelingen, gives undervisning efter lov om de gymnasiale uddannelser. Hovedinstitutionen og afdelinger har én bestyrelse, jf. § 4, stk. 1, og én rektor, jf. § 5.

Stk. 2. Undervisningsministerens godkendelse efter stk. 1 sker efter de regler, der gælder for oprettelse af nye skoler eller kurser. Det er endvidere en betingelse for godkendelse efter stk. 1, at 1) den enkelte afdeling er beliggende i samme kommune (skolekommunen) som hovedinstitutionen, eller i en nabokommune til hovedinstitutionens skolekommune.

2) hovedinstitutionen maksimalt har to afdelinger, jf. stk. 1, og § 5 b i lov om friskoler og private grundskoler m.v.

Stk. 3. Hovedinstitutionens beslutning om at oprette en afdeling, jf. stk. 1, skal være truffet i overensstemmelse med skolens eller kursets procedure for vedtægtsændring og indarbejdes i vedtægten, når oprettelsen er godkendt. Nedlæggelse af en afdeling kan kun ske ved udgangen af et

skoleår, og en beslutning herom skal være truffet i overensstemmelse med hovedinstitutionens procedure for vedtægtsændring.

Stk. 4. For undervisning på en afdeling, jf. stk. 1, gælder de samme krav som til en skole eller et kursus. For en afdeling gælder dog årselevtalskravet i § 17, stk. 1, nr. 1. 1. pkt., og regler om nyoprettede skoler eller kursers opfyldelse heraf fastsat i henhold til § 17, stk. 2.

Stk. 5. Elever og kursister i en afdeling, jf. stk. 1, tæller ikke med ved beregningen af årselevtallet, jf. § 17, stk. 1, nr. 1, for hovedinstitutionen eller andre afdelinger af hovedinstitutionen.

Stk. 6. Ved beregning af statslige tilskud efter kapitel 3 betragtes hovedinstitutionen og afdelinger, jf. stk. 1, som en samlet skole, jf. dog stk. 5 og bortset fra beregningen af elevtalskrav, jf. § 17, stk. 1, der skal opgøres for hovedinstitutionen eller afdelinger af hovedinstitutionen hvor for sig, dog bortset fra ved beregningen af grundtilskud efter § 8, stk. 1, hvor der kun ydes ét grundtilskud.

7. I § 4 indsættes som *stk. 7* og *8*:

»*Stk. 7.* Bestyrelsesmedlemmer på skoler eller kurser, der er godkendt efter § 1 b, skal ved deres tiltræden underskrive en erklæring, der skal offentliggøres på skolens eller kursets hjemmeside.

Stk. 8. Undervisningsministeren fastsætter nærmere regler om indhold af den i stk. 7 nævnte erklæring.«

8. I § 5, 3. *pkt.*, ændres »gymnasiets eller hf's fagrække« til: »fagrække i uddannelsen til almen studentereksamen eller uddannelsen til hf-eksamen«.

9. I § 16, *stk. 3*, indsættes som *2. pkt.*:

»En skole eller et kursus, der vil lade hovedparten af skole- eller kursus- og undervisningsvirksomheden overgå fra at foregå i bygninger eller lokaler, som skolen eller kurset ejer, til at foregå i lejede bygninger eller lokaler, skal, forinden skolen eller kurset indgår endelige salgs- og lejeaftaler, senest 4 uger før skriftligt orientere undervisningsministeren herom, herunder fremsende udkast til de påtænkte salgs- eller lejeaftaler.«

10. Efter § 18 indsættes:

»§ 19. Skolen eller kurset må ikke modtage anonyme donationer.

Stk. 2. Skolen eller kurset skal inden 30 dage efter modtagelse af en donation på over 20.000 kr. eksklusive moms, skriftligt redegøre for, om der er tilstrækkelig sikkerhed for, at skolen eller kurset ved modtagelse af donationen opfylder kravene i § 1 a og § 2, stk. 6, 1. pkt. Den skriftlige redegørelse underskrives af skolens eller kursets bestyrelse og offentliggøres på skolens eller kursets hjemmeside.

Stk. 3. Modtager en skole eller et kursus donationer i strid med stk. 1 eller stk. 2, skal skolen eller kurset returnere donationen til donatoren inden 30 dage fra modtagelsen. Donationer, der ikke kan returneres til donatoren inden 30 dage fra modtagelsen, skal overføres til en konto hos Undervisningsministeriet inden for samme frist.

Stk. 4. En donator, hvis donation er overført til en konto hos Undervisningsministeriet, jf. stk. 4, kan, indtil 6 måneder efter at donationen er overført, kræve donationen tilbagebetalt fra Undervisningsministeriet.

Stk. 5. Donationer, der ikke er krævet tilbagebetalt inden for fristen i stk. 4, tilfalder statskassen.

§ 20. Skolen eller kurset må ikke modtage donationer på over 20.000 kr. eksklusive moms fra offentlige myndigheder eller fysiske eller juridiske personer fra lande uden for EU og EØS.

Stk. 2. Skolen eller kurset må ikke indgå aftaler om leje af lokaler, bygninger eller arealer ejet af en offentlig myndighed eller fysiske eller juridiske personer fra lande uden for EU og EØS.

Stk. 3. Undervisningsministeren kan godkende, at en skole eller et kursus modtager en donation på over 20.000 kr. eksklusiv moms fra offentlige myndigheder eller fysiske eller juridiske personer fra lande uden for EU og EØS, jf. stk. 1, og at en skole eller et kursus indgår aftale om leje af lokaler, bygninger eller arealer ejet af en offentlig myndighed eller fysiske eller juridiske personer fra lande uden for EU og EØS, jf. stk. 2. Det er en betingelse for godkendelse, at der efter ministerens skøn er tilstrækkelig sikkerhed for, at skolen eller kurset ved modtagelse af en donation omfattes af stk. 1, og ved indgåelse af en aftale om leje af lokaler, bygninger eller arealer omfattes af stk. 2, opfylder kravene i § 1 a og § 2, stk. 6, 1. pkt.

Stk. 4. Skolen eller kurset skal i sin ansøgning om godkendelse efter stk. 3 skriftligt redegøre for, om der er tilstrækkelig sikkerhed for, at skolen eller kurset ved modtagelse af en donation omfattes af stk. 1 og ved indgåelse af en aftale om leje af lokaler, bygninger eller arealer omfattes af stk. 2, opfylder kravene i § 1 a og § 2, stk. 6, 1. pkt.

Stk. 5. Modtager en skole eller et kursus donationer i strid med stk. 1, skal skolen returnere donationen til donatoren inden 30 dage fra modtagelsen. Donationer, der ikke kan returneres til donatoren inden 30 dage fra modtagelsen, skal overføres til en konto hos Undervisningsministeriet inden for samme frist.

Stk. 6. En donator, hvis donation er overført til en konto hos Undervisningsministeriet, jf. stk. 5, kan, indtil 6 måneder efter at donationen er overført, kræve donationen tilbagebetalt fra Undervisningsministeriet.

Stk. 7. Donationer, der ikke er krævet tilbagebetalt inden for fristen i stk. 6, tilfalder statskassen.«

11. I § 24 indsættes før stk. 1 som nyt stykke:

»Undervisningsministeren fører tilsyn med, at skolerne og kurserne overholder lovens bestemmelser, herunder betingelserne for statstilskuddene.«

Stk. 1 bliver herefter stk. 2.

12. I § 24 indsættes som *stk. 3 og 4*:

»*Stk. 3.* Undervisningsministeren kan som led i et tilsyn med en skole eller et kursus pålægge bestyrelsesmedlemmer at underskrive en erklæring, der skal offentliggøres på skolens eller kursets hjemmeside.

Stk. 4. Undervisningsministeren fastsætter nærmere regler om indhold af den i stk. 4 nævnte erklæring.«

13. I § 26, *stk. 1, 1. pkt.*, indsættes efter »drift i øvrigt«: »og om bestyrelsens medlemmer, jf. § 4, stk. 3 og 4,«

14. I § 26 indsættes som stk. 4 og 5:

»*Stk. 4.* Undervisningsministeren kan som led i et tilsyn med en skoles eller et kursus' overholdelse af denne lov eller lov om de gymnasiale uddannelser beslutte, at Undervisningsministeriet deltager som observatør ved skolens eller kursets bestyrelsesmøder og eventuelle generalforsamlinger og forældremøder. Undervisningsministeriet kan udpege en observatør til at deltage i de nævnte møder på ministeriets vegne.

Stk. 5. Videregiver undervisningsministeren til brug for udøvelsen af tilsynet dokumenter, der ifølge lov om offentlighed i forvaltningen eller forvaltningsloven er interne, til en udpeget observatør, mister dokumenterne ikke som følge heraf deres interne karakter. Dokumenter, der er udarbejdet af observatøren og ikke afgivet til udenforstående, anses i henhold til lov om offentlighed i forvaltningen og forvaltningsloven for interne dokumenter, selv om de er videregivet fra observatøren til ministeren, hvis dette sker som led i udøvelsen af tilsynet.«

15. Efter § 26 indsættes:

»§ 26 a. Undervisningsministeriet skal have et telefonnummer og en e-postadresse, hvortil enhver kan henvende sig om mulige lovovertrædelser og andre bekymrende forhold på en skole eller et kursus omfattet af denne lov. Undervisningsministeriet skal oplyse om ordningen på en hjemmeside på internettet.

Stk. 2. Myndigheder og personer, der modtager oplysninger efter stk. 1, samt enhver, der i øvrigt yder bistand hertil, har under ansvar efter straffelovens §§ 152-152 e tavshedspligt med hensyn til enhver oplysning omfattet af stk. 1, som de under deres virksomhed får kendskab til. Straffelovens § 152 f finder ligeledes anvendelse.

Stk. 3. Undervisningsministeriet må ikke over for skolen, kurset eller andre oplyse, at ministeriet har modtaget en henvendelse omfattet af stk. 1, jf. dog stk. 4.

Stk. 4. Den, der har henvendt sig til Undervisningsministeriet gennem det telefonnummer eller den e-postadresse, som er nævnt i stk. 1, kan over for ministeriet samtykke i, at ministeriet over for skolen, kurset eller andre oplyser, at ministeriet har modtaget henvendelsen. Vedkommende kan samtykke i, at ministeriet over for skolen, kurset eller andre oplyser navnet på den, der har rettet henvendelse. Vedkommende kan helt eller delvis samtykke i, at ministeriet over for skolen, kurset eller andre videregiver henvendelsens indhold.«

§ 4

Stk. 1. Loven træder i kraft den 1. august 2019.

Stk. 2. § 5, stk. 12 og 13 og § 9 f, stk. 2 og 3, i lov om friskoler og private grundskoler m.v., som affattet ved denne lovs § 1, nr. 2 og 5, § 1 b, § 4, stk. 7 og 8, § 16, skt. 3, 2. pkt., § 24, stk. 3 og 4, § 26, stk. 4 og 5, og § 26 a i lov om private institutioner for gymnasiale uddannelser, som affattet ved denne lovs § 3, nr. 2, 7, 9, 12, 14 og 15, og § 5 d, § 7, stk. 7 og 8, § 10, stk. 1, 2. pkt., § 48, stk. 2, § 52, stk. 2 og 3, § 52 a og § 52 c i lov om efterskoler og frie fagskoler, som affattet ved denne lovs § 2, nr. 2, 3, 4, 6, 7, 9 og 10, ophæves den 31. juli 2029.

Stk. 3. § 1 b i lov om private institutioner for gymnasiale uddannelser, som affattet ved denne lovs § 3, nr. 2, og § 5 d i lov om efterskoler og frie fagskoler, som affattet ved denne lovs § 2, nr. 2, finder ikke anvendelse for private institutioner for gymnasiale uddannelser, efterskoler eller frie fagskoler, der har indgivet ansøgning om godkendelse inden den 1. august 2019 med henblik på at starte skolevirksomhed senest fra starten af skoleåret 2019/20.

Stk. 4. § 1, nr. 7 -11 (§ 22 i lov om friskoler og private grundskoler m.v.), § 2, nr. 5 (§11 a i lov om efterskoler og frie fagskoler) og § 3, nr. 10 (§ 19 i lov om private institutioner for gymnasiale uddannelser) ophæves den 31. juli 2029.

Stk. 5. § 22, stk. 2, i lov om friskoler og private grundskoler, m.v., § 11 b, stk. 2, i lov om efterskoler og frie fagskoler og § 20, stk. 2, i lov om private institutioner for gymnasiale uddannelser, som affattet ved denne lovs § 1, nr. 12, § 2, nr. 5, og § 3, nr. 10, finder ikke anvendelse for aftaler om leje af lokaler, bygninger og arealer indgået før den 1. august 2019.

Stk. 6. I § 1, nr. 13 (§33, stk. 1, i lov om friskoler og private grundskoler m.v.) udgår »§ 22,« den 31. juli 2029.

Bemærkninger til lovforslaget

Almindelige bemærkninger

Indholdsfortegnelse

1. Indledning

2. Lovforslagets indhold

2.1. Oprettelse af skoletilbud i en afdeling af den frie grundskole eller en privat institution for gymnasiale uddannelser

2.1.1. Gældende ret

2.1.2. Ministeriets overvejelser og den foreslåede ordning

2.2. Varetagelse af administrative opgaver for andre frie grundskoler

2.2.1. Gældende ret

2.2.2. Ministeriets overvejelser og den foreslåede ordning

2.3. Etablering af klubtilbud for elever fra 4. klassesetrin

2.3.1. Gældende ret

2.3.2. Ministeriets overvejelser og den foreslåede ordning

2.4. Forbud mod anonyme donationer

2.4.1. Gældende ret

2.4.2. Ministeriets overvejelser og den foreslåede ordning

2.5. Forklar eller afvis-krav for donationer

2.5.1. Gældende ret

2.5.2. Ministeriets overvejelser og den foreslåede ordning

2.6. Forbud mod donationer fra eller lejeaftaler med personer m.v. uden for EU eller EØS

2.6.1. Gældende ret

2.6.2. Ministeriets overvejelser og den foreslåede ordning

2.7. Donationsregler for frie grundskoler, der ikke modtager statstilskud

2.7.1. Gældende ret

2.7.2. Ministeriets overvejelser og den foreslåede ordning

2.8. Frihed og folkestyre

2.8.1. Gældende ret

2.8.2. Ministeriets overvejelser og den foreslåede ordning

2.9. Whistlerblower-ordning

2.9.1. Gældende ret

2.9.2. Ministeriets overvejelser og den foreslåede ordning

2.10. Styrkelse af tilsyn med leje af bygninger

2.10.1. Gældende ret

2.10.2. Ministeriets overvejelser og den foreslåede ordning

2.11. Brug af observatør i tilsynet

2.11.1. Gældende ret

2.11.2. Ministeriets overvejelser og den foreslåede ordning

2.12. Supplering af godkendelsesprocedure

2.12.1. Gældende ret

2.12.2. Ministeriets overvejelser og den foreslåede ordning

2.13. Afgivelse af erklæring fra bestyrelsesmedlemmer

2.13.1. Gældende ret

2.13.2. Ministeriets overvejelser og den foreslåede ordning

2.14. Andre ændringer

2.14.1. Præcisering af sanktionsbestemmelse

2.14.1.1. Gældende ret

2.14.1.2. Ministeriets overvejelser og den foreslåede ordning

2.14.2 Præcisering af regel om krav til rektors undervisningskompetence

2.14.2.1. Gældende ret

2.14.2.2. Ministeriets overvejelser og den foreslåede ordning

2.14.3. Præcisering af oplysningsbestemmelse

2.14.3.1. Gældende ret

2.14.3.2. Ministeriets overvejelser og den foreslåede ordning

2.14.4. Lovfæstelse af tilsyn med private institutioner for gymnasiale uddannelser

2.14.4.1. Gældende ret

2.14.4.2. Ministeriets overvejelser og den foreslåede ordning

2.14.5. Ophævelse af bestemmelse om skolernes indsendelse af regnskab til Fordelingssekretariatet

2.14.5.1. Gældende ret

2.14.5.2. Ministeriets overvejelser og den foreslåede ordning

3. De økonomiske og implementeringskonsekvenser for det offentlige

4. De økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet mv.

5. De administrative konsekvenser for borgere

6. De miljømæssige konsekvenser

7. Forholdet til EU-retten

8. Hørte myndigheder og organisationer mv.

9. Sammenfattende skema

1. Indledning

Lovforslaget er opfølgning på aftalen af 25. januar 2019 mellem regeringen (Venstre, Liberal Alliance og Det Konservative Folkeparti) og Dansk Folkeparti om bedre rammer for og styrket tilsyn med de frie skoler.

De frie skoler (frie grundskoler, efterskoler, frie fagskoler og private gymnasier) er en central del af et mangfoldigt dansk uddannelsessystem. Friheden for borgerne til at etablere og vælge en skole ud fra egne værdier og idealer er vigtig i et demokratisk samfund. Aftalepartierne er derfor

enige om at give de frie skoler bedre rammer, så skolerne fortsat kan levere undervisning af høj kvalitet.

Aftalepartierne er også enige om, at øget frihed ikke kan stå alene, men må følges af øget ansvar. De frie skoler er selvejende institutioner, som i deres virke skal være uafhængige. Det skal blandt andet sikre, at udefrakommende interesser ikke påvirker skolerne i en retning, der er uforenelig med skolernes grundlæggende formål. Derfor har aftalepartierne samtidig sikret større gennemsigtighed med donationer til de frie skoler og en styrkelse af tilsynet med skolerne.

2. Lovforslagets indhold

Med lovforslaget foreslås det, at frie grundskoler og private institutioner for gymnasiale uddannelser får mulighed for at oprette skoletilbud i en afdeling af den frie skole, hvis afdelingen er beliggende i hovedskolens kommune eller i en nabokommune til hovedskolens beliggenhedskommune.

Frie grundskoler og private institutioner for gymnasiale uddannelser er i dag underlagt et krav om, at skolens bygninger skal ligge i geografisk nærhed af hinanden. Det betyder, at skolens bygninger skal ligge i en rimelig gåafstand af hinanden (inden for ca. en kilometer), så eleverne kan opleve skolen som en samlet enhed.

Kravet begrænser frie skolers muligheder for at etablere et skoletilbud som afdeling, som ligger længere væk end ca. en km fra hovedskolen. For frie grundskoler beliggende uden for de største byområder kan det også være relevant at få mulighed for at oprette en afdeling i en afstand på over ca. en km fra hovedskolen at få mulighed for at oprette en afdeling. Det kan bidrage til, at der fortsat eksisterer en skole i lokalområdet for de yngre elever i indskolingen og de lidt ældre elever på mellemtrinnet, ligesom det vil udvide valgmulighederne for forældre og elever, der ønsker et alternativ til folkeskolen.

Det foreslås endvidere, at frie grundskoler får mulighed for at udføre administrative opgaver for andre frie grundskoler, der kan bidrage til at effektivisere de frie grundskolers administrative opgaver. Forslaget vil således kunne medvirke til en optimering af løsningen af skolernes administrative opgaver og bidrage til en mere effektiv anvendelse af skolernes ressourcer og økonomi, herunder bl.a. en lettelse i omfanget af de mindre frie grundskolers administration.

Det foreslås, at frie grundskoler efter aftale med kommunalbestyrelsen får mulighed for at oprette klubtilbud for elever fra 4. klassetrin og op. Det vil bidrage til at sikre et sammenhængende skole- og fritidstilbud for elever på de frie grundskoler. De frie grundskoler har ikke været forpligtet til at forlænge skoledagen tilsvarende folkeskolerne efter folkeskolereformen. Den kommunale forsyningsforpligtigelse gælder alene, fra skoledagen ophører i folkeskolen. Elever efter 3. klassetrin på de frie grundskoler vil i dag primært skulle benytte de eksisterende kommunale/private fritids- og klubtilbud.

Med lovforslaget foreslås, at der indføres et generelt forbud mod anonyme donationer til frie grundskoler, efterskoler, frie fagskoler og private institutioner for gymnasiale uddannelser. Med forslaget ændres det gældende forbud for frie grundskoler mod at modtage anonyme donationer over 20.000 kr. eksklusiv moms til et generelt forbud mod anonyme donationer uanset størrelse, og forbuddets virkningsområde udvides til alle de frie skoler.

Det foreslås endvidere, at der indføres et krav for frie grundskoler, efterskoler, frie fagskoler og private institutioner for gymnasiale uddannelser om, at skolen eller kurset inden 30 dage efter modtagelse af en donation på over 20.000 kr. eksklusive moms skriftligt skal redegøre for, om der er tilstrækkelig sikkerhed for, at skolen eller kurset ved modtagelse af donationen opfylder frihed og folkestyre-kravet og uafhængighedskravet. Med forslaget vil en skole eller et kursus, der vurderes, at modtagelse af en donation indebærer påvirkningsrisiko i forhold til krav om frihed og folkestyre og kravet om uafhængighed, skulle afvise donationen.

Derudover foreslås et forbud for frie grundskoler, efterskoler, frie fagskoler og private institutioner for gymnasiale uddannelser mod at modtage donationer på over 20.000 kr. eksklusive moms fra offentlige myndigheder eller fysiske eller juridiske personer fra lande uden for EU og EØS og at indgå aftaler om leje af lokaler, bygninger eller arealer ejet af en offentlig myndighed eller fysiske eller juridiske personer fra lande uden for EU og EØS. Med forslaget vil ministeren efter ansøgning fra en skole eller et kursus kunne godkende en sådan donation eller lejeaftale. Med forslaget er det en betingelse for godkendelse, at der efter ministerens skøn er tilstrækkelig sikkerhed for, at skolen ved modtagelse af en sådan donation og ved indgåelse af en sådan lejeaftale opfylder stå mål med-kravet, frihed- og folkestyre-kravet og uafhængighedskravet.

Det foreslås, at frie grundskoler, der ikke modtager statstilskud, fremover skal omfattes af bestemmelserne i lov om friskoler og private grundskoler m.v. om donationer og af den foreslåede nye bestemmelse om forbud mod donationer over 20.000 kr. eksklusive moms fra offentlige myndigheder, fysiske og juridiske personer fra lande uden for EU eller EØS og forbud mod indgåelse af aftaler om leje af lokaler, bygninger og arealer ejet af personer fra lande uden for EU eller EØS. Med forslaget vil frie grundskoler, der ikke modtager statstilskud, blive omfattet af reglerne om donationer lige som de øvrige frie grundskoler.

Det foreslås, at der for efterskoler, frie fagskoler og private gymnasier etableres et frihed og folkestyre-krav, en vurdering af personkredsen ved oprettelse af en ny skole, mulighed for at tilsynet kan deltage som observatør på møder med skolen, styrket tilsyn med skolernes leje af bygninger og en whistleblowerordning. Disse bestemmelser gælder allerede for de frie grundskoler, så forslagene afspejler en harmonisering af regelsæt mellem de forskellige skoleformer.

Det foreslås, at initiativkredsen bag en ny skole skal underskrive en erklæring om overholdelse af frihed- og folkestyrekravet og uafhængighedskravet og indlevere svar på obligatoriske spørgsmål ved personligt fremmøde i Undervisningsministeriet eller hos en myndighed under ministeriet, og at erklæringen skal offentliggøres på skolens hjemmeside

Det foreslås endvidere, at der for frie grundskoler, efterskole, frie fagskoler og private gymnasier indføres et krav om, at dels bestyrelsesmedlemmer ved deres tiltræden på en skole omfattet af godkendelsesordningen for nye skoler og bestyrelsesmedlemmer ved allerede eksisterende skoler som led i et tilsyn skal underskrive en erklæring om overholdelse af frihed- og folkestyrekravet og uafhængighedskravet tilsvarende den allerede gældende ordning for initiativkredsen bag skolen. Endelig foreslås det, at erklæringen skal offentliggøres på skolens hjemmeside.

Lovforslaget indeholder derudover 5 mindre ændringer af lov om private institutioner for gymnasiale uddannelser, 1 mindre ændring af lov om efterskoler og frie fagskoler og 2 mindre ændringer af lov om friskoler og private grundskoler m.v.

2.1. Oprettelse af skoletilbud i en afdeling af den frie grundskole eller en privat institution for gymnasiale uddannelser

2.1.1. Gældende ret

Det følger af § 5, stk. 6, 1. pkt., i friskoleloven og § 2, stk. 4, 1. pkt., i lov om private institutioner for gymnasiale uddannelser, at en fri grundskoles eller en privat institution for gymnasiale uddannelsers bygninger skal ligge i geografisk nærhed af hinanden. Det indebærer, at et skoletilbud på en lokalitet ikke må ligge længere væk fra skolens bygningskompleks end ca. 1 kilometer, hvorved der sædvanligvis forstås, at eleverne kan opleve skolen som en samlet enhed.

Frie skoler, der har fået godkendt et andet undervisningssprog end dansk, kan dog give undervisning i dette sprog i filialer. Dvs. i en adskilt bygningsmæssig og geografisk enhed, der ikke opfylder kravet om, at skolens bygninger skal ligge i geografisk nærhed af hinanden, jf. § 5, stk. 6, 2. pkt., i friskoleloven. Bestemmelsen er fastsat med baggrund i, at der var registreret et behov for internationale skolepladser i Danmark. Tilsvarende kan private institutioner for gymnasiale uddannelser, der udbyder en undervisning, der sigter mod en tilsvarende international eksamen, som er adgangsgivende til videregående uddannelser i Danmark, give denne undervisning i filialer.

Der er endvidere hjemmel i friskolelovens § 36 d, stk. 1, 1. pkt., til, at undervisningsministeren kan godkende, at en fri grundskole, der modtager statstilskud og ikke ligger på en småø, kan etablere en afdeling på en af de 27 småøer (Agersø, Anholt, Askø inklusive Lilleø, Avernakø, Barsø, Birkholm, Bjørnø, Baagø, Drejø, Egholm, Endelave, Fejø, Femø, Fur, Hjarnø, Hjortø, Lyø, Mandø, Nekselø, Omø, Orø, Sejerø, Skarø, Strynø, Tunø, Venø og Aarø).

Skoletilbuddet på en småø er ikke en selvstændig skole, men en del af den frie grundskole på fastlandet eller en større ø og har dermed samme leder og bestyrelse, samme tilsynsmodel m.v. som skolen på fastlandet eller en større ø. En fri grundskoles mulighed for at etablere en afdeling på en småø blev gennemført med baggrund i at skabe bedre rammer for skoletilbud på de mindre småøer og dermed bidrage til en positiv udvikling af landets lokalsamfund, så børn og unge bosat på småøerne kan tage en grunduddannelse i deres nærområde.

Det fremgår endelig af den nugældende § 36 g, stk. 1, i friskoleloven, at en fri grundskole kan optage elever i et særligt tilbud om grundskoleundervisning for visse tosprogede elever i den undervisningspligtige alder. I sådan et tilbud kan skolen tillige optage elever, der er henvist efter folkeskolelovens § 22, stk. 1, nr. 3, jf. stk. 4, og som er omfattet af friskolelovens § 36 g, stk. 2. Det fremgår af friskolelovens § 36 g, stk. 2, at skolen giver tilbud om grundskoleundervisning for tosprogede elever i den undervisningspligtige alder, når elevens bopælskommune vurderer, at eleven har et ikke uvæsentligt behov for sprogstøtte i dansk som andetsprog, og at det er pædagogisk påkrævet for elever at deltage i tilbuddet.

For så vidt angår sådanne særlige tilbud om grundskoleundervisning for tosprogede elever følger det af friskolelovens § 36 j, at tilbud efter § 36 g, uanset bestemmelsen i friskolelovens 5, stk. 6, 1. pkt., kan etableres som en filial. Dvs. i en adskilt bygningsmæssig og geografisk enhed, der ikke opfylder kravet om, at skolens bygninger skal ligge i geografisk nærhed af hinanden, jf. § 5, stk. 6, 2. pkt., i friskoleloven.

Muligheden for at etablere særlige tilbud om grundskoleundervisning for visse tosprogede elever i den undervisningspligtige alder som en filial skal ses med baggrund hos de frie grundskoler, der ikke i deres nuværende bygninger har ledig kapacitet til etablering af tilbuddet.

Det er således ikke for frie grundskoler eller private institutioner for gymnasiale uddannelser muligt at etablere skoletilbud som en del af en fri grundskole på en lokalitet, der ligger længere væk for skolens bygningskompleks end ca. 1 km bortset fra beskrevne situationer med muligheder for en fri grundskole til at etablere et skoletilbud som en afdeling på en af de 27 småøer, for en fri grundskole, der har fået godkendt et andet undervisningssprog end dansk til at give undervisning i dette sprog i filialer, eller en fri grundskole med et særligt undervisningstilbud om grundskoleundervisning for visse tosprogede elever i den undervisningspligtige alder for at tilbuddet etableres som filial.

Tilsvarende er det ikke muligt for private institutioner for gymnasiale uddannelser at etablere filialer, medmindre det er for at udbyde en undervisning, der sigter mod en tilsvarende international eksamen, som er adgangsgivende til videregående uddannelser i Danmark. I givet fald indebærer det efter de gældende bestemmelser i friskoleloven eller lov om private institutioner, at der kun kan etableres en ny fri grundskole eller en ny privat institution for gymnasiale uddannelser med egen bestyrelse, skoleleder og lærere, og opfyldelse af de øvrige krav, der følger ved oprettelse af en ny fri grundskole eller en ny privat institution for gymnasiale institutioner.

Ifølge friskolelovens § 8 skal anmeldelse af en ny fri grundskole ske senest 15. august året før skolestart. Ved anmeldelsen indbetales et depositum til Undervisningsministeriet, jf. § 8, stk. 2. Det samlede depositum, der indbetales over to omgange, er fastsat til 30.000 kr. Tilsvarende gælder regler følger af bekendtgørelse nr. 768 af 12. juni 2018 om tilskud m.v. til private institutioner for gymnasiale uddannelser.

2.1.2. Ministeriets overvejelser og den foreslåede ordning

Det fremgår af aftalen af 25. januar 2019, at frie grundskoler eller private institutioner for gymnasiale uddannelser får mulighed for at oprette en eller to afdelinger af den frie grundskole eller den private institution for gymnasiale uddannelser. Det er en betingelse, at afdelingen er beliggende i samme kommune som institutionen eller i en nabokommune til institutionens beliggenhedskommune.

Med forslaget gives frie grundskoler og private institutioner for gymnasiale uddannelser mulighed for at få godkendt, at de kan give undervisning i en afdeling af hovedinstitutionen, der er en adskilt bygningsmæssig og geografisk enhed, der ikke opfylder kravet om, at skolens bygninger skal ligge i geografisk nærhed af hinanden, jf. § 5, stk. 6, 2. pkt., i friskoleloven, eller § 2, stk. 4, 1. pkt., i lov om private institutioner for gymnasiale uddannelser.

Det foreslåede krav til beliggenhed i forhold til hovedinstitutionen og afdelingen af hovedskolen skal bidrage til, at der opretholdes en vis geografisk sammenhæng mellem hovedinstitution og afdeling. Forslaget vil bidrage til, at der fortsat kan eksistere en fri grundskole i lokalområdet for de yngre elever og desuden udvide valgmulighederne for forældre og elever, der ønsker et alternativ til folkeskolen.

En afdeling af en fri grundskole eller en privat institution for gymnasiale uddannelser vil med nærværende forslag være omfattet af de samme krav, som der stilles til en fri grundskole eller privat institution for gymnasiale uddannelser, herunder særligt med hensyn til undervisningsstedets størrelse med hensyn til antal elever, hvormed det sikres, at eleverne pædagogisk vil opleve et undervisningsmiljø som svarer til en fri grundskole eller privat institution for gymnasiale uddan-

nelser. Der vil på en afdeling alene kunne udbydes enten grundskoleundervisning omfattet af lov om friskoler og private grundskoler m.v. eller gymnasiale uddannelser. Det vil således ikke være muligt at oprette en afdeling, hvorpå der er begge slags undervisning. En fri grundskole, der ønsker at oprette en afdeling, kan således ikke oprette og drive afdelingen som en kombineret institution, fx en kombination af en fri grundskole og en efterskole eller en fri grundskole og et privat gymnasium.

Særligt for de frie grundskoler vil det dog være muligt at etablere en afdeling, hvor der alene er børnehaveklassetrin, 1. og 2. klassetrin samt 3. og 4. klassetrin, hvorimod en fri grundskole skal have undervisning fra børnehaveklassetrin til og med 7. klassetrin. Det vil således bero på de lokale forhold, hvorvidt der etableres en afdeling med undervisning fra børnehaveklassetrin til og med 4. klassetrin, eller om der også etableres undervisning på afdelingen fra 5. klassetrin til 9. klassetrin og evt. også 10. klassetrin.

Afdelinger af en fri grundskole eller en privat institution for gymnasiale uddannelser vil sammen med hovedinstitutionen og evt. andre afdelinger m.v. være en samlet institution. Det vil således alene være fx være en bestyrelse for institutionen og en leder og skulle aflægges et samlet regnskab for hele institutionen. Eleverne vil imidlertid være indskrevet på afdelingen, der vil være elevens undervisningssted, og dér hvor elevens daglige undervisning skal finde sted. Det vil ikke være til hinder for, at der arrangeres fælles begivenheder såsom idrætsdage, temadage eller lignende for alle elever på institutionerne, der afholdes samlet på fx hovedinstitutionen, men den daglige undervisning skal finde sted på afdelingen.

Undervisningsministeren vil skulle godkende, at en fri grundskole eller en privat institution for gymnasiale uddannelser opretter og driver en afdeling. Denne godkendelse vil skulle ske efter de samme regler, der gælder for oprettelse af nye skoler, herunder med de samme tidsfrister og med betaling af depositum som ved oprettelse af en ny skole. Godkendelsesprocessen vil endvidere i perioden indtil skoleåret 2028/29, dvs. den 1. august 2019 indebære, at undervisningsministeren skal påse, hvorvidt den nye afdelings formål og virke må skønnes at være i overensstemmelse med frihed og folkestyre-kravet, om personkredsen bag oprettelsen ikke har haft et virke, der ikke er foreneligt med frihed og folkestyrekravet, og som må skønnes at kunne få betydning for opfyldelsen af frihed og folkestyre-kravet, om der er gennemsigtighed i sammensætningen af en evt. skolekreds eller lign., og om uafhængighedskravet vil kunne opfyldes. Der henvises til gældende § 7 a i lov om friskoler og private grundskoler m.v. og den foreslåede § 1 b, jf. lovforslagets § 3, nr. 2, i lov om private institutioner for gymnasiale uddannelser.

Ved godkendelse skal undervisningsministeren endvidere påse, at den enkelte afdeling er beliggende i samme kommune som hovedskolen, eller i en nabokommune til hovedskolens skolekommune, og at hovedskolen maksimalt har to afdelinger.

En beslutning om at oprette en afdeling skal træffes i overensstemmelse med skolens procedure for vedtægtsændringer og indarbejdes i vedtægten, når oprettelsen er godkendt. Det er bestyrelsen for institutionen, der har ansvaret for vedtægter, og vedtægtsændringer som følge af oprettelse af en afdeling skal ikke godkendes af undervisningsministeren. Det bemærkes, at nedlæggelse af en afdeling, der fremgår af vedtægten, således vil kræve en vedtægtsændring, der skal gennemføres i overensstemmelse med procedure for vedtægtsændringer. En nedlæggelse af en afdeling skal ikke godkendes af undervisningsministeren, men det foreslås, at nedlæggelse alene kan ske til

udgangen af et skoleår. Det skal ses som en beskyttelse af eleverne, så de ikke midt i et skoleår skal skifte undervisningssted.

Der vil i øvrigt gælde de samme krav til undervisning på en afdeling som til undervisning på en hovedinstitution. Det vil dog for de frie grundskoler være muligt at etablere afdelinger, hvor der alene er undervisning fra børnehaveklassetrin og til og med 4. klassetrin i modsætning til det gældende krav til en fri grundskole om undervisning fra børnehaveklassetrin til og med 7. klassetrin.

Muligheden for at oprette afdelinger skal ikke indebære en lempelse af kravene til hovedinstitutionen, og det foreslås derfor, at eleverne på en afdeling ikke skal tælle med ved beregningen af elevtalskrav m.v. til hovedinstitutionen. Tilsvarende skal en afdelings elever heller ikke tælles med ved beregningen af andre afdelingers elevtal.

De statslige tilskud vil blive udbetalt til den samlede institution og er således ikke bundet til brug på den afdeling eller hovedinstitution, hvor den tilskudsudløsende aktivitet finder sted, jf. de gældende bestemmelser i § 18, stk. 1, i lov om friskoler og private grundskoler m.v. og § 16, stk. 1, i lov om private institutioner for gymnasiale uddannelser, hvorefter institutionen disponerer frit ved anvendelsen af tilskud under ét, idet formålene med disse forudsættes opfyldt

Der henvises i øvrigt til lovforslagets § 1, nr. 3, § 3, nr. 6, og bemærkninger hertil.

2.2. Varetagelse af administrative opgaver for andre frie grundskoler

2.2.1. Gældende ret

Efter den gældende friskolelov er der ikke hjemmel til, at en fri grundskole kan udføre administrative opgaver for andre frie grundskoler.

Det fremgår af nugældende § 5, stk. 2, i friskoleloven, at skolen i sit virke som selvejende uddannelsesinstitution skal være uafhængig, og skolens midler må alene komme skolens skole- og undervisningsvirksomhed til gode.

2.2.2. Ministeriets overvejelser og den foreslåede ordning

Det fremgår af aftalen af 25. januar 2019, at frie grundskoler får mulighed for at varetage administrative opgaver for andre frie grundskoler.

Med forslaget gives der mulighed for at effektivisere udførelsen af de frie grundskolers administrative opgaver, herunder tekniske støttefunktioner. En øget frihed til at finde fælles løsninger af afgrænsede administrative opgaver på skolerne, fx lønadministration, ferieregnskab eller opkrævning af elevbetaling, kan medvirke til en optimering og mere effektiv anvendelse af skolernes ressourcer på det administrative område, herunder bl.a. en lettelse i omfanget af de mindre skoles administration.

Forslaget indebærer, at frie grundskoler kan finde frem til en fælles løsning af afgrænsede administrative opgaver. Det er et krav, at der indgås en skriftlig aftale herom, samt at skolen varetager administrative opgaver for andre skoler mod vederlag. Vederlaget skal fastsættes, så det svarer til skolens omkostninger ved varetagelse af opgaven for den anden skole. Ordningen indebærer således ikke, at en skole indirekte ved at udføre en opgave uden fuld omkostningsdækning kan støtte en anden skole.

Herudover vil det være en betingelse for etablering af en aftale om administrative opgaver, at begge skoler er godkendt efter friskolelovens betingelser for modtagelse af statstilskud. Det indebærer, at kombinerede institutioner, fx en efterskole eller privat gymnasium, jf. lovens § 5 a, stk. 1, ikke er omfattet af forslaget.

Det er endvidere en betingelse for en skoles varetagelse af administrative opgaver for en anden skole, at skolens varetagelse af administrative opgaver for en anden skole ikke indebærer myndighedsudøvelse på vegne af den anden skole eller indebærer risiko for nogen af skolernes uafhængighed.

Såfremt der er indgået aftale om en skoles varetagelse af administrative opgaver for en anden skole, vil aftalen også indgå i Undervisningsministeriets økonomiske og administrative tilsyn med skolerne, herunder udgifts- og indtægtsføring af honoraret for opgavevaretagelsen. Efterskoler og frie fagskoler fik pr. 1. januar 2018 mulighed for at påtage sig administrative opgaver for andre skoler, der blev gennemført ved lov nr. 1568 af 19. december 2017.

Der henvises i øvrigt til lovforslagets § 1, nr. 3, og bemærkningerne hertil.

2.3. Etablering af klubtilbud for elever fra 4. klassetrin

2.3.1. Gældende ret

Frie grundskoler giver undervisning inden for børnehaveklasse og 1.-9. klassetrin samt 1-årig undervisning på 10. klassetrin, jf. § 1, stk. 2, 1. pkt., og stk. 3, i friskoleloven. Skolerne kan have en skolefritidsordning for skolens elever i børnehaveklasse og 1.-3. klasse, hvortil staten yder tilskud ud fra antal årselever, jf. § 15, stk. 1, i friskoleloven.

Derudover kan skolerne for børn, der ikke er begyndt i børnehaveklasse, etablere og drive privatinstitutioner og private pasningsordninger efter dagtilbudslovens regler, jf. § 36 a, stk. 1, i friskoleloven. Forældrebetaling, kommunale tilskud og eventuelle private tilskud skal samlet dække alle direkte driftsudgifter til en privatinstitution efter § 36 a, stk. 1, 1. pkt., og forældrebetaling og eventuelle private tilskud skal samlet dække alle direkte driftsudgifter til en privat pasningsordning efter § 36, stk. 1, 1. pkt.

Endelig kan frie grundskoler optage børn i en heltidsskolefritidsordning i en periode, inden børnene skal i skolens børnehaveklasse, jf. § 36 b, stk. 1, i friskoleloven. Skolen indgår aftale med kommunalbestyrelserne i børnenes bopælskommuner om tilskud til ordningen. Forældrebetaling skal sammen med eventuelle kommunale og private tilskud dække alle direkte driftsudgifter ved ordningen, jf. § 36 b, stk. 2, i friskoleloven.

Der er ikke hjemmel i friskoleloven til, at frie grundskoler kan drive klubtilbud fra 4. klasse, herunder til at anvende skolens midler hertil.

2.3.2. Ministeriets overvejelser og den foreslåede ordning

Det fremgår af aftalen af 25. januar 2019, at frie grundskoler får mulighed for at drive klub for deres elever fra 4. klassetrin.

Med forslaget foreslås det, at frie grundskoler vil skulle have mulighed for at etablere og drive klubtilbud til deres elever fra 4. klassetrin efter dagtilbudslovens regler.

Det er ønske fra foreningerne for de frie grundskoler, at skolerne får mulighed for at etablere klubtilbud til deres elever fra 4. klassetrin.

Formålet med forslaget er at bidrage til at sikre et sammenhængende skole- og fritidstilbud for eleverne fra 4. klasse på frie grundskoler. Baggrunden er, at de frie grundskoler i dag kan have en skolefritidsordning for skolens elever i børnehaveklasse og 1.-3. klassetrin, hvortil staten yder statstilskud efter antal årselever. Eleverne fra 4. klassetrin i frie grundskoler vil ofte være henvist til at skulle benytte de eksisterende kommunale/private fritids- og klubtilbud.

Der kan endvidere være behov for, at en fri grundskole i en mindre by kan etablere klubtilbud fra 4. klassetrin, hvis skolen er det eneste skoletilbud i byen, hvorfor et kommunalt klubtilbud i en anden by for nuværende er eneste mulighed for den frie grundskoles elever.

Derudover har de frie grundskoler ikke været forpligtede til at forlænge skoledagen tilsvarende folkeskolerne efter folkeskolereformen. Den kommunale forsyningsforpligtigelse med hensyn til klubtilbud gælder alene, fra skoledagen ophører i folkeskolerne. Derfor ønsker de frie grundskoler mulighed for at kunne tilbyde et sammenhængende skole- og klubtilbud til deres elever fra 4. klasse.

Forslaget om klubtilbud fra 4. klassetrin er baseret på en aftale mellem kommunalbestyrelsen og den enkelte frie grundskole om driften af klubtilbuddet. Kommunalbestyrelsen beslutter, om den vil indgå en aftale med en fri grundskole om klubtilbud, herunder ydelse af tilskud til ordningen. Det vil efter forslaget være de til enhver tid gældende regler i dagtilbudsloven, der vil gælde for etablering og drift af en ordning med klubtilbud for elever på 4. klassetrin og op.

Forældrebetaling og eventuelle kommunale tilskud og private tilskud skal samlet dække alle driftsudgifter til et klubtilbud efter forslaget. Det vil bl.a. indebære, at skolen ikke kan drive klubtilbud for elever fra 4. klassetrin og op for de midler, der er ydet af staten til skolens skole- og undervisningsvirksomhed.

Klubtilbuddet for elever fra 4. klassetrin og op bliver en del af skolens virksomhed under bestyrelsens overordnede ledelse. Det er en forudsætning, at alle direkte driftsudgifter vedrørende klubtilbuddet dækkes af forældrebetaling og eventuelle kommunale og private tilskud, og at disse indtægter ikke bruges til undervisningsvirksomhed. Skolen skal føre et særskilt regnskab for klubtilbuddet, blandt andet af hensyn til beregning af forældrebetalingen. Regnskabet skal være en del af skolens samlede regnskab.

Kommunalbestyrelsen fører tilsyn med klubtilbuddet for elever på 4. klassetrin og op i frie grundskoler efter dagtilbudslovens regler. Skolens overholdelse af dels kravet om frihed- og folkestyre og uafhængighed vil også omfatte dens klubtilbud, idet tilbuddet ses som en del af skolens aktiviteter og dermed hele skolens virke. Klubtilbuddets overholdelse af frihed- og folkestyrekravet og kravet om uafhængighed vil også indgå i det tilsyn, som Undervisningsministeriet (Styrelsen for Undervisning og Kvalitet) fører med den enkelte skole.

Der henvises i øvrigt til lovforslagets § 1, nr. 15, og bemærkningerne hertil.

2.4. Forbud mod anonyme donationer

2.4.1. Gældende ret

Det følger af den gældende bestemmelse i friskolelovens § 22, stk. 1, at en fri grundskole ikke må modtage anonyme donationer på over 20.000 kr. eksklusive moms fra en donator. Formålet med denne bestemmelse er at bidrage til at sikre gennemsigtighed med, hvem der støtter skolen og dermed overholdelse af frihed og folkestyre-kravet samt skolens uafhængighed.

Bestemmelsen indebærer, at en anonym donation lig eller under 20.000 kr. eksklusive moms kan modtages lovligt af skolerne. Bestemmelsen sikrer ikke mod risikoen for, at en skole fra samme donator modtager flere anonyme donationer på samlet over 20.000 kr. eksklusive moms. Såfremt skolen er bekendt med, at flere anonyme donationer på samlet over 20.000 kr. eksklusive moms stammer fra samme donator, kan skolen dog ikke lovligt modtage disse.

Det følger af friskolelovens § 9 d, stk. 5, 1. pkt., at den tilsynsførende i den årlige skriftlige tilsynserklæring skal oplyse om, hvorvidt skolen i det foregående regnskabsår fra samme donator har modtaget en eller flere donationer, der tilsammen overstiger 20.000 kr. eksklusive moms. Det følger endvidere af lovens § 9 d, stk. 5, 2. pkt., at hvis det er tilfældet, skal donatorens navn og adresse samt donationens størrelse oplyses i tilsynserklæringen. Det følger af lovens § 9 d, stk. 5, 3. pkt., at tilsynserklæringen endvidere skal indeholde oplysning om den samlede størrelse af alle donationer, dvs. fra såvel navngivne som eventuelle anonyme donatorer. Idet tilsynserklæringerne offentliggøres på skolernes hjemmeside, vil de nævnte oplysninger vedrørende donatorer og donationer fremgå af skolens hjemmeside.

Formålet med denne bestemmelse er at sikre større viden om, hvem der yder donationer til skolerne og dermed sikring af overholdelse af det fastsatte krav om uafhængighed. Det kan være relevant for den tilsynsførende at have kendskab til evt. donationer til skolen i forbindelse med pædagogiske tilsyn med overholdelse af kravet om, at skolerne skal forberede eleverne til at leve i et samfund som det danske med frihed og folkestyre samt udvikle og styrke elevernes demokratiske dannelse og deres kendskab til og respekt for grundlæggende menneskerettigheder, herunder ligestilling mellem kønnene, jf. § 1, stk. 2, 2. pkt., i lov om friskoler og private grundskoler m.v. (frihed og folkestyre-kravet).

Donationer lig med eller under 20.000 kr. skal fremgå af skolens årsregnskab som et samlet beløb. Der er med gældende friskolelov ikke noget til hinder for at modtage sådanne donationer fra en anonym donator, og selvom donator ikke er anonym, er der ikke krav om angivelse af donators navn og adresse for disse donationer.

Kravene om oplysninger om donationer i tilsynserklæringen, herunder også på skolens hjemmeside og i årsrapporter, omfatter både donationer, der gives i form af kontantbeløb, og donationer i form af varer, tjenesteydelser, ejendomme m.v., der skal opgøres til markedsværdien. Forældres frivillige arbejde på en fri grundskole betragtes ikke som donationer. Det samme gælder indsamling til klassekasser og andre lignende småindsamlinger, som ikke direkte vedrører skolens økonomi, men i stedet klassens økonomi.

Der er i den gældende lov om efterskoler og frie fagskoler og den gældende lov om private institutioner for gymnasiale uddannelser ikke bestemmelser om donationer og således ikke forbud mod modtagelse af anonyme donationer.

2.4.2. Ministeriets overvejelser og den foreslåede ordning

Det følger af aftalen af 25. januar 2019, at der skal indføres et generelt forbud for frie grundskoler, efterskoler, frie fagskoler og private institutioner for gymnasiale uddannelser mod at modtage anonyme donationer.

Der foreslås en ændring af det gældende forbud i lov om friskoler og private grundskoler mod, at skolerne modtager anonyme donationer på over 20.000 kr. eksklusive moms, så forbuddet fremover omfatter alle anonyme donationer, og indføjelser af bestemmelser med forbud mod anonyme donationer i lov om efterskoler og frie fagskoler og lov om private institutioner for gymnasiale uddannelser.

Forslaget (de foreslåede bestemmelser i lovforslagets § 1, nr. 8, (ny § 22, stk. 1, i friskoleloven), § 2, nr. 5 (ny § 11 a, stk. 1, i lov om efterskoler og frie fagskoler) og § 3, nr. 10, (ny § 19, stk. 1, i lov om private institutioner for gymnasiale uddannelser)) vil indebære, at frie grundskoler, efterskoler, frie fagskoler og private institutioner for gymnasiale uddannelser fremover ikke lovligt kan modtage anonyme donationer. Det vil være uden betydning, om donator er en fysisk person eller en juridisk person som fx en forening, en fond eller et selskab.

De foreslåede bestemmelser vil skulle sikre mere gennemsigtighed med donationer til frie grundskoler, efterskoler, frie fagskoler og private institutioner for gymnasiale uddannelser. De frie skoler er selvejende uddannelsesinstitutioner, som i deres virke skal være uafhængige. Forslaget vil blandt andet skulle sikre, at udefrakommende interesser ikke påvirker skolerne i en retning, der er uforenelig med skolernes grundlæggende formål.

De foreslåede bestemmelser vil indebære, at det kun er donationer, der ydes anonymt, som vil være omfattet af det foreslåede forbud. Ved "anonyme donationer" forstås i den forbindelse donationer, hvor skolen reelt ikke er bekendt med donators identitet. Der er således tale om situationer, hvor donator ikke har givet sig til kende med navn i forbindelse med donationen, og hvor skolen heller ikke på anden måde efterfølgende er eller burde være blevet bekendt med donators identitet.

Forbuddet mod at modtage anonyme donationer vil også omfatte anonyme donationer i form af andet end pengebeløb, fx undervisningsmateriale, computere etc., betalt af en anonym donator. Forbuddet vil omfatte både anonyme donationer, der gives i form af kontantbeløb, men også anonyme donationer i form af varer, tjenesteydelser, ejendomme m.v., der skal opgøres til markedsværdien.

Forslaget vil også indebære, at lån, som efterfølgende eftergives af långiver, herefter er at betragte som en ydet donation og derfor skal registreres i skolens regnskab som en donation med de oplysningskrav, som følger heraf.

For at minimere risiko for omgåelse af den foreslåede ordning gennem stråmænd, vil de foreslåede bestemmelser om et generelt forbud mod modtagelse af anonyme donationer omfatte såvel indenlandske som udenlandske donationer til frie grundskoler.

Baggrunden herfor er, at såvel indenlandske som udenlandske donationer kan være betænkelige for skolen i forhold til de lovbundne krav om skolernes uafhængighed, jf. friskolelovens § 5, stk.

2, § 6, stk. 1, nr. 2, i lov om efterskoler og frie fagskoler og § 2, stk. 6, 1. pkt., i lov om private institutioner for gymnasiale uddannelser og frihed og folkestyre-kravet i de samme tre love, jf. § 1, stk. 2, 2. pkt. i lov om friskoler og private grundskoler, § 1, stk. 5, i lov om efterskoler og frie fagskoler, og § 1 a i lov om private institutioner for gymnasiale uddannelser. I og med at forslaget omfatter både indenlandske og udenlandske donationer, vil risikoen for omgåelse af forbuddet mod anonyme donationer, ved at en udenlandsk donator bruger en indenlandsk stråmand og vice versa, blive imødegået.

De foreslåede bestemmelser om et generelt forbud mod anonyme donationer vil ikke omfatte forældres frivillige arbejde som fx medvirken ved rengøring, reparationsarbejde mv. på en skole. Det samme gælder indsamling til klassekasser og andre lignende småindsamlinger, som ikke direkte vedrører skolens økonomi, men i stedet klassens økonomi. Dette vil med forslaget ikke blive anset som donationer.

De foreslåede bestemmelser vil samlet set medføre, at skolerne og kurserne fremover ikke lovligt vil kunne modtage anonyme donationer. Det vil være uden betydning, om donator er en fysisk person eller en juridisk person som fx en forening, en fond eller et selskab.

Det foreslåede forbud mod anonyme donationer vil dog ikke kunne hindre, at en donator, der ønsker at være anonym, bruger en stråmand, så donationen via stråmanden får status som ikke-anonym. Det vil være vanskeligt at føre tilsyn med, hvorvidt donator er stråmand. Det vil i sådanne situationer være op til tilsynet at holde øje med, om der er tegn på, at donator er stråmand for skolen eller andre, eller om donationen påvirker skolens overholdelse af friskoleloven.

Det foreslåede generelle forbud mod anonyme donationer skal ses i lyset af, at staten bidrager med en meget stor del af de frie skolers finansiering. Det er derfor særligt vigtigt at sikre, at de frie skoler er helt uafhængige af alt andet end pædagogisk og holdningsmæssigt ideelle interesser.

Det foreslåede generelle forbud mod anonyme donationer forventes at kunne bidrage til at sikre en bedre gennemsigtighed med, hvem der støtter skolen, og dermed også med de skolernes og kursernes overholdelse af om frihed og folkestyre-kravet og kravet om skolernes uafhængighed af alt andet end pædagogisk og holdningsmæssigt ideelle interesser.

Det foreslåede generelle forbud mod skolernes og kursernes modtagelse af anonyme donationer uanset størrelse vil understøtte, at der ikke sker en omgåelse af den ordning, der foreslås i lovforslagets § 1, nr. 13, (ny § 22, stk. 2, i friskoleloven), § 2, nr. 5 (ny § 11 a, stk. 2, i lov om efterskoler og frie fagskoler) og § 3, nr. 10, (ny § 19, stk. 2, i lov om private institutioner for gymnasiale uddannelser) hvorefter en skole eller et kursus, inden den modtager en donation på over 20.000 kr. eksklusive moms fra en donator, skriftligt vil skulle redegøre for, om der er tilstrækkelig sikkerhed for, at skolen ved modtagelse af donationen opfylder frihed- og folkestyre-kravet og uafhængighedskravet ved, at den samme donator yder flere anonyme donationer under 20.000 kr. eksklusive moms.

Der henvises i øvrigt til lovforslagets § 1, nr. 7, § 2, nr. 5, og § 3, nr. 10 og bemærkningerne hertil.

2.5. Forklar eller afvis-krav for donationer

2.5.1. *Gældende ret*

Det følger af friskolelovens § 1, stk. 2, 2. pkt., at frie grundskoler efter deres formål og i hele deres virke skal forberede eleverne til at leve i et samfund som det danske med frihed og folkestyre samt udvikle og styrke elevernes demokratiske dannelse og deres kendskab til og respekt for grundlæggende friheds- og menneskerettigheder, herunder ligestilling mellem kønnene.

Endvidere følger det af friskolelovens § 5, stk. 2, at en fri grundskole i sit virke som selvejende uddannelsesinstitution være uafhængig, og at skolens midler alene må komme skolens skole- og undervisningsvirksomhed til gode. Det betyder, at skolen skal være uafhængig af personer, andre skoler, kurser, virksomheder, institutioner, selskaber, foreninger m.fl. erhvervsdrivende som ikke-erhvervsdrivende. Skolen må alene styres af interessen for at drive den pågældende skole til gavn for skolens egne elever, ligesom skolens midler, herunder de offentlige tilskud, alene må anvendes til skolens eget formål (dvs. skoleformålet). Skolerne må ikke indgå i et styret fællesskab eller på anden måde være styret af uvedkommende eller udefra kommende interesser.

Det betyder, at en fri grundskole inden for friskolelovens bestemmelser kan modtage donationer fra organisationer m.v., så længe donationen ikke har et omfang og ikke gives på en måde, som kan så tvivl om, hvorvidt skolen opfylder kravet om uafhængighed.

Det følger af lovforslagets § 2, nr. 1, (ny § 1, stk. 5, i lov om efterskoler og frie fagskoler), at en efterskole og fri fagskole efter sit formål og i hele sit virke skal forberede eleverne til at leve i et samfund som det danske med frihed og folkestyre samt udvikle og styrke elevernes demokratiske dannelse og deres kendskab til og respekt for grundlæggende friheds- og menneskerettigheder, herunder ligestilling mellem kønnene.

Det følger endvidere af § 6, stk. 1, nr. 2, i lov om efterskoler og frie fagskoler, at en efterskole og en fri fagskole i sit virke som selvejende uddannelsesinstitution skal være uafhængig, og skolens midler må alene komme skolens skole- og undervisningsvirksomhed til gode. Det betyder, at skolen skal være uafhængig af personer, andre skoler, kurser, virksomheder, institutioner, selskaber, foreninger m.fl. erhvervsdrivende som ikke-erhvervsdrivende. Skolen må alene styres af interessen for at drive den pågældende skole til gavn for skolens egne elever, ligesom skolens midler, herunder de offentlige tilskud, alene må anvendes til skolens eget formål (dvs. skoleformålet). Skolerne må ikke indgå i et styret fællesskab eller på anden måde være styret af uvedkommende eller udefra kommende interesser.

Det betyder, at en skole inden for bestemmelserne i lov om efterskoler og frie fagskoler kan modtage donationer fra organisationer m.v., så længe donationen ikke har et omfang og ikke gives på en måde, som kan så tvivl om, hvorvidt skolen opfylder kravet om uafhængighed.

Det følger af lovforslagets § 3, nr. 2, (ny § 1a i lov om private institutioner for gymnasiale uddannelser), at en skole eller et kursus efter sit formål og i hele sit virke skal forberede eleverne til at leve i et samfund som det danske med frihed og folkestyre samt udvikle og styrke elevernes demokratiske dannelse og deres kendskab til og respekt for grundlæggende friheds- og menneskerettigheder, herunder ligestilling mellem kønnene.

Det følger endvidere af § 2, stk. 6, 1. pkt., i lov om private institutioner for gymnasiale uddannelser, at en skole eller et kursus i sit virke som selvejende uddannelsesinstitution skal være uafhængig, og skolens midler alene må komme skolens skole- og undervisningsvirksomhed til gode. Det betyder, at skolen eller kurset skal være uafhængig af personer, andre skoler, kurser, virksomheder, institutioner, selskaber, foreninger m.fl. erhvervsdrivende som ikke-erhvervsdrivende. Skolen eller kurset må alene styres af interessen for at drive den pågældende skole eller kursus til

gavn for skolens eller kursets egne elever, ligesom skolens eller kursets midler, herunder de offentlige tilskud, alene må anvendes til skolens eller kursets eget formål (dvs. skoleformålet). Skolerne og kurserne må ikke indgå i et styret fællesskab eller på anden måde være styret af uvedkommende eller udefra kommende interesser.

Det betyder, at en skole eller et kursus inden for bestemmelserne i lov om private institutioner for gymnasiale uddannelser kan modtage donationer fra organisationer m.v., så længe donationen ikke har et omfang og ikke gives på en måde, som kan så tvivl om, hvorvidt skolen eller kurset opfylder kravet om uafhængighed.

De gældende bestemmelser i § 5, stk. 2, i lov om friskoler og private grundskoler, § 6, stk. 1, nr. 2, i lov om efterskoler og § 2, stk. 6, 1. pkt., i lov om private institutioner for gymnasiale uddannelser, medfører, at hvis en skole eller et kursus modtager en donation, som er i modstrid med uafhængighedskravet i disse bestemmelser, vil skolens eller kursets modtagelse af donationen være i modstrid med lovgivningen.

Den gældende bestemmelse i friskolelovens § 1, stk. 2, 2. pkt., og de foreslåede nye bestemmelser i lovforslagets § 2, nr. 1 (ny § 1, stk. 5, i lov om efterskoler og frie fagskoler) og i lovforslagets § 1, nr. 2 (ny § 1a i lov om private institutioner for gymnasiale uddannelser), medfører, at hvis en skole eller et kursus modtager en donation, som er i modstrid med frihed og folkestyre-kravet i disse bestemmelser, vil skolens eller kursets modtagelse af donationen være i modstrid med lovgivningen.

2.5.2. Ministeriets overvejelser og den foreslåede ordning

Det følger af aftalen af 25. januar 2019, at der skal indføres et krav for frie grundskoler, efterskoler, frie fagskoler og private institutioner for gymnasiale uddannelser om, at skolen eller kurset inden 30 dage efter modtagelse af en donation på over 20.000 kr. eksklusiv moms skriftligt skal redegøre for, om der er tilstrækkelig sikkerhed for, at skolen eller kurset ved modtagelse af donationen opfylder frihed og folkestyre-kravet og uafhængighedskravet (et forklar eller afvis-krav).

Det foreslås i en ny § 22, stk. 2, i lov om friskoler og private grundskoler, en ny § 11 a, stk. 2, i lov om efterskoler og frie fagskoler og i en ny § 19, stk. 2, i lov om private institutioner for gymnasiale uddannelser, at en skole eller et kursus, inden 30 dage efter modtagelse af en donation på over 20.000 kr. eksklusiv moms skriftligt skal redegøre for, om der er tilstrækkelig sikkerhed for, at skolen eller kurset ved modtagelse af donationen opfylder frihed og folkestyre-kravet og uafhængighedskravet, jf. hhv. § 1, stk. 2, 2. pkt., og § 5, stk. 2, i friskoleloven, lovforslagets § 2, nr. 1 (ny § 1, stk. 5, i lov om efterskoler og frie fagskoler) og § 6, stk. 1, nr. 2, i lov om efterskoler og frie fagskoler, § 3, nr. 2 (ny § 1 a, i lov om private institutioner for gymnasiale uddannelser) og § 2, stk. 6, 1. pkt., i lov om private institutioner for gymnasiale uddannelser.

De foreslåede bestemmelser medfører, at skolerne og kurserne skal redegøre for lovmedholdeligheden af en donation og afvise donationen, hvis den ikke er lovmedholdelig, d. v. s. et "forklar eller afvis-krav".

Formålet med det foreslåede "forklar eller afvis-krav" er at sikre, at skolerne nøje overvejer påvirkningsrisikoen for skolen ved modtagelse af donationer. Samtidig vurderes dette at ville give tilsynet med skolerne et bedre grundlag for at vurdere skolernes overvejelser i forbindelse med modtagelse af en donation.

Forslaget vil indebære, at skolen eller kurset ved modtagelsen af en donation vil skulle overveje påvirkningsrisikoen i forhold til lovens krav om frihed og folkestyre og kravet om uafhængighed. Forslaget betyder, at en fri skole eller et kursus, inden modtagelse af en donation vil skulle overveje, om der er knyttet betingelser til donationen, eller om skolen i øvrigt har forbindelser til donator, der vil kunne rejse tvivl om skolens eller kursets overholdelse af frihed og folkestyre-kravet og kravet om uafhængighed.

Såfremt skolen eller kurset vurderer, at modtagelse af en donation indebærer påvirkningsrisiko i forhold til krav om frihed og folkestyre og kravet om uafhængighed, vil skolen eller kurset skulle afvise donationen. Det afgørende for, om en donation kan modtages, vil være påvirkningsrisikoen i forhold til kravene om frihed og folkestyre og uafhængighed. Donationer, der er forenelige med disse krav, vil derimod fortsat kunne modtages af skolerne eller kurser.

De foreslåede bestemmelser vil indebære, at den skriftlige redegørelse vil skulle underskrives af skolens eller kursets bestyrelse og offentliggøres på skolens eller kursets hjemmeside.

Det foreslåede krav vurderes at ville kunne sikre, at skolerne og kurserne nøje overvejer påvirkningsrisikoen ved modtagelse af donationer, og de vil give tilsynet et bedre grundlag for at vurdere skolernes og kursernes overvejelser i den forbindelse.

Formålet med forslaget er i donationssituationer at styrke skolernes og kursernes overholdelse af frihed og folkestyre-kravet og uafhængighedskravet. Herudover er formålet med forslagene at styrke åbenhed og gennemsigtighed omkring donationer til de frie skoler.

Forslaget vil omfatte alle frie grundskoler, efterskoler, frie fagskoler og private institutioner for gymnasiale uddannelser uanset skolernes værdigrundlag. Det afgørende for, om en donation vil kunne modtages, vil være påvirkningsrisikoen i forhold til kravene om frihed og folkestyre og uafhængighed. Donationer, der er forenelige med disse krav, vil fortsat kunne modtages af skolerne.

Forslaget vil endvidere indebære, at det vil være uden betydning, om donator er en fysisk person eller en juridisk person som fx en forening, en fond eller et selskab.

Forslaget vil omfatte både donationer, der gives i form af kontantbeløb, men også donationer i form af varer, tjenesteydelser, ejendomme m.v., der skal opgøres til markedsværdien.

Forslaget vil også indebære, at lån, som efterfølgende eftergives af långiver, herefter er at betragte som en ydet donation og derfor skal registreres i skolens regnskab som en donation med de oplysningskrav, som følger heraf.

Da såvel indenlandske som udenlandske donationer kan være betænkelige i forhold til kravene om frihed og folkestyre, samt for at minimere risiko for omgåelse af den foreslåede ordning gennem stråmænd, omfatter forslagene om regulering af donationer såvel indenlandske som udenlandske donationer til skolerne og kurserne.

Der henvises i øvrigt til lovforslagets § 1, nr. 8, § 2, nr. 5, og § 3, nr. 10 og bemærkningerne hertil.

2.6. Forbud mod donationer fra eller lejeaftaler med personer m.m. uden for EU eller EØS

2.6.1. Gældende ret

Det følger af § 1, stk. 2, 2. pkt., i lov om friskoler og private grundskoler m.v., at frie grundskoler efter deres formål og i hele deres virke skal forberede eleverne til at leve i et samfund som det danske med frihed og folkestyre samt udvikle og styrke elevernes demokratiske dannelse og deres kendskab til og respekt for grundlæggende friheds- og menneskerettigheder, herunder ligestilling mellem kønnene.

Endvidere følger det af friskolelovens § 5, stk. 2, at en fri grundskole i sit virke som selvejende uddannelsesinstitution være uafhængig, og skolens midler alene må komme skolens skole- og undervisningsvirksomhed til gode. Skolen skal være uafhængig af personer, andre skoler, kurser, virksomheder, institutioner, selskaber, foreninger m.fl. erhvervsdrivende som ikke-erhvervsdrivende. Skolen må alene styres af interessen for at drive den pågældende skole til gavn for skolens egne elever, ligesom skolens midler, herunder de offentlige tilskud, alene må anvendes til skolens eget formål (dvs. skoleformålet). Skolerne må ikke indgå i et styret fællesskab eller på anden måde være styret af uvedkommende eller udefra kommende interesser.

Det betyder, at en fri grundskole inden for friskolelovens bestemmelser kan modtage donationer fra organisationer m.v., så længe donationen ikke har et omfang og ikke gives på en måde, som kan så tvivl om, hvorvidt skolen opfylder kravet om uafhængighed.

Det følger af lovforslagets § 2, nr. 1, (ny § 1, stk. 5, i lov om efterskoler og frie fagskoler), at en efterskole og fri fagskole efter sit formål og i hele sit virke skal forberede eleverne til at leve i et samfund som det danske med frihed og folkestyre samt udvikle og styrke elevernes demokratiske dannelse og deres kendskab til og respekt for grundlæggende friheds- og menneskerettigheder, herunder ligestilling mellem kønnene.

Det følger endvidere af § 6, stk. 1, nr. 2, i lov om efterskoler og frie fagskoler, at en efterskole og en fri fagskole i sit virke som selvejende uddannelsesinstitution skal være uafhængig, og at skolens midler alene må komme skolens skole- og undervisningsvirksomhed til gode. Det betyder, at skolen skal være uafhængig af personer, andre skoler, kurser, virksomheder, institutioner, selskaber, foreninger m.fl. erhvervsdrivende som ikke-erhvervsdrivende. Skolen må alene styres af interessen for at drive den pågældende skole til gavn for skolens egne elever, ligesom skolens midler, herunder de offentlige tilskud, alene må anvendes til skolens eget formål (dvs. skoleformålet). Skolerne må ikke indgå i et styret fællesskab eller på anden måde være styret af uvedkommende eller udefra kommende interesser.

Det betyder, at en skole inden for bestemmelserne i lov om efterskoler og frie fagskoler kan modtage donationer fra organisationer m.v., så længe donationen ikke har et omfang og ikke gives på en måde, som kan så tvivl om, hvorvidt skolen opfylder kravet om uafhængighed.

Det følger af lovforslagets § 3, nr. 2, (ny § 1a i lov om private institutioner for gymnasiale uddannelser), at en skole eller et kursus efter sit formål og i hele sit virke skal forberede eleverne til at leve i et samfund som det danske med frihed og folkestyre samt udvikle og styrke elevernes demokratiske dannelse og deres kendskab til og respekt for grundlæggende friheds- og menneskerettigheder, herunder ligestilling mellem kønnene.

Det følger endvidere af § 2, stk. 6, 1. pkt., i lov om private institutioner for gymnasiale uddannelser, at en skole eller et kursus i sit virke som selvejende uddannelsesinstitution skal være uaf-

hængig, og at skolens midler alene må komme skolens skole- og undervisningsvirksomhed til gode. Det betyder, at skolen eller kurset skal være uafhængig af personer, andre skoler, kurser, virksomheder, institutioner, selskaber, foreninger m.fl. erhvervsdrivende som ikke-erhvervsdrivende. Skolen eller kurset må alene styres af interessen for at drive den pågældende skole til gavn for skolens egne elever, ligesom skolens eller kursets midler, herunder de offentlige tilskud, alene må anvendes til skolens eller kursets eget formål (dvs. skoleformålet). Skolerne og kurserne må ikke indgå i et styret fællesskab eller på anden måde være styret af uvedkommende eller udefra kommende interesser.

Det betyder, at en skole eller et kursus inden for bestemmelserne i lov om private institutioner for gymnasiale uddannelser kan modtage donationer fra organisationer m.v., så længe donationen ikke har et omfang og ikke gives på en måde, som kan så tvivl om, hvorvidt skolen eller kurset opfylder kravet om uafhængighed.

De gældende bestemmelser i § 5, stk. 2, i lov om friskoler og private grundskoler, § 6, stk. 1, nr. 2, i lov om efterskoler og § 2, stk. 6, 1. pkt., i lov om private institutioner for gymnasiale uddannelser medfører, at hvis en skole eller et kursus modtager en donation, som er i modstrid med uafhængighedskravet i disse bestemmelser, vil skolens eller kursets modtagelse af donationen være i strid med lovgivningen.

Ligeledes medfører den gældende bestemmelse i friskolelovens § 1, stk. 2, 2. pkt., og de foreslåede nye bestemmelser i lovforslagets § 2, nr. 1 (ny § 1, stk. 5, i lov om efterskoler og frie fagskoler) og i lovforslagets § 3, nr. 2 (ny § 1a i lov om private institutioner for gymnasiale uddannelser), at hvis en skole eller et kursus modtager en donation, som er i modstrid med frihed og folkestyrekravet i disse bestemmelser, vil skolens eller kursets modtagelse af donationen være i modstrid med lovgivningen.

2.7.2. Ministeriets overvejelser og den foreslåede ordning

Det følger af aftalen af 25. januar 2019, at der skal indføres et forbud for frie grundskoler, efterskoler, frie fagskoler og private institutioner for gymnasiale uddannelser mod at modtage donationer på over 20.000 kr. eksklusiv moms fra offentlige myndigheder eller fysiske eller juridiske personer fra lande uden for EU og EØS og at indgå aftaler om leje af lokaler, bygninger eller arealer ejet af en offentlig myndighed eller fysiske eller juridiske personer fra lande uden for EU og EØS.

Det foreslås, at frie grundskoler, efterskoler, frie fagskoler og private institutioner for gymnasiale uddannelser ikke må modtage donationer på over 20.000 kr. eksklusiv moms fra offentlige myndigheder eller fysiske eller juridiske personer fra lande uden for EU og EØS og indgå aftaler om leje af lokaler, bygninger eller arealer ejet af en offentlig myndighed eller fysiske eller juridiske personer fra lande uden for EU og EØS.

De foreslåede bestemmelser i lovforslagets § 1, nr. 13 (ny § 22 a i lov om friskoler og private grundskoler m.v.), § 2, nr. 5 (ny § 11 a i lov om efterskoler og frie fagskoler) og § 3, nr. 10 (ny § 20 i lov om private institutioner for gymnasiale uddannelser) vil indebære, at frie skoler ikke må modtage donationer på over 20.000 kr. eksklusiv moms fra offentlige myndigheder eller fysiske eller juridiske personer fra lande uden for EU og EØS og indgå aftaler om leje af lokaler, bygninger eller arealer ejet af en offentlig myndighed eller fysiske eller juridiske personer fra lande uden for EU og EØS.

Forslaget indebærer også, at undervisningsministeren vil kunne godkende, at en skole modtager en donation på over 20.000 kr. eksklusive moms fra offentlige myndigheder eller fysiske eller juridiske personer fra lande uden for EU og EØS, og at en skole indgår aftale om leje af lokaler, bygninger eller arealer ejet af en offentlig myndighed eller fysiske eller juridiske personer fra lande uden for EU og EØS. Det er en betingelse, at der efter ministerens skøn er tilstrækkelig sikkerhed for, at skolen ved modtagelse af en donation på over 20.000 kr. eksklusive moms fra offentlige myndigheder eller fysiske eller juridiske personer fra lande uden for EU og EØS og ved indgåelse af en aftale om leje af lokaler, bygninger eller arealer ejet af en offentlig myndighed eller fysiske eller juridiske personer fra lande uden for EU og EØS opfylder stå mål med kravet, frihed og folkestyre-kravet og uafhængighedskravet.

Formålet med forslaget er at imødegå risikoen for, at de grundlæggende krav til frie skoler, fx stå mål-kravet frihed og folkestyre-kravet og uafhængighedskravet, modarbejdes eller undermineres. Hermed imødegås også risiko for, at demokrati og grundlæggende friheds- og menneskerettigheder modarbejdes og undermineres.

Forslaget vil også indebære, at forbuddet mod at modtage donationer på over 20.000 kr. eksklusive moms fra offentlige myndigheder eller fysiske eller juridiske personer fra lande uden for EU og EØS vil omfatte både donationer, der gives i form af kontantbeløb, men også donationer i form af varer, tjenesteydelser, ejendomme m.v., der skal opgøres til markedsværdien.

Forslaget vil også indebære, at lån, som efterfølgende eftergives af långiver, herefter er at betragte som en ydet donation og derfor skal registreres i skolens regnskab som en donation med de oplysningskrav, som følger heraf.

Forslaget vil indebære et generelt forbud mod, at skolerne og kurserne modtager donationer på over 20.000 kr. eksklusive moms fra offentlige myndigheder eller fysiske eller juridiske personer fra lande uden for EU og EØS. Det vil betyde, at hvis der indbetales en donation på over 20.000 kr. eksklusive moms fra offentlige myndigheder eller fysiske eller juridiske personer fra lande uden for EU og EØS til en skole, vil det for skolen eller kurset være i strid med det foreslåede forbud at beholde eller anvende donationen.

Forslaget vil indebære et generelt forbud mod, at skolerne eller kurserne indgår aftaler om leje af lokaler, bygninger eller arealer ejet af en offentlig myndighed eller fysiske eller juridiske personer fra lande uden for EU og EØS.

Det vil betyde, at hvis en skole indgår en aftale om leje af lokaler, bygninger eller arealer ejet af en offentlig myndighed eller fysiske eller juridiske personer fra lande uden for EU og EØS, vil det for skolen være i strid med det foreslåede forbud at opretholde og anvende lejeaftalen.

Ved offentlige myndigheder uden for EU og EØS forstås såvel stater uden for EU og EØS som offentlige institutioner og andre myndigheder i lande uden for EU og EØS.

Begrebet "fysiske og juridiske personer" omfatter såvel privatpersoner som fonde, banker, foreninger m. v., men også mere løst organiserede politiske eller religiøse bevægelser.

Det foreslås også, at hvis en skole modtager en donation på over 20.000 kr. eksklusiv moms fra offentlige myndigheder eller fysiske eller juridiske personer fra lande uden for EU og EØS, og hvis en skole indgår en aftale i strid med stk. 2, vil undervisningsministeren kunne give skolen påbud om at tilbagebetale den pågældende donation til donator eller at opsige lejeaftalen.

Forslaget vil medføre, at undervisningsministeren vil kunne godkende, at en skole modtager en donation på over 20.000 kr. eksklusiv moms fra offentlige myndigheder eller fysiske eller juridiske personer fra lande uden for EU og EØS, jf. stk. 1, og at en skole indgår aftale om leje af lokaler, bygninger eller arealer ejet af en offentlig myndighed eller fysiske eller juridiske personer fra lande uden for EU og EØS, jf. stk. 2. Det er en betingelse for godkendelse, at der efter ministerens skøn er tilstrækkelig sikkerhed for, at skolen ved modtagelse af en donation på over 20.000 kr. eksklusiv moms fra offentlige myndigheder eller fysiske eller juridiske personer fra lande uden for EU og EØS og ved indgåelse af en aftale om leje af lokaler, bygninger eller arealer ejet af en offentlig myndighed eller fysiske eller juridiske personer fra lande uden for EU og EØS, opfylder stå mål med-kravet, frihed- og folkestyre-kravet og uafhængighedskravet.

Forslaget vil indebære, at skolerne, hvis de ønsker dispensation fra forbuddet, af egen drift vil skulle rette henvendelse til Undervisningsministeriet. Skolerne vil i forbindelse med en ansøgning om dispensation være forpligtet til at give Undervisningsministeriet oplysning om ethvert forhold, som vil kunne være egnet til at rejse tvivl eller skabe risiko om skolens overholdelse af stå mål med-kravet, frihed og folkestyre-kravet og uafhængighedskravet.

Forslaget indebærer, at hvis der efter ministerens skøn ikke er tilstrækkelig sikkerhed for, at skolen ved modtagelse af en donation på over 20.000 kr. eksklusiv moms fra offentlige myndigheder eller fysiske eller juridiske personer fra lande uden for EU og EØS og ved indgåelse af en aftale om leje af lokaler, bygninger eller arealer ejet af en offentlig myndighed eller fysiske eller juridiske personer fra lande uden for EU og EØS, opfylder stå mål med-kravet, frihed- og folkestyre-kravet og uafhængighedskravet, vil dette være afslagsbegrundende i forhold til skolens ansøgning om godkendelse.

Formålet med forslaget er at sikre skolerne mod risiko for påvirkning udefra, der skaber tvivl om eller risiko for skolens overholdelse af kravet om at undervisningen skal stå mål med, hvad der almindeligvis kræves i folkeskolen, kravet om frihed og folkestyre og uafhængighedskravet.

Forslaget vil indebære, at undervisningsministeren i forbindelse med en ansøgning om dispensation fra forbuddet vil skulle vurdere påvirkningsrisikoen for skolen ved modtagelse af en donation eller indgåelse af en lejeaftale. Der vil skulle indgå i vurderingen heraf, om donator eller udlejer aktivt har modarbejdet eller udtrykt holdninger m. v., der er i modstrid med frihed og folkestyrekravet. Endvidere vil donators erklærede formål med sin egen organisation, virksomhed eller bevægelse skulle indgå i vurderingen af påvirkningsrisikoen. Der vil i den forbindelse skulle ses på, om donators eller udlejers formål er at fremme udemokratiske synspunkter og en samfundsudvikling, der modarbejder eller underminerer demokratiet og grundlæggende friheds- og menneskerettigheder

Donators eller udlejers adfærd i forbindelse med og formålet med tidligere donationer fra samme donator eller lejeaftaler med samme udlejer vil også skulle indgå i vurderingen. Der vil i den forbindelse skulle ses på, om donator eller udlejer har ydet støtte til organisationer eller formål, der søger at fremme antidemokratiske principper og værdier, som strider mod grundlæggende fri-

heds- og menneskerettigheder. Der vil ved vurderingen heraf bl. a. kunne lægges vægt på, om donator systematisk yder støtte til organisationer i andre lande, og om donator har en organisatorisk relation til foreninger, bevægelser eller menigheder i Danmark

Det vil herudover skulle vurderes, om den konkrete donation eller lejeaftale kan skabe et afhængighedsforhold mellem skole og donator/udlejer.

Undervisningsministeriets vurdering vil skulle inddrage relevant information fra nationale og internationale samarbejdspartnere, herunder information, som tilvejebringes i forbindelse med udarbejdelsen af en forbudsliste for donationer til religiøs forkyndelse, undervisning og forhold, der fuldt ud kan sidestilles hermed.

Forslaget vil indebære, at hvis en skole overtræder forbuddet mod at modtage donationer fra lande uden for EU eller EØS eller forbuddet mod at indgå lejeaftaler med myndigheder eller fysiske eller juridiske personer fra lande uden for EU eller EØS, vil ministeren kunne give skolen et påbud om, at den pågældende donation skal tilbagebetales, eller at den pågældende lejeaftale skal opsiges.

Hvis en skole ikke efterkommer et sådant påbud, vil undervisningsministeren kunne beslutte at tilbageholde tilskud, lade tilskud bortfalde helt eller delvist eller kræve tilskud tilbagebetalt helt eller delvist. Modtagelsen af en konkret donation eller indgåelse af en konkret lejeaftale kan desuden indgå i en samlet vurdering af skolens overholdelse af frihed og folkestyrekravet.

Hvis der efter ministerens skøn ikke er tilstrækkelig sikkerhed for, at skolen opfylder kravet om uafhængighed og forvaltning af skolens midler, vil ministeren kunne beslutte, at der ikke ydes tilskud til skolen. Der kan herved navnlig lægges vægt på, om

- 1) skolen indgår i et fællesskab eller et samarbejde med skoler, institutioner, fonde, virksomheder, foreninger m.fl., der indebærer en nærliggende risiko for, at skolen styres af andre,
- 2) skolen indgår lejemål eller andre aftaler, der indebærer en nærliggende risiko for, at skolen styres af andre,
- 3) skolens midler anvendes til formål uden for skolen,
- 4) skolens ledelse og lærere står i et juridisk eller økonomisk afhængighedsforhold til de i nr. 1 nævnte institutioner m.fl. eller
- 5) skolens elever udfører arbejde, herunder indsamlingsarbejde eller lignende, på en måde, der er usædvanlig for skoleformen.

Der vil i denne forbindelse skulle foretages en vurdering af proportionaliteten i fastsættelsen af sanktioner.

Det foreslås også, at skolen i sin ansøgning om godkendelse af en donation på over 20.000 kr. eksklusive moms fra offentlige myndigheder eller fysiske eller juridiske personer fra lande uden for EU og EØS, eller godkendelse af en aftale om leje af lokaler, bygninger eller arealer ejet af en offentlig myndighed eller fysiske eller juridiske personer fra lande uden for EU og EØS skriftligt vil skulle redegøre for, om der er tilstrækkelig sikkerhed for, at skolen ved modtagelse af en sådan donation eller indgåelse af en sådan aftale om leje af lokaler, bygninger eller arealer, opfylder stå mål med-kravet, frihed og folkestyre-kravet og uafhængighedskravet.

Forslaget vil medføre, at en skole eller et kursus i sin ansøgning om godkendelse skal redegøre for, om der er tilstrækkelig sikkerhed for, at skolen ved modtagelse af en donation på over 20.000 kr. eksklusive moms fra offentlige myndigheder eller fysiske eller juridiske personer fra lande uden for EU og EØS og ved indgåelse af en aftale om leje af lokaler, bygninger eller arealer ejet

af en offentlig myndighed eller fysiske eller juridiske personer fra lande uden for EU og EØS opfylder stå mål med-kravet, frihed og folkestyre-kravet og uafhængighedskravet. Det betyder, at skolen eller kurset skal sandsynliggøre og betrygge, der er tilstrækkelig sikkerhed for, at skolen ved modtagelse af en sådan donation og ved indgåelse af en sådan aftale om leje af lokaler, bygninger eller arealer opfylder stå mål med-kravet, frihed og folkestyre-kravet og uafhængighedskravet.

Formålet med forslaget er at sikre skolerne mod risiko for påvirkning udefra, der skaber tvivl om eller risiko for skolens overholdelse af kravet om at undervisningen skal stå mål med, hvad der almindeligvis kræves i folkeskolen, kravet om frihed og folkestyre og uafhængighedskravet.

Forslaget vil indebære, at skolen i forbindelse med en ansøgning om dispensation fra forbuddet vil skulle vurdere påvirkningsrisikoen for skolen ved modtagelse af en donation eller indgåelse af en lejeaftale. Der vil skulle indgå i skolens vurdering heraf, om donator eller udlejer aktivt har modarbejdet eller udtrykt holdninger m. v., der er i modstrid med frihed og folkestyrekravet. Endvidere vil donators erklærede formål med sin egen organisation, virksomhed eller bevægelse skulle indgå i skolens vurdering af påvirkningsrisikoen. Der vil i den forbindelse skulle ses på, om donators eller udlejers formål er at fremme udemokratiske synspunkter og en samfundsudvikling, der modarbejder eller underminerer demokratiet og grundlæggende friheds- og menneskerettigheder

Donators eller udlejers adfærd i forbindelse med og formålet med tidligere donationer fra samme donator eller lejeaftaler med samme udlejer vil også skulle indgå i skolens vurdering. Skolen vil i den forbindelse skulle se på, om donator eller udlejer har ydet støtte til organisationer eller formål, der søger at fremme antidemokratiske principper og værdier, som strider mod grundlæggende friheds- og menneskerettigheder. Skolen vil ved vurderingen heraf bl. a. kunne lægges vægt på, om donator systematisk yder støtte til organisationer i andre lande, og om donator har en organisatorisk relation til foreninger, bevægelser eller menigheder i Danmark

Skolen vil herudover skulle vurdere, om den konkrete donation eller lejeaftale kan skabe et afhængighedsforhold mellem skole og donator/udlejer.

Der henvises i øvrigt til lovforslagets § 1, nr. 12, § 2, nr. 5, og § 3, nr. 10 og bemærkningerne her til.

2.7. Donationsregler for frie grundskoler, der ikke modtager statstilskud

2.7.1. Gældende ret

Det følger af § 33, stk. 1, i lov om friskoler og private grundskoler m.v., at bestemmelserne i friskolelovens § 5, § 7, kapitel 4 bortset fra § 20 b, stk. 2, 1. pkt., og § 23, kapitlerne 5 og 6 bortset fra § 31 og § 37, stk. 4-6, ikke gælder for frie grundskoler, som ikke modtager statstilskud efter friskoleloven.

Den gældende bestemmelse i § 33, stk. 1, i lov om friskoler og private grundskoler medfører, at frie grundskoler, der ikke modtager statstilskud, ikke er omfattet af friskolelovens bestemmelser i § 22 om donationer.

Bestemmelsen indebærer, at frie grundskoler, der ikke modtager statstilskud efter friskoleloven, ikke er omfattet af visse af friskolelovens bestemmelser. Frie grundskoler, som ikke modtager statstilskud efter friskoleloven, er bl.a. ikke omfattet af krav om, at skolen skal være en selvejende institution, om skolens uafhængighed og forvaltning af skolens midler, om skolens vedtægter og bestyrelse, jf. friskolelovens § 5, samt krav til løn- og ansættelsesforhold for ledere, lærere og børnehaveklaseledere, jf. § 7. Ligeledes indebærer bestemmelsen, at hovedparten af bestemmelserne om tilskud i friskolelovens kapitel 4, herunder § 22 om donationer og bestemmelserne om regnskab og revision og hovedparten af bestemmelserne om kommunale bidrag ikke gælder for frie grundskoler, der ikke modtager statstilskud. Disse skoler er ikke omfattet af Undervisningsministeriets økonomisk-administrative tilsyn, herunder af kravene til regnskabsaflæggelse.

Bestemmelsen indebærer også, at frie grundskoler, der ikke modtager statstilskud, er omfattet af visse af friskolelovens krav, bl.a. krav om, at undervisningen skal stå mål med, hvad der almindeligvis kræves i folkeskolen og kravet om, at skolen skal forberede eleverne til at leve i et samfund som det danske med frihed og folkestyre, jf. § 1, stk. 2, 2. pkt., krav om dansk som undervisningssprog, jf. § 2, stk. 3, reglerne om tilsyn m.m. Disse skoler skal være godkendt efter den godkendelsesordning, som gælder for frie grundskoler, der modtager statstilskud, og skolerne er omfattet af Undervisningsministeriets faglige og pædagogiske tilsyn.

Bestemmelsen i friskolelovens § 33 stk. 1, om frie grundskoler, der ikke modtager statstilskud, blev indføjet i friskoleloven med lov nr. 411 af 6. juni 1991. Det fremgår af bemærkningerne til bestemmelsen, jf. Folketingstidende 1990-91, tillæg A, L 192 som fremsat, side 6143, at der er enkelte skoler, som ikke ønsker at modtage statstilskud. Endvidere fremgår det heraf, at der er skoler, som i kortere perioder ikke opfylder fx elevtalskravene, og som derfor ikke kan modtage statstilskud. Det fremgår herudover af bemærkningerne, at bestemmelsen indeholder en oversigt over de bestemmelser i loven, som disse skoler ikke er omfattet af. De skal ikke være selvejende institutioner og skal i øvrigt ikke opfylde tilskudsbetingelserne og kravene til regnskab og revision, og undervisningsministeren skal ikke opkræve kommunale bidrag for børn indskrevet i disse skoler.

Det følger endvidere af § 33, stk. 2, at hvis en skole, der ikke modtager tilskud efter lov om frie skoler og private grundskoler m.v., overtræder et påbud efter lovens § 24 a, kan undervisningsministeren træffe afgørelse om, at skolen ikke længere omfattes af lovens regler om frie grundskoler. Eventuel fortsat undervisning på skolen af børn i den undervisningspligtige alder vil så være omfattet af bestemmelserne om undervisning i hjemmet m.v. i friskolelovens kapitel 8. Bestemmelsen blev indføjet i friskoleloven med lov nr. 589 af 26. september 2009, jf. Folketingstidende 2008-09, tillæg A, nr. L 217 som fremsat, side 8197.

Det fremgår af lovbemærkningerne, at Undervisningsministeriet fører tilsyn med frie grundskoler, der ikke modtager statstilskud, for så vidt angår overholdelse af reglerne i lovens § 1, stk. 2, om at undervisningen skal stå mål med undervisningen i folkeskolen m.v. og med øvrige regler i loven, der gælder for denne skoleform, jf. lovens § 33, stk. 1. For at børnene kan sikres en undervisning, der kan stå mål med, hvad der almindeligvis kræves i folkeskolen, gælder en række af lovens bestemmelser også for disse skoler. Det gælder f.eks. bestemmelserne om tilsyn, herunder de foreslåede bestemmelser om certificerede tilsynsførende og selvevaluering, regler om, at skolen skal have 1.-7. klassetrin, og at undervisningssproget er dansk, jf. § 33, stk. 1, modsætningsvist.

Endvidere fremgår det af lovbemærkningerne, at det i praksis har vist sig svært for ministeriet at få disse skoler til at overholde friskoleloven. Det blev derfor foreslået, at ministeriet kunne træffe afgørelse om, at disse skoler ikke længere skulle omfattes af lovens regler om frie grundskoler, hvis de ikke overholder et påbud udstedt af ministeren. Konsekvensen heraf foresloges at være,

at eventuel fortsat undervisning på stedet ville være hjemmeundervisning efter lovens kapitel 8. Det fremgår af bemærkningerne, at sanktionen kun ville blive anvendt ved grovere eller ofte tilbagevendende overtrædelser. En afgørelse om, at en skole ikke længere omfattes af lovens regler om frie grundskoler, ville forudsætte, at overtrædelserne havde en ikke ubetydelig vægt i forhold til skolens samlede virksomhed, således at der er proportionalitet mellem overtrædelserne og retsvirkningen. Afgørelsen må derfor træffes på et velunderbygget grundlag.

2.7.2. Ministeriets overvejelser og den foreslåede ordning

Det foreslås, at frie grundskoler, der ikke modtager statstilskud, fremover skal omfattes af bestemmelserne i § 22 i lov om friskoler og private grundskoler m.v. om donationer og af den i lovforslagets § 1, nr. 6, foreslåede nye bestemmelse i § 22 a med regler om forbud mod donationer over 20.000 kr. eksklusive moms fra offentlige myndigheder, fysiske og juridiske personer fra lande uden for EU eller EØS og forbud mod indgåelse af aftaler om leje af lokaler, bygninger og arealer ejet af personer fra lande uden for EU eller EØS.

Formålet med forslaget er dels at sikre en bedre gennemsigtighed og få større viden om, hvem der yder økonomisk støtte til frie grundskoler, der ikke modtager statstilskud, dels at sikre skolerne mod påvirkningsrisiko og dermed sikre skolernes overholdelse af frihed og folkestyre-kravet og uafhængighedskravet.

Forslaget vil indebære, at frie grundskoler, der ikke modtager statstilskud, vil blive omfattet af den gældende bestemmelse i friskolelovens § 22 om donationer. Forslaget vil også indebære, at de i lovforslagets § 1, nr. 1-5 foreslåede ændringer af § 22, også vil skulle omfatte frie grundskoler uden statstilskud. Det betyder, at også frie grundskoler uden statstilskud vil blive omfattet af forslagene om et generelt forbud mod anonyme donationer og regler om skolernes redegørelse for, om en donation skaber risiko for skolernes overholdelse af frihed og folkestyre-kravet og uafhængighedskravet (et forklar eller afvis-krav).

Forslaget vil også indebære, at en fri grundskole, der modtager en anonym donation eller en donation i modstrid med forklar eller afvis-kravet, vil skulle returnere donationen til donator inden 30 dage fra modtagelsen. Donationer, der ikke kan returneres til donatoren inden 30 dage fra modtagelsen, skal overføres til en konto i Undervisningsministeriet inden for samme frist. En donator, hvis donation er overført til en konto hos Undervisningsministeriet, kan indtil 6 måneder efter, at donationen er overført, kræve donationen tilbage fra Undervisningsministeriet. Donationer, der ikke kræves tilbagebetalt inden for denne frist, vil tilfalde statskassen.

Forslaget vil indebære, at lovforslagets § 1, nr. 13 (ny § 22 a i lov om friskoler og private grundskoler m.v.) også vil skulle gælde for frie grundskoler uden statstilskud. Det vil betyde, at også frie grundskoler uden statstilskud vil blive omfattet af forslaget om forbud mod donationer fra offentlige myndigheder, fysiske og juridiske personer fra lande uden for EU eller EØS og forbud mod indgåelse af aftaler om leje af lokaler, bygninger og arealer ejet af personer fra lande uden for EU eller EØS.

Med forslaget vil frie grundskoler uden statstilskud blive omfattet af reglerne om donationer ligesom de øvrige frie grundskoler.

Frie grundskoler uden statstilskud er ikke omfattet af friskolelovens bestemmelser om regnskab og revision, jf. kapitel 5 i friskoleloven. Frie grundskoler uden statstilskud indsender således ikke årsrapporter til Undervisningsministeriet. Undervisningsministeriet vil dog kunne indhente oplys-

ninger fra skoler uden statstilskud i forbindelse med gennemførelse af tilsyn, herunder oplysninger om eventuelle donationer, jf. § 20 b, stk. 2, 1. pkt.

Forslaget vil også indebære, at statens tilsyn med frie grundskoler uden statstilskud vil skulle omfatte donationer til disse skoler. Tilsynet føres af Styrelsen for Undervisning og Kvalitet. Styrelsen vil i forbindelse med sit tilsyn kunne anmode frie grundskoler uden statstilskud om at indsende en ledelsespåtegnet regnskabsskabelon, der indeholder oplysninger om eventuelle donationer og på grundlag heraf kontrollere skolernes overholdelse af reglerne, jf. § 20 b, stk. 2, 1. pkt.

Der henvises i øvrigt til lovforslagets § 1, nr. 13 og bemærkningerne hertil.

2.8. Frihed og folkestyre

2.8.1. Gældende ret

Der er i gældende lov om private institutioner for gymnasiale uddannelser eller lov om efterskoler og frie fagskoler ikke bestemmelser, hvorefter private institutioner for gymnasiale uddannelser, efterskoler og frie fagskoler er omfattet af et frihed og folkestyre-krav svarende til det, som gælder for frie grundskoler efter § 1, stk. 2, 2. pkt., i lov om friskoler og private grundskoler m.v.

Den gældende bestemmelse i § 1, stk. 4, i lov om de gymnasiale uddannelser medfører, at de gymnasiale uddannelser og institutionskulturen som helhed skal forberede eleverne til medbestemmelse, medansvar, rettigheder og pligter i et samfund med frihed og folkestyre. Af bestemmelsen følger videre, at undervisningen og hele institutionens dagligliv derfor må bygge på åndsfrihed, ligeværd og demokrati og styrke elevernes kendskab til og respekt for grundlæggende friheds- og menneskerettigheder, herunder ligestilling mellem kønnene. Endvidere følger det af bestemmelsen, at eleverne derigennem skal opnå forudsætninger for aktiv medvirken i et demokratisk samfund og forståelse for mulighederne for individuelt og i fællesskab at bidrage til udvikling og forandring samt forståelse af såvel det nære som det europæiske og det globale perspektiv.

Begrebet demokratisk dannelse, der indgår i frihed og folkestyre-kravet, fremgår allerede af den gældende bestemmelse i § 1, stk. 1, 1. pkt., i lov om efterskoler og frie fagskoler, hvor det fremgår, at skolerne er forpligtet til at tilbyde undervisning og samvær på kurser, hvis hovedsigte er livsoplysning, folkelig oplysning og demokratisk dannelse. Hovedsigtet om demokratisk dannelse understreger opgaven i at fastholde og udvikle en proces, der fører frem mod demokrati. Det markerer, at det er skolernes opgave at danne sine elever til engagerede medborgere med lyst og evne til at være aktive i et demokratisk samfund. Begrebet vedrører både undervisningens emner og kursernes tilrettelæggelse.

2.8.2. Ministeriets overvejelser og den foreslåede ordning

Det fremgår af aftalen af 25. januar 2019, at der skal indføres et frihed og folkestyre-krav for private institutioner for gymnasiale uddannelser, efterskoler og frie fagskoler svarende til det, som gælder for frie grundskoler efter § 1, stk. 2, 2. pkt., i lov om friskoler og private grundskoler m.v.

Den eksplicitte fastsættelse af frihed og folkestyre-krav i lov om private institutioner for gymnasiale uddannelser og i lov om efterskoler og frie fagskoler ændrer ikke ved de gældende bestemmelser i § 1, stk. 4, i lov om de gymnasiale uddannelser bestemmelse om krav til gymnasiale undervisning eller i § 1, stk. 1, 1. pkt., i lov om efterskoler og frie fagskoler om krav til kurserne på efterskoler og frie fagskoler om bl.a. demokratisk dannelse. Frihed og folkestyre-kravet i lov om private institutioner for gymnasiale uddannelser og i lov om efterskoler og frie fagskoler skal sik-

re, at der ikke kan opstå en situation, hvor et forhold på en privat institution for gymnasiale uddannelser, en efterskole eller en fri fagskole ikke kan påtales af tilsynet, mens det på en fri grundskole ville være i modstrid med det frihed og folkestyre-krav, der følger af lov om friskoler og private grundskoler m.v.

Frihed og folkestyre-kravet vil omfatte både eksisterende private institutioner for gymnasiale uddannelser, efterskoler og frie fagskoler og nye private institutioner for gymnasiale uddannelser, efterskoler og frie fagskoler. Kravet er udtryk for en generel styrkelse af tilsynet med private institutioner for gymnasiale uddannelser, efterskoler og frie fagskoler ved opstilling af et eksplicit frihed og folkestyre-krav i lov om private institutioner for gymnasiale uddannelser og lov om efterskoler og frie fagskoler. Den foreslåede ændring vil ikke rette sig mod muligheden for at danne, drive eller melde sig ind i foreninger, hvorfor den ikke vurderes at rejse spørgsmål i forhold til grundlovens § 78 og Den Europæiske Menneskerettighedskonventions artikel 11 om foreningsfrihed. Lov om efterskoler og frie fagskoler vil med det foreslåede frihed og folkestyre-krav fortsat alene regulere forholdene for efterskoler og frie fagskoler, dvs. betingelserne for at modtage statstilskud som sådan en skole. Det foreslåede krav vil heller ikke begrænse muligheden for at dyrke sin religion, og det vurderes derfor ikke at rejse spørgsmål i forhold til religionsfriheden, som beskyttet i grundlovens § 67 og Den Europæiske Menneskerettighedskonventions artikel 9. Det bemærkes i den forbindelse, at det forhold, at staten ikke ønsker at godkende private institutioner for gymnasiale uddannelser eller yde tilskud til efterskoler og frie fagskoler, der fx modarbejder eller underminerer demokrati eller grundlæggende friheds- og menneskerettigheder, ikke indebærer et indgreb i de nævnte rettigheder.

Det foreslåede frihed og folkestyre-krav indebærer, at private institutioner for gymnasiale uddannelser, efterskoler og frie fagskoler (herefter skoler) vil være udtrykkeligt forpligtigede til at undervise eleverne på en sådan måde, at eleverne vil kunne lære og bl.a. derigennem vil kunne komme til at respektere, at det danske samfund bygger på en række frihedsgrader samt forbud mod diskrimination, hvad enten det drejer sig om køn, race, religion m.v. Dette indebærer, at fx skoler, der bygger på et religiøst grundlag, vil være forpligtigede til også at undervise eleverne i det grundlæggende princip om religionsfrihed. Skolerne vil også være forpligtigede til at undervise eleverne i principperne for det danske folkestyre.

Med angivelsen i frihed og folkestyre-kravet af »efter deres formål og i hele deres virke« præciseres det, at kravet om at forberede eleverne til at leve i et samfund med frihed og folkestyre omfatter hele skolens virksomhed. Kravet vil således også omfatte skolens praksis med hensyn til optagelse af elever og ansættelse og afskedigelse af personale, herunder personalepolitik, hvis denne praksis kommer til udtryk over for eleverne på en sådan måde, at skolen herved ikke vil kunne leve op til kravet i bestemmelsen. Det vil som følge heraf være i strid med bestemmelsen, hvis skolen i sin optagelsespraksis eller ansættelsespolitik udøver diskrimination på baggrund af fx køn, handicap, eller etnisk oprindelse. Bestemmelsen vil derimod ikke afskære skoler, der bygger på en bestemt religiøs overbevisning, fra kun at have elever med den samme religiøse overbevisning som skolen eller kun at have elever, hvis forældre har den samme overbevisning som skolen.

Frihed og folkestyre-kravets krav om demokratisk dannelse indebærer, at enhver skole efter loven reelt skal have det sigte med al sin undervisning og hele sit virke i øvrigt, at enhver elev udvikler sig til demokratisk medborgerskab i et samfund som det danske. Dette skal ikke alene fremgå formelt af skolens formål m.v., men også af skolens samlede faktiske liv og virke, herunder fx praksis for optagelse og bortvisning af elever, skolens generelle elevinddragelse i og uden for undervisningen, ordensregler og omgangsformer – herunder mellem elever og lærere, mellem drenge og piger og mellem mandlige og kvindelige ansatte. Skolerne skal således udvikle og styrke elevernes evner og lyst til som demokratiske borgere at leve i og selv bidrage til et retssamfund

som det danske med frihed og folkestyre og grundlæggende friheds- og menneskerettigheder, herunder ligestilling mellem kønnene.

Den foreslåede bestemmelse vil indebære, at hverken en skoles vedtægtsbestemte formål eller den undervisning, som skolen faktisk giver eleverne, må modvirke kravet om, at forberede eleverne til at leve i et samfund, der bygger på frihed og folkestyre eller være i strid med grundlæggende friheds- og menneskerettigheder som i grundlovens kapitel VIII. Dette ville være tilfældet, hvor en skoles undervisning fx ikke respekterer lighed mellem kønnene eller i øvrigt udviser intolerance over for andre holdninger end dem, som skolen bygger på. Det vil efter forslaget være udtrykkeligt fastslået i bestemmelsen, at en efterskole eller fri fagskole som institution er forpligtet til at undervise eleverne på en sådan måde, at eleverne vil kunne lære og bl.a. derigennem kunne komme til at respektere, at det danske samfund bygger på en række grundlæggende menneske- og frihedsrettigheder, herunder forbud mod diskrimination, hvad enten det drejer sig om køn, handicap, race eller religion m.v. Dette er i bestemmelsen særligt fremhævet for så vidt angår ligestillingen mellem kønnene. Skolerne må derfor ikke foretage handlinger eller undladelser, som krænker kravet om, at skolerne skal udvikle og styrke elevernes kendskab til og respekt for f.eks. ligestillingen mellem kønnene. Det vil derfor være uforeneligt med bestemmelsen, at en skole bygger på en grundholdning om, at manden er kvinden overlegen. Det gælder uanset, om skolen i sin undervisning samtidigt sikrer, at eleverne får kendskab til de principper for ligestilling mellem kønnene, som samfundet i øvrigt bygger på med henblik på, at eleverne vil kunne komme til at respektere dette. Tilsvarende gælder, hvis en skole bygger på en holdning om, at et eller flere af principperne for det danske folkestyre er forkerte, eller at der ikke skal være religionsfrihed i Danmark eller andre lande. Forslaget indebærer, at en skole, der bygger på en grundholdning eller overbevisning, som efter sit indhold er uforeneligt med kravet om at forberede eleverne til at leve i et samfund med frihed og folkestyre og med respekt af de grundlæggende friheds- og menneskerettigheder, herunder ligestillingen mellem kønnene, reelt ikke vil kunne opfylde dette helt grundlæggende krav.

Med den foreslåede ændring til kravet til skolernes forpligtelse til at forberede eleverne til at leve i et samfund med frihed og folkestyre, vil bestemmelsen som afledt konsekvens indebære, at en skoles bestyrelse til ledere, lærere og andre ansatte ligeledes må skulle præcisere rammerne for skolens virksomhed for at sikre, at skolen også altid i praksis vil kunne leve op til lovens krav på dette punkt. Tilsvarende vil bestemmelsen indebære, at skolens krav, herunder dens til enhver tid gældende dekorumkrav til bestyrelsesmedlemmerne, må skulle præciseres. Efter omstændighederne vil skolen være forpligtet til at gennemføre de nødvendige præciseringer skriftligt og i praksis håndhæve dem tilstrækkeligt effektivt til, at der ikke kan opstå tvivl om, hvorvidt skolen overholder frihed og folkestyre-kravet. Betegnelsen dekorumkrav anvendes om sådanne krav og normer, som kan være fastsat eller må antages at gælde om graden af den værdighed, agtelse, anseelse og lign., som en person skal leve op til for troværdigt og tillidsfuldt at kunne varetage det hverv eller den stilling, som det konkrete dekorumkrav gælder for. Sådanne krav og normer omfatter normalt også den betydning for personens værdighed, agtelse, anseelse og lign., som personens handlinger m.v. uden for hvervet eller stillingen, herunder private handlinger m.v., kan have.

Den foreslåede bestemmelse svarer i sit indhold til det gældende frihed og folkestyre-krav i § 1, stk. 2, stk. 2, i lov om friskoler og private grundskoler m.v., hvorom bemærkningerne er i § 1, nr. 3, i lovforslag nr. L 105 af 23. februar 2005, jf. Folketingstidende 2004-05 (2. samling), tillæg A, side 1723-1724, og tillæg B, side 163-164, som vedtaget ved lov nr. 336 af 18. maj 2005, og § 1, nr. 1, i lovforslag nr. L 36 af 6. oktober 2016, jf. Folketingstidende 2016-17, tillæg A, L 36 som fremsat, side 13-14, som vedtaget som lov nr. 1563 af 13. december 2016.

Der henvises i øvrigt til lovforslagets § 2, nr. 1, og § 3, nr. 2, og bemærkninger hertil.

2.9. Whistleblower-ordning

2.9.1. Gældende ret

Der har hidtil ikke været fastsat bestemmelser om muligheden for, at borgere med bevarelse af anonymitet over for andre, kan rette henvendelse til Undervisningsministeriet om mulige lovovertrædelser og andre bekymrende forhold på en privat institution for gymnasiale uddannelser, en efterskole eller en fri fagskole. Undervisningsministeriet vil således, hvis en person henvender sig til ministeriet og oplyser sit navn eller anden identifikationsoplysning, være forpligtet til at notere det på sagen sammen med de oplysninger, som vedkommende fremkommer med. Hvis en person ikke oplyser navn eller giver anden identifikationsoplysning, vil der ikke kunne gøres noter om vedkommendes identitet.

Der er med lov nr. 397 af 2. maj 2018 indført bestemmelser i lov om friskoler og private grundskoler m.v. om en whistleblower-ordning om forhold på de frie grundskoler.

2.9.2. Ministeriets overvejelser og den foreslåede ordning

Det fremgår af aftalen af 25. januar 2019, at der skal etableres en whistleblower-ordning vedrørende private institutioner for gymnasiale uddannelser, efterskoler og frie fagskoler tilsvarende den ordning, der ved lov nr. 397 af 2. maj 2018 blev etableret vedrørende de frie grundskoler.

Whistleblower-ordningen vil indebære, at enhver, herunder ansatte på private institutioner for gymnasiale uddannelser, efterskoler og frie fagskoler, forældre til eleverne og andre, har mulighed at henvende sig til Undervisningsministeriet om mulige lovovertrædelser og andre bekymrende forhold på en privat institution for gymnasiale uddannelser, en efterskole eller en fri fagskole og bevare sin anonymitet overfor andre end ministeriet. Det vil i praksis være Styrelsen for Undervisning og Kvalitet, der varetager det statslige tilsyn med private institutioner for gymnasiale uddannelser, efterskoler og frie fagskoler, der vil skulle etablere og modtage henvendelser omfattet af den foreslåede whistleblower-ordning.

Det vurderes, at den foreslåede whistleblower-ordning kan tilskynde nogle til at rette henvendelse til styrelsen, der ellers ville have undladt det pga. frygt for deres ansættelse, medieomtale m.v. Samtidig vil den foreslåede ordning kunne give styrelsen et bredere og bedre grundlag for tilsynet med den konkrete skole.

Henvendelserne til styrelsen kan fx omhandle mistanke om manglende overholdelse af dansk lovgivning, om kriminelle forhold, om at skolen er samlingssted for lukkede og evt. kriminelle miljøer, og om at skolens samarbejde med kommunale myndigheder og andre offentlige instanser bærer præg af lukkethed og afstandtagen. Derudover kan henvendelser også dreje sig om bekymring for fx kvaliteten af skolens undervisningsmateriale, kvaliteten og tilrettelæggelsen af undervisningen i flere eller enkelte fag og herunder lærernes/lærerens faglige kvalifikationer.

Personer, der henvender sig til styrelsen, vil med den foreslåede whistleblower-ordning kunne vælge at få sikret anonymitet over for andre end styrelsen, uanset at deres identitet er kendt af styrelsen. Styrelsen må i sådanne tilfælde ikke oplyse over for skoler eller andre, at den har modtaget en sådan henvendelse. Det betyder, at den person, der henvender sig, er sikret anonymitet, og at det ikke er tilladt for styrelsen at give oplysninger om henvendelsen videre til fx skolens bestyrelse eller leder, herunder i forbindelse med partsaktindsigt eller aktindsigt efter offentlighedsloven. Bestemmelsen omfatter fx oplysninger om henvendelsens indhold, oplysninger som identificerer pågældende, oplysninger om, at der er modtaget en henvendelse, og oplysninger om,

at en tilsynssag iværksættes som følge af henvendelsen. I relation til almindelige tilsynsopgaver betyder bestemmelsen, at styrelsens medarbejdere ikke må oplyse, om en tilsynssag iværksættes som følge af en henvendelse, eller at styrelsen har modtaget en henvendelse. En anmodning om sådanne oplysninger behandles i givet fald efter reglerne i forvaltningsloven, offentlighedsloven og databeskyttelsesforordningen. Bestemmelsen udvider den almindelige tavshedspligt efter forvaltningsloven og straffeloven. Særligt i forhold til anmodninger om aktindsigt efter offentlighedsloven bemærkes, at oplysninger, som Undervisningsministeriet modtager via whistleblowerordning, herunder identiteten på den person, der giver oplysningerne, vil være omfattet af offentlighedslovens § 35, hvorefter pligten til at meddele oplysninger er begrænset af særlige bestemmelser om tavshedspligt fastsat ved lov eller med hjemmel i lov for personer, der virker i offentlig tjeneste eller hverv.

Det foreslås endvidere, at myndigheder og personer, der modtager oplysninger efter den foreslåede bestemmelse, samt enhver, der i øvrigt yder bistand hertil, er underkastet reglerne om tavshedspligt efter straffelovens §§ 152-152 f. Bestemmelsen skal sikre, at tavshedspligt efter straffeloven gælder for styrelsens medarbejdere og andre i Undervisningsministeriet, der som led i sagsbehandling får kendskab til oplysningerne. Som for øvrige offentligt ansatte må de nævnte personer ikke videregive eller udnytte fortrolige oplysninger, som de bliver bekendt med som led i deres arbejde. Der er ved overtrædelse af straffelovens §§ 152-152 f fastsat straf for overtrædelse af bestemmelserne.

Yderligere foreslås det, at personer, der har henvendt sig under den foreslåede whistleblowerordning til Undervisningsministeriet (dvs. Styrelsen for Undervisning og Kvalitet) om mulige lovovertrædelser og andre bekymrende forhold på skolen, over for styrelsen kan give samtykke til, at ministeriet over for skolen eller andre oplyser, at ministeriet har modtaget henvendelsen. Vedkommende kan samtykke i, at ministeriet over for skolen eller andre oplyser navnet på den, der har rettet henvendelse. Vedkommende kan helt eller delvis samtykke i, at styrelsen over for skolen eller andre videregiver henvendelsens indhold.

Når styrelsen modtager en henvendelse om mulige lovovertrædelser eller bekymrende forhold på en privat institution for gymnasiale uddannelser, en efterskole eller en fri fagskole, skal styrelsen tage stilling til, hvilken reaktion henvendelsen giver anledning til. Åbenlyst grundløse henvendelser vil skulle henlægges, mens styrelsen i forbindelse med andre henvendelser igangsætter de tilsynsmæssige undersøgelser, som sådanne henvendelser giver anledning til. Styrelsen skal tilrettelægge den nærmere undersøgelse af en henvendelse på en måde, der sikrer anonymiteten for den person, som har henvendt sig. Det bemærkes, at selvom styrelsen ikke må fortælle institutionen, at en tilsynssag er indledt på grund af en whistleblowerhenvendelse, vil institutionen imidlertid måske alligevel kunne regne ud, at tilsynssagen er startet, fordi der er modtaget en sådan henvendelse. Det skyldes, at en institution i alle andre tilfælde som udgangspunkt har krav på at blive gjort bekendt med, hvorfor der er indledt en tilsynssag. Hvem, der har henvendt sig, og hvad henvendelsen nærmere går ud på, vil det derimod typisk være betydeligt vanskeligere for en institution at gætte sig til, og disse oplysninger må som beskrevet ovenfor ikke videregives til institutionen uden whistleblowerens tilladelse.

Der vil blive etableret et telefonnummer og en e-postadresse til styrelsen, der er forbeholdt modtagelsen af anonyme henvendelser, ligesom der vil blive orienteret om whistleblowerordningen på styrelsens hjemmeside. Telefonnummer, e-postadresse og hjemmeside kan være fælles for whistleblowerordninger for flere skoleformer, herunder også med den allerede etablerede ordning for frie grundskoler.

Der henvises i øvrigt til lovforslagets § 2, nr. 10, § 3, nr. 15, og bemærkninger hertil.

2.10. Styrkelse af tilsyn med leje af bygninger

2.10.1. Gældende ret

Private institutioner for gymnasiale uddannelser kan have deres skole- og undervisningsvirksomhed i lokaler, som skolen enten lejer eller ejer. Det følger af den gældende bestemmelse i § 2, stk. 7, i lov om private institutioner for gymnasiale uddannelser, at skoler og kurser med en kostafdeling, der ikke modtog tilskud i 1996, og skoler og kurser, der modtog tilskud til kostafdeling i 1996, skal være ejer af skolens eller kursets bygninger eller hovedparten heraf og ikke må eje bygninger sammen med andre. Efterskoler og frie fagskoler kan have deres skole- og undervisningsvirksomhed i lokaler, som skolen enten lejer eller ejer. Det følger af den gældende bestemmelse i § 6, stk. 1, nr. 7, i lov om efterskoler og frie fagskoler, at skoler, som efter den 7. maj 1996 har indsendt eller indsender forslag til vedtægter med henblik på at blive godkendt til tilskud, skal være ejer af skolens bygninger eller hovedparten heraf og må ikke eje bygninger sammen med andre. Efter den gældende bestemmelse i lovens § 6 a, stk. 1, kan skoler nævnt i § 6, stk. 1, nr. 7, leje bygninger og arealer i en periode på op til 10 år, hvis det sker i) til afløsning af eksisterende bygninger og arealer, ii) ved udvidelse med nye bygninger og arealer eller iii) ved nyoprettelse af en skole.

En privat institution for gymnasiale uddannelser, en efterskole eller en fri fagskole kan derfor helt være beliggende i bygninger og lokaler, som den lejer, medmindre den er omfattet af kravene om at eje bygningerne eller hovedparten heraf. En sådan privat institution for gymnasiale uddannelser, efterskole eller fri fagskole, der ejer sine bygninger og lokaler kan vælge at sælge disse og leje dem af køber eller flytte til andre bygninger og lokaler. Der er ikke krav om, at en privat institution for gymnasiale uddannelser, efterskole eller fri fagskole, der sælger bygninger eller lokaler skal orientere undervisningsministeren herom.

En privat institution for gymnasiale uddannelser, en efterskole eller en fri fagskoles beslutning om køb, salg eller leje af bygninger og lokaler skal indgås på markedsvilkår eller bedre vilkår for skolen, jf. bestemmelserne i § 16, stk. 3, i lov om private institutioner for gymnasiale uddannelser og § 10, stk. 1, i lov om efterskoler og frie fagskoler, hvorefter aftaler, herunder husleje- og ejendomsaftaler, skal indgås på vilkår, der ikke er ringere for skolen end sædvanlige markedsvilkår, og skal søges ændret, hvis udviklingen i markedsvilkårene tilsiger det. Efter § 16, stk. 4, i lov om private institutioner for gymnasiale uddannelser og 10, stk. 2, i lov om efterskoler og frie fagskoler, kan undervisningsministeren fastsætte nærmere regler om huslejeaftaler, herunder i særlige tilfælde bestemmelser, at huslejeaftaler skal indgås på andre vilkår end dem, der følger af henholdsvis § 16, stk. 3, i lov om private institutioner for gymnasiale uddannelser og 10, stk. 1, i lov om efterskoler og frie fagskoler. De nævnte bemyndigelser er ikke anvendt til fastsættelse af regler. En skoles indgåelse af aftaler om køb, salg eller leje af bygninger og lokaler skal endvidere vurderes på baggrund af uafhængighedskravet i § 2, stk. 6, i lov om private institutioner for gymnasiale uddannelser og § 6, stk. 1, nr. 1, i lov om efterskoler og frie fagskoler, hvorefter en privat institution for gymnasiale uddannelser, en efterskole eller en fri fagskole i sit virke som selvejende uddannelsesinstitution skal være uafhængig, og dens midler alene må komme skolens skole- og undervisningsvirksomhed til gode.

At en privat institution for gymnasiale uddannelser, en efterskole eller en fri fagskole (herefter skolen) skal være uafhængig betyder, at den skal indrette sin virksomhed alene med henblik på at varetage skolens egne interesser til gavn for eleverne og, at den ikke må indgå i et styret fællesskab eller på anden måde være styret af uvedkommende eller udefrakommende interesser. Skolen skal være uafhængig af personer, andre skoler, kurser, virksomheder, selskaber, foreninger m.fl., erhvervsdrivende som ikke-erhvervsdrivende. Skolens midler må alene bruges til gavn for den

aktivitet, som skolen i henhold til vedtægten må udføre, og midlerne skal anbringes i overensstemmelse med reglerne i § 18 i lov om private institutioner for gymnasiale uddannelser og § 8 i lov om efterskoler og frie fagskoler.

Eksempler på overtrædelse af uafhængighedskravet kan komme på tale fx i forhold til enkelte personer, foreninger m.v. Det kan forekomme, at en skole har en så tæt tilknytning til en forening eller anden organisation (evt. en person), der har været initiativtager til at oprette skolen, at skolen lader sig styre af denne forening og fremmer denne forenings interesser på bekostning af skolens interesser, fx ved at skaffe foreningen m.v. økonomisk fordelagtige aftaler, som for skolen er urimelige (uøkonomiske), eller foreningen benytter skolens faciliteter vederlagsfrit, eller skolen modtager penge fra en person, forening eller anden organisation, der indebærer et afhængighedsforhold for skolen. Et andet eksempel kan være, at skolen for en forening, person m.v. afholder udgifter, som skolen ellers ikke ville have påtaget sig, fx til indkøb af bøger, materiale og varer, som foreningen benytter, afholder foreningens telefonudgifter og i øvrigt betaler for foreningens aktiviteter. Ved skole- og uddannelsesvirksomhed forstås, at skolens midler alene må anvendes til formål, der ligger inden for skolens formål inden for rammerne af friskoleloven. Efterskoler kan, udover til skole- og uddannelsesvirksomhed, anvende midler i begrænset omfang til folkeoplysningsvirksomhed i Danmark, jf. § 6 c i lov om efterskoler og frie fagskoler.

Uafhængighedskravet blev lovfæstet for private institutioner for gymnasiale uddannelser, efterskoler og frie fagskoler ved lov nr. 506 af 12. juni 1996 om ændring af lov om folkehøjskoler, efterskoler, husholdningsskoler og håndarbejdsskoler, lov om friskoler og private grundskoler m.v., lov om gymnasiet m.v. og lov om kursus til højere forberedelseksamen og om studieforberedende enkeltfagsundervisning for voksne m.v. (Godkendelse, tilskud og bestemmelser om visse skoler), jf. lovforslag nr. L 268 fremsat den 8. maj 1996, jf. Folketingstidende 1995-96, tillæg A, side 5232ff. Der er endvidere en nærmere beskrivelse af uafhængighedskravets indhold i bemærkninger til lovforslag nr. L 204 fremsat den 23. februar 2000 (vedtaget som lov nr. 478 af 31. maj 2000 om ændring af forskellige love om selvejende uddannelsesinstitutioner (Selvejekrav, habilitet m.v.)), jf. bemærkningerne § 1, nr. 3, i lovforslag nr. L 204, jf. Folketingstidende 1999-2000, tillæg A, side 5718-5719.

En privat institution for gymnasiale uddannelser, en efterskole eller en fri fagskole, der indgår aftaler om køb, salg eller leje af bygninger og lokaler, der ikke er på markedsvilkår eller bedre vilkår eller på vilkår, der betyder, skolen ikke overholder uafhængighedskravet kan få et påbud af undervisningsministeren om at foretage konkrete ændringer af den pågældende virksomhed, jf. de gældende bestemmelser i § 24 i lov om private institutioner for gymnasiale uddannelser og § 52, 2. pkt., i lov om efterskoler og frie fagskoler. Undervisningsministeren kan efter § 25, stk. 1, i lov om private institutioner for gymnasiale uddannelser og § 46, stk. 1, i lov om efterskoler og frie fagskoler tilbageholde tilskud, lade tilskud bortfalde helt eller delvis eller kræve tilskud tilbagebetalt helt eller delvis for skoler, der ikke følger bestemmelserne i loven som fx om, at aftaler, herunder husleje- og ejendomsaftaler, skal indgås på vilkår, der ikke er ringere for skolen end sædvanlige markedsvilkår, og skal søges ændret, hvis udviklingen i markedsvilkårene tilsiger det. Tilsvarende kan undervisningsministeren tilbageholde tilskud, lade tilskud bortfalde helt eller delvis eller kræve tilskud tilbagebetalt helt eller delvis, hvis en skole ikke overholder et påbud. Endvidere vil ministeren efter § 1, stk. 3, i lov om private institutioner for gymnasiale uddannelser, hvis forholdet er af sådan en karakter, at der efter ministerens skøn ikke er tilstrækkelig sikkerhed for, at skolen overholder kravene om uafhængighed og forvaltning af skolens midler kunne træffe beslutning om, at en godkendelse af skolen tilbagekaldes. Efter § 47 i lov om efterskoler og frie fagskoler vil ministeren, hvis forholdet er af sådan en karakter, at der efter ministerens skøn ikke er tilstrækkelig sikkerhed for, at skolen overholder kravene om uafhængighed og forvaltning af skolens midler kunne træffe beslutning om, at der ikke ydes tilskud til en efterskole eller fri fagskole.

2.10.2. Ministeriets overvejelser og den foreslåede ordning

Det fremgår af aftalen af 25. januar 2019, at der skal ske en styrkelse af tilsynet med de private institutioner for gymnasiale uddannelser, efterskoler og frie fagskolars leje af bygninger tilsvarende den ordning, der med lov nr. 397 af 2. maj 2018 er indført for de frie grundskoler. Det foreslås derfor, at der fastsættes krav om, at hvis en privat institution for gymnasiale uddannelser, en efterskole eller en fri fagskole (herefter skolen) har til hensigt at flytte hovedparten af sin undervisnings- og skolevirksomhed fra bygninger eller lokaler, som skolen ejer, til lejede bygninger eller lokaler, skal skolen skriftlig senest 4 uger før indgåelse af endelig salgs- eller lejeaftale orientere undervisningsministeren herom, herunder fremsende udkast til de påtænkte salgs- eller lejeaftaler. Der vil ikke være noget til hinder for, at en skole foretager orienteringen mere end 4 uger før indgåelse af salgs- eller lejeaftaler.

Forslaget skal på baggrund af ønsket om en styrkelse af tilsynet med private institutioner for gymnasiale uddannelser, efterskoler og frie fagskolars overholdelse af uafhængighedskravet sikre, at der sker en forudgående orientering af Styrelsen for Undervisning og Kvalitet, der varetager tilsynet på vegne af undervisningsministeren, inden en skole indgår aftale om leje af bygninger eller lokaler i situationer, hvor en skole vil lade hovedparten af skole- og undervisningsvirksomheden overgå fra at foregå i bygninger eller lokaler, som skolen ejer, til at foregå i lejede bygninger eller lokaler. Det kan som led i tilsynet være hensigtsmæssigt, at der er mulighed for at reagere på sådanne ændringer, før skolen iværksætter dem. Det skal ses i sammenhæng med, at der kan være en vis risiko for, at skoler kan komme i et u hensigtsmæssigt afhængighedsforhold til en udlejer, hvis skolen har en svag økonomi, og udlejerens eventuelle interesse i at styre eller påvirke skolen i forhold til fx et bestemt holdningsmæssigt grundlag, der ikke er i overensstemmelse med frihed og folkestyre-kravet. Den foreslåede ordning vil dermed indebære en styrkelse af det økonomiske tilsyn med skolerne ved, at Styrelsen for Undervisning og Kvalitet får mulighed for at forholde sig til salgs- og lejeaftaler i forbindelse med en skoles overgang fra ejede bygninger og lokaler til lejede bygninger og lokaler. Ordningen vil indebære, at Styrelsen for Undervisning og Kvalitet bl.a. lettere løbende kan påse, at skolerne overholder uafhængighedskravet ved ikke at sælge eller leje fast ejendom på vilkår, der er ringere eller bedre end sædvanlige markedsvilkår. Den foreslåede ændringer indebærer således alene et nyt orienteringskrav til skolerne, men indebærer ikke ændringer i rammerne for vilkårene for skolernes beslutninger om salg eller leje af bygninger eller lokaler, der ikke allerede følger af lov om private institutioner for gymnasiale uddannelser eller lov om efterskoler og frie fagskoler.

Med bygninger eller lokaler til hovedparten af en skoles skole- og undervisningsvirksomhed forstås den væsentligste del af kernefaciliteter til skolens daglige drift, dvs. de egnede og tilstrækkelige undervisningsfaciliteter og tilhørende opholdsarealer for elever og medarbejdere. For skoler med kostafdelinger fra før 1996 vil bygninger og lokaler til kostafdelingen også være omfattet. Ændringer vedrørende mindre dele af en skoles bygninger eller lokaler vil ikke være omfattet af kriteriet hovedparten af skole- og undervisningsvirksomheden. Det kan fx være salg og leje af særlige faciliteter som fx en idrætshal eller lign eller en annektsbygning, der udgør en selvstændig ejendom i forhold til skolens kernefaciliteter.

Den foreslåede ordning omfatter situationer, hvor en skole ikke længere vil eje de bygninger eller lokaler, hvor hovedparten af skole- og undervisningsvirksomheden foregår, men vil flytte den til andre lejede bygninger eller lokaler, og desuden situationer, hvor skolen sælger sine bygninger og lokaler og lejer dem af køber. Situationer, hvor en skole sælger fast ejendom i forbindelse med nybyggeri, som skolen ejer, eller flytning til en anden fast ejendom, som skolen køber, vil således ikke være omfattet af ordningen om orientering af Styrelsen for Undervisning og Kvalitet.

Hvis Styrelsen for Undervisning og Kvalitet vurderer, at aftalerne om salg og leje ikke er indgået på vilkår, der svarer til markedsvilkår eller i øvrigt er indgået på vilkår, der kan rejse tvivl om skolens uafhængighed, vil styrelsen i medfør af den gældende § 24 i lov om private institutioner for gymnasiale uddannelser og den gældende § 52, 2. pkt., i lov om efterskoler og frie fagskoler kunne give skolen et påbud om at foretage konkrete ændringer af den pågældende virksomhed. Hvis skolen ikke ændrer den pågældende virksomhed vil det kunne få tilskudsmæssige konsekvenser efter § 25, stk. 1, i lov om private institutioner for gymnasiale uddannelser og § 46, stk. 1, i lov om efterskoler og frie fagskoler, hvorefter undervisningsministeren kan tilbageholde tilskud, lade tilskud bortfalde helt eller delvis eller kræve tilskud tilbagebetalt helt eller delvis for skoler, der ikke følger bestemmelserne i loven som fx om, at aftaler, herunder husleje- og ejendomsaftaler, skal indgås på vilkår, der ikke er ringere for skolen end sædvanlige markedsvilkår, og skal søges ændret, hvis udviklingen i markedsvilkårene tilsiger det. Tilsvarende kan undervisningsministeren tilbageholde tilskud, lade tilskud bortfalde helt eller delvis eller kræve tilskud tilbagebetalt helt eller delvis, hvis en skole ikke overholder et påbud. Endvidere vil ministeren, hvis forholdet er af sådan en karakter, at der efter ministerens skøn ikke er tilstrækkelig sikkerhed for, at skolen overholder kravet i § 2, stk. 6, i lov om private institutioner for gymnasiale uddannelser eller § 6, stk. 1, nr. 1, i lov om efterskoler og frie fagskoler, om uafhængighed og forvaltning af skolens midler kunne træffe beslutning om tilbagekaldelse af godkendelsen af en privat institution for gymnasiale uddannelser eller at en efterskole eller fri fagskole ikke længere er godkendt til tilskud. Det bemærkes, at det forhold, at Styrelsen for Undervisning og Kvalitet ikke har bemærkninger til salg- og lejeaftaler i forbindelse med orientering efter den foreslåede ordning, ikke betyder, at styrelsen ikke efterfølgende kan inddrage disse aftaler i vurderingen af en skoles overholdelse af uafhængighedskravet.

Den foreslåede ordning omfatter alle private institutioner for gymnasiale uddannelser, efterskoler og frie fagskoler, herunder også skoler, der ikke er under et økonomisk tilsyn af Styrelsen for Undervisning og Kvalitet.

Den foreslåede regulering vil omfatte hele institutionens virksomhed. Det vil sige, at for private institutioner for gymnasiale uddannelser, efterskoler og frie fagskoler, der som kombineret institution varetager former for skole- og undervisningsvirksomhed efter anden lovgivning vil kravet om underretning i forbindelse med flytning af undervisning fra ejede bygninger til lejede bygninger omfatte hele institutionens virksomhed også selvom en del af bygningerne bruges til undervisningsformål, der ikke er omfattet af lov om private institutioner for gymnasiale uddannelser eller lov om efterskoler og frie fagskoler. Det følger af, at en kombineret institution skal opfylde betingelserne i lovgivningen for at varetage sådan virksomhed. Der henvises til § 5 a i lov om friskoler og private grundskoler, § 12 b i lov om efterskoler og frie fagskoler, § 3 i lov om private institutioner for gymnasiale uddannelser og § 10 i lov om folkehøjskoler.

Der henvises i øvrigt til lovforslagets § 2, nr. 4 og § 3, nr. 9, og bemærkninger hertil.

2.11. Brug af observatører i tilsynet

2.11.1. Gældende ret

Undervisningsministeren kan efter de gældende bestemmelser i § 26, stk. 1, i lov om private institutioner for gymnasiale uddannelser og § 52, stk. 1, i lov om efterskoler og frie fagskoler indhente alle oplysninger fra skolerne og kurserne, herunder ved besøg på skolerne og kurserne, om uddannelserne, eleverne, personalet, udstyret, huslejeaftaler, aftaler om ejendoms køb og andre aftaler og om skolernes drift i øvrigt til brug for bl.a. gennemførelse af tilsyn. Den gældende bestemmelse giver ikke mulighed for, at der som led i tilsyn er adgang for ministeren til at beslutte, at Undervisningsministeriet skal deltage som observatør ved møder på skolerne.

Der er i § 9 g, stk. 2 og 3, og § 20 b, stk. 3, i lov om friskoler og private grundskoler m.v. bestemmelser om mulighed for, at undervisningsministeren som led i tilsyn beslutter, at Undervisningsministeriet skal deltage som observator ved skolernes bestyrelsesmøder samt eventuelle generalforsamlinger og forældremøder.

2.11.2. Ministeriets overvejelser og den foreslåede ordning

Det foreslås, at Undervisningsministeriet som led i tilsyn med private institutioner for gymnasiale uddannelser, efterskoler og frie fagskoler (herefter skoler) overholdelse af lovene kan deltage som observator ved bestyrelsesmøder samt eventuelle generalforsamlinger og forældremøder

Undervisningsministeriet kan med forslaget, for at vurdere om en skole lever op til lov om private institutioner for gymnasiale uddannelser eller lov om efterskoler og frie fagskoler samt for private institutioner for gymnasiale uddannelsers vedkommende også lov om de gymnasiale uddannelser, deltage som observator på bestyrelsesmøder samt eventuelle generalforsamlinger og forældremøder. Det vil bero på en konkret vurdering, hvorvidt ministeriet som led i tilsynsprocessen vil bruge muligheden for at deltage som observator i møderne. I praksis vil det være Styrelsen for Undervisning og Kvalitet, der på undervisningsministerens vegne fører tilsynet, der eventuelt deltager som observator. Styrelsen vil kunne udpege en ekstern sagkyndig til at varetage observatøropgaven for styrelsen. Hensigten med at indsætte en observator er, at observatøren kan indsamle oplysninger m.v. om drøftelser og beslutninger i forhold til skolens eller kurssets aktiviteter og evt. relationer til interessenter m.v. til brug for vurderingen af skolens overholdelse af fx frihed og folkestyre-kravet og uafhængighedskravet. Styrelsen vil derved kunne få bedre indblik i skolens eller kurssets samlede virke, herunder indblik i hvordan bestyrelsen forholder sig til fx frihed og folkestyre-kravet og uafhængighedskravet i forbindelse med driften af skolen.

Som led i et tilsyn med frihed og folkestyre-kravet og uafhængighedskravet vil Styrelsen for Undervisning og Kvalitet som udgangspunkt også gennemgå bestyrelsens protokol over sine beslutninger, herunder eventuelle dagsordener og referater fra bestyrelsesmøder med henblik på at identificere, om og hvordan bestyrelsen har taget beslutninger af betydning for vurderingen af skolens overholdelse af kravene. Indsættelsen af en i forhold til skolen ekstern observator på bestyrelsesmøder, eventuelle generalforsamlinger og forældremøder vil kunne være en del af det tilsyn, som Styrelsen for Undervisning og Kvalitet fører med en given skoles overholdelse af frihed og folkestyre-kravet og uafhængighedskravet. Det vil sige, at observatørrollen indgår på lige fod med de øvrige tilsynsaktiviteter i et sådan tilsyn, og oplysninger fremkommet på baggrund af observatørens observationer fra bestyrelsesmøder, eventuelle generalforsamling og forældremøder vil indgå i vurderingsgrundlaget for skolens overholdelse af kravene. I kraft af observatørrollen og de øvrige tilsynsaktiviteter vil Styrelsen for Undervisning og Kvalitet kunne foretage en samlet faglig vurdering af, om og i givet fald hvordan skolen lever op til kravene.

Fremfor at indhente oplysninger om skolens bestyrelsesmøder, eventuelle generalforsamlinger og forældremøder fra skolen, gennemføres indsamlingen helt eller delvist ved, at ministeriet er til stede på de nævnte møder som observator som led i tilsynet. Der vil i øvrigt i medfør af oplysningsbestemmelserne i § 26, stk. 1, i lov om private institutioner for gymnasiale uddannelser og § 52 i lov om efterskoler og frie fagskoler kunne indhentes mødemateriale mv. til brug for observatøren samtidig med, at dette sendes til skolens bestyrelse.

Der vil kunne være en observator til stede på bestyrelsesmøder, eventuelle generalforsamlinger og forældremøder i den periode, hvor skolen er under tilsyn. Formålet med tilstedeværelsen på de enkelte møder er udelukkende at observere, hvad der foregår på mødet. Observatøren har således ingen stemmeret på bestyrelsesmøder eller generalforsamlinger, ligesom observatøren ikke vil

rådgive, vejlede eller komme med løsningsforslag i forhold til mødets dagsorden eller skolens forhold i øvrigt, dvs. observatøren har ikke taleret under mødet og kan ikke svare på spørgsmål under mødet.

Observatøren vil som udgangspunkt være en medarbejder fra Styrelsen for Undervisning og Kvalitet, men ministeriet kan udpege en ekstern observatør til at deltage i de nævnte møder på ministeriets vegne. Såfremt der er indsat en ekstern observatør uden et ansættelsesforhold i ministeriet vil der efter mødet ske en skriftlig tilbagerapportering til styrelsen. Observatøren virker for ministeriet, uanset om denne er en medarbejder i ministeriet eller en person uden fast ansættelse i ministeriet. En ekstern observatør vil således være omfattet af den samme tavshedspligt som en medarbejder i ministeriet, jf. forvaltningslovens § 27. De dokumenter, som en ekstern observatør udarbejder som led i sit virke som sådan, vil ligeledes skulle indgå i ministeriets sag om tilsynet på samme måde, som dokumenter udarbejdet af medarbejdere i ministeriet. Dokumenter udarbejdet til brug for styrelsen af en ekstern observatør vil med forslag være interne dokumenter i forhold til aktindsigt og ligeledes vil styrelsen kunne videregive interne dokumenter til en ekstern observatør.

Der vil i beslutningen om at gøre brug af en observatør uden fast ansættelse i ministeriet blive lagt vægt på, at den pågældende har de rette faglige kvalifikationer til at forestå denne del af det skærpede tilsyn. Styrelsen vil orientere skolens leder og bestyrelse om, hvem der vil fungere som observatør under et tilsyn og samtidig oplyse om dennes funktion og beføjelser. Efter orienteringen af skolens leder og bestyrelse vil styrelsen normalt indkalde til et møde med bestyrelsen og lederen, hvor rammerne for tilsynet og en forventet tidsplan gennemgås. Styrelsen vil i den forbindelse også orientere om observatørens funktion og beføjelser.

Vælger ministeriet at indsætte en observatør uden fast ansættelse i ministeriet, vil der være tale om en afgørelse i forvaltningsretlig forstand. Ministeriet vil derfor i sådanne tilfælde partshøre skolen over valget af observatør, særligt i forhold til den eksterne observatørs habilitet, og på denne baggrund træffe afgørelse i sagen.

I et tilsyn med private institutioner for gymnasiale uddannelser, efterskoler og frie fagskoler overholdelse af lovene vil endvidere for at sikre et korrekt og dækkende grundlag for vurderingen af skolens forhold kunne indgå samtaler med lærerne, forældrene og eleverne. For så vidt angår samtaler med eleverne, kan de også foregå uden tilstedeværelse af skolens leder eller lærere. Baggrunden herfor er, at lærerernes, forældrenes og elevernes oplevelse af undervisningen og forholdene på skolen i øvrigt vil kunne bidrage til at give et helhedsbillede af skolens virksomhed i forbindelse med vurderingen af overholdelse af frihed og folkestyre-kravet og uafhængighedskravet. Samtalerne vil endvidere kunne give anledning til, at styrelsen undersøger konkrete elementer nærmere i skolens virksomhed. Udtalelser fra forældrene og eleverne vil aldrig kunne stå alene i vurderingen af, om skolen lever op til kravene, og deltagelse i samtaler med tilsynet vil altid være frivillig for forældrene og eleverne.

De nærmere rammer for eventuelle samtaler mellem elever og tilsynsmedarbejderne vil blive søgt aftalt mellem skolens leder og tilsynsmedarbejderne. Der kan fx være tale om tilsynssamtaler med klasser, med elevråd eller tilsvarende grupper i forbindelse med styrelsens tilsynsbesøg. Samtalerne vil have en uformel karakter, og styrelsens spørgsmål og formen på samtalen vil blive afpasset i overensstemmelse med elevernes alder og modenhed og vedrøre frihed og folkestyre-kravet og uafhængighedskravet i forhold til påvirkning af undervisning og skolens dagligdag for eleverne. Styrelsen vil som altovervejende hovedregel tale med flere elever ad gangen. Hvis en elev selv ønsker en samtale alene, vil dette dog blive imødekommet. Det er frivilligt for eleverne, om de ønsker at deltage i samtaler med styrelsen.

Styrelsen vil forud for et tilsynsbesøg, hvor det er planlagt, at der skal indgå samtaler med eleverne, opfordre skolen til at orientere eleverne og deres forældre, hvis elever er under 18 år herom, og at det betyder, at eleverne kan møde tilsynsførende på skolen, som de er velkommen til at kontakte selv, og som også kan forventes i et vist omfang at bede om samtaler med eleverne om skolen. Det vil i den forbindelse blive understreget over for forældre og elever, at det er frivilligt for eleverne, om de vil tale med de tilsynsførende. Hvis forældrene modsætter sig, at deres mindreårige børn taler med tilsynsmedarbejdere, vil det ligeledes blive accepteret. Hvis alle forældre eller elever ikke ønsker at deltage i sådanne samtaler, vil det kunne indgå i helhedsbilledet af skolen.

Den foreslåede bestemmelse svarer i sit indhold til § 9 g, stk. 2 og 4, og § 20 b, stk. 3, i lov om friskoler og private grundskoler m.v., hvorom der for så vidt § 9 g, stk. 2 og 4, henvises til bemærkninger til § 1, nr. 13, i lovforslag nr. L 36 af 6. oktober 2016, jf. Folketingstidende 2016-17, tillæg A, L 36 som fremsat, side 18-20, som vedtaget som lov nr. 1563 af 13. december 2016, og for så vidt § 20 b, stk. 3, henvises til bemærkninger til § 1, nr. 10, i lovforslag nr. L 178 af 1. marts 2018, jf. Folketingstidende 2017-18, tillæg A, L 178 som fremsat, side 30-31, som vedtaget som lov nr. 397 af 2. maj 2018.

Den foreslåede adgang til brug af observatører vil omfatte alle institutioner med virksomhed som privat institution for gymnasial uddannelse, efterskoler eller fri fagskole. Det vil sige, at for frie skoler, der varetage virksomhed som privat institution for gymnasiale uddannelser, efterskole eller fri fagskole, dvs. er en kombineret institution, vil der kunne som led i tilsyn kunne bruges observatører, også selvom skolen har virksomhed efter anden lovgivning. Det følger af, at en kombineret institution skal opfylde betingelserne i lovgivningen for at varetage sådan virksomhed. Der henvises til § 5 a i lov om friskoler og private grundskoler, § 12 b i lov om efterskoler og frie fagskoler, § 3 i lov om private institutioner for gymnasiale uddannelser og § 10 i lov om folkehøjskoler.

Der henvises i øvrigt til lovforslagets § 2, nr. 9, og § 3, nr. 14, og bemærkninger hertil.

2.12. Supplering af godkendelsesprocedure

2.12.1. Gældende ret

Det er undervisningsministeren, der godkender oprettelsen af private institutioner for gymnasiale uddannelser og som godkender efterskoler og frie fagskoler til tilskud.

Efter den gældende § 1, stk. 1, i lov om private institutioner for gymnasiale uddannelser kan undervisningsministeren godkende, at private opretter gymnasieskoler, studenterkurser og hf-kurser, der giver undervisning i uddannelsen til den almene studentereksamen, uddannelsen til hf-eksamen og gymnasial enkeltfagsundervisning (hf-enkeltfag) i henhold til lov om de gymnasiale uddannelser.

Der er i bekendtgørelse nr. 768 af 12. juni 2018 om tilskud m.v. til private institutioner for gymnasiale uddannelser (herefter bekendtgørelsen) fastsat regler om fremgangsmåde ved oprettelse af nye skoler eller kurser (herefter institutioner).

Proceduren ved oprettelsen af nye private institutioner for gymnasiale uddannelser indebærer, at der senest den 15. august året forud for det skoleår, for hvilket institutionen ønsker statstilskud, til Styrelsen for Undervisning og Kvalitet skal være indbetalt 1. rate af depositum på 20.000 kr. og fremsendt et anmeldelseskema, jf. bekendtgørelsens § 2, stk. 1, nr. 1. Af anmeldelseskemaet skal

fremgå oplysninger om skolens navn, beliggenhed og initiativtagere samt det forventede elevtal fordelt på klassetrin for de første skoleår pr. 5. september og oplysninger om, institutionen skal have en kostafdeling.

Af bekendtgørelsens § 2, stk. 1, nr. 2, følger, at der senest den 15. oktober i året forud for det skoleår, for hvilket institutionen ønsker statstilskud, skal der være sket indberetning af studieretninger i optagelse.dk.

Af bekendtgørelsens § 2, stk. 1, nr. 3, følger, at der senest den 1. februar forud for det skoleår, for hvilket institutionen ønsker statstilskud, til Styrelsen for Undervisning og Kvalitet skal være indbetalt 2. rate af depositum på 10.000 kr. og fremsendt vedtægt. Med hensyn til vedtægten skal dens bestemmelser godkendes af undervisningsministeren, jf. § 2, stk. 1, 4. pkt., i lov om private institutioner for gymnasiale uddannelser.

Af bekendtgørelsens § 2, stk. 1, nr. 4, følger, at der senest den 1. juni forud for det skoleår, for hvilket institutionen ønsker statstilskud, skal fremsendes et oplysningsskema til Styrelsen for Undervisning og Kvalitet. Af oplysningsskemaet skal fremgå oplysninger om institutionens navn, rektor, klassetrin, lokaleforhold, herunder omfang, ejendommens adresse og institutionens revisor. Endvidere skal der være dokumentation for, at skolens bygninger er godkendt af de stedlige bygnings- og brandmyndigheder til skole- og undervisningsformål.

En ny institution skal endvidere indsende et etableringsbudget og driftsbudget, der dokumenter, at institutionen kan begynde sin virksomhed på et rimeligt økonomisk grundlag, jf. bekendtgørelsen § 2, stk. 5.

Det følger af bekendtgørelsens § 2, stk. 2, at depositummet på samlet 30.000 kr. tilbagebetales i forbindelse med den første tilskudsudbetaling i finansåret. Der beregnes ikke renter af det indbetalte beløb.

Hvis en ny institution ikke modtager tilskud for det skoleår, der følger efter depositumindbetalingen, så tilfalder depositummet statskassen, jf. bekendtgørelsens § 2, stk. 3. Hvis institutionen genanmeldes for det følgende skoleår efter reglerne herom, herunder fristerne, så kan det i forvejen indbetalte depositum genanvendes, hvis begge rater var rettidigt indbetalt. Genanvendelsen kan dog højst ske to gange, jf. bekendtgørelsens § 2, stk. 4.

Det følger endvidere af § 4, stk. 2, 2. pkt., i lov om private institutioner for gymnasiale uddannelser, at ansættelsen af rektor skal godkendes af undervisningsministeren. En ny institution skal således inden den kan påbegynde sin skole- eller kursus- og undervisningsvirksomhed have godkendt ansættelsen af rektor. Der skal til brug for godkendelse af rektors ansættelse fremsendes dokumentation for rektors undervisningskompetence i form af bevis for gennemført pædagogikum.

En ny institution skal således opfylde en række betingelse for at modtage statstilskud. Institutionen skal indsende de ovenfor angivende oplysninger til ministeriet, betale et depositum, have en vedtægt, der er godkendt af undervisningsministeren ved oprettelsen, og have en rektor, hvis ansættelse er godkendt af undervisningsministeren.

Det er Styrelsen for Undervisning og Kvalitet, der på undervisningsministerens vegne påser, at det modtagne materiale til brug for godkendelse af nye private institutioner for gymnasiale uddannelser, indeholder de krævende oplysninger og som godkender vedtægter og ansættelse af rektor. Styrelsen for Undervisning og Kvalitet kan i forbindelse med behandlingen af en sag om godkendelse af en ny institution udelukkende påse, om materialet indeholder de krævede oplys-

ninger. Styrelsen skal ikke påse, om oprettelsen af den pågældende institution i øvrigt skønnes hensigtsmæssig, eller om der er et konkret behov for oprettelse af institutionen, fx i tilfælde hvor der i forvejen er et udbud af almene gymnasiale uddannelser i samme område.

Efter lov om efterskoler og frie fagskoler kan undervisningsministeren godkende efterskoler og frie fagskoler til tilskud, jf. den gældende bestemmelse i lovens § 1, stk. 1, 1. pkt. Efter den gældende bestemmelse i § 6, stk. 6, er fristen for indsendelse af ansøgning med henblik op at blive godkendt til tilskud 10 måneder, før den tilskudsberettigede virksomhed ønskes påbegyndt. En skole, der i to efter hinanden følgende finansår ikke har oppebåret tilskud, skal søge om godkendelse til tilskud igen.

Der er i bekendtgørelse nr. 284 af 27. marts 2017 om tilskud m.v. til efterskoler og frie fagskoler (herefter bekendtgørelsen) fastsat regler om fremgangsmåde ved oprettelse af nye skoler eller ved generhvervelse af tilskudsretten.

Proceduren ved oprettelsen af nye efterskoler eller frie fagskoler indebærer, at en ansøgning om godkendelse til tilskud skal være Styrelsen for Undervisning og Kvalitet i hænde mindst 10 måneder, før den tilskudsberettigende skolevirksomhed ønskes påbegyndt. Skolerne kan kun godkendes til tilskud fra den 1. august. Der skal sammen med en ansøgning om oprettelse af en ny skole fremsendes materiale, der omfatter i) projektbeskrivelse, hvor der redegøres for skoleformen, baggrunden for oprettelse af skolen, skolens profil og baggrunden for profilen, ii) vedtagen vedtægt, iii) udfyldt skema med stamoplysninger om navn, adresse, hjemmeside, formål, værdigrundlag, sengepladskapacitet, forventet elevtal de tre første år, bestyrelsens sammensætning med navne og adresse for medlemmerne og liste over skolekreds/repræsentantskabsmedlemmers navn og adresse, iv) referat af stiftende og eventuelle efterfølgende generalforsamlinger/repræsentantskabsmøder, v) referat af bestyrelsesmøder, vi) bestyrelsesformandens og to bestyrelsesmedlemmers underskrift på, at alle skolekreds-/repræsentantskabsmedlemmer har indbetalt tilskud eller kontingent, vii) erklæringer fra bestyrelsesmedlemmerne om, at de i lovens § 7, stk. 2 og 3, nævnte habilitetskrav er opfyldt, viii) matrikelkort, ix) kopi af købsaftale eller skøde vedrørende skolens bygninger med tilhørende arealer, x) etableringsbudget og driftsbudget for de førstkomende tre år med angivelse af udgiften pr. sengeplads, xi) årsplan, der indeholder samtlige kurser, der planlægges for det første år, og xii) foreløbig indholdsplan for alle kurser, som fremgår af årsplanen. Indholdsplanerne skal indeholde en beskrivelse af den planlagte undervisnings indhold, omfang og placering, en beskrivelse af det planlagte samvær, en beskrivelse af, hvorledes hvert enkelt kursus opfylder lovens hovedsigte gennem undervisning og samvær og en redegørelse for undervisningens almene perspektiver. Hvis skolen planlægger at optage undervisningspligtige elever, skal det fremgå af indholdsplanen, hvordan undervisningen står mål med, hvad der almindeligvis kræves i folkeskolen. Det skal oplyses, om skolen planlægger at afholde folkeskolens prøver, og om skolen ønsker at tilbyde 10. klasse. Hvis en skole skal godkendes til tilskud med et samlet særligt undervisningstilbud (specialundervisning), skal skolen beskrive dette i indholdsplanen. Skolens godkendelse som en skole med et samlet særligt undervisningstilbud skal fremgå af skolens vedtægt og af skolens hjemmeside.

Styrelsen for Undervisning og Kvalitet skal desuden senest tre måneder før den tilskudsberettigende skolevirksomhed ønskes påbegyndt have modtaget i styrelsen, i) årsplan og indholdsplan, der er tilrettet i overensstemmelse med styrelsens anvisninger, og ii) materiale til brug for beregning af forskud på tilskud, hvis skolen ønsker forskud. Der skal endvidere inden start af den tilskudsberettigende skolevirksomhed til styrelsen være fremsendt bankgaranti, hvis skolen ønsker forskud, samt dokumentation for, at lokalerne er endeligt godkendt til formålet af brand-, bygnings- og sundhedsmyndighederne og eventuelt andre myndigheder.

En ny skole skal således opfylde en række betingelser for at modtage statstilskud. Skolen skal indsende de ovenfor angivende oplysninger til styrelsen og have en vedtægt, der er godkendt af undervisningsministeren ved oprettelsen.

Det er Styrelsen for Undervisning og Kvalitet, der på undervisningsministerens vegne påser, at det modtagne materiale til brug for godkendelse af nye skoler indeholder de krævede oplysninger og som godkender vedtægter. Styrelsen for Undervisning og Kvalitet kan i forbindelse med behandlingen af en sag om godkendelse af en ny institution udelukkende påse, om materialet indeholder de krævede oplysninger. Styrelsen skal ikke påse, om oprettelsen af den pågældende skole i øvrigt skønnes hensigtsmæssig, eller om der er et konkret behov for oprettelse af skolen, fx i tilfælde hvor der i forvejen er efterskoler eller frie fagskoler i samme område.

2.12.2. Ministeriets overvejelser og den foreslåede ordning

Det fremgår af aftalen af 25. januar 2019, at der skal indføres en midlertidig supplerende af de gældende ordninger med godkendelse af private institutioner for gymnasiale uddannelser og godkendelse til tilskud af nye efterskoler og frie fagskoler, således, at disse ordninger suppleres frem til den 1. august 2029, dvs. indtil skoleåret 2028/29, udbygges med de elementer, der indgår i den midlertidige godkendelsesordning for frie grundskoler, jf. § 7 a i lov om friskoler og private grundskoler m.v., der blev indsat i loven ved lov nr. 397 af 2. maj 2018 om ændring af lov om friskoler og private grundskoler m.v. og lov om folkeskolen (Bedre rammer for tilsyn med frie grundskoler m.v.). Der er således i lighed med godkendelsesordningen for frie grundskoler tale om midlertidige ordninger gældende frem til den 1. august 2029, hvorefter de bortfalder, medmindre Folketinget ved lov vedtager andet.

Den midlertidige godkendelsesprocedure for private institutioner for gymnasiale uddannelser, efterskoler og frie fagskoler indtil den 1. august 2029, vil indebære en vurdering af om 1) den nye skoles formål og virke må skønnes at ville være i overensstemmelse med frihed og folkestyrekravet, 2) personkredsen bag oprettelsen af den nye skole eller det nye kursus har eller har haft et virke, der ikke er forenelig med frihed og folkestyrekravet, og som konkret må skønnes at kunne få betydning for den nye skoles opfyldelse af frihed og folkestyrekravet, 3) der er gennemsigtighed omkring sammensætningen af en eventuel skolekreds el. lign., og 4) den nye skole eller det nye kursus vil kunne opfylde uafhængighedskravet.

Det foreslåede indebærer, at der indføres en midlertidig supplerende af godkendelsesproceduren for private institutioner for gymnasiale uddannelser, efterskoler og frie fagskoler, der bygger ovenpå de gældende godkendelsesordninger. Suppleringen af godkendelsesordningen er af midlertidig karakter som følge af dens indgribende virkning over for institutionerne. Ordningen skal gælde skoler, der ansøger om godkendelse frem til den 1. august 2029, dvs. indtil skoleåret 2028/29. Nye institutioner, som er anmeldt med henblik på godkendelse og start pr. 1. august 2019 (skoleåret 2019/20), vil ikke blive omfattet af den nye ordning, idet lovgivningen om ordningen først vedtages i 1. halvår 2019. Styrelsen for Undervisning og Kvalitet vil i sin løbende tilsynsvirksomhed i 2019/20 have særlig opmærksomhed på nye skolers forhold.

Godkendelsesordningen vil omfatte alle nye skoler, der ansøger om godkendelse til tilskud frem til den 1. august 2029. Godkendelsesordningen vil også omfatte efterskoler og frie fagskoler, der i medfør af den gældende § 48 i lov om efterskoler og frie fagskoler vil ansøge om generhvervelse af tilskudsretten.

Den foreslåede midlertidige godkendelsesordning vil også omfatte en skole, der ansøger om godkendelse som kombineret institution med henblik på at varetage skolevirksomhed efter lov om private institutioner for gymnasiale uddannelser eller lov om efterskoler og frie fagskoler udover

den skolevirksomhed som skolen allerede har efter anden lovgivning. Det følger af, at en kombineret institution skal opfylde betingelserne i lovgivningen for at varetage sådan virksomhed. Der henvises til § 5 a i lov om friskoler og private grundskoler, § 12 b i lov om efterskoler og frie fagskoler, § 3 i lov om private institutioner for gymnasiale uddannelser og § 10 i lov om folkehøjskoler.

Ordningen skal sikre, at de betingelser, der følger af det foreslåede frihed og folkestyre-krav og det gældende uafhængighedskrav er opfyldt ved oprettelsen af en ny privat institution for gymnasial uddannelse, efterskole eller fri fagskole. Det vil være Styrelsen for Undervisning og Kvalitet, der på undervisningsministerens vegne forestår godkendelsesprocessen og som træffer afgørelse om en godkendelse.

Godkendelsesordningen vil alene indebære supplerende krav for godkendelse for at drive private institutioner for gymnasiale uddannelser, efterskoler eller frie fagskoler med tilskud, men berører ikke rammerne for at drive sådanne skoler. Godkendelsesordningen ændrer ikke ved den frie etableringsret og retten til tilskud for skolerne inden for lovgivningens rammer. Der skal således fortsat ikke foretages en hensigtsmæssigheds- eller behovsvurdering af den enkelte nye skole, men alene påses, at de opstillede tilskudsbetingelser er opfyldt. Det bemærkes særligt, at godkendelsesordningen ikke indebærer en forudgående kontrol med den påtænkte undervisning på den nye skole.

En afgørelse om, at en skole ikke kan godkendes som privat institution for gymnasiale uddannelser eller til tilskud til efterskoler eller frie fagskoler, forudsætter, at der er tale om væsentlige forhold, der har en ikke ubetydelig vægt i forhold til skolens samlede virksomhed, således at der er proportionalitet mellem manglen og retsvirkningen. Vurderingen skal derfor træffes på et velunderbygget grundlag og må bygge på en helhedsvurdering af de foreliggende oplysninger. En nyskoles undladelse af at fremsende dokumenter med de fastsatte oplysninger til ministeriet vil imidlertid altid være et væsentligt forhold. Hvis den nye skole ikke søger at afhjælpe en manglende oplysning, vil det kunne være en tilstrækkelig grund for ministeren til at konkludere, at det ikke er dokumenteret, at institutionen kan forventes at overholde kravene i loven.

Ordningen vil indebære, at det skal påses om det kan forventes, at den nye skoles formål og virke vil være i overensstemmelse med de foreslåede frihed og folkestyre-krav, jf. forslaget § 1, nr. 2, og § 2, nr. 1, og de almindelige bemærkninger afsnit 2.1.2. Undervisningsministeren skal derfor ved godkendelsen påse, at det er dokumenteret, at det kan forventes, at den nye skole vil opfylde betingelserne. Det skal derfor som led i godkendelsesprocessen undersøges, hvorvidt en ny skole kan forventes at tilrettelægge sin virksomhed, så den lever op til frihed og folkestyre-kravet om, at skolerne i hele deres virke forbereder eleverne til at leve i et samfund som det danske med frihed og folkestyre samt udvikler og styrker elevernes demokratiske dannelse og deres kendskab til og respekt for grundlæggende friheds- og menneskerettigheder, herunder ligestilling mellem kønne.

Det skal som led i godkendelsesprocessen påses, om personkredsen bag oprettelsen af den nye institution har eller har haft et virke, der ikke er foreneligt med frihed og folkestyre-kravet, og som konkret må vurderes at kunne få betydning for den nye institutions opfyldelse af frihed og folkestyre-kravet. Det bemærkes, at der med forslaget indføres et frihed og folkestyre-krav i lov om private institutioner for gymnasiale uddannelser og lov om efterskoler og frie fagskoler, der svarer til det gældende krav i lov om friskoler og private grundskoler m.v. I vurderingen af personkredsen bag oprettelsen af fx en ny efterskole vil derfor også kunne indgå, hvorvidt en eller flere personer i personkredsen har haft et virke, der ikke er foreneligt med frihed og folkestyre-kravet i forhold til en af de andre skoleformer omfattet af frihed og folkestyre-kravet.

Det skal således ved godkendelsen påse, hvorvidt personkredsen bag den nye skole kan forventes at påvirke skolen på en måde, så den ikke overholder frihed og folkestyre-kravet. Det kan fx være, hvis der i bestyrelsen eller blandt skolens medarbejdere er personer, der har eller tidligere har haft tilknytning til en anden efterskole, fri fagskole, en fri grundskole eller en privat institution for gymnasiale uddannelser, der ikke længere er godkendt, eller som har fået påbud som følge af, at den ikke opfyldte frihed og folkestyre-kravet, eller som lukkede under et tilsyn hermed, uden at der blev taget stilling til overholdelsen af kravet. Det kan også være tilfældet, hvis de pågældende har eller har haft tilknytning til en forening, hvis tilknytning til en anden efterskole, fri fagskole, en fri grundskole eller en privat institution for gymnasiale uddannelser har haft betydning i en tilsynssag om opfyldelsen af frihed og folkestyre-kravet, hvor der var sanktioner overfor den anden efterskole, fri fagskole, en fri grundskole eller en privat institution for gymnasiale uddannelser. Det vil derfor indgå i vurderingen, hvorvidt personkredsen eller væsentlige dele deraf bag en ny skole tidligere har været involveret i aktiviteter på en anden efterskole, fri fagskole, en fri grundskole eller en privat institution for gymnasiale uddannelser, der har indebåret overtrædelse af frihed og folkestyre-kravet, hvorfor der kan være risiko for, at der vil kunne opstå tilsvarende problemer på den nye skole.

Hvis der blandt bestyrelsesmedlemmer eller medarbejdere på en ny skole er personer, der har haft sådan en tilknytning, skal det overvejes, hvorvidt denne tilknytning må vurderes at have konkret betydning for den nye skoles overholdelse af frihed og folkestyre-kravet. Elementer i sådan en vurdering vil bl.a. være de pågældendes funktion på den tidligere skole, herunder i forhold til det forhold, der gav anledning til, at der blev indledt en tilsynssag med dens overholdelse af frihed og folkestyre-kravet, og de pågældendes funktioner på den nye skole. Endvidere vil indgå, hvorvidt der er tale om nyere forhold eller ældre forhold.

Som eksempler på forhold, der vil kunne give anledning til bekymring, kan nævnes ansættelse af en leder eller lærer, der tidligere har været leder eller lærer på en anden institution eller skole, hvor fx vedkommendes udtalelser eller brug af undervisningsmateriale har været et element i en tilsynssag om frihed og folkestyre-kravet. Som eksempler på forhold, der normalt ikke vil give anledning til bekymring, vil være en ny institutions ansættelse af en lærer eller pedel, der tidligere har været lærer eller pedel på en anden institution eller skole, hvor der blev truffet afgørelse om, at institutionen eller skolen ikke længere var omfattet af lov om friskoler og private grundskoler m.v., lov om efterskoler og frie fagskoler eller lov om private institutioner for gymnasiale uddannelser som følge af overtrædelse af frihed- og folkestyrekravet, men hvor vedkommende ikke havde noget at gøre med de forhold, der var baggrunden for afgørelsen herom.

Som led i de foreslåede supplerende godkendelsesordninger skal også påses, om der er gennemsigtighed omkring sammensætningen af en eventuel skolekreds el. lign. En eventuel skolekreds er den kreds af personer, der står bag oprettelsen af en ny skole, og som er enige i institutionens idegrundlag og som har interesse for at støtte det arbejde, der skal foregå på skolen. Sammensætningen af en eventuel skolekreds er derfor af interesse for Undervisningsministeriets vurdering af skolens forhold til frihed og folkestyre-kravet og uafhængighedskravet. For tilsynet med frihed og folkestyre-kravet og uafhængighedskravet vil sammensætningen af skolekredsen kunne indgå i vurderingen af, hvorvidt der er personer, der tidligere har haft tilknytning til en anden efterskole, fri fagskole, en fri grundskole eller en privat institution for gymnasiale uddannelser, der ikke overholdt frihed og folkestyre-kravet eller uafhængighedskravet eller foreninger, der havde tilknytning til en sådan institution eller skole.

Det skal endelig som led i de foreslåede supplerende godkendelsesordninger påses, om den nye skole vil kunne opfylde de gældende uafhængighedskrav i § 2, stk. 6, i lov om private institutioner for gymnasiale uddannelser og § 6, stk. 2, nr. 2, i lov om efterskoler og frie fagskoler. Undervisningsministeren skal ved godkendelsen påse, hvorvidt den nye skole kan forventes at kunne

opfylde uafhængighedskravet. Det skal derfor som led i godkendelsesprocessen undersøges, hvorvidt en ny skole kan forventes i sit virke som selvejende uddannelsesinstitution at være uafhængig, og om dens midler alene kan forventes at komme dens skole- og undervisningsvirksomhed til gode. Ved vurderingen heraf må indgå, om skolen vil indgå i fællesskaber eller samarbejder, hvor skolen vil kunne blive udsat for en påvirkning, der ikke er forenelig med uafhængighedskravet, herunder fx påvirkning i forhold til institutionens pædagogiske linjer eller dens forvaltning af sine midler. I vurderingen heraf må også for en ny skole indgå, hvorvidt skolen vil indgå aftaler, herunder husleje- og ejendomsaftaler, på vilkår, der er ringere for skolen end sædvanlige markedsvilkår eller andre økonomiske arrangementer, hvorved skolens midler kan bruges til formål uden for skolen. Det vil også indgå i undersøgelserne, hvorvidt den nye skole påtænker at leje lokaler fra en udlejer, der tidligere har udlejet lokaler til en anden efterskole, fri fagskole, en fri grundskole eller en privat institution for gymnasiale uddannelser, hvor der blev truffet afgørelse om, at skolen som følge af manglende overholdelse af uafhængighedskravet i forhold til den pågældende udlejer ikke længere kunne være en privat institution for gymnasiale uddannelser eller fri grundskole, efterskole eller frie fagskole og således modtage statstilskud som sådan. Endvidere kan den nye skoles budgetter indgå i vurderingen, fx hvis budgetterne forudsætter store donationer kan det være et tegn på, at skolen ikke er uafhængig.

Undervisningsministeren vil kunne fastsætte nærmere regler ved behandlingen af en ansøgning om godkendelse, herunder om kravene til materiale, der skal indsendes til brug for behandlingen og frister for indsendelse heraf, og om personligt fremmøde ved aflevering af materialet. Reglerne vil blive udformet efter samme retningslinjer som de tilsvarende regler for frie grundskoler, hvor der har været nedsat en ekstern arbejdsgruppe, der har givet input og rådgivning til, hvilke grundlovssikrede rettigheders overholdelse en ny fri grundskole skal forholde sig til i forbindelse med dens oprettelse.

På baggrund af Arbejdsgruppens rapport er der udarbejdet bekendtgørelse nr. 1162 af 25. september 2018 om godkendelse af frie grundskoler, der ønsker statstilskud. Af bekendtgørelsen fremgår, at initiativkredsen senest den 15. august året forud for det skoleår, hvor skolen skal begynde skal indsende følgende materiale til Styrelsen for Undervisning og Kvalitet, i) en oversigt over de personer, der udgør initiativkredsen og en liste over medlemmerne af en eventuel skolekreds og øvrige personer, organisationer, foreninger m.v., der er involveret i skoleinitiativet, ii) referat af det stiftende møde for den nye skole og eventuelle efterfølgende møder, iii) initiativkredsens medlemmers udfyldte erklæring om frihed og folkestyre-kravet og uafhængighedskravet m.v., hvor de skal forholde sig til en række udsagn om initiativets forhold og om deres kendskab til konsekvenser af manglende overholdelse af frihed og folkestyre-kravet og uafhængighedskravet, og iv) til brug for en samlet vurdering af skoleinitiativet initiativkredsens medlemmers besvarelse af spørgsmål om initiativets baggrund, overvejelser i forbindelse med den påtænkte nye frie grundskole og om initiativkredsens og om kendte eller forventede fremtidige medlemmer af ledelsen eller bestyrelsens forhold, herunder bl.a. med tilknytning til skolerne, som ikke længere er en fri grundskole eller offentligt udtrykt tilslutning til antidemokratiske aktiviteter eller undsagt.

Det følger af bekendtgørelsen, at der ved initiativkredsen forstås de fysiske personer, som står bag skoleinitiativet. I den udstrækning denne personkreds overstiger 10 personer, forstås ved initiativkredsen de 10 personer, som spiller den vigtigste rolle for skoleinitiativets praktiske gennemførelse. Hvis initiativkredsen ændrer sammensætning under behandlingen af en ansøgning om godkendelse, skal tilkomne medlemmer tillige afgive de ovenfor nævnte erklæring umiddelbart efter deres indtræden i initiativkredsen.

Ordningen for de private institutioner for gymnasiale uddannelser, efterskoler og frie fagskoler vil blive udarbejdet med udgangspunkt i reglerne for de frie grundskoler, men tilpasset de pågældende skoleformer.

Oplistingen af oplysninger m.v. i bekendtgørelsen indebærer ikke, at en ny skole ikke kan anmodes om yderligere oplysninger. Det vil f.eks. kunne være tilfældet, hvis det fremsendte materiale giver anledning til, at der er yderligere forhold, der vurderes at burde afklares som led i godkendelsesprocessen.

Særligt med hensyn til personligt fremmøde har arbejdsgruppen anbefalet, at det overvejes, om der kan etableres lovhjemmel til, at erklæringen kræves underskrevet ved personligt fremmøde i Undervisningsministeriet eller hos en myndighed under ministeriet. Kravet om personligt fremmøde skal understrege alvoren af frihed og folkestyre-kravets og uafhængighedskravets overholdelse og initiativkredsens oplevelse af personlig forpligtelse til bedst muligt at bane vejen herfor. Desuden vil det efter omstændighederne kunne være hensigtsmæssigt, at myndigheden kan danne sig et førstehåndsindtryk af den initiativkreds, der står bag initiativet. Arbejdsgruppen har endvidere anbefalet, at det overvejes, om der kan etableres lovhjemmel til, at initiativkredsens erklæring om frihed og folkestyre-kravet og uafhængighedskravet m.v. kræves offentliggjort på skolens hjemmeside, når skolen måtte blive en realitet. En sådan betingelse vil efter arbejdsgruppens vurdering understrege alvoren af frihed og folkestyre-kravet og uafhængighedskravets overholdelse og virke som en stadig påmindelse til bestyrelsen og ledelsen om loyalt at opfylde kravene, lige som det antages, at en pligt til at offentliggøre erklæringen på hjemmesiden kan bidrage til, at skolen søges af forældre, som har et positivt syn på frihed og folkestyre-kravet og uafhængighedskravet.

De foreslåede bemyndigelser indebærer på den baggrund, at der vil kunne fastsættes regler om personlig underskrift og personligt fremmøde ved underskriften og ved aflevering af materialet. Et krav om personligt fremmøde vil indebære, at det materiale, hvor kravet stilles, vil skulle underskrives og afleveres ved et personligt fremmøde af initiativtagerne til en ny skole. Endvidere foreslås det, at der kan fastsættes regler om offentliggørelse efter en godkendelse af visse dele af materialet på skolens hjemmeside, således at fx erklæringen fra initiativkredsens medlemmers om frihed og folkestyre-kravet og uafhængighedskravet m.v., hvor de skal forholde sig til en række udsagn om initiativets forhold og om deres kendskab til konsekvenser af manglende overholdelse af frihed og folkestyre-kravet og uafhængighedskravet, skal offentliggøres på skolens hjemmeside. Der foreslås gennemført en ændring af lov om friskoler og private grundskoler m.v., så der også i henhold til den midlertidig godkendelsesordning for frie grundskoler kan stilles krav om, at materiale er med personlig underskrift og afleveres ved personligt fremmøde samt om offentliggørelse af materiale på hjemmesiden.

Behandlingen af ansøgninger om godkendelse af en ny privat institution for gymnasiale uddannelser, efterskole eller fri fagskole indebærer behandling af personoplysninger om medlemmer af initiativkredsen og andre med tilknytning til den nye skole som bestyrelsesmedlemmer, ledere, lærere, andre medarbejdere, evt. også om elever og deres forældre eller andre med tilknytning til den nye skole.

Undervisningsministeriets og tilhørende styrelses muligheder for at behandle personoplysninger, herunder indhente personoplysninger om personer med tilknytning til en skole eller hos andre myndigheder, er reguleret af Europa-Parlamentets og Rådets forordning nr. 2016/679 af 27. april 2016 om beskyttelse af fysiske personer i forbindelse med behandling af personoplysninger og om fri udveksling af sådanne oplysninger (databeskyttelsesforordningen) og lov nr. 502 af 23. maj 2018 om supplerende bestemmelser til forordning om beskyttelse af fysiske personer i forbindelse med behandling af personoplysninger og om fri udveksling af sådanne oplysninger (databeskyttelsesloven) samt anden lovgivning, f.eks. forvaltningsloven, jf. lovbekendtgørelse nr. 433 af 22. april 2014.

Ved personoplysninger forstås enhver form for information om en identificeret eller identificerbar fysisk person (den registrerede), jf. databeskyttelsesforordningens artikel 4, nr. 1. Ved behandling forstås enhver aktivitet eller række af aktiviteter med eller uden brug af automatisk behandling, som oplysninger gøres til genstand for, jf. databeskyttelsesforordningen artikel 4, nr. 2.

Det følger af databeskyttelsesforordningens artikel 5, stk. 1, litra a, at personoplysninger skal behandles lovligt, rimeligt og på en gennemsigtig måde i forhold til den registrerede. Af databeskyttelsesforordningens § 5, stk. 1, litra b, fremgår, at oplysninger skal indsamles til udtrykkeligt angivne og legitime formål, og ikke må viderebehandles på en måde, der er uforenelig med disse formål. Viderebehandling af oplysninger til videnskabelige eller historiske forskningsformål eller statistiske formål i overensstemmelse med artikel 89, stk. 1, anses ikke for uforenelige med de formål, hvortil oplysningerne er indsamlet. Ifølge databeskyttelsesforordningens artikel 5, stk. 1, litra c, skal oplysninger, som behandles, være tilstrækkelige, relevante og begrænset til, hvad der er nødvendigt i forhold til de formål, hvortil de behandles. Ifølge databeskyttelsesforordningens artikel 5, stk. 1, litra d, skal personoplysninger være korrekte og om nødvendigt ajourførte, og der skal tages ethvert rimeligt skridt for at sikre, at personoplysninger, der er urigtige i forhold til de formål, hvortil de behandles, straks slettes eller berigtiges. Det følger af databeskyttelsesforordningens artikel 5, stk. 1, litra e, at personoplysninger skal opbevares på en sådan måde, at det ikke er muligt at identificere de registrerede i et længere tidsrum end det, der er nødvendigt til de formål, hvortil de pågældende personoplysninger behandles.

Det afhænger af oplysningernes karakter og formålet med behandlingen, i hvilket omfang der kan behandles personoplysninger, jf. databeskyttelsesforordningens artikel 6, 9 og 10. Betingelserne for behandlingen af oplysninger skærpes, jo mere følsomme oplysninger der er tale om. Det er den myndighed, der behandler oplysninger, som skal vurdere, om betingelserne for behandlingen er opfyldt i det konkrete tilfælde.

Som led i godkendelse af nye skoler og tilsyn med skoler vil i vurderingen af forholdet til frihed og folkestyre-kravet udover almindelige personoplysninger om fx ansættelsesforhold, uddannelsesforhold, ejerskab til bygninger og lign., familieforhold etc. kunne indgå følsomme personoplysninger om fx etnisk oprindelse, politisk, religiøs eller filosofisk overbevisning og helbredsoplysninger (om fx handicap). Det vurderes, at behandlingen vil ligge inden for det råderum, som databeskyttelsesforordningen har overladt til medlemsstaterne. Med hensyn til almindelige personoplysninger i artikel 6, stk. 1, litra e, hvorefter behandling blandt andet kan ske, hvis behandlingen er nødvendig af hensyn til udførelsen af en opgave, der henhører under offentlig myndighedsudøvelse, og med hensyn til følsomme personoplysninger (særlige kategorier af personoplysninger) i artikel 9, stk. 2, litra g, hvorefter behandling blandt andet kan ske, hvis behandlingen er nødvendig af hensyn til væsentlige samfundsinteresser på grundlag af medlemsstaternes nationale ret og står i rimeligt forhold til det mål, der forfølges, respekterer det væsentligste indhold af retten til databeskyttelse og sikrer passende og specifikke foranstaltninger til beskyttelse af den registreredes grundlæggende rettigheder og interesser.

Personoplysningerne vil her blive behandlet i forbindelse med stillingtagen til, hvorvidt en efterskole eller fri fagskole lever op til lovgivningens krav, herunder frihed og folkestyre-kravet. Det bemærkes desuden, at de, som behandler oplysningerne, vil virke inden for den offentlige forvaltning, hvor de er omfattet af en lovbestemt tavshedspligt, jf. forvaltningslovens § 27.

Ved indsamling af oplysninger hos de registrerede følger det endvidere af databeskyttelsesforordningens artikel 13, at den dataansvarlige har en oplysningspligt over for den registrerede om fx formålene med den behandling, hvortil oplysningerne er bestemt. Hvis oplysningerne ikke indsamles hos den registrerede, men f.eks. hos den pågældende skole eller en anden myndighed,

følger der en mere omfattende oplysningspligt over for den registrerede efter databeskyttelsesforordningens artikel 14.

Der henvises i øvrigt til lovforslagets § 2, nr. 2, og § 3, nr. 2, og bemærkninger hertil.

2.13. Bestyrelsesmedlemmers obligatoriske afgivelse af erklæring og offentliggørelse heraf

2.13.1. Gældende ret

Det følger af den gældende ordning for godkendelse af nye frie grundskoler, at initiativkredsens medlemmer i forbindelse med godkendelsesprocessen skal udfylde og aflevere en erklæring om frihed og folkestyre-kravet og uafhængighedskravet m.v., hvor de skal forholde sig til en række udsagn om initiativets forhold og om deres kendskab til konsekvenser af manglende overholdelse af frihed og folkestyre-kravet og uafhængighedskravet. Der er i øvrigt ikke i lovgivningen krav om afgivelse af sådanne erklæringer.

2.13.2. Ministeriets overvejelser og den foreslåede ordning

Den eksterne arbejdsgruppe, der blev nedsat for at give input og rådgivning til, hvilke grundlovs-sikrede rettigheders overholdelse en ny fri grundskole skal forholde sig til i forbindelse med dens oprettelse fandt, at initiativkredsens underskrivelse af en erklæring og virkningen heraf kunne styrkes yderligere, hvis det blev et lovkrav, at medlemmerne af den til enhver tid siddende bestyrelse ved deres tiltrædelse skal underskrive en tilsvarende erklæring og at også denne erklæring skal offentliggøres på skolens hjemmeside. Arbejdsgruppen fandt, at en sådan foranstaltning vil virke som en stadig påmindelse om frihed og folkestyrekravets og uafhængighedskravets vigtighed og bidrage til, at bestyrelsens opmærksomhed herpå fastholdes i takt med, at personsammensætningen forandres.

Det foreslås derfor, at bestyrelsesmedlemmer på de skoler, der er omfattet af den eksisterende godkendelsesordning for frie grundskoler og af de ved dette lovforslag foreslåede godkendelsesordninger for private institutioner for gymnasiale uddannelser, efterskoler og frie fagskoler ved deres tiltrædelse skal underskrive en erklæring, der skal offentliggøres på skolens hjemmeside. Erklæringerne vil blive udformet med udgangspunkt i de erklæringer, der bruges i forbindelse med godkendelsesprocessen, men tilpasset, at der er tale om en skole i drift.

Det er endvidere vurderingen, at de samme hensyn også vil kunne gøre sig gældende på andre skoler, der er ikke er omfattet af godkendelsesordningen, hvorfor det foreslås, at der som led i et tilsyn kan pålægges en skoles bestyrelsesmedlemmer at udfylde sådan tilsvarende erklæring, der skal offentliggøres på skolens hjemmeside.

Der henvises i øvrigt til lovforslagets § 1, 2 og 5, § 2, nr. 3 og 7, og § 3, nr. 2, og bemærkninger hertil.

2.14. Andre ændringer

Lovforslaget indeholder 5 mindre ændringer af lov om private institutioner for gymnasiale uddannelser, 1 mindre ændring af lov om efterskoler og frie fagskoler og 2 mindre ændringer af lov om friskoler og private grundskoler m.v.

2.14.1. *Præcisering af sanktionshjemmel*

2.14.1.1. *Gældende ret*

Den følger af gældende § 1, stk. 3, i lov om private institutioner for gymnasiale uddannelser, at undervisningsministeren kan tilbagekalde en godkendelse af en skole eller et kursus, hvis der efter ministerens skøn ikke er tilstrækkelig sikkerhed for, at skolen opfylder kravene i lovens § 2, stk. 6, om uafhængighed og forvaltning af skolens midler. Bestemmelsen kan anvendes, hvor det efter undervisningsministerens vurdering ikke på tilstrækkelig måde kan sandsynliggøres, at lovens krav om uafhængighed og forvaltning af skolens eller kursets midler til gavn for skolens elever eller kursets kursister og undervisning er opfyldt. For nye skoler eller kurser følger det af lovens § 2, stk. 6, at ministeren kan undlade at godkende en ny skole eller et nyt kursus under de før nævnte betingelser.

I den gældende § 1, stk. 3, nr. 1-4, er en ikke udtømmende opstilling af forhold, der navnlig kan lægges vægt på ved vurderingen. De anførte forhold er, 1) om skolen eller kurset indgår i et fællesskab eller et samarbejde med skoler eller kurser, institutioner, fonde, virksomheder, foreninger m.fl., der indebærer en nærliggende risiko for, at skolen styres af andre, 2) om skolens eller kursets midler anvendes til formål uden for skolen eller kurset, 3) om skolens eller kursets ledelse og lærere står i et juridisk eller økonomisk afhængighedsforhold til de i nr. 1 nævnte institutioner m.fl., eller 4) om skolens elever eller kursets kursister udfører arbejde, herunder indsamlingsarbejde eller lignende, på en måde, der er usædvanlig for skoleformen.

Tilsvarende bestemmelser fremgår af § 21 a i lov om friskoler og private grundskoler m.v. og § 47 i lov om efterskoler og frie fagskoler.

2.14.1.2. *Ministeriets overvejelser og den foreslåede ordning*

Af § 47 i lov om efterskoler og frie fagskoler fremgår det, at lejeforhold eller andre aftaler kan indgå blandt de forhold, der kan indgå i grundlaget for undervisningsministerens beslutning om, at der ikke ydes tilskud til en skole, herunder en ny skole, hvis der efter ministerens skøn ikke er tilstrækkelig sikkerhed for, at skolen opfylder kravet om uafhængighed og forvaltning af skolens midler. Af de almindelige bemærkninger til denne bestemmelse i afsnit 2.2.2., i lovforslag nr. L 50 af 5. oktober 2017, folketingsamling 2017-18, jf. Folketingstidende A, side 8, som vedtaget ved lov nr. 1568 af 19. december 2017, fremgår, at tilsvarende præcisering ved førstkommande lejlighed vil blive foreslået indarbejdet i de andre tilsvarende bestemmelser. Sådan præciseringen er i lov om friskoler og private grundskoler m.v. sket ved lov nr. 397 af 2. maj 2018.

På den baggrund foreslås der en ændring af § 1, stk. 3, lov om private institutioner for gymnasiale uddannelser, hvorved det præciseres, at lejeforhold eller andre aftaler er blandt de forhold, der kan indgå i vurderingen af, hvorvidt der efter ministerens skøn ikke er tilstrækkelig sikkerhed for, at skolen opfylder kravet om uafhængighed og forvaltning af skolens midler. Forslaget indebærer, at lejeforhold og andre aftaler eksplicit sammen med de forhold, der er nævnt i gældende § 1, stk. 3, nr. 1-4, vil indgå i undervisningsministerens samlede vurdering af, om en privat institution for gymnasiale uddannelser ved sin adfærd har udvist forhold, der skaber mistanke om overtrædelser i en grad, så der skønnes at være behov for et indgreb i form af tilbagekaldelse af godkendelsen af institutionen.

Der henvises i øvrigt til lovforslagets § 3, nr. 1 og 4, og bemærkninger hertil.

2.14.2. *Præcisering af regel om krav til rektors undervisningskompetence*

2.14.2.1. *Gældende ret*

Det følger af den gældende bestemmelse i § 5, 3. pkt., i lov om private institutioner for gymnasiale uddannelser, at en skoles eller et kursus' rektor skal have undervisningskompetence i et eller flere fag inden for gymnasiets eller hf's fagrække.

2.14.2.2. *Ministeriets overvejelser og den foreslåede ordning*

Betegnelserne for de gymnasiale uddannelser er ændret med lov nr. 1716 af 27. december 2016 om de gymnasiale uddannelser. Det foreslås derfor at ændre § 5, 3. pkt., således, at » gymnasiets eller hf's fagrække« bliver til »fagrække i uddannelsen til almen studentereksamen eller uddannelsen til hf-eksamen«. Der er således alene tale om en sproglig præcisering af bestemmelsen, der ikke ændrer ved indholdet af de gældende krav til rektors undervisningskompetence.

Der henvises i øvrigt til lovforslagets § 3, nr. 8, og bemærkninger hertil.

2.14.3. *Præcisering af oplysningsbestemmelser*

2.14.3.1. *Gældende ret*

Det følger af de gældende bestemmelser i § 26, stk. 1, 1. pkt., i lov om private institutioner for gymnasiale uddannelser, i § 52 a i lov om efterskoler og frie fagskoler og i § 20 b, stk. 2, 1. pkt., i lov om friskoler og private grundskoler m.v., at undervisningsministeren kan indhente alle oplysninger fra skolerne og kurserne, om uddannelserne, elever, kursister, personalet, udstyret, huslejeaftaler, aftaler om ejendoms køb og andre aftaler samt om skolernes og kursernes drift i øvrigt til brug for fastlæggelse af tilskud, gennemgang af årsregnskaber, gennemførelse af tilsyn og udarbejdelse af statistik. Af de nævnte bestemmelser i lov om private institutioner for gymnasiale uddannelser og lov om friskoler og private grundskoler m.v. fremgår endvidere, at oplysningerne kan indhentes ved besøg på skolerne og kurserne.

Undervisningsministerens tilsyn med private institutioner for gymnasiale uddannelser, efterskoler og frie fagskoler omfatter bl.a. også bestyrelsesmedlemmers forhold til lovenes bestemmelser, herunder uafhængighedskravet i gældende § 2, stk. 6, i lov om private institutioner for gymnasiale uddannelser, § 6, stk. 1, nr. 2, i lov om efterskoler eller § 5, stk. 2, i lov om friskoler og private grundskoler m.v. og frie fagskoler og bestemmelserne i § 4, stk. 3, i lov om private institutioner for gymnasiale uddannelser, § 7, stk.2, i lov om efterskoler og frie fagskoler eller § 5, stk. 8, i lov om friskoler og private grundskoler m.v., hvorefter en række personer ikke kan være medlem af bestyrelsen for en skole eller et kursus. Det følger af bestemmelserne, at følgende personer ikke kan være medlem af bestyrelsen:

- 1) Personer, der udlejer ejendomme m.m. til skolen eller kurset.
- 2) Medlemmer af bestyrelsen i fonde, selskaber, foreninger eller andre virksomheder, der udlejer ejendomme m.m. til skolen eller kurset, eller som kontrollerer udlejer af ejendomme m.m. til skolen eller kurset,
- 3) Advokater, revisorer eller lignende rådgivere for personer, jf. nr. 1, eller for fonde, selskaber, foreninger eller andre virksomheder, jf. nr. 2,
- 4) Ansatte i ledende stillinger hos personer, jf. nr. 1), eller i fonde, selskaber, foreninger eller andre virksomheder, jf. nr. 2.
- 5) Medlemmer af bestyrelsen ved en skole inden for samme skoleform.

Det følger af § 4, stk. 4, i lov om private institutioner for gymnasiale uddannelser, § 7, stk. 2, i lov om efterskoler og frie fagskoler eller § 5, stk. 9, i lov om friskoler og private grundskoler m.v., at der kan fastsættes regler om, at § 4, stk. 3, nr. 1-4, i lov om private institutioner for gymnasiale

uddannelser, § 7, stk.2, i lov om efterskoler og frie fagskoler eller § 5, stk. 8, nr. 1-4, i lov om friskoler og private grundskoler m.v. ikke finder anvendelse, hvis lejeforholdet er af uvæsentligt omfang. Reglerne herom er for lov om private institutioner for gymnasiale uddannelser fastsat i § 26 i bekendtgørelse nr. 768 af 12. juni 2018 om tilskud m.v. til private institutioner for gymnasiale uddannelser, for efterskoler og frie fagskoler i § 45 i bekendtgørelse nr. 284 af 27. marts 2017 om tilskud m.v. til efterskoler og frie fagskoler og for frie grundskoler i bekendtgørelse nr. 1833 af 18. december 2015 om tilskud til friskoler og private grundskoler m.v. Det følger af bekendtgørelserne, at et lejeforhold, herunder leasingforhold, er af uvæsentligt omfang, hvis lejen udgør 2,0 pct. eller derunder af institutionens samlede ejendomsudgifter inklusiv prioritetsrenter og afskrivning på bygninger inklusiv installationer.

2.14.3.2. Ministeriets overvejelser og den foreslåede ordning

Det kan i forbindelse med tilsyn med private institutioner for gymnasiale uddannelser, efterskoler og frie fagskoler være relevant at indhente oplysninger om bestyrelsesmedlemmernes forhold til lovenes bestemmelser

Det foreslås derfor tydeliggjort i loven, at der kan indhentes oplysninger om bestyrelsens medlemmer. Bestemmelsen kommer dermed sprogligt til at svare til de tilsvarende bestemmelser i § 31, stk. 1, i lov om institutioner for erhvervsrettet uddannelse, § 54, stk. 1, i lov om institutioner for almen gymnasiale uddannelser og almen voksenuddannelse m.v. og § 52 i lov om institutioner for forberedende grunduddannelse.

Det foreslås endvidere, at det præciseres i lov om efterskoler og frie fagskoler, at der som led i tilsyn kan gennemføres skolebesøg i overensstemmelse med hidtidig praksis.

Der henvises i øvrigt til lovforslagets § 1, nr. 7, § 2, nr. 8, § 3, nr. 13, og bemærkninger hertil.

2.14.4. Lovfæstelse af tilsyn med private institutioner for gymnasiale uddannelser

2.14.4.1. Gældende ret

Styrelsen for Undervisning og Kvalitet fører på vegne af undervisningsministeren tilsyn med de private institutioner for gymnasiale uddannelser. Tilsynet omfatter både et indholdsmæssigt tilsyn med undervisning, prøver og eksamen i de gymnasiale uddannelser efter den gældende bestemmelse i § 70, stk. 1, i lov om de gymnasiale uddannelser, og et økonomisk-administrativt tilsyn med skoler og kurser. Det økonomisk-administrative tilsyn omfatter skolernes og kursernes overholdelse af bestemmelserne i lov om private institutioner for gymnasiale uddannelser, herunder tilskudsbetingelserne i loven. Tilsynet omfatter bl.a. overholdelsen af kravet i § 2, stk. 6, i lov om private institutioner for gymnasiale uddannelser, hvorefter skoler og kurser i deres virke som selvejende uddannelsesinstitutioner skal være uafhængig, og deres midler alene må komme skolens eller kursets skole- eller kursus og undervisningsvirksomhed til gode. Dette tilsyn med skolerne og kurserne er ikke lovfæstet i loven.

I andre institutionslove på Undervisningsministeriet er der lovbestemmelser om tilsyn. Der henvises til § 29, stk. 1, i lov om institutioner for erhvervsrettet uddannelse, § 50, stk. 1, i lov om institutioner for almen gymnasiale uddannelser og almen voksenuddannelse m.v., § 48, stk. 1, i lov om institutioner for forberedende grunduddannelse, § 52 i lov om efterskoler og frie fagskoler og § 9 f og § 20 b, stk. 1, i lov om friskoler og private grundskoler m.v.

2.14.4.2. Ministeriets overvejelser og den foreslåede ordning

Det foreslås med forslaget, at der sker lovfæstelse af undervisningsministerens tilsyn, så det kommer til at fremgå af lov om private institutioner for gymnasiale uddannelser, at undervisningsministeren fører tilsyn med, at skolerne og kurserne overholder bestemmelserne i loven, herunder betingelserne for statstilskuddene. Forslaget indebærer ikke ændringer i forhold til undervisningsministerens nuværende tilsyn med skolernes eller kursernes overholdelse heraf eller af skolernes eller kursernes forpligtelser i denne forbindelse, men er af ordensmæssig karakter.

Der henvises i øvrigt til lovforslagets § 3, nr. 11, og bemærkninger hertil.

2.14.5. Ophævelse af bestemmelse om skolernes indsendelse af regnskab til Fordelingssekretariatet

2.14.5.1. Gældende ret

Det fremgår af den nugældende § 11, stk. 3, 1. pkt., i friskoleloven, at undervisningsministeren kan bestemme, at en række tilskud efter loven fordeles til skolerne af den selvejende institution Fordelingssekretariatet for friskoler og private grundskoler, hvis vedtægter godkendes af undervisningsministeren. Det omhandler et særligt tilskud til ekstraudgifter til befordring af elever med svære handicap (§ 11, stk. 1, nr. 2), et særligt tilskud til støtteundervisning i dansk for tosprogede elever (§ 11, stk. 1, nr. 3), et særligt tilskud til vikarudgifter, sygeundervisning, lærernes kursusdeltagelse, herunder efteruddannelse, og særlige lærerlønudgifter (§ 11, stk. 1, nr. 5) og tilskud til henholdsvis nedbringelse af skolepenge og til nedbringelse af forældrebetalingen for skolefritidsordninger og til nedbringelse af betaling for ophold på en kostafdeling samt tilskud til nedbringelse af diverse befordringsudgifter (§ 17, stk. 1-3). Fordelingssekretariatet fordeler endvidere et særligt tilskud til de frie grundskolers foreninger til varetagelse af fælles opgaver om tilsyn (§ 11, stk. 1, nr. 7). Endelig følger det af § 11, stk. 3, 3. pkt., at undervisningsministeren kan tillægge fordelingssekretariatet yderligere opgaver af administrativ karakter på de frie grundskolers område.

Fordelingssekretariatet blev etableret ved lov nr. 287 af 23. april 2003, der trådte i kraft den 1. maj 2003. Der henvises til forarbejderne til denne lov, jf. Folketingstidende 2002-2003, L 147 som fremsat, tillæg A, side 3708. Der var alene tale om en administrativ forenkling ved at sammenlægge den hidtidige vikarkasse og fordelingsudvalgene. Fordelingssekretariatet fik de samme opgaver, som vikarkassen og fordelingsudvalgene hidtil havde udført.

Endvidere følger det af friskolelovens § 11, stk. 3, at Fordelingssekretariatet fra skolerne kan indhente de oplysninger, der er nødvendige for varetagelsen af dets opgaver. Endelig følger det af friskolelovens § 37, stk. 6, at undervisningsministeren kan bestemme, at skolernes regnskaber indsendes til Fordelingssekretariatet.

Med hjemmel i friskolelovens § 37, stk. 6, blev det fastsat i § 3, stk. 3, i dagældende bekendtgørelse nr. 904 af 15. oktober 2001 om regnskab for frie grundskoler m.v., at bestyrelsen er ansvarlig for, at et revideret og originalt underskrevet regnskab samt revisionsprotokoller sendes til ministeriet inden den 15. april i året efter regnskabsåret. Frie grundskoler sender en genpart af årsregnskabet til fællessekretariatet bl.a. for den vikarkasse og de fordelingsudvalg, der er nævnt hhv. i § 11, stk. 3, og § 17, stk. 3, i lov om friskole og private grundskoler m.v. inden for samme frist.

I forbindelse med udstedelse af dagældende bekendtgørelse nr. 1232 af 4. december 2006 om regnskab for frie grundskoler og private skoler for gymnasiale uddannelser m.v., blev § 3, stk. 3, 2. pkt., i bekendtgørelse nr. 904 af 15. oktober 2001 ophævet, da de frie grundskolers regnskaber i

mellemtiden var blevet tilgængelige for Fordelingssekretariatet på Undervisningsministeriets [elektroniske] regnskabsportal på www.uvm.dk, hvorfor der ikke længere var behov for, at de frie grundskoler skulle indsende deres regnskaber til Fordelingssekretariatet.

2.14.5.2. Ministeriets overvejelser og den foreslåede ordning

Den foreslåede ophævelse af § 37, stk. 4, er en konsekvens af, at skolernes regnskaber er tilgængelige på Undervisningsministeriets regnskabsportal på www.uvm.dk. Forslaget indebærer, at den gældende hjemmel til, at undervisningsministeren kan bestemme, at skolernes regnskaber skal indsendes til Fordelingssekretariatet, bortfalder.

Der henvises i øvrigt til lovforslagets § 17, og bemærkningerne hertil.

3. De økonomiske og implementeringskonsekvenser for det offentlige

Lovforslaget indebærer statslige merudgifter på 4 mio. kr. årligt fra 2019 og frem til løsning af de nye og mere omfattende tilsynsopgaver som led i et styrket tilsyn med de private institutioner for gymnasiale uddannelser, efterskoler og frie fagskoler, herunder flere uanmeldte tilsynsbesøg. Merudgifterne er finansieret i forbindelse med finansloven for 2019.

Lovforslaget indebærer herudover statslige merudgifter på 1,5 mio. kr. årligt fra 2019 i forbindelse med Undervisningsministeriets tilsyn med donationer og vurdering af ansøgninger fra frie grundskoler, efterskoler, frie fagskoler og private institutioner for gymnasiale uddannelser. om godkendelse af donationer r på over 20.000 kr. eksklusive moms fra offentlige myndigheder eller fysiske eller juridiske personer fra lande uden for EU og EØS, eller godkendelse af aftaler om leje af lokaler, bygninger eller arealer ejet af en offentlig myndighed eller fysiske eller juridiske personer fra lande uden for EU og EØS. Merudgifterne hertil finansieres indenfor Undervisningsministeriets egen ramme.

Med lovforslaget bliver det muligt for private gymnasier at oprette et skole- eller kursustilbud som en afdeling af skolen eller kurset. Der kan oprettes to af sådanne afdelinger, enten i samme kommune som hovedinstitutionen eller i en nabokommune.

Det vurderes, at muligheden for at oprette afdelinger på private gymnasier ikke vil medføre ændringer i aktiviteten på de private gymnasier. Denne vurdering hviler på, at oprettelsen af en ny afdeling på et privat gymnasium ikke forventes at have indflydelse på det samlede grundlag af elever, som private gymnasier optager elever fra. Det vurderes ikke, at lovforslaget vil medføre, at flere elever vil skifte fra offentlige gymnasier til private gymnasier.

Ændringen vedrørende afdelinger af private gymnasier vurderes derfor udgiftsneutral for staten.

Med lovforslaget får frie grundskoler mulighed for at oprette skoletilbud som afdeling af den fri grundskole. En fri grundskole vil kunne oprette to afdelinger, enten i samme kommune som hovedskolen eller i en nabokommune.

Det vurderes, at muligheden for at oprette afdelinger af frie grundskoler ikke vil medføre ændringer i aktiviteten på de frie grundskoler. Denne vurdering hviler på, at oprettelsen af en ny afdeling af en fri grundskole ikke forventes at have indflydelse på det samlede grundlag af elever, som frie grundskoler optager elever fra. Det vurderes ikke, at lovforslaget vil medføre, at flere elever vil skifte fra folkeskolen til frie grundskoler. Det skal ses på baggrund af, at der er adgang for alle til

at oprette en fri grundskole, forudsat at skolen opfylder lovens godkendelseskrav om frihed og folkestyre og uafhængighed.

Ændringen vedrørende afdelinger af frie grundskoler vurderes derfor udgiftsneutral for staten.

Efter lovforslaget vil en fri grundskole efter aftale med kommunen endvidere kunne etablere og drive klubtilbud for børn fra 4. klasse. Det er kommunalbestyrelsen, som beslutter, om den vil indgå aftale med en fri grundskole om klubtilbud, herunder ydelse af tilskud til ordningen.

Lovforslaget er derfor samlet set udgiftsneutralt for kommunerne.

Lovforslaget har ingen økonomiske konsekvenser for regionerne.

Lovforslaget har ingen administrative konsekvenser for kommunerne og regionerne.

4. De økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet mv.

Lovforslaget har ingen konsekvenser for erhvervslivet.

5. De administrative konsekvenser for borgere

Den foreslåede ændring af godkendelsesordningen ved oprettelse af nye private institutioner for gymnasiale uddannelser, efterskoler og frie fagskoler indebærer, at der stilles en række krav til udarbejdelse af materiale til de borgere, der ansøger om at få en ny privat institution for gymnasiale uddannelser godkendt eller en ny efterskole eller fri fagskole godkendt til tilskud. Ordningen får ikke konsekvenser for private institutioner for gymnasiale uddannelser, efterskoler og frie fagskoler, der er godkendt efter de gældende regler.

6. De miljømæssige konsekvenser

Lovforslaget har ingen miljømæssige konsekvenser.

7. Forholdet til EU-retten

Lovforslaget har ingen EU-retlige aspekter.

8. Hørte myndigheder og organisationer mv.

Et udkast til lovforslag har i perioden 1.-19. februar 2019 været sendt i høring hos følgende myndigheder og organisationer m.v.: Børne- og Kulturchefforeningen, Børne- og Ungdomspædagogernes Landsforbund (BUPL), Børnerådet, Danmarks Evalueringsinstitut, Danmarks Lærerforening, Danmarks Private Skoler – grundskoler og gymnasier, Danmarks Vejlederforening, Dansk Friskoleforening, Dansk Skoleidræt, Dansk Socialrådgiverforening, Danske Gymnasieelevers Sammenslutning, Danske Gymnasier, Danske Handicaporganisationer, Danske Regioner, Danske Revisorer - FSR, Danske Skoleelever, Danske Underviserorganisationers Samråd, Datatilsynet, Det Centrale Handicapråd, Deutscher Schul- und Sprachverein für Nordschleswig, Efterskoleforeningen, Folkehøjskolernes Forening i Danmark, Foreningen af katolske skoler i Danmark, Foreningen af Kristne Friskoler, Foreningen Frie Fagskoler, Foreningsfællesskabet Ligeværld, Frie Skolers Lærerforening, Gymnasieskolernes Lærerforening, Institut for Menneskerettigheder, Justitia, KL, Klagenævnet for Specialundervisning, Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen, Kraka, Landdistrikternes Fællesråd, Landssamråd for PPR-chefer, Lærernes Centralorganisation, Rigsrevisionen, Rådet for Børns Læring, Rådet for Etniske Minoriteter, Rådet for Socialt Udsatte, Skole

og Forældre, Skolelederforeningen, Socialpædagogernes Landsforbund, Studievalg Danmark, Uddannelsesforbundet og UU Danmark.

9. Sammenfattende skema

	Positive konsekvenser/mindreudgifter	Negative konsekvenser/merudgifter
Økonomiske konsekvenser for stat, kommune og regioner	Ingen	Lovforslaget medfører statslige merudgifter på 5,5 mio. kr. årligt fra 2019, hvoraf 1,5 mio. kr. afholdes indenfor UVM's egen ramme
Administrative konsekvenser for stat, kommuner og regioner	Ingen	
Økonomiske og administrative konsekvenser for erhvervslivet m.v.	Ingen	Ingen
Miljømæssige konsekvenser	Ingen	Ingen
Administrative konsekvenser for borgerne	Ingen	Ingen
Forholdet til EU-retten	Lovforslaget indeholder ikke EU-retlige aspekter	
Overimplementering af EU-retlige minimumsforpligtelser	JA	NEJ X

Bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser

Til § 1

Til nr. 1

Der er tale om en konsekvensændring som følge af den foreslåede § 5 b.

Til nr. 2.

Det følger af den gældende ordning i § 7 a i lov om friskoler og private grundskoler m.v. og de regler, der er fastsat herom i bekendtgørelse nr. 1162 af 25. september 2018 om godkendelse af frie grundskoler, der ønsker statstilskud, og bekendtgørelse nr. 1163 af 25. september 2018 om godkendelse af frie grundskoler uden statstilskud, at initiativkredsens medlemmer i forbindelse med godkendelsesprocessen skal udfylde og aflevere en erklæring om frihed og folkestyre-kravet og uafhængighedskravet m.v., hvor de skal forholde sig til en række udsagn om initiativets forhold og om deres kendskab til konsekvenser af manglende overholdelse af frihed og folkestyre-

kravet og uafhængighedskravet. Der er i øvrigt ikke i lov om friskoler og private grundskoler m.v. krav om afgivelse af sådanne erklæringer.

I § 5, stk. 12, foreslås det bestemmelsesmedlemmer på skoler, der er omfattet af godkendelsesordningen efter § 7 a ved deres tiltræden skal underskrive en erklæring, der skal offentliggøres på skolens hjemmeside.

I § 5, stk. 13, foreslås det, at undervisningsministeren fastsætter nærmere regler om indholdet af den nævnte erklæring. Det er hensigten, at erklæringen udformes med udgangspunkt i de erklæringer, der findes i bekendtgørelse nr. 1162 af 25. september 2018 om godkendelse af frie grundskoler, der ønsker statstilskud. I erklæringerne skal bestyrelsesmedlemmerne således forhold sig til en række udsagn om skolens forhold til frihed og folkestyre-kravet og uafhængighedskravet m.v. og om deres kendskab til konsekvenser af manglende overholdelse af frihed og folkestyre-kravet og uafhængighedskravet.

Der henvises i øvrigt til afsnit 2.13. i lovforslagets almindelige bemærkninger

Til nr. 3

Lov om friskoler og private grundskoler m.v. (friskoleloven) regulerer tilskudsbetingelserne for frie grundskoler.

Det følger af § 5, stk. 6, 1. pkt., i friskoleloven, at en fri grundskoles bygninger skal ligge i geografisk nærhed af hinanden. Det skal dermed være muligt for eleverne at opleve skolen som en samlet enhed. Kravet om bygningsmæssige og geografisk enhed blev lovfæstet ved lov nr. 411 af 6. juni 1991 om friskoler og private grundskoler m.v., hvor der havde vist sig at være behov for en klar hjemmel til at nægte at godkende oprettelse af filialer, hvor der i realiteten er tale om oprettelse af en »parallelskole«. Loven trådte i kraft den 1. januar 1992. Der henvises til forarbejderne til denne lov, jf. Folketingstidende 1990-1991, tillæg A, L 192 som fremsat, spalte 6128.

Skoler, der har fået godkendt et andet undervisningssprog end dansk, kan dog give undervisning i dette sprog i filialer. Dvs. i en adskilt bygningsmæssig og geografisk enhed, der ikke opfylder kravet om, at skolens bygninger skal ligge i geografisk nærhed af hinanden, jf. § 5, stk. 6, 2. pkt., i friskoleloven.

Der er endvidere hjemmel i friskolelovens § 36 d, stk. 1, 1. pkt., til, at undervisningsministeren kan godkende, at en fri grundskole, der modtager statstilskud og ikke ligger på en småø, kan etablere en afdeling på en af de 27 småøer (Agersø, Anholt, Askø inklusive Lilleø, Avernakø, Barsø, Birkholm, Bjørnø, Baagø, Drejø, Egholm, Endelave, Fejø, Femø, Fur, Hjarnø, Hjortø, Lyø, Mandø, Nekselø, Omø, Orø, Sejerø, Skarø, Strynø, Tunø, Venø og Aarø).

Skoletilbuddet på en småø er ikke en selvstændig skole, men en del af den frie grundskole på fastlandet eller en større ø og har dermed samme leder og bestyrelse, samme tilsynsmodel m.v. som skolen på fastlandet eller en større ø. En fri grundskoles mulighed for at etablere en afdeling på en småø blev gennemført med baggrund i at skabe bedre rammer for skoletilbud på de mindre småøer og dermed bidrage til en positiv udvikling af landets lokalsamfund, så børn og unge bosat på småøerne kan tage en grunduddannelse i deres nærområde.

Det fremgår endelig at den nugældende § 36 g, stk. 1, i friskoleloven, at en fri grundskole kan optage elever i et særligt tilbud om grundskoleundervisning for visse tosprogede elever i den un-

dervisningspligtige alder. I sådan et tilbud kan skolen tillige optage elever, der er henvist efter folkeskolelovens § 22, stk. 1, nr. 3, jf. stk. 4, og som er omfattet af friskolelovens § 36 g, stk. 2. Det fremgår af friskolelovens § 36 g, stk. 2, at skolen giver tilbud om grundskoleundervisning for tosprogede elever i den undervisningspligtige alder, når elevens bopælskommune vurderer, at eleven har et ikke uvæsentligt behov for sprogstøtte i dansk som andetsprog, og at det er pædagogisk påkrævet for elever at deltage i tilbuddet.

For så vidt angår sådanne særlige tilbud om grundskoleundervisning for tosprogede elever følger det af friskolelovens § 36 j, at tilbud efter § 36 g, uanset bestemmelsen i friskolelovens 5, stk. 6, 1. pkt., kan etableres som en filial. Dvs. i en adskilt bygningsmæssig og geografisk enhed, der ikke opfylder kravet om, at skolens bygninger skal ligge i geografisk nærhed af hinanden, jf. § 5, stk. 6, 2. pkt., i friskoleloven.

Muligheden for at etablere særlige tilbud om grundskoleundervisning for visse tosprogede elever i den undervisningspligtige alder som en filial skal ses med baggrund hos de frie grundskoler, der ikke i deres nuværende bygninger har ledig kapacitet til etablering af tilbuddet.

Ligesom en afdeling af en fri grundskole på en småø ikke er det, er et særligt skoletilbud for visse tosprogede elever etableret som en filial ikke en selvstændig skole. Afdeling og filial er en del af den frie grundskole som sådan og har dermed samme bestyrelse, samme skoleleder og samme tilsynsmodel m.v. som hovedskolen.

Udover adgangen for en fri grundskole til at etablere et skoletilbud som en afdeling på en af de 27 småøer, en fri grundskole, der har fået godkendt et andet undervisningssprog end dansk og giver undervisning i dette sprog i filialer, eller en fri grundskole med et særligt undervisningstilbud om grundskoleundervisning for visse tosprogede elever i den undervisningspligtige alder og mulighed for at tilbuddet etableres som filial, er det i øvrigt ikke muligt efter den gældende lovgivning for frie grundskoler at etablere skoletilbud som en del af en fri grundskole på en lokalitet, der ligger længere væk fra skolens bygningskompleks end ca. 1 km.

Det gældende krav om, at en fri grundskole skal udgøre en bygningsmæssig og geografisk enhed begrænser den enkelte skoles mulighed for at etablere et skoletilbud i form af en afdeling på en lokalitet, der ligger længere væk fra hovedskolen end ca. en km. For frie grundskoler beliggende uden for de større byområder kan det være relevant i en afstand på over 1 km at få mulighed for at oprette en afdeling, der vil bidrage til, at der fortsat eksisterer en skole i lokalområdet for de yngre elever i indskolingen og de lidt ældre elever på mellemtrinnet, ligesom det vil udvide valgmulighederne for forældre og elever, der ønsker et alternativ til folkeskolen.

Etablering af en fri grundskole i sådanne områder kan efter de gældende bestemmelser kun ske ved oprettelse af en ny fri grundskole med egen bestyrelse, skoleleder, lærere, og opfyldelse af de øvrige krav, der følger ved oprettelse af en ny fri grundskole.

Foreningerne for de frie grundskoler har fremsat et ønske om at få mulighed for at etablere skoletilbud som afdelinger i en afstand på over en km fra hovedskolen.

På den baggrund foreslås det at indføre en række nye bestemmelser i friskoleloven, hvorefter frie grundskoler vil kunne få godkendt, at de kan give undervisning i en afdeling af hovedskolen, der

er en adskilt bygningsmæssig og geografisk enhed, der ikke opfylder kravet om, at skolens bygninger skal ligge i geografisk nærhed af hinanden, jf. § 5, stk. 6, 1. pkt., i friskoleloven.

I § 5 b, stk. 1, 1. pkt., foreslås det, at undervisningsministeren kan godkende, at en fri grundskole (hovedskolen), der modtager tilskud efter denne lov, uanset bestemmelsen i § 5, stk. 6, 1. pkt., kan oprette og drive en afdeling, hvor der til alle elever, der er indskrevet på afdelingen gives undervisning efter friskoleloven. Det vil således være et krav, at der på afdelingen gives undervisning efter friskoleloven til elever, der er indskrevet til sådan undervisning på afdelingen. Adgangen til oprettelse af afdelinger indebærer således ikke en adgang for skolen til at flytte rundt med elevernes undervisning for at udnytte bygningerne bedst muligt, men en adgang til at etablere et undervisningssted, hvor der kan gives undervisning. Eleverne vil imidlertid være indskrevet på afdelingen, der vil være elevens undervisningssted, og dér elevens daglige undervisning skal finde sted. Det vil ikke være til hinder for, at der arrangeres fælles begivenheder såsom idrætsdage, temadage eller lignende for alle elever på skolen, der afholdes samlet på fx hovedskolen, men den daglige undervisning skal finde sted på afdelingen.

I § 5 b, stk. 1, 2. pkt., foreslås det, at det udtrykkeligt fremgår af loven, at hovedskolen og afdelinger har én bestyrelse, jf. § 5, stk. 7, én leder, jf. § 6, stk. 1, 1. pkt., og en forældrekreds, jf. § 9. Bestemmelsen skal understrege, at der er tale om en samlet skole.

I § 5 b, stk. 2, 1. pkt., foreslås det, at undervisningsministerens godkendelse efter stk. 1 sker efter de regler, der gælder for oprettelse af nye skoler. Der skal således gennemføres en godkendelsesproces efter de regler, der gælder for oprettelse af nye skoler, jf. § 7 a, stk. 1. Ved godkendelsesprocessen skal det bl.a. påses, at den nye afdelings formål og virke skønnes at ville være i overensstemmelse med frihed og folkestyre-kravet, jf. § 1, stk. 2, 2. pkt. Endvidere skal det påses, at afdelingen vil kunne opfylde kravet om uafhængighed, jf. § 5, stk. 2. Denne ordning skal sikre, at de forhold, der påses ved godkendelsesprocessen for oprettelse af nye skoler påses ved etableringen af en afdeling. Der vil fx ved etablering af en afdeling være tale om, at skolen skal bruge nye bygninger, hvorfor det kan være relevant at vurdere disse i forhold til uafhængighedskravet.

I § 5 b, stk. 2, 2. pkt., foreslås det, at det er en betingelse for godkendelse af oprettelse af en afdeling, at den enkelte afdeling er beliggende i samme kommune (skolekommunen) som hovedskolen, eller i en nabokommune til hovedskolen skolekommune. Det betyder, at en afdeling skal ligge i samme kommune som hovedskolen eller i en nabokommune til hovedskolens beliggenhedskommune. Det foreslås endvidere, at det ved godkendelsen er en betingelse, at en hovedskole maksimalt har to afdelinger med enten grundskoleundervisning eller gymnasial undervisning. Det betyder, at for en institution, der som kombineret institution både har gymnasiale undervisning og grundskoleundervisning på hovedinstitutionen, at der på en afdeling alene må etableres og drives undervisning som enten fri grundskole eller privat gymnasium. Der kan således ikke oprettes og drives afdelinger med kombinationer af skoleformerne. Der kan ikke på afdelinger være aktiviteter efter anden lovgivning, herunder lov om efterskoler og frie fagskoler selvom disse skoleformer skulle indgå i tilbuddene på hovedinstitutionen.

I § 5 b, stk. 3, 1. pkt., foreslås det, at hovedskolens beslutning om at oprette en afdeling skal være truffet i overensstemmelse med skolens procedure for vedtægtsændring og indarbejdes i vedtægten, når oprettelsen er godkendt. En beslutning om oprettelse af en afdeling skal således træffes i overensstemmelse med den procedure for vedtægtsændring, der fremgår af skolens vedtægter, og

den skal fremgå af vedtægterne, når oprettelsen er godkendt. Det er bestyrelsen, der har ansvaret for skolens vedtægter, der skal offentliggøres på institutionens hjemmeside, jf. gældende § 5, stk. 4, i lov om private institutioner for gymnasiale uddannelser.

I § 5 b, stk. 3, 2. pkt., foreslås det, at nedlæggelse af en afdeling kan kun ske ved udgangen af et skoleår og en beslutning herom skal være truffet i overensstemmelse med hovedskolens procedure for vedtægtsændring. Bestemmelsen skal sikre, at en hovedskole ikke midt i et skoleår kan nedlægge en afdeling, således at eleverne midt i skoleåret skal begynde på en ny skole. Hvis selve hovedskolen med afdelinger nedlægges – fx ved en konkurs midt i et skoleår – vil det betyde, at kommunalbestyrelsen i elevernes bopælskommuner har ansvaret for sikring af elevernes skolegang, jf. den gældende § 20, stk. 1, i folkeskoleloven.

I § 5 b, stk. 4, 1. pkt., foreslås det, at der for undervisning på en afdeling gælder de samme krav som til hovedskolen. Eleverne skal således have helt de samme rammer for undervisning med hensyn til dens tilrettelæggelse osv. uanset om den gennemføres på hovedskolen eller på en afdeling. Eleverne på en afdeling vil også have ret til at danne elevråd eller på anden demokratisk måde varetage deres fælles interesser vedrørende skolen, jf. § 1, stk. 4, i friskoleloven. Det vil være op til eleverne på hovedskolen og afdelinger, hvordan de evt. vil samarbejde mellem elevråd eller på anden demokratisk måde varetage deres fælles interesser vedrørende skolen.

I § 5 b, stk. 4, 2. pkt., foreslås det, at for en afdeling kan undervisningen begrænses til at omfatte elever i børnehaveklassen og til og med 4. klassetrin. For en afdeling omfattet af 2. pkt. foreslås i § 5 b, stk. 4, 3. pkt., at elevtalskravet efter den gældende § 2, stk. 1, nr. 1 og 2, om en fri grundskole skal have mindst ni elever i alt på børnehaveklassetrin og 1. og 2. klassetrin, og seks elever i alt på 3. og 4. klassetrin, skal være opfyldt henholdsvis i afdelingens tredje skoleår og femte skole. Det følger af den gældende § 19, stk. 1, 1. pkt., at der kun kan ydes tilskud til skoler, der sammenlagt i børnehaveklasse og på 1.-7. klassetrin har mindst 32 elever beregnet enten som elevtallet pr. 5. september året før finansåret eller som et gennemsnit af elevtallene pr. 5. september året før finansåret og de 2 forudgående år. Der kan dog ydes tilskud til skoler fra skoleårets begyndelse svarende til de takster, der er fastsat på finansloven, hvis antallet af elever sammenlagt i børnehaveklasse og på 1.-7. klassetrin pr. 5. september er mindst 32 elever, jf. § 19, stk. 1, 2. pkt. Endvidere følger det af § 19, stk. 1, 4. pkt., at en nyoprettet skole skal i det første skoleår pr. 5. september have mindst 14 elever og i det andet skoleår pr. 5. september mindst 24 elever. Endvidere foreslås det, at uanset det fastsatte krav om mindst 32 elever, jf. § 19, stk. 1, 1. og 2. pkt., kan der ydes tilskud, hvis afdelingen med børnehaveklasse og til og med 4. klassetrin har mindst 20 elever. Endvidere foreslås det, at i det første skoleår pr. 5. september skal afdelingen have mindst 9 elever og i det andet skoleår pr. 5. september mindst 15 elever.

I § 5, stk. 5, foreslås det, afholder udgifter at eleverne i en afdeling ikke tæller med ved beregningen af klassetrinskravet, jf. § 2, stk. 1 og 2, for hovedskolen eller andre afdelinger af hovedskolen. Bestemmelsen indebærer, at ved opgørelse af hovedskolens eller afdelingens klassetrin indgår en afdelings elever ikke i beregningen heraf.

I § 5 b, stk. 6, foreslås det, at ved beregning af statslige tilskud efter kapitel 4 betragtes hovedskolen og afdelinger, jf. stk. 1, som en samlet skole, jf. dog den foreslåede stk. 5. Bestemmelsen betyder, at en hovedskole og dens afdelinger ved beregningen af de statslige tilskud betragtes som en samlet skole, men dog således, at hovedskolen og afdelinger hver for sig skal opfylde elevtalskra-

vet.. Det betyder også, at der ved beregningen af grundtilskud efter gældende § 11, stk. 6, alene ydes ét grundtilskud til hovedinstitutionen og dens afdelinger.

I § 5 b, stk. 7, foreslås det, at den kommune, hvori en afdeling er beliggende anses for afdelingens skolekommune. Det indebærer, at det er afdelingens kommune, der skal yde vederlagsfri pædagogisk-psykologisk bistand, jf. § 3, stk. 4, oprettelse af en fri grundskole skal anmeldes for kommunalbestyrelsen i afdelingens kommune, jf. § 8, stk. 1, forældrekrederen kan i stedet anmode kommunalbestyrelsen i afdelingens kommune om at udpege den eller de tilsynsførende, jf. 9 b, stk. 1, undervisningsministeren kan beslutte, at kommunalbestyrelsen i afdelingens kommune skal føre et skærpet tilsyn med afdelingen eller dele heraf, jf. § 9 g, stk. 1, en aktuel skriftlig udtalelse fra pædagogisk-psykologisk rådgivning fra afdelingens kommune om elevens støttebehov, jf. § 11 b, stk. 2, nr. 2, og kommunalbestyrelsen i afdelingens kommune kan yde en række tilskud, jf. § 23.

Der henvises i øvrigt til de almindelige bemærkninger i afsnit 2.1.

Det fremgår af nugældende § 5, stk. 2, i friskoleloven, at skolen i sit virke som selvejende uddannelsesinstitution skal være uafhængig, og skolens midler må alene komme skolens skole- og undervisningsvirksomhed til gode.

Der findes i dag ikke bestemmelser i friskoleloven, der hjemler skolerne adgang til at påtage sig administrative opgaver for andre skoler.

Efterskoler og frie fagskoler fik pr. 1. januar 2018 mulighed for at påtage sig administrative opgaver for andre skoler, der blev gennemført ved lov nr. 1568 af 19. december 2017. Der henvises til denne lov, jf. Folketingstidende, L 50 som fremsat, tillæg A, side 1.

Foreningerne for de frie grundskoler har fremsat ønske om at frie skoler skal kunne påtage sig administrative opgaver for andre skoler tilsvarende efterskoler og frie fagskoler adgang hertil.

Det foreslås, at der i loven indsættes en ny § 5 c. Det foreslåede § 5 c, stk. 1, 1. pkt., indebærer, at frie grundskoler fremover efter skriftlig aftale herom mod vederlag skal kunne varetage administrative opgaver for andre frie grundskoler godkendt efter friskoleloven.

Forslaget indebærer en udvidelse af formålet med den virksomhed, som frie grundskoler kan udføre inden for loven.

En øget frihed til at finde fælles løsning af afgrænsede administrative opgaver på skolerne, fx lønadministration, ferieregnskab eller opkrævning af elevbetaling, kan medvirke til en optimering og mere effektiv anvendelse af skolernes ressourcer på det administrative område.

Forslaget indebærer, at skoler kan finde frem til en fælles løsning af afgrænsede administrative opgaver. Det er et krav, at der indgås en skriftlig aftale herom, samt at skolen varetager administrative opgaver for andre skoler mod vederlag. Vederlaget skal fastsættes, så det svarer til skolens omkostninger ved varetagelse af opgaven for den anden skole. Ordningen indebærer således ikke, at en skole indirekte ved at udføre en opgave uden fuld omkostningsdækning kan støtte en anden skole.

Det er en betingelse, at en skole indgår aftaler med skoler, der er godkendt efter friskolelovens betingelser for at kunne få tilskud.

Det er endvidere en betingelse for en skoles varetagelse af administrative opgaver for en anden skole, at skolens varetagelse af administrative opgaver for den anden skole ikke indebærer myndighedsudøvelse på vegne af den anden skole eller indebærer risiko for nogen af skolernes uafhængighed.

Forslaget er en undtagelse fra bestemmelsen i friskolelovens § 5, stk. 2, om, at skolens midler alene må komme skolens skole- og undervisningsvirksomhed til gode, idet forslaget indebærer en udvidelse af formålet for frie grundskoler, så deres formål for virksomhed inden for loven også ud over deres egen skole- og undervisningsvirksomhed kan omfatte varetagelse af administrative opgaver for andre skoler.

Forslaget vil ikke indebære, at kombinerede institutioner, fx en efterskole eller privat gymnasium, jf. lovens § 5 a, stk. 1, omfattes af bestemmelsen.

Den foreslåede § 5 c, stk. 2, indebærer en bemyndigelse til undervisningsministeren til at fastsætte regler om betingelserne for en skoles varetagelse af administrative opgaver, herunder om karakteren og omfanget af administrative opgaver på den enkelte skole.

Bemyndigelsen til undervisningsministeren til at fastsætte regler omfatter eksempelvis regler om, hvor stor en andel af en skoles samlede aktiviteter, der kan udgøres af varetagelse af administrative opgaver for andre skoler. Der vil endvidere kunne fastsættes regler om, at visse opgaver ikke kan være omfattet af aftaler om varetagelse af administrative opgaver for andre skoler, f.eks. opgaver direkte rettet mod eleverne, eller regler om, at en skoles varetagelse af administrative opgaver for en anden skole ikke må indebære risiko for skolens uafhængighed.

Der henvises i øvrigt til de almindelige bemærkninger i afsnit 2.2.

Til nr. 4

Det følger af § 7 a i lov om friskoler og private grundskoler m.v., at nye frie grundskoler i perioden indtil den 1. august 2029 skal være godkendt af undervisningsministeren, før undervisningen på skolen kan påbegyndes. Ved godkendelsen skal påses de samme forhold som i de nu foreslåede godkendelsesordninger for private institutioner for gymnasiale uddannelser, efterskoler og frie fagskoler, jf. forslagens § 2, nr. 2 og § 3, nr. 2. Det indebærer bl.a., at der skal påses, hvorvidt personkredsen bag den nye frie grundskole kan forventes at påvirke skolen på en måde, så den ikke overholder frihed og folkestyre-kravet i § 1, stk. 2, 2. pkt., i lov om friskoler og private grundskoler m.v. Det følger af bemærkningerne til § 7 a, stk. 2, nr. 2, jf. Folketingstidende 2017-18, A, L nr. 178 som fremsat, side 23, at det fx være, hvis der i bestyrelsen eller blandt institutions medarbejdere er personer, der har eller tidligere har haft tilknytning til en fri grundskole, der ikke længe er godkendt eller som har fået påbud som følge af, at den ikke opfyldte frihed og folkestyre-kravet eller som lukkede under et tilsyn hermed, uden at der blev taget stilling til overholdelsen af kravet. Det kan også være tilfældet, hvis de pågældende har eller har haft tilknytning til en forening, hvis tilknytning til fri grundskole har haft betydning i en tilsynssag om opfyldelsen af frihed og folkestyre-kravet, hvor der var sanktioner overfor den frie grundskole. Det vil derfor indgå i vurderingen, hvorvidt personkredsen eller væsentlige dele deraf bag en ny institution tidligere har været involveret i aktiviteter på en fri grundskole, der har indebåret overtrædelse af frihed og

folkestyre-kravet, hvorfor der kan være risiko for, at der vil kunne opstå tilsvarende problemer på den nye skole.

Med indførelsen af frihed og folkestyre-krav for private institutioner for gymnasiale uddannelser, efterskoler og frie fagskoler, jf. forslaget § 2, nr. 1, og § 3, nr. 2, vil der i vurderingen af personkredsen bag en ny fri grundskole også skulle inddrages personkredsens evt. forhold med hensyn til overholdelsen af frihed og folkestyre-kravet på private institutioner for gymnasiale uddannelser, efterskoler og frie fagskoler, ligesom der i vurderingen af personkredsen bag nye private institutioner for gymnasiale uddannelser, efterskoler og frie fagskoler skal inddrages deres forhold med hensyn til overholdelsen af frihed og folkestyre-kravet på frie grundskoler, jf. forslaget § 2, nr. 2, og § 3, nr. 2.

I vurderingen af personkredsen bag en ny skole indgår endvidere en erklæring fra medlemmerne af initiativkredsen bag skolen i form af en erklæring om bl.a. deres kendskab til frihed og folkestyre-kravet.

Det følger af gældende § 7 a, stk. 2, i lov om friskoler og private grundskoler m.v., at undervisningsministeren kan fastsætte nærmere regler om behandlingen af en ansøgning om godkendelse af en ny fri grundskole, herunder om krav til materiale, der skal indsendes til brug for behandlingen og frister herfor.

Reglerne med kravene til materialet ved ansøgning om godkendelse af en ny fri grundskole blev udformet på baggrund af anbefalinger fra en ekstern arbejdsgruppe, der skulle give input og rådgivning til, hvilke grundlovssikrede rettigheders overholdelse en ny fri grundskole skal forholde sig til i forbindelse med dens oprettelse.

På baggrund af Arbejdsgruppens anbefalinger er der udarbejdet bekendtgørelse nr. 1162 af 25. september 2018 om godkendelse af frie grundskoler, der ønsker statstilskud. Af bekendtgørelsen fremgår, at initiativkredsen til en ny fri grundskole senest den 15. august året forud for det skoleår, hvor skolen skal begynde skal indsende følgende materiale til Styrelsen for Undervisning og Kvalitet, i) en oversigt over de personer, der udgør initiativkredsen og en liste over medlemmerne af en eventuel skolekreds og øvrige personer, organisationer, foreninger m.v., der er involveret i skoleinitiativet, ii) referat af det stiftende møde for den nye skole og eventuelle efterfølgende møder, iii) initiativkredsens medlemmers udfyldte erklæring om frihed og folkestyre-kravet og uafhængighedskravet m.v., hvor de skal forholde sig til en række udsagn om initiativets forhold og om deres kendskab til konsekvenser af manglende overholdelse af frihed og folkestyre-kravet og uafhængighedskravet, og iv) til brug for en samlet vurdering af skoleinitiativet initiativkredsens medlemmers besvarelse af spørgsmål om initiativets baggrund, overvejelser i forbindelse med den påtænkte nye fri grundskole og om initiativkredsens og om kendte eller forventede fremtidige medlemmer af ledelsen eller bestyrelsens forhold, herunder bl.a. med tilknytning til skoler, som ikke længere er en fri grundskole eller offentligt udtrykt tilslutning til antidemokratiske aktiviteter eller undsagt

Det følger af bekendtgørelsen, at der ved initiativkredsen forstås de fysiske personer, som står bag skoleinitiativet. I den udstrækning denne personkreds overstiger 10 personer, forstås ved initiativkredsen de 10 personer, som spiller den vigtigste rolle for skoleinitiativets praktiske gennemførelse. Hvis initiativkredsen ændrer sammensætning under behandlingen af en ansøgning om godkendelse, skal tilkomne medlemmer tillige afgive den ovenfor nævnte erklæring umiddelbart efter deres indtræden i initiativkredsen.

Arbejdsgruppen har anbefalet, at det blev overvejet, om der kan etableres lovhjemmel til, at erklæringen kræves underskrevet ved personligt fremmøde i Undervisningsministeriet eller hos en

myndighed under ministeriet. Et krav om personligt fremmøde skal understrege alvoren af frihed og folkestyre-kravets og uafhængighedskravets overholdelse og initiativkredsens oplevelse af personlig forpligtelse til bedst muligt at bane vejen herfor. Desuden vil det efter omstændighederne kunne være hensigtsmæssigt, at myndigheden kan danne sig et førstehåndsindtryk af den initiativkreds, der står bag initiativet. Arbejdsgruppen har endvidere anbefalet, at det overvejes, om der kan etableres lovhjemmel til, at initiativkredsens erklæring om frihed og folkestyre-kravet og uafhængighedskravet m.v. kræves offentliggjort på skolens hjemmeside, når skolen måtte blive en realitet. En sådan betingelse vil efter arbejdsgruppens vurdering understrege alvoren af frihed og folkestyre-kravet og uafhængighedskravets overholdelse og virke som en stadig påmindelse til bestyrelsen og ledelsen om loyalt at opfylde kravene, lige som det antages, at en pligt til at offentliggøre erklæringen på hjemmesiden kan bidrage til, at skolen søges af forældre, som har et positivt syn på frihed og folkestyre-kravet og uafhængighedskravet.

Den foreslåede bemyndigelse vil derfor indebære, at der vil kunne fastsættes regler om personlig underskrift på materialet og personligt fremmøde ved underskriften på og ved aflevering af materialet. Der vil således kunne fastsættes, at materialet skal underskrives personligt, dvs. fysiske i hånden, af initiativkredsens medlemmer og materialet underskrives og afleveres ved personligt fremmøde i Undervisningsministeriet eller hos en myndighed under ministeriet. Endvidere foreslås det, at der kan fastsættes regler om offentliggørelse af visse dele af materialet på skolens hjemmeside således at fx erklæringen fra initiativkredsens medlemmers om frihed og folkestyre-kravet og uafhængighedskravet m.v., hvor de skal forholde sig til en række udsagn om initiativets forhold og om deres kendskab til konsekvenser af manglende overholdelse af frihed og folkestyre-kravet og uafhængighedskravet, skal offentliggøres på skolens hjemmeside senest ved undervisningens start. Erklæringerne fra initiativkredsens medlemmer skal være tilgængelige på skolens eller kursets hjemmeside også selvom de pågældende ikke længere har en tilknytning til skolen eller kurset. Det bemærkes, at regler med krav om offentliggørelse af materiale på hjemmeside vil omfatte alle skoler, der er omfattet af den midlertidige godkendelsesordning efter § 7 a i lov om friskoler og private grundskoler m.v., dvs. også skoler, der er blevet godkendt til start af undervisningen fra skoleåret 2019/20, hvis de i forbindelse med godkendelsesprocessen har skullet udarbejde det materiale, der er omfattet af krav om offentliggørelse.

Der henvises i øvrigt til afsnit 2.12. i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til nr. 5

Bestemmelsen er ny. Der er ikke i de gældende bestemmelser i lov om friskoler og private grundskoler bestemmelser om, at bestyrelsesmedlemmer kan pålægges at underskrive en erklæring i forbindelse med tilsyn.

I § 9 f, stk. 2, foreslås det, at undervisningsministeren som led i et tilsyn med en skole kan pålægge bestyrelsesmedlemmerne at underskrive en erklæring, der skal offentliggøres på skolens hjemmeside. Med den foreslåede ordning for undervisningsministeren mulighed for som led i et tilsyn at bede en skoles bestyrelsesmedlemmer om at underskrive en erklæring, hvor de forholder sig til række udsagn om frihed og folkestyre-kravet og uafhængighedskravet m.v. En sådan erklæring vil således indgå som en del af sagsoplysningen i forbindelse med tilsyn.

I § 9 f, stk. 3, foreslås det, at undervisningsministeren fastsætter nærmere regler om indholdet af den nævnte erklæring. Det er hensigten, at erklæringen udformes med udgangspunkt i de erklæringer, der findes i bekendtgørelse nr. 1162 af 25. september 2018 om godkendelse af frie grundskoler, der ønsker statstilskud. I erklæringerne skal bestyrelsesmedlemmerne således forholde sig til en række udsagn om skolens forhold til frihed og folkestyre-kravet og uafhængighedskravet m.v.

og om deres kendskab til konsekvenser af manglende overholdelse af frihed og folkestyre-kravet og uafhængighedskravet.

Der henvises i øvrigt til afsnit 2.13. i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til nr. 6

Det følger af den gældende bestemmelse i § 20 b, stk. 2, i lov friskoler og private grundskoler m.v., at undervisningsministeren kan indhente alle oplysninger fra skolerne om uddannelserne, elever, personale, udstyr, huslejeaftaler, aftaler om ejendomskøb og andre aftaler og om skolernes drift i øvrigt til brug for fastlæggelse af tilskud, gennemgang af årsregnskaber, gennemførelse af tilsyn og udarbejdelse af statistik.

Undervisningsministerens tilsyn med frie grundskoler omfatter bl.a. også bestyrelsesmedlemmers forhold til lovens bestemmelser, herunder uafhængighedskravet i gældende § 5, stk. 2, i lov om friskoler og private grundskole m.v. og bestemmelserne i lovens gældende § 5, stk. 8, hvorefter en række personer ikke kan være medlem af bestyrelsen for en skole. Det følger af gældende § 5, stk. 8, at følgende personer ikke kan være medlem af bestyrelsen:

- 1) Personer, der udlejer ejendomme m.m. til skolen.
- 2) Medlemmer af bestyrelsen i fonde, selskaber, foreninger eller andre virksomheder, der udlejer ejendomme m.m. til skolen, eller som kontrollerer udlejer af ejendomme m.m. til skolen,
- 3) Advokater, revisorer eller lignende rådgivere for personer, jf. nr. 1, eller for fonde, selskaber, foreninger eller andre virksomheder, jf. nr. 2,
- 4) Ansatte i ledende stillinger hos personer, jf. nr. 1), eller i fonde, selskaber, foreninger eller andre virksomheder, jf. nr. 2.
- 5) Medlemmer af bestyrelsen ved en skole inden for samme skoleform.

Det følger af den gældende bestemmelse i lovens § 5, stk. 9, at der kan fastsættes regler om, at § 5, stk. 8, nr. 1-4, ikke finder anvendelse, hvis lejevforholdet er af uvæsentligt omfang. Regler herom er fastsat i § 6 i bekendtgørelse nr. 1833 af 18. december 2015 om tilskud til friskoler og private grundskoler m.v. Det følger af bekendtgørelsen, at et lejevforhold, herunder leasingforhold, er af uvæsentligt omfang, hvis lejen udgør 2,0 pct. eller derunder af institutionens samlede ejendomsudgifter inklusiv prioritetsrenter og afskrivning på bygninger inklusiv installationer.

Det kan derfor i forbindelse med tilsyn være relevant at indhente oplysninger om bestyrelsesmedlemmerne.

Det foreslås derfor tydeliggjort i § 20 b, stk. 2, at der kan indhentes oplysninger om bestyrelsesmedlemmer, jf. lovens § 5, stk. 8 og 9. Bestemmelsen kommer dermed sprogligt til at svare til de tilsvarende bestemmelser i § 31, stk. 1, i lov om institutioner for erhvervsrettet uddannelse, § 54, stk. 1, i lov om institutioner for almen gymnasiale uddannelser og almen voksenuddannelse m.v. og § 52 i lov om institutioner for forberedende grunduddannelse.

Der henvises i øvrigt til afsnit 2.14.2. i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til nr. 7-8

Det følger af § 5, stk. 2, i lov om friskoler og private grundskoler m.v., at en fri grundskole i sit virke som selvejende uddannelsesinstitution skal være uafhængig, og at skolens midler alene må komme skolens skole- og undervisningsvirksomhed til gode. Det betyder, at skolen skal være uafhængig af personer, andre skoler, kurser, virksomheder, institutioner, selskaber, foreninger m.fl. erhvervsdrivende som ikke-erhvervsdrivende. Skolen må alene styres af interessen for at drive den pågældende skole til gavn for skolens egne elever, ligesom skolens midler, herunder de offentlige tilskud, alene må anvendes til skolens eget formål (dvs. skoleformålet). Skolerne må

ikke indgå i et styret fællesskab eller på anden måde være styret af uvedkommende eller udefra kommende interesser.

Det følger af friskolelovens § 21 a, at undervisningsministeren kan træffe beslutning om, at der ikke ydes tilskud til en skole, herunder en ny skole, hvis der efter ministerens skøn ikke er tilstrækkelig sikkerhed for, at skolen opfylder kravet i § 5, stk. 2, om uafhængighed og forvaltning af skolens midler. Der kan herved navnlig lægges vægt på, om

- 1) skolen indgår i et fællesskab eller et samarbejde med skoler, institutioner, fonde, virksomheder, foreninger m.fl., der indebærer en nærliggende risiko for, at skolen styres af andre,
- 2) skolen indgår lejemaal eller andre aftaler, der indebærer en nærliggende risiko for, at skolen styres af andre,
- 3) skolens midler anvendes til formål uden for skolen,
- 4) skolens ledelse og lærere står i et juridisk eller økonomisk afhængighedsforhold til de i nr. 1 nævnte institutioner m.fl. eller
- 5) skolens elever udfører arbejde, herunder indsamlingsarbejde eller lignende, på en måde, der er usædvanlig for skoleformen.

For at sikre større viden om, hvem der yder donationer til skolerne og dermed overholdelse af det fastsatte krav om uafhængighed, har skolens tilsynsførende, jf. lovens § 9 a, stk. 1, til opgave at føre tilsyn med donationer til skolen. Baggrunden herfor er, at det kan være relevant for den tilsynsførende at have kendskab til evt. donationer til skolen i forbindelse med pædagogiske tilsyn med overholdelse af kravet om, at skolerne skal forberede eleverne til at leve i et samfund som det danske med frihed og folkestyre samt udvikle og styrke elevernes demokratiske dannelse og deres kendskab til og respekt for grundlæggende menneskerettigheder, herunder ligestilling mellem kønnene, jf. § 1, stk. 2, 2. pkt., i lov om friskoler og private grundskoler m.v. (frihed og folkestyre-kravet).

Det følger af § 9 a, stk. 1, nr. 4, i lov om friskoler og private grundskoler m.v., jf. lovbekendtgørelse nr. 1111 af 30. august 2018, (friskoleloven), at forældrekrædsen og bestyrelsen for en fri grundskole i fællesskab skal sikre, at en eller flere tilsynsførende varetager tilsynet med donationer til skolen. Formålet med denne bestemmelse er at sikre større viden om, hvem der yder donationer til en fri grundskole og dermed overholdelse af det fastsatte krav om uafhængighed.

Det følger af lovens § 9 d, stk. 5, 1. pkt., at den tilsynsførende i den årlige skriftlige tilsynserklæring skal oplyse om, hvorvidt skolen i det foregående regnskabsår fra samme donator har modtaget en eller flere donationer, der tilsammen overstiger 20.000 kr. eksklusive moms.

Formålet med denne bestemmelse er at sikre større viden om, hvem der yder donationer til skolerne og dermed sikring af overholdelse af det fastsatte krav om uafhængighed. Det kan være relevant for den tilsynsførende at have kendskab til evt. donationer til skolen i forbindelse med pædagogiske tilsyn med overholdelse af kravet om, at skolerne skal forberede eleverne til at leve i et samfund som det danske med frihed og folkestyre samt udvikle og styrke elevernes demokratiske dannelse og deres kendskab til og respekt for grundlæggende menneskerettigheder, herunder ligestilling mellem kønnene, jf. lovens § 1, stk. 2, 2. pkt., i lov om friskoler og private grundskoler m.v. (frihed og folkestyre-kravet).

Det følger af lovens § 9 d, stk. 5, 2. pkt., at hvis det er tilfældet, skal donatorens navn og adresse samt donationens størrelse oplyses i tilsynserklæringen.

Det følger af lovens § 9 d, stk. 5, 3. pkt., at tilsynserklæringen endvidere skal indeholde oplysning om den samlede størrelse af alle donationer, dvs. fra såvel navngivne som eventuelle anonyme

donatorer. Idet tilsynserklæringerne offentliggøres på skolernes hjemmeside, vil de nævnte oplysninger vedrørende donatorer og donationer fremgå af skolens hjemmeside.

Tilsvarende oplysninger skal endelig fremgå af skolens årsrapport. Beløbet skal opgøres ekskl. moms (fx hvis donationen gives som en refusion ved et indkøb). Kravet omfatter både donationer, der gives i form af kontantbeløb, men også donationer i form af varer, tjenesteydelser, ejendomme mv., der skal opgøres til markedsværdien. De nærmere regler herom følger af regnskabsbekendtgørelsen, jf. bekendtgørelse nr. 1348 af 23. november 2016 om regnskab for efterskoler, frie fagskoler, frie grundskoler, private gymnasieskoler, studenterkurser og kurser til højere forberedelseseksamen (hf-kurser) m.v., kombinerede skoler og produktionsskoler.

De frie grundskoler skal fra og med 2017 oplyse i deres årsrapport om donationer på mere end 20.000 kr. eksklusiv moms med donators navn og adresse samt donationens størrelse, jf. Styrelsen for Undervisning og Kvalitets Paradigme for Årsrapporten for 2017 for frie grundskoler, jf. § 3, stk. 4 i bekendtgørelse nr. 1348 af 23. november 2016, om regnskab for efterskoler, frie fagskoler, frie grundskoler, private gymnasieskoler, studenterkurser og kurser til højere forberedelseseksamen (hf-kurser) m.v. kombinerede skoler og produktionsskoler. Muligheden for anonymt at donere over 20.000 kr. til en fri grundskole er med virkning fra den 15. maj 2018 afskaffet. Alle donationer over 20.000 kr. skal herefter oplyses i årsrapporten med angivelse af donators navn og adresse. Herudover skal skolens bestyrelse i en særskilt bestyrelsestjekliste i tilknytning til aflægelse af årsrapporten oplyse, hvis der er tilknyttet modydelser til en donation.

Donationer lig med eller under 20.000 kr. skal fremgå af årsregnskabet som et samlet beløb. Der er ikke noget til hinder for at modtage sådanne donationer fra en anonym donator, og selvom donator ikke er anonym, er der ikke krav om angivelse af donators navn og adresse for disse donationer.

Bestemmelserne i friskolelovens § 22 blev indføjet i friskoleloven dels med lov nr. 1563 af 13. december 2016, jf. lovforslag nr. L 36 (2016-17) som fremsat, dels med lov nr. 397 af 2. maj 2018, jf. lovforslag nr. L 178 (2017-18) som fremsat. Bestemmelsens virkningsområde er udfoldet i bemærkninger til disse lovforslag, jf. Folketingstidende 2016-17, tillæg A, L 36 som fremsat, side 1, og Folketingstidende 2017-18, tillæg A, L 178 som fremsat, side 1.

Kravene om oplysninger om donationer i tilsynserklæringen, herunder også på skolens hjemmeside, og i årsrapporter omfatter både donationer, der gives i form af kontantbeløb, og donationer i form af varer, tjenesteydelser, ejendomme m.v., der skal opgøres til markedsværdien.

Forældres frivillige arbejde på en fri grundskole betragtes ikke som donationer.

Det er uden betydning om donator er en offentlig myndighed, fysisk person eller en juridisk person som fx en forening, en fond eller et selskab.

Offentliggørelsen af oplysningerne om navngivne donators navn, adresse og størrelsen af donationen indebærer, at der bliver større åbenhed omkring finansieringen af de frie skoler og indgår i tilsynet med, at skolerne overholder uafhængighedskravet. Ved offentliggørelsen af oplysninger om donationer fra fysiske personer skal bestemmelserne i databeskyttelseslovgivningen følges.

Det følger af den gældende bestemmelse i friskolelovens § 22, stk. 1, at en fri grundskole ikke må modtage anonyme donationer på over 20.000 kr. eksklusiv moms fra en donator.

Formålet med denne bestemmelse er at bidrage til at sikre gennemsigtighed med, hvem der støtter skolen og dermed overholdelse af frihed og folkestyre-kravet samt skolens uafhængighed.

Bestemmelsen i friskolelovens § 22 stk. 1, indebærer, at en anonym donation lig eller under 20.000 kr. eksklusiv moms kan modtages lovligt af skolerne.

Bestemmelsen sikrer ikke mod risikoen for, at en skole fra samme donator modtager flere anonyme donationer på samlet over 20.000 kr. eksklusiv moms. Såfremt skolen er bekendt med, at flere anonyme donationer på samlet over 20.000 kr. eksklusiv moms stammer fra samme donator, kan skolen dog ikke lovligt modtage disse.

Bestemmelsen i friskolelovens § 22, stk. 1, med et forbud mod, at en skole fra en donator modtager anonyme donationer på over 20.000 kr. eksklusiv moms, blev indføjet i loven med lov nr. 397 af 2. maj 2018 om ændring af lov om friskoler og private grundskoler m.v. (Bedre rammer for tilsyn med frie grundskoler m.v.). Det blev i bemærkningerne til denne lov, jf. lovforslag nr. L 178 (2017-18) præciseret, at dette forbud på grund af dets indgribende virkning over for de frie grundskoler er af midlertidig karakter og automatisk ophæves til den 31. juli 2029. Herefter vil den indtil 1. januar 2019 gældende bestemmelse i friskolelovens § 9 d, stk. 3, 5. pkt., om, at tilsynserklæringen skal indeholde oplysning om størrelsen af hver enkel anonym donation på mere end 20.000 kr. eksklusiv moms, komme til at gælde igen fra 2029.

Det foreslås at ændre § 22, *stk. 1*, i lov om friskoler og private grundskoler m.v. således, at den nugældende nedre grænse på 20.000 kr. eksklusiv moms for forbuddet mod en fri grundskoles modtagelse af anonyme donationer udgår af bestemmelsen.

Forslaget vil indebære, at det nugældende forbud i friskolelovens § 22, stk. 1, mod at frie grundskoler modtager anonyme donationer over 20.000 kr. ekskl. moms, ændres, så forbuddet omfatter alle anonyme donationer til frie grundskoler.

Det betyder, at det kun er donationer, der ydes anonymt, som vil blive omfattet af det foreslåede forbud. Ved "anonyme donationer" forstås i den forbindelse donationer, hvor skolen reelt ikke er bekendt med donators identitet. Der er således tale om situationer, hvor donator ikke har givet sig til kende med navn i forbindelse med donationen, og hvor skolen heller ikke på anden måde efterfølgende er eller burde være blevet bekendt med donators identitet.

Forslaget indebærer, at forbuddet mod at modtage anonyme donationer også vil omfatte anonyme donationer i form af andet end pengebeløb, fx undervisningsmateriale, computere etc., betalt af en anonym donator.

Forbuddet vil omfatte anonyme donationer, der gives i form af kontantbeløb, men også anonyme donationer i form af varer, tjenesteydelser, ejendomme m.v., der skal opgøres til markedsværdien.

Forslaget vil også indebære, at lån, som efterfølgende eftergives af långiver, herefter er at betragte som en ydet donation og derfor skal registreres i skolens regnskab som en donation med de oplysningskrav, som følger heraf.

Formålet med forslaget er at sikre en bedre gennemsigtighed med, hvem der støtter skolen, og dermed overholdelse af frihed og folkestyre-kravet og kravet om skolens uafhængighed.

For at minimere risiko for omgåelse af den foreslåede ordning gennem stråmænd, omfatter forslagene om generelt forbud mod modtagelse af anonyme donationer såvel indenlandske som udenlandske donationer til frie grundskoler.

Baggrunden herfor er, at såvel indenlandske som udenlandske donationer kan være betænkelige for skolen i forhold til friskolelovens krav om uafhængighed, jf. friskolelovens § 5, stk. 2, og i forhold til friskolelovens krav om frihed og folkestyre, jf. friskolelovens § 1, stk. 2. I og med at forslaget omfatter både indenlandske og udenlandske donationer imødegås risikoen for omgåelse af forbuddet mod anonyme donationer, ved at en udenlandsk donator bruger en indenlandsk stråmand og vice versa.

Forslaget vil samlet set indebære, at frie grundskoler fremover ikke lovligt kan modtage anonyme donationer. Det vil være uden betydning, om donator er en fysisk person eller en juridisk person som fx en forening, en fond eller et selskab.

Forslaget understøtter, at der ikke sker en omgåelse af det gældende forbud mod frie grundskolers modtagelse af anonyme donationer over 20.000 kr. eksklusive moms ved, at den samme donator yder flere anonyme donationer under 20.000 kr.

Et forbud mod anonyme donationer vil dog ikke kunne hindre, at en donator, der ønsker at være anonym, bruger en stråmand, så donationen via stråmanden får status som ikke-anonym. Det vil være vanskeligt at føre tilsyn med, hvorvidt donator er stråmand. Det vil i sådanne situationer være op til tilsynet at holde øje med, om der er tegn på, at donator er stråmand for skolen eller andre, eller om donationen påvirker skolens overholdelse af friskoleloven.

Det foreslåede generelle forbud mod anonyme donationer som en tilskudsbetingelse for frie grundskoler skal ses i lyset af, at staten bidrager med en meget stor del af de frie grundskolers finansiering. Det er derfor særligt vigtigt at sikre, at de frie grundskoler er helt uafhængige af alt andet end pædagogisk og holdningsmæssigt ideelle interesser.

Endvidere forventes forslaget at give et bedre og mere gennemsigtigt grundlag for tilsynet med skolernes uafhængighed.

Med forslaget om et generelt forbud mod anonyme donationer til frie skoler vil det ikke længere være muligt anonymt at donere beløb på hverken over, lig med eller under 20.000 kr. eksklusive moms til en fri grundskole.

Det foreslåede generelle forbud mod frie grundskolers modtagelse af anonyme donationer uanset størrelse vil understøtte, at der ikke sker en omgåelse af den ordning, der foreslås i lovforslagets § 1, nr. 2, forslag om ny § 22, stk. 2, i friskoleloven, hvorefter en fri grundskole, inden den modtager en donation på over 20.000 kr. eksklusive moms fra en donator, skriftligt vil skulle redegøre for, om der er tilstrækkelig sikkerhed for, at skolen ved modtagelse af donationen opfylder kravene i § 1, stk. 2, 2. pkt., om frihed og folkestyre og kravet i § 5, stk. 2, om uafhængighed og forvaltning af skolens midler, ved, at den samme donator yder flere anonyme donationer under 20.000 kr. eksklusive moms.

Forslaget om et generelt forbud mod anonyme donationer vil også indebære, at hvis en skole organiserer en indsamling, hvor alle bidrag tilfalder skolen direkte, skal der for alle donerede beløb specificeres navn og adresse på donator. Det forhindrer dog ikke, at en forælder eller andre kan organisere en indsamling, og at organisatoren af indsamlingen med angivelse af eget navn og adresse efterfølgende donerer det indsamlede beløb til skolen. De enkelte bidrag til indsamlingen vil i det tilfælde ikke blive betragtet som særskilte donationer. Donationen vil være det samlede beløb, der er samlet ind.

Forslaget om et generelt forbud mod anonyme donationer vil betyde, at det stadig vil være muligt for de enkelte klasser på de frie skoler at have en 'klassekasse', som er adskilt fra skolens samlede økonomi, og som betaler for mindre udgifter såsom sodavand, slik mv. i forbindelse med klasseudflugter o. lign.

Forslaget om et generelt forbud mod anonyme donationer vil ikke omfatte forældres frivillige arbejde som fx medvirken ved rengøring, reparationsarbejde mv. på en fri grundskole. Det samme gælder indsamling til klassekasser og andre lignende småindsamlinger, som ikke direkte vedrører skolens økonomi, men i stedet klassens økonomi. Dette vil med forslaget ikke blive anset som donationer.

Det foreslås, at forslaget om et generelt forbud mod, at frie grundskoler modtager anonyme donationer på grund af dets indgribende virkning over for de frie grundskoler bliver af midlertidig karakter og automatisk ophæves den 31. juli 2029, med mindre Folketinget vurderer, at dette skal opretholdes, og inden da vedtager dette ved lov.

Baggrunden for forslaget om ophævelse af forslaget om et generelt forbud mod, at frie grundskoler modtager anonyme donationer, den 31. juli 2029 er initiativets særlige karakter som følge af dets indgribende virkning overfor de frie grundskoler.

Der henvises til afsnit 2.4. i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til nr. 8

Det følger af friskolelovens § 1, stk. 2, 2. pkt., at frie grundskoler efter deres formål og i hele deres virke skal forberede eleverne til at leve i et samfund som det danske med frihed og folkestyre samt udvikle og styrke elevernes demokratiske dannelse og deres kendskab til og respekt for grundlæggende friheds- og menneskerettigheder, herunder ligestilling mellem kønnene.

Endvidere følger det af friskolelovens § 5, stk. 2, at en fri grundskole i sit virke som selvejende uddannelsesinstitution være uafhængig, og skolens midler må alene komme skolens skole- og undervisningsvirksomhed til gode. Det betyder, at skolen skal være uafhængig af personer, andre skoler, kurser, virksomheder, institutioner, selskaber, foreninger m.fl. erhvervsdrivende som ikke-erhvervsdrivende. Skolen må alene styres af interessen for at drive den pågældende skole til gavn for skolens egne elever, ligesom skolens midler, herunder de offentlige tilskud, alene må anvendes til skolens eget formål (dvs. skoleformålet). Skolerne må ikke indgå i et styret fællesskab eller på anden måde være styret af uvedkommende eller udefra kommende interesser.

Det betyder, at en fri grundskole inden for friskolelovens bestemmelser kan modtage donationer fra organisationer m.v., så længe donationen ikke har et omfang og ikke gives på en måde, som kan så tvivl om, hvorvidt skolen opfylder kravet om uafhængighed.

Det følger af lovens § 9 d, stk. 5, 2. pkt., at hvis det er tilfældet, skal donatorens navn og adresse samt donationens størrelse oplyses i tilsynserklæringen.

Det følger af lovens § 9 d, stk. 5, 3. pkt., at tilsynserklæringen endvidere skal indeholde oplysning om den samlede størrelse af alle donationer, dvs. fra såvel navngivne som eventuelle anonyme donatorer. I det tilsynserklæringerne offentliggøres på skolernes hjemmeside, vil de nævnte oplysninger vedrørende donatorer og donationer fremgå af skolens hjemmeside.

Tilsvarende oplysninger skal endelig fremgå af skolens årsrapport. Beløbet skal opgøres ekskl. moms (fx hvis donationen gives som en refusion ved et indkøb). Kravet omfatter både donationer, der gives i form af kontantbeløb, men også donationer i form af varer, tjenesteydelser, ejendomme mv., der skal opgøres til markedsværdien. De nærmere regler herom følger af regnskabsbekendtgørelsen, jf. bekendtgørelse nr. 1348 af 23. november 2016 om regnskab for efterskoler, frie fagskoler, frie grundskoler, private gymnasieskoler, studenterkurser og kurser til højere forberedelseseksamen (hf-kurser) m.v., kombinerede skoler og produktionsskoler.

De frie grundskoler skal fra og med 2017 oplyse i deres årsrapport om donationer på mere end 20.000 kr. eksklusiv moms med donators navn og adresse samt donationens størrelse, jf. Styrelsen for Undervisning og Kvalitets Paradigme for Årsrapporten for 2017 for frie grundskoler, jf. § 3, stk. 4 i bekendtgørelse nr. 1348 af 23. november 2016, om regnskab for efterskoler, frie fagskoler, frie grundskoler, private gymnasieskoler, studenterkurser og kurser til højere forberedelseseksamen (hf-kurser) m.v. kombinerede skoler og produktionsskoler. Muligheden for anonymt at donere over 20.000 kr. til en fri grundskole er med virkning fra den 15. maj 2018 afskaffet. Alle donationer over 20.000 kr. skal herefter oplyses i årsrapporten med angivelse af donators navn og adresse. Herudover skal skolens bestyrelse i en særskilt bestyrelsestjekliste i tilknytning til aflægelse af årsrapporten oplyse, hvis der er tilknyttet modydelser til en donation.

Donationer lig eller under 20.000 kr. skal fremgå af årsregnskabet som et samlet beløb. Der er ikke krav om angivelse af donators navn og adresse for disse donationer.

Det følger endvidere af den gældende bestemmelse i friskolelovens § 22, stk. 1, at en fri grundskole ikke må modtage anonyme donationer på over 20.000 kr. eksklusiv moms fra en donator. Formålet med denne bestemmelse er at skabe gennemsigtighed ved frie grundskolers modtagelse af donationer.

Bestemmelsen i friskolelovens § 22 stk. 1, indebærer, at en anonym donation lig eller under 20.000 kr. eksklusiv moms kan modtages lovligt af skolerne.

Det foreslås i et nyt § 22, *stk. 2, 1. pkt.*, at en fri grundskole, inden 30 dage efter modtagelse af en donation over 20.000 kr. eksklusiv moms, skriftligt skal redegøre for, om der er tilstrækkelig sikkerhed for, at skolen ved modtagelse af donationen opfylder kravene i § 1, stk. 2, 2. pkt., om frihed og folkestyre og kravet i § 5, stk. 2, om uafhængighed og forvaltning af skolens midler.

Forslaget vil indebære, at skolen i sin redegørelse skal lægge vægt på, om der er knyttet betingelser eller vilkår til donationen, eller om skolen i øvrigt har forbindelser til donator, der rejser tvivl om skolens overholdelse af frihed og folkestyre-kravet i § 1, stk. 2, 2. pkt., og § 5, stk. 2, om uafhængighed og forvaltning af skolens midler.

Formålet med forslaget er i donationssituationer at styrke de frie grundskolers overholdelse af kravene om frihed og folkestyre, jf. friskolelovens § 1, stk. 2, 2. pkt., og kravet om uafhængighed, jf. samme lovs § 5, stk. 2.

Forslaget vil også betyde, at afgørende for, om en skole lovligt vil kunne modtage en donation, vil vær påvirkningsrisikoen i forhold til kravene om frihed og folkestyre, jf. lovens § 1, stk. 2, og uafhængighedskravet, jf. lovens § 5, stk. 2.

Forslaget vil medføre, at skolen vil skulle redegøre for lovmedholdeligheden af en donation og afvise donationen, hvis den ikke er lovmedholdelig, et "forklar eller afvis-krav".

Formålet med det foreslåede "forklar eller afvis-krav" er at sikre, at skolerne nøje overvejer påvirkningsrisikoen for skolen ved modtagelse af donationer. Samtidig vurderes dette at ville give tilsynet med skolerne et bedre grundlag for at vurdere skolernes overvejelser i forbindelse med modtagelse af en donation.

Forslaget vil indebære, at skolen ved modtagelsen af en donation vil skulle overveje påvirkningsrisikoen i forhold til friskolelovens krav om frihed og folkestyre, jf. lovens § 1, stk. 2, 2. pkt., og kravet om uafhængighed, jf. lovens § 5, stk. 2. Forslaget betyder, at en skole, inden modtagelse af en donation vil skulle overveje, om der er knyttet betingelser til donationen, eller om skolen i øvrigt har forbindelser til donator, der vil kunne rejse tvivl om skolens overholdelse af frihed og folkestyre-kravet og kravet om uafhængighed. Såfremt skolen vurderer, at modtagelse af en donation indebærer påvirkningsrisikoen i forhold til friskolelovens krav om frihed og folkestyre og kravet om uafhængighed, vil skolen skulle afvise donationen. Donationer, der er forenelige med disse krav, vil derimod fortsat kunne modtages af skolerne.

Forslaget vil endvidere indebære, at det vil være uden betydning, om donator er en fysisk person eller en juridisk person som fx en forening, en fond eller et selskab.

Forslaget vil omfatte både donationer, der gives i form af kontantbeløb, men også donationer i form af varer, tjenesteydelser, ejendomme m.v., der skal opgøres til markedsværdien. Hvis donator giver et kontant beløb vil der ikke være moms på. Der skal så ikke fratrækkes moms på gaven. Men hvis donator giver gaven i form af, at skolen fx kan indkøbe momsbelagt undervisningsudstyr m.v. hos en leverandør til 22.500 inklusive moms, mod at donator refunderer skolen den samlede udgift, så er gaven 18.000 kr. værd for skolen. Skolen har altså betalt 22.500 kr. og fået refunderet 22.500 kr. fra donator og fået udstyr til en værdi af 18.000 kr. ekskl. moms. Det betyder i så fald, at gaven er på 18.000 kr. ekskl. moms.

Forslaget vil også indebære, at lån, som efterfølgende eftergives af långiver, herefter er at betragte som en ydet donation og derfor skal registreres i skolens regnskab som en donation med de oplysningskrav, som følger heraf.

Forslaget vil også betyde, at en fri grundskole, inden den modtager en donation, vil skulle overveje, hvorvidt der er knyttet betingelser eller vilkår til donationen, eller om skolen i øvrigt har forbindelser til donator, der vil kunne rejse tvivl om skolens overholdelse af friskolelovens krav om frihed og folkestyre og kravet om uafhængighed. Såfremt skolen konkluderer, at der ved skolens modtagelse af donationen vil kunne rejse tvivl om skolens overholdelse af friskolelovens krav om frihed og folkestyre, vil skolens skulle afvise donationen.

Det foreslås i § 22, *stk. 2, 2. pkt.*, at skolens skriftlige redegørelse skal underskrives af skolens bestyrelse og offentliggøres på skolens hjemmeside.

Forslaget indebærer, at skolens bestyrelse skal underskrive den skriftlige redegørelse, og at skolen skal offentliggøre redegørelsen på skolens hjemmeside.

Formålet med forslaget er at sikre gennemsigtighed om donationer til skolerne samt at styrke de frie grundskolers overholdelse af kravene om frihed og folkestyre, jf. friskolelovens § 1, stk. 2, 2. pkt., og kravet om uafhængighed, jf. samme lovs § 5, stk. 2.

Det foreslåede stk. 2 vil samlet set indebære, at donationer, der er forenelige med disse krav, fortsat vil kunne modtages af skolerne.

Forslaget vil indebære, at det vil være en betingelse, at skolen dokumenterer sine overvejelser i en skriftlig redegørelse, hvilket vil blive påset af Undervisningsministeriet ved stikprøvetilsyn og i forbindelse med tilsynssager, hvor skolen i øvrigt er under tilsyn.

For at minimere risiko for omgåelse af den foreslåede ordning gennem stråmænd, vil forslagene om regulering af donationer omfatte såvel indenlandske som udenlandske donationer til frie grundskoler.

Forslaget vil omfatte alle frie grundskoler uanset skolernes værdigrundlag. Det afgørende for, om en donation vil kunne modtages, vil være påvirkningsrisikoen i forhold til kravene om frihed og folkestyre og uafhængighed. Donationer, der er forenelige med disse krav, vil fortsat kunne modtages af skolerne.

Forældres frivillige arbejde på en fri grundskole som fx medvirken ved rengøring, reparationsarbejde m.v. vil fortsat ikke blive betragtet ikke som donationer. Det samme gælder indsamling til klassekasser og andre lignende småindsamlinger, som ikke direkte vedrører skolens økonomi, men i stedet klassens økonomi.

Det foreslås i et nyt § 22, *stk. 3, 2. pkt.*, at skolens skriftlige redegørelse, jf. det foreslåede § 22, stk. 3, 1. pkt., skal underskrives af skolens bestyrelse og offentliggøres på skolens hjemmeside.

Formålet med forslaget er at sikre åbenhed og gennemsigtighed omkring donationer til de frie grundskoler.

Med forslaget sikres, at personer, der kan ligge inde med særlig viden med betydning for vurderingen af redegørelsen, vil få mulighed for at henvende sig til Undervisningsministeriet.

Det foreslås, at forslaget om, at en fri grundskole inden den modtager en donation over 20.000 kr. eksklusive moms, skriftligt skal redegøre for, om der er tilstrækkelig sikkerhed for, at skolen ved modtagelse af donationen opfylder kravene i § 1, stk. 2, 2. pkt., om frihed og folkestyre og kravet i § 5, stk. 2, om uafhængighed og forvaltning af skolens midler, og om at skolens skriftlige redegørelse, skal underskrives af skolens bestyrelse og offentliggøres på skolens hjemmeside på grund af dets indgribende virk-

ning over for de frie grundskoler bliver af midlertidig karakter og automatisk ophæves den 31. juli 2029, med mindre Folketinget vurderer, at dette skal opretholdes, og inden da vedtager dette ved lov.

Baggrunden for forslaget om ophævelse den 31. juli 2029 af forslaget om skolens skriftlige redegørelse inden 30 dage efter modtagelsen af en donation er initiativets særlige karakter som følge dets indgribende virkning overfor de frie grundskoler.

Det foreslås endeligt, at den gældende bestemmelses stk. 2-4 bliver stk. 4-6.

Der henvises i øvrigt til de almindelige bemærkninger afsnit 2.5.

Til nr. 9

Det fremgår af den gældende § 22, stk. 2, 1. pkt., at en fri grundskole, der modtager en anonym donation på over 20.000 kr. eksklusive moms, skal returnere donationen til donator inden 30 dage fra modtagelsen.

Bestemmelsen indebærer, at hvis skolen modtager anonyme donationer, der tilsammen overstiger 20.000 kr. ekskl. moms fra samme donator, og pågældende kan identificeres, skal beløbet som udgangspunkt tilbageføres til donator inden 30 dage fra modtagelsen af donationen. Med hensyn til at donator kan identificeres, vil det typisk indebære, at det skal være muligt for den skole, der har modtaget donationen, at være bekendt med navn og andre kontaktoplysninger (fx adresse eller bankoplysninger) med henblik på tilbageførsel af den anonyme donation. Hvis den anonyme donation derimod er modtaget via en bankoverførsel, vil skolen skulle kontakte banken og eventuelt få hjælp af banken til at tilbageføre donationen til den konto, som donationen er modtaget fra. Hvis banken ikke kan være behjælpelig hermed, skal donationen i stedet for overføres til en konto hos Undervisningsministeriet.

Det følger af den gældende bestemmelse i § 22, stk. 2, 2. pkt., at donationer, der ikke kan returneres til donator inden 30 dage fra modtagelsen, skal overføres til en konto i Undervisningsministeriet inden for samme frist.

Bestemmelsen indebærer, at hvor det ikke har været muligt at identificere den anonyme donator og dermed returnere donationen til pågældende inden 30 dage fra modtagelsen, jf. den nugældende bestemmelse i § 22, stk. 2, 1. pkt., skal skolen overføre donationen til en konto i Undervisningsministeriet inden for samme frist. Dermed tages der højde for den situation, hvor en skole trods det foreslåede forbud har fået en donation på over 20.000 kr. fra en donator, som skolen reelt ikke er bekendt med donators identitet.

Anonyme tilskud på over 20.000 kr. skal således alene overføres til en konto hos Undervisningsministeriet, hvis det ikke er muligt at returnere donationen, fordi skolen ikke er bekendt med identiteten på donator. Det forudsættes, at Undervisningsministeriet til brug herfor opretter en særskilt konto i et pengeinstitut, hvor donationen kan indsættes.

Hvis der fx bliver sat en pose penge med over 20.000 kr. foran hoveddøren på en skoles adresse, er det formentlig ikke muligt at identificere donatoren og dermed returnere donationen til donator. I dette tilfælde kan skolen vælge at indsætte pengene fra posen på en konto, og skolen skal derefter overføre beløbet til en konto hos Undervisningsministeriet.

Foreligger den anonyme donation rent undtagelsesvis i form af andet end pengebeløb, fx undervisningsmateriale, computere etc., betalt af en anonym donator, skal skolen søge at få donationen værdisat eller sælge den, og herefter indsætte beløbet på en konto i Undervisningsministeriet.

Fristen for at returnere donationer til donator eller for at overføre dem til Undervisningsministeriet er efter 30 kalenderdage, jf. § 22, stk. 2, 2. pkt.. Fristen er absolut og kan ikke forlænges.

Bestemmelsen i § 22, stk. 2, betyder, at hvis en fri grundskole ikke overholder den foreslåede bestemmelse om, at modtagne anonyme donationer skal returneres til donatoren eller overføres til en konto hos Undervisningsministeriet, vil skolen af undervisningsministeren i medfør af lovens § 24 a, stk. 1, få et påbud om at foretage konkrete ændringer af den pågældende virksomhed, dvs. fremadrettet overholde bestemmelsen. Undervisningsministeren vil endvidere kunne iværksætte en tilskudsmæssig sanktion efter lovens § 21, stk. 2, hvorefter ministeren kan tilbageholde tilskud, lade tilskud bortfalde helt eller delvis eller kræve tilskud tilbagebetalt helt eller delvis for skoler, der ikke følger bestemmelserne i loven. Tilsvarende kan undervisningsministeren tilbageholde tilskud, lade tilskud bortfalde helt eller delvis eller kræve tilskud tilbagebetalt helt eller delvis, hvis en skole ikke overholder et påbud, jf. lovens § 24 a. Endvidere vil ministeren, hvis forholdet er af sådan en karakter, at der efter ministerens skøn ikke er tilstrækkelig sikkerhed for, at skolen overholder kravet i lovens § 5, stk. 2, om uafhængighed og forvaltning af skolens midler kunne træffe beslutning om, at der ikke ydes tilskud til skolen.

Det foreslås i § 22, stk. 2, *der bliver stk. 3*, at indsætte henvisning til det i lovforslagets § 1, nr. 9, foreslåede nye § 22, stk. 2, således at bestemmelsens virkningsområde fremover vil omfatte alle anonyme donationer, og donationer, hvor skolen vurderer, at der ikke er tilstrækkelig sikkerhed for, at skolen ved modtagelse af donationen opfylder frihed og folkestyre-kravet, jf. § 1, stk. 2, 2. pkt., og uafhængighedskravet, § 5, stk. 2.

Forslaget vil indebære, at bestemmelsen i § 22, stk. 2, 1. pkt., der bliver stk. 3, 1. pkt., om returnering af anonyme donationer over 20.000 kr., fremover vil skulle omfatte situationer, hvor en skole modtager anonyme donationer og donationer, hvor der ikke er tilstrækkelig sikkerhed for, at skolen ved modtagelse af donationen opfylder frihed og folkestyre-kravet, jf. § 1, stk. 2, 2. pkt., og uafhængighedskravet, § 5, stk. 2. I disse situationer vil skolen skulle returnere donationen til donatoren inden 30 dage fra modtagelsen.

Forslaget er en konsekvens af forslaget i § 1, nr. 2, om et forklar eller afvis-krav for skolernes modtagelse af donationer, hvor der ikke er tilstrækkelig sikkerhed for, at skolen ved modtagelse af donationen opfylder frihed og folkestyre-kravet, jf. § 1, stk. 2, 2. pkt., og uafhængighedskravet, § 5, stk. 2.

Forslaget vil indebære, at sådanne donationer alene vil skulle overføres til en konto hos Undervisningsministeriet, hvis det ikke er muligt at returnere donationen fordi skolen ikke er bekendt med identiteten på donator. Dette svarer til den nugældende procedure for skolernes modtagelse af anonyme donationer på over 20.000 kr. eksklusive moms.

Hvis der fx bliver sat en pose penge med over 20.000 kr. foran hoveddøren på en skoles adresse, vil det formentlig ikke være muligt at identificere donatoren og dermed returnere donationen til donator. I dette tilfælde vil skolen kunne vælge at indsætte pengene fra posen på en konto, og skolen vil derefter skulle overføre beløbet til en konto hos Undervisningsministeriet.

Foreligger den anonyme donation rent undtagelsesvis i form af andet end pengebeløb, fx undervisningsmateriale, computere osv., betalt af en anonym donator, vil skolen skulle søge at få dona-

tionen værdisat eller sælge den, og herefter indsætte beløbet på en konto i Undervisningsministeriet.

Fristen for at returnere donationer til donator eller for at overføre dem til Undervisningsministeriet vil efter den foreslåede ændring af bestemmelsen i § 22, stk. 2, 2. pkt., der bliver stk. 3, 2. pkt. være 30 kalenderdage. Forslaget vil indebære, at fristen vil være absolut og ikke vil kunne forlænges. Dette svarer til den nugældende procedure for skolernes modtagelse af anonyme donationer på over 20.000 kr. eksklusive moms.

Der henvises i øvrigt til de almindelige bemærkninger afsnit 2.4.

Til nr. 10

Det følger af den gældende bestemmelse i friskolelovens § 22, stk. 1, at en fri grundskole ikke må modtage anonyme donationer på over 20.000 kr. eksklusive moms fra en donator. Formålet med denne bestemmelse er at sikre gennemsigtighed om donationer til skolerne.

Det fremgår endvidere af den gældende § 22, stk. 2, 1. pkt., at en fri grundskole, der modtager en anonym donation på over 20.000 kr. eksklusive moms, skal returnere donationen til donator inden 30 dage fra modtagelsen.

Bestemmelsen indebærer, at hvis skolen modtager anonyme donationer, der tilsammen overstiger 20.000 kr. ekskl. moms fra samme donator, og pågældende donator kan identificeres, skal beløbet som udgangspunkt tilbageføres til donator inden 30 dage fra modtagelsen af donationen. Med hensyn til at donator kan identificeres, vil det typisk indebære, at det skal være muligt for den skole, der har modtaget donationen, at være bekendt med navn og andre kontaktoplysninger (fx adresse eller bankoplysninger) med henblik på tilbageførsel af den anonyme donation. Hvis den anonyme donation derimod er modtaget via en bankoverførsel, vil skolen skulle kontakte banken og eventuelt få hjælp af banken til at tilbageføre donationen til den konto, som donationen er modtaget fra.

Det følger af den gældende bestemmelse i § 22, stk. 2, 2. pkt., at donationer, der ikke kan returneres til donator inden 30 dage fra modtagelsen, skal overføres til en konto i Undervisningsministeriet inden for samme frist.

Det fremgår af gældende § 22, stk. 3, at en donator, hvis donation er overført til en konto hos Undervisningsministeriet, jf. gældende lovs § 22, stk. 2, indtil 6 måneder efter, at donationen er overført, kan kræve donationen tilbage fra Undervisningsministeriet.

Det foreslås i § 22, *stk. 3, der bliver stk. 4*, at ændre den nugældende henvisning til § 22, stk. 2, til § 22, stk. 3, således at en donator, hvis donation eller kontantbetaling er overført til en konto hos Undervisningsministeriet, jf. stk. 3, der bliver stk. 4, indtil 6 måneder efter at donationen eller kontantbetalingen er overført, vil kunne kræve donationen tilbagebetalt fra Undervisningsministeriet.

Forslaget vil indebære, at virkningsområdet for den gældende bestemmelse i § 22, stk. 3, der bliver stk. 4, fremover vil omfatte alle donationer omfattet af § 22, stk. 1, og udvides til også at omfatte donationer modtaget i strid med stk. 2.

Formålet med forslaget er at sikre, at en donator vil få en rimelig mulighed for at kræve en donation tilbagebetalt, selvom donationen vil være overført til Undervisningsministeriet.

Forslaget er en konsekvens af forslaget i § 1, nr. 1 og 2, om forbud mod anonyme donationer og om et forklar eller afvis-krav for skolernes modtagelse af donationer, hvor der ikke er tilstrækkelig sikkerhed for, at skolen ved modtagelse af donationen opfylder frihed og folkestyre-kravet, jf. § 1, stk. 2, 2. pkt., og uafhængighedskravet, § 5, stk. 2.

Dette svarer til den nugældende procedure for skolernes modtagelse af anonyme donationer på over 20.000 kr. eksklusive moms.

Der henvises i øvrigt til de almindelige bemærkninger afsnit 2.4.

Til nr. 11

Det følger af den gældende bestemmelse i friskolelovens § 22, stk. 1, at en fri grundskole ikke må modtage anonyme donationer på over 20.000 kr. eksklusive moms fra en donator. Formålet med denne bestemmelse er at sikre gennemsigtighed om donationer til skolerne.

Det fremgår endvidere af den gældende § 22, stk. 2, 1. pkt., at en fri grundskole, der modtager en anonym donation på over 20.000 kr. eksklusive moms, skal returnere donationen til donator inden 30 dage fra modtagelsen.

Bestemmelsen indebærer, at hvis skolen modtager anonyme donationer, der tilsammen overstiger 20.000 kr. ekskl. moms fra samme donator, og pågældende donator kan identificeres, skal beløbet som udgangspunkt tilbageføres til donator inden 30 dage fra modtagelsen af donationen. Med hensyn til at donator kan identificeres, vil det typisk indebære, at det skal være muligt for den skole, der har modtaget donationen, at være bekendt med navn og andre kontaktoplysninger (fx adresse eller bankoplysninger) med henblik på tilbageførsel af den anonyme donation. Hvis den anonyme donation derimod er modtaget via en bankoverførsel, vil skolen skulle kontakte banken og eventuelt få hjælp af banken til at tilbageføre donationen til den konto, som donationen er modtaget fra.

Det følger af den gældende bestemmelse i § 22, stk. 2, 2. pkt., at donationer, der ikke kan returneres til donator inden 30 dage fra modtagelsen, skal overføres til en konto i Undervisningsministeriet inden for samme frist.

Det fremgår af gældende § 22, stk. 3, at en donator, hvis donation er overført til en konto hos Undervisningsministeriet, jf. gældende lovs § 22, stk. 2, indtil 6 måneder efter, at donationen er overført, kan kræve donationen tilbage fra Undervisningsministeriet.

Det fremgår af gældende § 22, stk. 4, at donationer, der ikke kræves tilbagebetalt inden for fristen § 22, stk. 3, tilfalder statskassen.

Det foreslås i den gældende bestemmelse i § 22, *stk. 4, der bliver stk. 5*, at ændre henvisningen til nugældende § 22, stk. 3, til § 22, stk. 4.

Forslaget vil indebære, virkningsområdet for den gældende bestemmelse i § 22, stk. 4, der bliver stk. 5, fremover vil omfatte alle anonyme donationer og udvides til også at donationer modtaget i strid med stk. 2.

Den foreslåede bestemmelse vil indebære, at donationer, der ikke kræves tilbagebetalt inden for fristen på 6 måneder efter, at donationen eller kontantbetalingen er overført, jf. § 22, stk. 3, der bliver stk. 4, vil tilfalde statskassen.

Forslaget om ændring af bestemmelsen i § 22, stk. 4, der bliver stk. 5, vil indebære, at den gældende bestemmelse vil gælde for alle anonyme donationer og donationer modtaget i strid med stk. 2.

Forslaget vil sikre, at donationer, der ikke kræves tilbagebetalt inden for fristen på de seks måneder, jf. stk. 5, tilfalder statskassen.

Forslaget er en konsekvens af forslaget i § 1, nr. 8 og nr. 9, om forbud mod anonyme donationer og om et forklar eller afvis-krav for skolernes modtagelse af donationer, hvor der ikke er tilstrækkelig sikkerhed for, at skolen ved modtagelse af donationen opfylder frihed og folkestyre-kravet, jf. § 1, stk. 2, 2. pkt., og uafhængighedskravet, § 5, stk. 2.

Dette svarer til den nugældende procedure for skolernes modtagelse af anonyme donationer på over 20.000 kr. eksklusive moms.

Der henvises i øvrigt til de almindelige bemærkninger afsnit 2.4 og 2.5.

Til nr. 12

Det følger af § 5, stk. 2, i lov om friskoler og private grundskoler m.v., at en fri grundskole i sit virke som selvejende uddannelsesinstitution skal være uafhængig, og at skolens midler alene må komme skolens skole- og undervisningsvirksomhed til gode. Det betyder, at skolen skal være uafhængig af personer, andre skoler, kurser, virksomheder, institutioner, selskaber, foreninger m.fl. erhvervsdrivende som ikke-erhvervsdrivende. Skolen må alene styres af interessen for at drive den pågældende skole til gavn for skolens egne elever, ligesom skolens midler, herunder de offentlige tilskud, alene må anvendes til skolens eget formål (dvs. skoleformålet). Skolerne må ikke indgå i et styret fællesskab eller på anden måde være styret af uvedkommende eller udefra kommende interesser.

Det følger af friskolelovens § 21 a, at Undervisningsministeren kan træffe beslutning om, at der ikke ydes tilskud til en skole, herunder en ny skole, hvis der efter ministerens skøn ikke er tilstrækkelig sikkerhed for, at skolen opfylder kravet i § 5, stk. 2, om uafhængighed og forvaltning af skolens midler. Der kan herved navnlig lægges vægt på, om

- 1) skolen indgår i et fællesskab eller et samarbejde med skoler, institutioner, fonde, virksomheder, foreninger m.fl., der indebærer en nærliggende risiko for, at skolen styres af andre,
- 2) skolen indgår lejemaal eller andre aftaler, der indebærer en nærliggende risiko for, at skolen styres af andre,
- 3) skolens midler anvendes til formål uden for skolen,
- 4) skolens ledelse og lærere står i et juridisk eller økonomisk afhængighedsforhold til de i nr. 1 nævnte institutioner m.fl. eller
- 5) skolens elever udfører arbejde, herunder indsamlingsarbejde eller lignende, på en måde, der er usædvanlig for skoleformen.

For at sikre større viden om, hvem der yder donationer til skolerne og dermed overholdelse af det fastsatte krav om uafhængighed, har skolens tilsynsførende, jf. lovens § 9 a, stk. 1, til opgave at føre tilsyn med donationer til skolen. Baggrunden herfor er, at det kan være relevant for den tilsynsførende at have kendskab til evt. donationer til skolen i forbindelse med pædagogiske tilsyn med overholdelse af kravet om, at skolerne skal forberede eleverne til at leve i et samfund som det danske med frihed og folkestyre samt udvikle og styrke elevernes demokratiske dannelse og deres kendskab til og respekt for grundlæggende menneskerettigheder, herunder ligestilling mellem kønnene, jf. lovens § 1, stk. 2, 2. pkt., i lov om friskoler og private grundskoler m.v. (frihed og folkestyre-kravet).

Det følger af § 9 a, stk. 1, nr. 4, i lov om friskoler og private grundskoler m.v., jf. lovbekendtgørelse nr. 1111 af 30. august 2018, (friskoleloven), at forældrekredsen og bestyrelsen for en fri grundskole i fællesskab skal sikre, at en eller flere tilsynsførende varetager tilsynet med donationer til skolen. Formålet med denne bestemmelse er at sikre større viden om, hvem der yder donationer til en fri grundskole og dermed overholdelse af det fastsatte krav om uafhængighed.

Det følger af lovens § 9 d, stk. 5, 1. pkt., at den tilsynsførende i den årlige skriftlige tilsynserklæring skal oplyse om, hvorvidt skolen i det foregående regnskabsår fra samme donator har modtaget en eller flere donationer, der tilsammen overstiger 20.000 kr. eksklusive moms.

Formålet med denne bestemmelse er at sikre større viden om, hvem der yder donationer til skolerne og dermed sikring af overholdelse af det fastsatte krav om uafhængighed. Det kan være relevant for den tilsynsførende at have kendskab til evt. donationer til skolen i forbindelse med pædagogiske tilsyn med overholdelse af kravet om, at skolerne skal forberede eleverne til at leve i et samfund som det danske med frihed og folkestyre samt udvikle og styrke elevernes demokratiske dannelse og deres kendskab til og respekt for grundlæggende menneskerettigheder, herunder ligestilling mellem kønnene, jf. lovens § 1, stk. 2, 2. pkt., i lov om friskoler og private grundskoler m.v. (frihed og folkestyre-kravet).

Det følger af lovens § 9 d, stk. 5, 2. pkt., at hvis det er tilfældet, skal donatorens navn og adresse samt donationens størrelse oplyses i tilsynserklæringen.

Det følger af lovens § 9 d, stk. 5, 3. pkt., at tilsynserklæringen endvidere skal indeholde oplysning om den samlede størrelse af alle donationer, dvs. fra såvel navngivne som eventuelle anonyme donatorer. Idet tilsynserklæringerne offentliggøres på skolernes hjemmeside, vil de nævnte oplysninger vedrørende donatorer og donationer fremgå af skolens hjemmeside.

Tilsvarende oplysninger skal endelig fremgå af skolens årsrapport. Beløbet skal opgøres ekskl. moms (fx hvis donationen gives som en refusion ved et indkøb). Kravet omfatter både donationer, der gives i form af kontantbeløb, men også donationer i form af varer, tjenesteydelser, ejendomme mv., der skal opgøres til markedsværdien. De nærmere regler herom følger af regnskabsbekendtgørelsen, jf. bekendtgørelse nr. 1348 af 23. november 2016 om regnskab for efterskoler, frie fagskoler, frie grundskoler, private gymnasieskoler, studenterkurser og kurser til højere forberedelseseksamen (hf-kurser) m.v., kombinerede skoler og produktionsskoler.

De frie grundskoler skal fra og med 2017 oplyse i deres årsrapport om donationer på mere end 20.000 kr. eksklusive moms med donators navn og adresse samt donationens størrelse, jf. Styrelsen for Undervisning og Kvalitets Paradigme for Årsrapporten for 2017 for frie grundskoler, jf. § 3, stk. 4 i bekendtgørelse nr. 1348 af 23. november 2016, om regnskab for efterskoler, frie fagskoler, frie grundskoler, private gymnasieskoler, studenterkurser og kurser til højere forberedelsesek-

samen (hf-kurser) m.v. kombinerede skoler og produktionsskoler. Muligheden for anonymt at donere over 20.000 kr. til en fri grundskole er med virkning fra den 15. maj 2018 afskaffet. Alle donationer over 20.000 kr. skal herefter oplyses i årsrapporten med angivelse af donators navn og adresse. Herudover skal skolens bestyrelse i en særskilt bestyrelsestjekliste i tilknytning til aflægelse af årsrapporten oplyse, hvis der er tilknyttet modydelser til en donation.

Donationer lig eller under 20.000 kr. skal fremgå af årsregnskabet som et samlet beløb. Der er ikke krav om angivelse af donators navn og adresse for disse donationer.

Kravene om oplysninger om donationer i tilsynserklæringen, herunder også på skolens hjemmeside, og i årsrapporter omfatter både donationer, der gives i form af kontantbeløb, og donationer i form af varer, tjenesteydelser, ejendomme m.v., der skal opgøres til markedsværdien. Forældres frivillige arbejde på en fri grundskole betragtes ikke som donationer. Det samme gælder indsamling til klassekasser og andre lignende småindsamlinger, som ikke direkte vedrører skolens økonomi, men i stedet klassens økonomi.

Det er uden betydning, om donator er en fysisk person eller en juridisk person som fx en forening, en fond eller et selskab.

Offentliggørelsen af oplysningerne om navngivne donatorers navn, adresse og størrelsen af donationen indebærer, at der bliver større åbenhed omkring finansieringen af de frie skoler og indgår i tilsynet med, at skolerne overholder uafhængighedskravet. Ved offentliggørelsen af oplysninger om donationer fra fysiske personer skal persondatalovens regler følges.

Det følger af den gældende bestemmelse i friskolelovens § 22, stk. 1, at en fri grundskole ikke må modtage anonyme donationer på over 20.000 kr. eksklusive moms fra en donator.

Formålet med denne bestemmelse er at bidrage til at sikre gennemsigtighed med, hvem der støtter skolen og dermed overholdelse af frihed og folkestyre-kravet samt skolens uafhængighed.

Bestemmelsen i friskolelovens § 22 stk. 1, indebærer, at en anonym donation lig eller under 20.000 kr. eksklusive moms kan modtages lovligt af skolerne.

Bestemmelsen sikrer ikke mod risikoen for, at en skole fra samme donator modtager flere anonyme donationer på samlet over 20.000 kr. eksklusive moms. Såfremt skolen er bekendt med, at flere anonyme donationer på samlet over 20.000 kr. eksklusive moms stammer fra samme donator, kan skolen dog ikke lovligt modtage disse.

Bestemmelsen i friskolelovens § 22, stk. 1, med et forbud mod, at en skole fra en donator modtager anonyme donationer på over 20.000 kr. eksklusive moms, blev indføjet i loven med lov nr. 397 af 2. maj 2018 om ændring af lov om friskoler og private grundskoler m.v. (Bedre rammer for tilsyn med frie grundskoler m.v.). Det blev i bemærkningerne til denne lov, jf. lovforslag nr. L 178 (2017-18), Tillæg A, side 1, præciseret, at dette forbud på grund af dets indgribende virkning over for de frie grundskoler er af midlertidig karakter og automatisk ophæves/bortfalder til den 31. juli 2029. Herefter vil den indtil 1. januar 2019 gældende bestemmelse friskolelovens § 9 d, stk. 3, 5. pkt., om, at tilsynserklæringen skal indeholde oplysning om størrelsen af hver enkel anonym donation på mere end 20.000 kr. eksklusive moms, komme til at gælde igen fra 2029.

Der er ikke i den gældende lov om friskoler og private grundskoler et forbud mod donationer til skolerne fra lande myndigheder, fysiske og juridiske personer fra lande uden for EU eller EØS.

Det foreslås at indsætte en ny § 22 a i lov om friskoler og private grundskoler. Formålet med den foreslåede bestemmelse er ved forbud mod at en skole modtager donationer på over 20.000 kr. eksklusive moms fra lande uden for EU eller EØS og indgår aftale om leje af lokaler, bygninger eller arealer ejet af en offentlig myndighed eller fysiske eller juridiske personer fra lande uden for EU og EØS at sikre skolerne mod påvirkningsrisiko og derigennem sikre skolernes uafhængighed, jf. § 5, stk. 2, og overholdelse af frihed og folkestyre-kravet, jf. § 1, stk. 2, 2. pkt.

Det foreslås i et nyt § 22 a, stk. 1, at skolen ikke må ikke modtage donationer på over 20.000 kr. eksklusive moms fra offentlige myndigheder eller fysiske eller juridiske personer fra lande uden for EU og EØS.

Formålet med forslaget er at imødegå risikoen for, at de grundlæggende krav til frie grundskoler om, at undervisningen skal stå mål med, hvad der sædvanligvis kræves i folkeskolen, jf. § 1, stk. 2, 1. pkt., og at skolerne skal overholde frihed og folkestyre-kravet, jf. § 1, stk. 2, 2. pkt. og kravet om uafhængighed, jf. § 5, stk. 2, modarbejdes eller undermineres. Hermed imødegås også risiko for, at demokrati og grundlæggende friheds- og menneskerettigheder modarbejdes og undermineres.

Forslaget vil indebære, at forbuddet mod at modtage donationer på over 20.000 kr. eksklusive moms fra offentlige myndigheder eller fysiske eller juridiske personer fra lande uden for EU og EØS vil omfatte både donationer, der gives i form af kontantbeløb, men også donationer i form af varer, tjenesteydelser, ejendomme m.v., der skal opgøres til markedsværdien. Hvis donator giver et kontant beløb vil der ikke være moms på. Der skal så ikke fratrækkes moms på gaven. Men hvis donator giver gaven i form af, at skolen fx kan indkøbe momsbelagt undervisningsudstyr m.v. hos en leverandør til 22.500 inklusive moms, mod at donator refunderer skolen den samlede udgift, så er gaven 18.000 kr. værd for skolen. Skolen har altså betalt 22.500 kr. og fået refunderet 22.500 kr. fra donator og fået udstyr til en værdi af 18.000 kr. ekskl. moms. Det betyder i så fald, at gaven er på 18.000 kr. ekskl. moms.

Forslaget vil også indebære, at lån, som efterfølgende eftergives af långiver, herefter er at betragte som en ydet donation og derfor skal registreres i skolens regnskab som en donation med de oplysningskrav, som følger heraf.

Ved offentlige myndigheder uden for EU og EØS forstås såvel stater uden for EU og EØS som offentlige institutioner og andre myndigheder i lande uden for EU og EØS.

Begrebet "fysiske og juridiske personer" omfatter såvel privatpersoner som fonde, banker, foreninger m. v., men også mere løst organiserede politiske eller religiøse bevægelser.

Forslaget vil indebære et generelt forbud mod at skolerne modtager donationer på over 20.000 kr. eksklusive moms fra offentlige myndigheder eller fysiske eller juridiske personer fra lande uden for EU og EØS. Det vil betyde, at hvis der indbetales en donation fra offentlige myndigheder eller fysiske eller juridiske personer fra lande uden for EU og EØS til en skole, vil det for skolen være i modstrid med den foreslåede bestemmelse i § 22 a stk. 1, at beholde eller anvende donationen.

Det foreslås i et nyt § 22 a, stk. 2, at skolen ikke må indgå aftaler om leje af lokaler, bygninger eller arealer ejet af en offentlig myndighed eller fysiske eller juridiske personer fra lande uden for EU og EØS.

Formålet med forslaget er at imødegå risikoen for, at de grundlæggende krav til frie grundskoler om at undervisningen skal stå mål med, hvad der sædvanligvis kræves i folkeskolen, jf. § 1, stk. 2, 1. pkt., og at skolerne skal overholde frihed og folkestyre-kravet, jf. § 1, stk. 2, 2. pkt. og kravet om uafhængighed, jf. § 5, stk. 2, modarbejdes eller undermineres. Hermed imødegås også risiko for, at demokrati og grundlæggende friheds- og menneskerettigheder modarbejdes og undermineres.

Forslaget vil indebære et generelt forbud mod, at skolerne indgår aftaler om leje af lokaler, bygninger eller arealer ejet af en offentlig myndighed eller fysiske eller juridiske personer fra lande uden for EU og EØS.

Det vil betyde, at hvis en skole indgår en aftale om leje af lokaler, bygninger eller arealer ejet af en offentlig myndighed eller fysiske eller juridiske personer fra lande uden for EU og EØS, vil det for skolen være i modstrid med den foreslåede bestemmelse i § 22 a stk. 2, at opretholde og anvende lejeaftalen.

Forslagene i § 22, stk. 1 og 2, vil også indebære, at hvis en skole modtager en donation på over 20.000 kr. eksklusiv moms fra offentlige myndigheder eller fysiske eller juridiske personer fra lande uden for EU og EØS, eller hvis en skole indgår en aftale i strid med stk. 2, vil undervisningsministeren kunne give skolen påbud om at tilbagebetale den pågældende donation til donator eller at opsige lejeaftalen, jf. § 24 a.

Det foreslås i et nyt § 22 a, stk. 3, at undervisningsministeren kan godkende, at en skole modtager en donation på over 20.000 kr. eksklusiv moms fra offentlige myndigheder eller fysiske eller juridiske personer fra lande uden for EU og EØS, og at en skole indgår aftale om leje af lokaler, bygninger eller arealer ejet af en offentlig myndighed eller fysiske eller juridiske personer fra lande uden for EU og EØS. Det er en betingelse for godkendelse, at der efter ministerens skøn er tilstrækkelig sikkerhed for, at skolen ved modtagelse af en på over 20.000 kr. eksklusiv moms fra offentlige myndigheder eller fysiske eller juridiske personer fra lande uden for EU og EØS og ved indgåelse af en aftale om leje af lokaler, bygninger eller arealer ejet af en offentlig myndighed eller fysiske eller juridiske personer fra lande uden for EU og EØS, opfylder kravene i § 1, stk. 2, 1. pkt., § 1, stk. 2, 2. pkt., og § 5, stk. 2.

Forslaget vil indebære, at skolerne, hvis de ønsker dispensation fra forbuddet, af egen drift vil skulle rette henvendelse til Undervisningsministeriet. Skolerne vil i forbindelse med en ansøgning om dispensation være forpligtet til at give Undervisningsministeriet oplysning om ethvert forhold, som vil kunne være egnet til at rejse tvivl eller skabe risiko om skolens overholdelse af lovens krav, fx kravet om, at skolens undervisning står mål med, hvad der almindeligvis kræves i folkeskolen, og frihed og folkestyre-kravet, jf. § 1, stk. 2, og uafhængighedskravet, jf. § 5, stk. 2.

Forslaget indebærer, at hvis der efter ministerens skøn ikke er tilstrækkelig sikkerhed for, at skolen ved modtagelse af en donation omfattes af stk. 1 eller indgåelse af en aftale om leje af lokaler,

bygninger eller arealer omfattet af stk. 2, opfylder kravene i § 1, stk. 2, 1. pkt., § 1, stk. 2, 2. pkt., og § 5, stk. 2, vil dette være afslagsbegrundende i forhold til skolens ansøgning om godkendelse.

Formålet med forslaget er at sikre skolerne mod risiko for påvirkning udefra, der skaber tvivl om eller risiko for skolens overholdelse af kravet om at undervisningen skal stå mål med, hvad der almindeligvis kræves i folkeskolen, kravet om frihed og folkestyre og uafhængighedskravet.

Forslaget vil indebære, at undervisningsministeren i forbindelse med en ansøgning om dispensation fra forbuddet vil skulle vurdere påvirkningsrisikoen for skolen ved modtagelse af en donation eller indgåelse af en lejeaftale. Der vil skulle indgå i vurderingen heraf, om donator eller udlejer aktivt har modarbejdet eller udtrykt holdninger m. v., der er i modstrid med frihed og folkestyrekravet. Endvidere vil donators erklærede formål med sin egen organisation, virksomhed eller bevægelse skulle indgå i vurderingen af påvirkningsrisikoen. Der vil i den forbindelse skulle ses på, om donators eller udlejers formål er at fremme udemokratiske synspunkter og en samfundsudvikling, der modarbejder eller underminerer demokratiet og grundlæggende friheds- og menneskerettigheder

Donators eller udlejers adfærd i forbindelse med og formålet med tidligere donationer fra samme donator eller lejeaftaler med samme udlejer vil også skulle indgå i vurderingen. Der vil i den forbindelse skulle ses på, om donator eller udlejer har ydet støtte til organisationer eller formål, der søger at fremme antidemokratiske principper og værdier, som strider mod grundlæggende friheds- og menneskerettigheder. Der vil ved vurderingen heraf bl. a. kunne lægges vægt på, om donator systematisk yder støtte til organisationer i andre lande, og om donator har en organisatorisk relation til foreninger, bevægelser eller menigheder i Danmark

Det vil herudover skulle vurderes, om den konkrete donation eller lejeaftale kan skabe et afhængighedsforhold mellem skole og donator/udlejer.

Undervisningsministeriets vurdering vil skulle inddrage relevant information fra nationale og internationale samarbejdspartnere, herunder information, som tilvejebringes i forbindelse med udarbejdelsen af en forbudsliste for donationer til religiøs forkyndelse, undervisning og forhold, der fuldt ud kan sidestilles hermed.

Forslaget vil indebære, at hvis en skole overtræder forbuddet mod at modtage donationer fra lande uden for EU eller EØS eller forbuddet mod at indgå lejeaftaler med myndigheder eller fysiske eller juridiske personer fra lande uden for EU eller EØS, vil ministeren kunne give skolen et påbud om, at den pågældende donation skal tilbagebetales, eller at den pågældende lejeaftale skal opsiges, jf. § 24 a.

Hvis en skole ikke efterkommer et sådant påbud, vil undervisningsministeren kunne beslutte at tilbageholde tilskud, lade tilskud bortfalde helt eller delvist eller kræve tilskud tilbagebetalt helt eller delvist, jf. § 21 stk. 2. Modtagelsen af en konkret donation eller indgåelse af en konkret lejeaftale kan desuden indgå i en samlet vurdering af skolens overholdelse af frihed og folkestyrekravet. Hvis der ikke er tilstrækkelig sikkerhed for, at skolen overholder frihed og folkestyrekravet, kan Undervisningsministeriet beslutte, at skolen ikke længere er omfattet af friskolelovens bestemmelser om frie grundskoler, jf. § 9 h.

Hvis der efter ministerens skøn ikke er tilstrækkelig sikkerhed for, at skolen opfylder kravet i § 5, stk. 2, om uafhængighed og forvaltning af skolens midler, vil ministeren kunne beslutte, at der ikke ydes tilskud til skolen, jf. § 21 a. Der kan herved navnlig lægges vægt på, om

- 1) skolen indgår i et fællesskab eller et samarbejde med skoler, institutioner, fonde, virksomheder, foreninger m.fl., der indebærer en nærliggende risiko for, at skolen styres af andre,
- 2) skolen indgår lejemål eller andre aftaler, der indebærer en nærliggende risiko for, at skolen styres af andre,
- 3) skolens midler anvendes til formål uden for skolen,
- 4) skolens ledelse og lærere står i et juridisk eller økonomisk afhængighedsforhold til de i nr. 1 nævnte institutioner m.fl. eller
- 5) skolens elever udfører arbejde, herunder indsamlingsarbejde eller lignende, på en måde, der er usædvanlig for skoleformen.

Der vil i denne forbindelse skulle foretages en vurdering af proportionaliteten i fastsættelsen af sanktioner.

Det foreslås i et nyt § 22 a, stk. 4, at skolen i sin ansøgning om godkendelse af en donation på over 20.000 kr. eksklusiv moms fra offentlige myndigheder eller fysiske eller juridiske personer fra lande uden for EU og EØS, eller godkendelse af en aftale om leje af lokaler, bygninger eller arealer ejet af en offentlig myndighed eller fysiske eller juridiske personer fra lande uden for EU og EØS skriftligt vil skulle redegøre for, om der er tilstrækkelig sikkerhed for, at skolen ved modtagelse af en donation omfattet af stk. 1, eller ved indgåelse af en aftale om leje af lokaler, bygninger eller arealer omfattet af stk. 2, opfylder stå mål med-kravet og frihed og folkestyre-kravet i § 1, stk. 2, og uafhængighedskravet i § 5, stk. 2.

Forslaget vil medføre, at en skole i sin ansøgning om godkendelse skal redegøre for, om der er tilstrækkelig sikkerhed for, at skolen ved modtagelse af en donation omfattet af stk. 1, eller indgåelse af en aftale om leje af lokaler, bygninger eller arealer omfattet af stk. 2, opfylder stå mål med-kravet, frihed og folkestyre-kravet og uafhængighedskravet. Det betyder, at skolen skal sandsynliggøre og betrygge, der er tilstrækkelig sikkerhed for, at skolen ved modtagelse af en donation omfattet af stk. 1, og ved indgåelse af en aftale om leje af lokaler, bygninger eller arealer omfattet af stk. 2, opfylder stå mål med-kravet, frihed og folkestyre-kravet og uafhængighedskravet.

Formålet med forslaget er at sikre skolerne mod risiko for påvirkning udefra, der skaber tvivl om eller risiko for skolens overholdelse af kravet om at undervisningen skal stå mål med, hvad der almindeligvis kræves i folkeskolen, kravet om frihed og folkestyre og uafhængighedskravet.

Forslaget vil indebære, at skolen i forbindelse med en ansøgning om dispensation fra forbuddet vil skulle vurdere påvirkningsrisikoen for skolen ved modtagelse af en donation eller indgåelse af en lejeaftale. Der vil skulle indgå i skolens vurdering heraf, om donator eller udlejer aktivt har modarbejdet eller udtrykt holdninger m. v., der er i modstrid med frihed og folkestyrekravet. Endvidere vil donators erklærede formål med sin egen organisation, virksomhed eller bevægelse skulle indgå i skolens vurdering af påvirkningsrisikoen. Der vil i den forbindelse skulle ses på, om donators eller udlejers formål er at fremme udemokratiske synspunkter og en samfundsudvikling, der modarbejder eller underminerer demokratiet og grundlæggende friheds- og menneskerettigheder

Donators eller udlejers adfærd i forbindelse med og formålet med tidligere donationer fra samme donator eller lejeaftaler med samme udlejer vil også skulle indgå i skolens vurdering. Skolen vil i den forbindelse skulle se på, om donator eller udlejer har ydet støtte til organisationer eller formål, der søger at fremme antidemokratiske principper og værdier, som strider mod grundlæggende friheds- og menneskerettigheder. Skolen vil ved vurderingen heraf bl. a. kunne lægges vægt på,

om donator systematisk yder støtte til organisationer i andre lande, og om donator har en organisatorisk relation til foreninger, bevægelser eller menigheder i Danmark

Skolen vil herudover skulle vurdere, om den konkrete donation eller lejeaftale kan skabe et afhængighedsforhold mellem skole og donator/udlejer.

Det foreslås i et nyt § 22 a, stk. 5, at hvis en skole modtager donationer i strid med stk. 1, skal skolen returnere donationen til donatoren inden 30 dage fra modtagelsen. Donationer, der ikke kan returneres til donatoren inden 30 dage fra modtagelsen, skal overføres til en konto hos Undervisningsministeriet inden for samme frist.

Forslaget vil også betyde, at der vil gælde tilsvarende procedurer for skolernes returnering af donationer fra lande uden for EU eller EØS, som nu er gældende for skolernes modtagelse af anonyme donationer på over 20.000 kr. eksklusiv moms, jf. § 22, stk. 2-4, og som foreslås fremover at skulle gælde for modtagelse af donationer i strid med det foreslåede forbud mod anonyme donationer, eller med de foreslåede regler om skolernes redegørelse for, hvorvidt en donation er i overensstemmelse med frihed og folkestyre-kravet og uafhængighedskravet.

Det foreslås i et nyt § 22 a, stk. 6, at en donator, hvis donation er overført til en konto hos Undervisningsministeriet, jf. stk. 5, indtil 6 måneder efter at donationen er overført, kan kræve donationen tilbagebetalt fra Undervisningsministeriet.

Forslaget vil betyde, at der vil gælde tilsvarende procedurer for skolernes returnering af donationer fra lande uden for EU eller EØS, som nu er gældende for skolernes modtagelse af anonyme donationer på over 20.000 kr. eksklusiv moms, jf. § 22, stk. 2-4, og som foreslås fremover at skulle gælde for modtagelse af donationer i strid med det foreslåede forbud mod anonyme donationer, eller med de foreslåede regler om skolernes redegørelse for, hvorvidt en donation er i overensstemmelse med frihed og folkestyre-kravet og uafhængighedskravet.

Det foreslås i et nyt § 22 a, stk. 7, at donationer, der ikke er krævet tilbagebetalt inden for fristen i stk. 7, tilfalder statskassen.

Forslaget betyder også, at der vil gælde tilsvarende procedurer for skolernes returnering af donationer fra lande uden for EU eller EØS, som nu er gældende for skolernes modtagelse af anonyme donationer på over 20.000 kr. eksklusiv moms, jf. § 22, stk. 2-4, og som foreslås fremover at skulle gælde for modtagelse af donationer i strid med det foreslåede forbud mod anonyme donationer, eller med de foreslåede regler om skolernes redegørelse for, hvorvidt en donation er i overensstemmelse med frihed og folkestyre-kravet og uafhængighedskravet.

Der henvises til afsnit 2.6 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til nr. 13

Det følger af § 8, stk. 1, i friskoleloven, at oprettelse af en fri grundskole skal anmeldes for kommunalbestyrelsen i skolekommunen og for Undervisningsministeriet. Anmeldelse af en ny skole, der ønsker statstilskud, indgives til Undervisningsministeriet senest den 15. august året forud for skoleårets start. Ved anmeldelsen indbetales et depositum til Undervisningsministeriet, jf. § 8, stk. 2.

Det følger endvidere af § 7 a, stk. 1, at en skole, der anmeldes efter § 8, skal være godkendt af undervisningsministeren, før undervisning på skolen kan begynde.

Det betyder, at en fri grundskole, der ikke modtager statstilskud, kan starte undervisning efter undervisningsministerens godkendelse

Det følger herudover af § 33, stk. 1, i lov om friskoler og private grundskoler m.v., at bestemmelserne i friskolelovens § 5, § 7, kapitel 4 bortset fra § 20 b, stk. 2, 1. pkt., og § 23, kapitlerne 5 og 6 bortset fra § 31 og § 37, stk. 4-6, ikke gælder for frie grundskoler, som ikke modtager statstilskud efter friskoleloven.

Bestemmelsen indebærer, at frie grundskoler, der ikke modtager statstilskud efter friskoleloven, ikke er omfattet af visse af friskolelovens bestemmelser. Frie grundskoler, der ikke modtager statstilskud efter friskoleloven, er bl.a. ikke omfattet af krav om, at skolen skal være en selvejende institution, om skolens uafhængighed og forvaltning af skolens midler, om skolens vedtægter og bestyrelse, jf. friskolelovens § 5, samt krav til løn- og ansættelsesforhold for ledere, lærere og børnehaveklaseledere, jf. § 7. Ligeledes indebærer bestemmelsen, at hovedparten af bestemmelserne om tilskud i friskolelovens kapitel 4, herunder § 22 om donationer og bestemmelserne om regnskab og revision og hovedparten af bestemmelserne om kommunale bidrag ikke gælder for frie grundskoler, der ikke modtager statstilskud. Disse skoler er ikke omfattet af Undervisningsministeriets økonomisk-administrative tilsyn, herunder af kravene til regnskabsaflæggelse.

Bestemmelsen indebærer også, at frie grundskoler, der ikke modtager statstilskud, er omfattet af visse af friskolelovens krav, bl.a. krav om, at undervisningen skal stå mål med, hvad der almindeligvis kræves i folkeskolen og kravet om, at skolen skal forberede eleverne til at leve i det samfund som det danske med frihed og folkestyre, jf. § 1, stk. 2, krav om dansk som undervisningssprog, jf. § 2, stk. 3, reglerne om tilsyn m.m. Disse skoler skal være godkendt efter den godkendelsesordning, som gælder for frie grundskoler, der modtager statstilskud, og skolerne er omfattet af Undervisningsministeriets faglige og pædagogiske tilsyn.

Bestemmelsen i friskolelovens § 33 stk. 1, om frie grundskoler, der ikke modtager statstilskud, blev indføjet i friskoleloven med lov nr. 411 af 6. juni 1991. Det fremgår af bemærkningerne til bestemmelsen, jf. Folketingstidende 1990-91, tillæg A, L 192 som fremsat, side 6143, at der er enkelte skoler, som ikke ønsker at modtage statstilskud. Endvidere fremgår det heraf, at der er skoler, som i kortere perioder ikke opfylder fx elevtalskravene, og som derfor ikke kan modtage statstilskud. Det fremgår herudover af bemærkningerne, at bestemmelsen indeholder en oversigt over de bestemmelser i loven, som disse skoler ikke er omfattet af. De skal ikke være selvejende institutioner og skal i øvrigt ikke opfylde tilskudsbetingelserne og kravene til regnskab og revision, og undervisningsministeren skal ikke opkræve kommunale bidrag for børn indskrevet i disse skoler.

Det følger endvidere af § 33, stk. 2, at hvis en skole, der ikke modtager tilskud efter friskoleloven, overtræder et påbud efter lovens § 24 a, kan undervisningsministeren træffe afgørelse om, at skolen ikke længere omfattes af lovens regler om frie grundskoler. Eventuel fortsat undervisning på skolen af børn i den undervisningspligtige alder vil så være omfattet af bestemmelserne om undervisning i hjemmet m.v. i friskolelovens kapitel 8. Bestemmelsen blev indføjet i friskoleloven med lov nr. 589 af 26. september 2009, jf. Folketingstidende 2008-09, tillæg A, nr. L 217 som fremsat, side 8197.

Det fremgår af lovbemærkningerne, at Undervisningsministeriet fører tilsyn med frie grundskoler, der ikke modtager statstilskud, for så vidt angår overholdelse af reglerne i lovens § 1, stk. 2, om at

undervisningen skal stå mål med undervisningen i folkeskolen m.v. og med øvrige regler i loven, der gælder for denne skoleform, jf. lovens § 33, stk. 1.

Det fremgår endvidere af bemærkningerne, at for at børnene kan sikres en undervisning, der kan stå mål med, hvad der almindeligvis kræves i folkeskolen, gælder en række af lovens bestemmelser også for disse skoler. Det gælder f.eks. bestemmelserne om tilsyn, herunder de foreslåede bestemmelser om certificerede tilsynsførende og selvevaluering, regler om, at skolen skal have 1.-7. klassetrin, og at undervisningssproget er dansk, jf. § 33, stk. 1, modsætningsvist.

Endvidere fremgår det af lovbemærkningerne, at det i praksis har vist sig svært for ministeriet at få disse skoler til at overholde friskoleloven. Det blev derfor foreslået, at ministeriet kunne træffe afgørelse om, at disse skoler ikke længere skulle omfattes af lovens regler om frie grundskoler, hvis de ikke overholder et påbud udstedt af ministeren. Konsekvensen heraf foresloges at være, at eventuel fortsat undervisning på stedet ville være hjemmeundervisning efter lovens kapitel 8. Det fremgår af bemærkningerne, at sanktionen kun ville blive anvendt ved grovere eller ofte tilbagevendende overtrædelser. En afgørelse om, at en skole ikke længere omfattes af lovens regler om frie grundskoler, ville forudsætte, at overtrædelsen havde en ikke ubetydelig vægt i forhold til skolens samlede virksomhed, således at der er proportionalitet mellem overtrædelsen og retsvirkningen. Afgørelsen må derfor træffes på et velunderbygget grundlag.

For at sikre større viden om, hvem der yder donationer til skolerne og dermed overholdelse af det fastsatte krav om uafhængighed, har skolens tilsynsførende, jf. lovens § 9 a, stk. 1, til opgave at føre tilsyn med donationer til skolen. Baggrunden herfor er, at det kan være relevant for den tilsynsførende at have kendskab til evt. donationer til skolen i forbindelse med pædagogiske tilsyn med overholdelse af kravet om, at skolerne skal forberede eleverne til at leve i et samfund som det danske med frihed og folkestyre samt udvikle og styrke elevernes demokratiske dannelse og deres kendskab til og respekt for grundlæggende menneskerettigheder, herunder ligestilling mellem kønnene, jf. lovens § 1, stk. 2, 2. pkt., i lov om friskoler og private grundskoler m.v. (frihed og folkestyre-kravet).

Det følger af § 9 a, stk. 1, nr. 4, i lov om friskoler og private grundskoler m.v., jf. lovbekendtgørelse nr. 1111 af 30. august 2018, at forældrekrædsen og bestyrelsen for en fri grundskole i fællesskab skal sikre, at en eller flere tilsynsførende varetager tilsynet med donationer til skolen. Formålet med denne bestemmelse er at sikre større viden om, hvem der yder donationer til en fri grundskole og dermed overholdelse af det fastsatte krav om uafhængighed.

Det følger af lovens § 9 d, stk. 5, 1. pkt., at den tilsynsførende i den årlige skriftlige tilsynserklæring skal oplyse om, hvorvidt skolen i det foregående regnskabsår fra samme donator har modtaget en eller flere donationer, der tilsammen overstiger 20.000 kr. eksklusive moms.

Det følger af lovens § 9 d, stk. 5, 2. pkt., at hvis det er tilfældet, skal donatorens navn og adresse samt donationens størrelse oplyses i tilsynserklæringen.

Det følger af lovens § 9 d, stk. 5, 3. pkt., at tilsynserklæringen endvidere skal indeholde oplysning om den samlede størrelse af alle donationer, dvs. fra såvel navngivne som eventuelle anonyme donatorer. Idet tilsynserklæringerne offentliggøres på skolernes hjemmeside, vil de nævnte oplysninger vedrørende donatorer og donationer fremgå af skolens hjemmeside.

Donationer lig eller under 20.000 kr. skal fremgå af årsregnskabet som et samlet beløb. Der er ikke krav om angivelse af donators navn og adresse for disse donationer.

Kravene om oplysninger om donationer i tilsynserklæringen, herunder også på skolens hjemmeside, omfatter både donationer, der gives i form af kontantbeløb, og donationer i form af varer, tjenesteydelser, ejendomme m.v., der skal opgøres til markedsværdien.

Forældres frivillige arbejde på en fri grundskole betragtes ikke som donationer.

Det er uden betydning om donator er en fysisk person eller en juridisk person som fx en forening, en fond eller et selskab.

Offentliggørelsen af oplysningerne om navngivne donatorers navn, adresse og størrelsen af donationen indebærer, at der bliver større åbenhed omkring finansieringen af de frie skoler og indgår i tilsynet med, at skolerne overholder uafhængighedskravet. Ved offentliggørelsen af oplysninger om donationer fra fysiske personer skal persondatalovens regler følges.

Det følger af friskolelovens § 22, stk. 1, at en fri grundskole ikke må modtage anonyme donationer på over 20.000 kr. eksklusive moms fra en donator.

Formålet med denne bestemmelse er at bidrage til at sikre gennemsigtighed med, hvem der støtter skolen og dermed overholdelse af frihed og folkestyre-kravet samt skolens uafhængighed.

Bestemmelsen i friskolelovens § 22 stk. 1, indebærer, at en anonym donation lig eller under 20.000 kr. eksklusive moms kan modtages lovligt af skolerne.

Det følger endvidere af friskolelovens § 22, stk. 2, 1. pkt., at en fri grundskole, der modtager en anonym donation på over 20.000 kr. eksklusive moms, skal returnere donationen til donator inden 30 dage fra modtagelsen.

Bestemmelsen indebærer, at hvis skolen modtager anonyme donationer, der tilsammen overstiger 20.000 kr. ekskl. moms fra samme donator, og pågældende kan identificeres, skal beløbet som udgangspunkt tilbageføres til donator inden 30 dage fra modtagelsen af donationen. Med hensyn til at donator kan identificeres vil det typisk indebære, at det skal være muligt for den skole, der har modtaget donationen, at være bekendt med navn og andre kontaktoplysninger (fx adresse eller bankoplysninger) med henblik på tilbageførsel af den anonyme donation. Hvis den anonyme donation derimod er modtaget via en bankoverførsel, vil skolen skulle kontakte banken og eventuelt få hjælp af banken til at tilbageføre donationen til den konto, som donationen er modtaget fra. Hvis banken ikke kan være behjælpelig hermed, skal donationen i stedet for overføres til en konto hos Undervisningsministeriet.

Det følger af den gældende bestemmelse i § 22, stk. 2, 2. pkt., at donationer, der ikke kan returneres til donator inden 30 dage fra modtagelsen, skal overføres til en konto i Undervisningsministeriet inden for samme frist.

Bestemmelsen indebærer, at hvor det ikke har været muligt at identificere den anonyme donator og dermed returnere donationen til pågældende inden 30 dage fra modtagelsen, jf. den nugældende bestemmelse i § 22, stk. 2, 1. pkt., skal skolen overføre donationen til en konto i Undervisningsministeriet inden for samme frist. Dermed tages der højde for den situation, hvor en skole trods det foreslåede forbud har fået en donation på over 20.000 kr. fra en donator, som skolen reelt ikke er bekendt med donators identitet.

Det følger herudover af friskolelovens § 22, stk. 3, at en donator, hvis donation er overført til en konto hos Undervisningsministeriet, jf. gældende lovs § 22, stk. 2, indtil 6 måneder efter, at donationen er overført, kan kræve donationen tilbage fra Undervisningsministeriet

Formålet med forslaget er at sikre, at en anonym donator vil få en rimelig mulighed for at kræve en donation tilbagebetalt, selvom donationen vil være overført til Undervisningsministeriet.

Det følger endelig af friskolelovens § 22, stk. 4, at donationer, der ikke kræves tilbagebetalt inden for fristen § 22, stk. 3, tilfalder statskassen.

Det foreslås, at der i § 33, *stk. 1*, i beskrivelsen af, hvilke bestemmelser, der gælder for frie grundskoler, der ikke modtager statstilskud, indføres henvisninger til § 22 om donationer og til den i lovforslagets § 1, nr. 13, foreslåede nye § 22 a med regler om forbud mod donationer fra offentlige myndigheder, fysiske og juridiske personer fra lande uden for EU eller EØS og forbud mod indgåelse af aftaler om leje af lokaler, bygninger og arealer ejet af personer fra lande uden for EU eller EØS.

Formålet med forslaget er dels at sikre en bedre gennemsigtighed og få større viden om, hvem der yder økonomisk støtte til frie grundskoler, der ikke modtager statstilskud, dels at sikre skolerne mod påvirkningsrisiko og dermed sikre skolernes overholdelse af frihed og folkestyre-kravet og uafhængighedskravet.

Forslaget vil indebære, at frie grundskoler, der ikke modtager statstilskud, vil blive omfattet af den gældende bestemmelse i friskolelovens § 22. Det betyder, at det gældende forbud mod, at en fri grundskole kan modtage anonyme donationer på over 20.000 eksklusive moms fremover også vil gælde for frie grundskoler, der ikke modtager statstilskud.

Forslaget vil også indebære, at de i lovforslagets § 1, nr. 8-12 foreslåede ændringer af § 22, også vil skulle omfatte frie grundskoler uden statstilskud. Det betyder, at også frie grundskoler uden statstilskud vil blive omfattet af forslagene om et generelt forbud mod anonyme donationer, og regler om skolernes redegørelse for, om en donation skaber risiko for skolernes overholdelse af frihed og folkestyre-kravet og uafhængighedskravet

Forslaget vil også indebære, at en fri grundskole, der modtager en anonym donation eller en donation i strid med det foreslåede § 22, stk. 2, vil skulle returnere donationen til donator inden 30 dage fra modtagelsen, jf. § 22, stk. 2. Donationer, der ikke kan returneres til donatoren inden 30 dage fra modtagelsen, vil skulle overføres til en konto i Undervisningsministeriet inden for samme frist. En donator, hvis donation er overført til en konto hos Undervisningsministeriet, kan indtil 6 måneder efter, at donationen er overført, kunne kræve donationen tilbage fra Undervisningsministeriet, jf. § 22, stk. 3. Donationer, der ikke kræves tilbagebetalt inden for fristen i § 22, stk. 3, vil tilfalde statskassen, jf. § 22, stk. 4.

Forslaget vil også indebære, at forslaget om en ny § 22 a også skal gælde for frie grundskoler uden statstilskud. Det betyder, at også frie grundskoler uden statstilskud vil blive omfattet af forslaget om forbud mod donationer fra offentlige myndigheder, fysiske og juridiske personer fra lande

uden for EU eller EØS og forbud mod indgåelse af aftaler om leje af lokaler, bygninger og arealer ejet af personer fra lande uden for EU eller EØS.

Forslaget vil indebære, at frie grundskoler uden statstilskud omfattes af reglerne om donationer lige som de øvrige frie grundskoler.

Frie grundskoler uden statstilskud er ikke omfattet af friskolelovens bestemmelser om regnskab og revision, jf. kapitel 5 i friskoleloven (§ 24). Frie grundskoler uden statstilskud indsender således ikke årsrapporter til Undervisningsministeriet. Undervisningsministeriet vil dog kunne indhente oplysninger fra skoler uden statstilskud i forbindelse med gennemførelse af tilsyn, herunder oplysninger om eventuelle donationer, jf. § 20 b, stk. 2, 1. pkt.

Forslaget vil også indebære, at statens tilsyn med frie grundskoler uden statstilskud vil skulle omfatte donationer til disse skoler. Tilsynet føres af Styrelsen for Undervisning og Kvalitet. Styrelsen vil i forbindelse med sit tilsyn kunne anmode frie grundskoler uden statstilskud om at indsende en ledelsespåtegnet regnskabsskabelon, der indeholder oplysninger om eventuelle donationer og på grundlag heraf kontrollere skolernes overholdelse af reglerne, jf. § 20 b, stk. 2, 1. pkt.

Der henvises til afsnit 2.4 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til nr. 14

Overskriften til kapitel 8 a lyder »Dagtilbud og heltidsskolefritidsordninger«. De gældende bestemmelser i kapitlet omfatter §§ 36 a - 36 b.

Det foreslås, at *overskriften* til kapitel 8 a udvides med en henvisning til klubtilbud fra 4. klasse, således at overskriften vil komme til at lyde: »Dagtilbud, heltidsskolefritidsordninger og klubtilbud fra 4. klasse«.

Præciseringen er nødvendiggjort af de foreslåede nye stykker 3 og 4 i § 36 c, jf. lovforslagets § 1, nr. 3, hvortil der henvises.

Der henvises til afsnit 2.3. i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til nr. 15

Frie grundskoler giver undervisning inden for børnehaveklasse og 1.-9. klassetrin samt 1-årig undervisning på 10. klassetrin, jf. § 1, stk. 2, 1. pkt., og stk. 3, i friskoleloven. Skolerne kan have en skolefritidsordning for skolens elever i børnehaveklasse og 1.-3. klasse, hvortil staten yder tilskud ud fra antal årselever, jf. § 15, stk. 1, i friskoleloven.

Derudover kan skolerne for børn, der ikke er begyndt i børnehaveklasse, etablere og drive privatinstitutioner og private pasningsordninger efter dagtilbudslovens regler, jf. § 36 a, stk. 1, i friskoleloven. Forældrebetaling, kommunale tilskud og eventuelle private tilskud skal samlet dække alle direkte driftsudgifter til en privatinstitution efter § 36 a, stk. 1, 1. pkt., og forældrebetaling og eventuelle private tilskud skal samlet dække alle direkte driftsudgifter til en privat pasningsordning efter § 36, stk. 1, 1. pkt.

Endelig kan frie grundskoler optage børn i en heltidsskolefritidsordning i en periode, inden børnene skal i skolens børnehaveklasse, jf. § 36 b, stk. 1, i friskoleloven. Skolen indgår aftale med kommunalbestyrelserne i børnenes bopælskommuner om tilskud til ordningen. Forældrebetaling

skal sammen med eventuelle kommunale og private tilskud dække alle direkte driftsudgifter ved ordningen, jf. § 36 b, stk. 2, i friskoleloven.

Der er ikke hjemmel i friskoleloven til, at frie grundskoler kan drive klubtilbud på 4. klassetrin og op, herunder til at anvende skolens midler hertil.

Det er et ønske fra foreningerne for de frie grundskoler, at skolerne får mulighed for at etablere klubtilbud til deres elever på 4. klassetrin og op.

Det foreslås, at der indsættes to nye stykker 3 og 4 i § 36 b i friskoleloven.

I det foreslåede § 36 b, stk. 3, 1. pkt., foreslås det, at frie grundskoler vil skulle have mulighed for at etablere og drive klubtilbud til deres elever på 4. klassetrin og op efter dagtilbudslovens regler. Det vil efter forslaget være de til enhver tid gældende regler i dagtilbudsloven, der vil gælde for etablering og drift af en ordning med klubtilbud for elever på 4. klassetrin og op.

Formålet med den foreslåede bestemmelse i er at bidrage til at sikre et sammenhængende skole- og fritidstilbud for eleverne fra 4. klasse på frie grundskoler. Baggrunden er, at de frie grundskoler i dag kan have en skolefritidsordning for skolens elever i børnehaveklasse og 1.-3. klassetrin, hvortil staten yder statstilskud efter antal årselever. Eleverne på 4. klassetrin og op i frie grundskoler vil ofte være henvist til at skulle benytte de eksisterende kommunale/private fritids- og klubtilbud.

Der kan endvidere være behov for, at en fri grundskole i en mindre by kan etablere klubtilbud fra 4. klassetrin og op, hvis skolen er det eneste skoletilbud i byen, hvorfor et kommunalt klubtilbud i en anden by for nuværende er eneste mulighed for den frie grundskoles elever.

Derudover har de frie grundskoler ikke været forpligtede til at forlænge skoledagen tilsvarende folkeskolerne efter folkeskolereformen. Den kommunale forsyningsforpligtigelse med hensyn til klubtilbud gælder alene, fra skoledagen ophører i folkeskolerne. Der ønskes derfor at give de frie grundskoler få mulighed for at etablere og drive et sammenhængende skole- og klubtilbud til deres elever fra 4. klasse.

I § 36 b, stk. 3, 2. pkt., foreslås det, at den overordnede ledelse af en fri grundskoles klubtilbud fra 4. klasse vil skulle påhvile skolens bestyrelse. Der gælder et tilsvarende krav, hvis en fri grundskole driver dagtilbud og heltidsskolefritidsordninger, jf. § 36 a, stk. 1, 1. pkt., og § 36 a, stk. 2, 3. pkt., i friskoleloven.

Dette vil indebære, at bestyrelsen skal påse, at det foreslåede klubtilbud fra 4. klassetrin og op etableres og drives i overensstemmelse med de til enhver tid gældende regler i dagtilbudsloven, herunder at ordningen udgør en forsvarlig ramme for de børn, der er i ordningen. Endvidere påhviler det skolelederen at varetage den daglige pædagogiske og administrative ledelse af den foreslåede ordning med klubtilbud fra 4. klassetrin og op.

Det foreslås i § 36 b, stk. 4, 1. pkt., at skolen indgår aftale med kommunalbestyrelserne i børnenes bopælskommuner om tilskud til ordningen. Det er hermed frivilligt for den enkelte kommunalbestyrelse, hvorvidt den ønsker at yde tilskud til den foreslåede ordning. En eventuel aftale mellem

skolen og kommunalbestyrelserne skal ikke forelægges for og godkendes af Undervisningsministeriet.

I § 36 b, stk. 4, 2. pkt., foreslås det, at forældrebetaling og eventuelle kommunale tilskud og private tilskud samlet vil skulle dække alle driftsudgifter til et klubtilbud efter det foreslåede i § 36 c, stk. 1. Det vil indebære bl.a., at skolen ikke kan drive klubtilbud fra 4. klassetrin og op for de midler, der er ydet af staten til skolens skole- og undervisningsvirksomhed.

Endvidere foreslås det i § 36 b, stk. 4, 3. pkt., at en fri grundskole skal lægge særskilt regnskab for klubtilbuddet fra 4. klasse blandt andet af hensyn til beregning af forældrebetaling og dermed sikre, at de midler, der er ydet til klubtilbuddet, ikke bruges til skolens skole- og undervisningsvirksomhed.

Det foreslås i § 36 b, stk. 4, 4. pkt., at regnskabet vil skulle være en del af skolens samlede regnskab, således at det bliver muligt at sikre, at de midler, der er ydet til klubtilbuddet, anvendes til formålet.

Kommunalbestyrelsen afgør, om den vil indgå aftale med en fri grundskole om at yde tilskud til et klubtilbud fra 4. klassetrin og op, herunder tilskuddets størrelse. De kommunale tilskud ydes direkte til de frie grundskoler.

Kommunalbestyrelsen fører tilsyn med klubtilbuddet for elever fra 4. klassetrin og op i frie grundskoler efter dagtilbudslovens regler.

Det følger af § 1, stk. 2, 2. pkt., i friskoleloven, at skolerne efter deres formål og i hele deres virke skal forberede eleverne til at leve i et samfund som det danske med frihed og folkestyre samt udvikle og styrke elevernes demokratiske dannelse og deres kendskab til og respekt for grundlæggende frihed- og menneskerettigheder, herunder ligestilling mellem kønnene (frihed- og folkestyrekravet). Endvidere skal skolerne i sit virke som selvejende institutioner være uafhængige, jf. § 5, stk. 2, i friskoleloven.

Det indebærer bl.a., at skolens overholdelse af dels kravet om frihed- og folkestyre og uafhængighed også vil omfatte dens klubtilbud, idet tilbuddet ses som en del af skolens aktiviteter og dermed hele skolens virke. Klubtilbuddets overholdelse af frihed- og folkestyrekravet og kravet om uafhængighed vil også indgå i det tilsyn, som Undervisningsministeriet (Styrelsen for Undervisning og Kvalitet) fører med den enkelte skole.

Der henvises til lovforslagets almindelige bemærkninger afsnit 2.3.

Til nr. 16

Det fremgår af den nugældende § 11, stk. 3, 1. pkt., i friskoleloven, at undervisningsministeren kan bestemme, at en række tilskud efter loven fordeles til skolerne af den selvejende institution Fordelingssekretariatet for friskoler og private grundskoler, hvis vedtægter godkendes af undervisningsministeren. Det omhandler et særligt tilskud til ekstraudgifter til befordring af elever med svære handicap (§ 11, stk. 1, nr. 2), et særligt tilskud til støtteundervisning i dansk for tosprogede elever (§ 11, stk. 1, nr. 3), et særligt tilskud til vikarudgifter, sygeundervisning, lærernes kursusdeltagelse, herunder efteruddannelse, og særlige lærerlønudgifter (§ 11, stk. 1, nr. 5) og tilskud til henholdsvis nedbringelse af skolepenge og til nedbringelse af forældrebetalingen for skolefritids-

ordninger og til nedbringelse af betaling for ophold på en kostafdeling samt tilskud til nedbringelse af diverse befordringsudgifter (§ 17, stk. 1-3). Fordelingssekretariatet fordeler endvidere et særligt tilskud til de frie grundskolers foreninger til varetagelse af fælles opgaver om tilsyn (§ 11, stk. 1, nr. 7). Endelig følger det af § 11, stk. 3, 3. pkt., at undervisningsministeren kan tillægge fordelingssekretariatet yderligere opgaver af administrativ karakter på de frie grundskolers områder.

Fordelingssekretariatet blev etableret ved lov nr. 287 af 23. april 2003, der trådte i kraft den 1. maj 2003. Der henvises til forarbejderne til denne lov, jf. Folketingstidende 2002-2003, L 147 som fremsat, tillæg A, side 3708. Der var alene tale om en administrativ forenkling ved at sammenlægge den hidtidige vikarkasse og fordelingsudvalgene. Fordelingssekretariatet fik de samme opgaver, som vikarkassen og fordelingsudvalgene hidtil havde udført.

Endvidere følger det af friskolelovens § 11, stk. 3, at Fordelingssekretariatet fra skolerne kan indhente de oplysninger, der er nødvendige for varetagelsen af dets opgaver. Endelig følger det af friskolelovens § 37, stk. 6, at undervisningsministeren kan bestemme, at skolernes regnskaber indsendes til Fordelingssekretariatet.

Med hjemmel i friskolelovens § 37, stk. 6, blev det fastsat i § 3, stk. 3, i dagældende bekendtgørelse nr. 904 af 15. oktober 2001 om regnskab for frie grundskoler m.v., at bestyrelsen er ansvarlig for, at et revideret og originalt underskrevet regnskab samt revisionsprotokoller sendes til ministeriet inden den 15. april i året efter regnskabsåret. Frie grundskoler sender en genpart af årsregnskabet til fællessekretariatet bl.a. for den vikarkasse og de fordelingsudvalg, der er nævnt hhv. i § 11, stk. 3, og § 17, stk. 3, i lov om friskole og private grundskoler m.v. inden for samme frist.

I forbindelse med udstedelse af dagældende bekendtgørelse nr. 1232 af 4. december 2006 om regnskab for frie grundskoler og private skoler for gymnasiale uddannelser m.v., blev § 3, stk. 3, 2. pkt., i bekendtgørelse nr. 904 af 15. oktober 2001 ophævet, da de frie grundskolers regnskaber i mellemtiden var blevet tilgængelige for Fordelingssekretariatet på Undervisningsministeriets [elektroniske] regnskabsportal på www.uvm.dk, hvorfor der ikke længere var behov for, at de frie grundskoler skulle indsende deres regnskaber til Fordelingssekretariatet.

Den foreslåede ophævelse af § 37, stk. 6, er en konsekvens heraf. Forslaget vil indebære, at den gældende hjemmel til, at undervisningsministeren kan bestemme, at skolernes regnskaber skal indsendes til Fordelingssekretariatet, bortfalder.

Der henvises i øvrigt til lovforslagets almindelige bemærkninger afsnit 2.14.5.

Til § 2

Til nr. 1

Efter den gældende bestemmelse i § 1, stk. 1, 1. pkt., i lov om efterskoler og frie fagskoler omfatter loven skoler, der tilbyder undervisning og samvær på kurser, hvis hovedsigte er livsoplysning, folkelig oplysning og demokratisk dannelse. Hovedsigtet om demokratisk dannelse understreger ifølge bemærkningerne til det lovforslag, som ligger til grund for bestemmelsen, jf. lovforslag nr.

L 221 af 5. april 2006, jf. Folketingstidende 2005-06, Tillæg A, L 221 som fremsat, side 7391 ff, som vedtaget ved lov nr. 580 af 9. juni 2006, opgaven i at fastholde og udvikle en proces, der fører frem mod demokrati. Det markerer, at det er skolernes opgave at danne sine elever til engagerede medborgere med lyst og evne til at være aktive i et demokratisk samfund. Begrebet vedrører både undervisningens emner og kursernes tilrettelæggelse. Der er i gældende lov om efterskoler og frie fagskoler ikke bestemmelser, hvorefter skolerne er omfattet af et frihed og folkestyrekrav svarende til det, som gælder for frie grundskoler efter § 1, stk. 2, 2. pkt., i lov om friskoler og private grundskoler m.v.

Forslaget vil indebære, at der i lov om efterskoler og frie fagskoler i § 1 indsættes et nyt *stk. 5*, hvorefter, at der for efterskoler og frie fagskoler vil komme til at gælde et eksplicit frihed og folkestyrekrav, der svarer til kravet i § 1, stk. 2, 2. pkt., i lov om friskoler og private grundskoler m.v. Kravet vil indebære, at en efterskole eller en fri fagskole (herefter benævnt institution) efter sit formål og hele sit virke skal forberede eleverne til at leve i et samfund som det danske med frihed og folkestyre samt udvikle og styrke elevernes demokratiske dannelse og deres kendskab til og respekt for grundlæggende friheds- og menneskerettigheder, herunder ligestilling mellem kønnene.

Baggrunden for det foreslåede er, at efterskoler og frie fagskoler ligesom frie grundskoler som institutioner efter regeringens opfattelse bør være omfattet af et eksplicit frihed og folkestyrekrav. Det vil sikre, at der ikke kan opstå en situation, hvor et forhold på efterskole eller fri fagskole ikke kan påtales af tilsynet, mens det på en fri grundskole ville være i modstrid med det frihed og folkestyrekrav, der følger af lov om friskoler og private grundskoler m.v.

Den foreslåede bestemmelse vil indebære en generel styrkelse af tilsynet med efterskoler eller frie fagskoler ved opstilling af et eksplicit frihed og folkestyrekrav i lov om efterskoler og frie fagskoler. Frihed og folkestyrekravet omfatter hele institutionens virke og ikke kun den del af aktiviteten, der er omfattet af lov om efterskoler og frie fagskoler.

Det foreslåede frihed og folkestyrekrav vil indebære, at institutionerne omfattet af lov om efterskoler og frie fagskoler vil være udtrykkeligt forpligtigede til at undervise eleverne på en sådan måde, at eleverne vil kunne lære og bl.a. derigennem vil kunne komme til at respektere, at det danske samfund bygger på en række frihedsgrader samt forbud mod diskrimination, hvad enten det drejer sig om køn, race, religion m.v. Dette vil indebære, at fx institutioner, der bygger på et religiøst grundlag, vil være forpligtigede til også at undervise eleverne i det grundlæggende princip om religionsfrihed. Institutionerne vil også være forpligtigede til at undervise eleverne i principperne for det danske folkestyre.

Med angivelsen i bestemmelsen af »efter deres formål og i hele deres virke« vil det blive gjort tydeligt, at kravet om at forberede eleverne til at leve i et samfund med frihed og folkestyre omfatter hele institutionens virksomhed. Kravet vil således også omfatte institutionens praksis med hensyn til optagelse af elever og ansættelse og afskedigelse af personale, herunder personalepolitik, hvis denne praksis kommer til udtryk over for eleverne på en sådan måde, at institutionen herved ikke vil kunne leve op til kravet i bestemmelsen. Det vil som følge heraf være i strid med bestemmelsen, hvis institutionen i sin optagelsespraksis eller ansættelsespolitik udøver diskrimination på baggrund af fx køn, handicap, eller etnisk oprindelse. Bestemmelsen vil derimod ikke afskære institutioner, der bygger på en bestemt religiøs overbevisning, fra kun at have elever med den samme religiøse overbevisning, som institutionen bygger på eller kun at have elever, hvis forældre har den samme overbevisning som institutionen bygger på.

Med angivelsen i bestemmelsen af »et samfund som det danske med frihed og folkestyre« understreges, at kravet tager udgangspunkt i den danske samfundsmodel og principperne for det danske folkestyre.

Bestemmelsens krav om »demokratisk dannelse« vil indebære, at enhver institution efter lov om efterskoler og frie fagskoler reelt skal have det sigte med al sin undervisning og hele sit virke i øvrigt, at enhver elev eller kursist udvikler sig til demokratisk medborgerskab i et samfund som det danske. Dette vil ikke alene skulle fremgå formelt af institutionens formål m.v., men også af institutionens samlede faktiske liv og virke, herunder fx praksis for optagelse og bortvisning af elever, institutionens generelle elevinddragelse i og uden for undervisningen, ordensregler og omgangsformer – herunder mellem elever og lærere, mellem drenge og piger og mellem mandlige og kvindelige ansatte. Institutionerne vil således skulle udvikle og styrke elevernes evner og lyst til som demokratiske borgere at leve i og selv bidrage til et retssamfund som det danske med frihed og folkestyre og grundlæggende friheds- og menneskerettigheder, herunder ligestilling mellem kønnene.

Med angivelsen af i bestemmelsen af »grundlæggende friheds- og menneskerettigheder« angives, at kravene til institutionerne er fokuseret på respekt for og forståelse af de grundlæggende friheds- og menneskerettigheder, jf. navnlig grundlovens kapitel VIII. Det er i den foreslåede bestemmelse særligt fremhævet for så vidt angår ligestillingen mellem kønnene.

Den foreslåede bestemmelse vil indebære, at hverken en institutions vedtægtsbestemte formål eller den undervisning, som institutionen faktisk giver eleverne, må modvirke kravet om, at forberede eleverne til at leve i et samfund, der bygger på frihed og folkestyre eller være i strid med grundlæggende friheds- og menneskerettigheder. Dette ville være tilfældet, hvor en institutions undervisning fx ikke respekterer lighed mellem kønnene eller i øvrigt udviser intolerance over for andre holdninger end dem, som skolen eller kurset bygger på. Det vil efter forslaget være udtrykkeligt fastslået i lov om efterskoler og frie fagskoler, at en efterskole eller en fri fagskole som institution er forpligtet til at undervise eleverne på en sådan måde, at eleverne vil kunne lære og bl.a. derigennem kunne komme til at respektere, at det danske samfund bygger på en række grundlæggende menneske- og frihedsrettigheder, herunder forbud mod diskrimination, hvad enten det drejer sig om køn, handicap, race eller religion m.v. Institutionerne vil derfor ikke måtte foretage handlinger eller undladelser, som krænker kravet om, at institutionerne skal udvikle og styrke elevernes kendskab til og respekt for fx ligestillingen mellem kønnene. Det vil derfor være uforeneligt med den foreslåede bestemmelse, at en institution fx bygger på en grundholdning om, at manden er kvinden overlegen. Det vil gælde uanset, om institutionen i sin undervisning samtidigt sikrer, at eleverne får kendskab til de principper for ligestilling mellem kønnene, som samfundet i øvrigt bygger på med henblik på, at eleverne vil kunne komme til at respektere dette. Tilsvarende vil gælde, hvis en institution bygger på en holdning om, at et eller flere af principperne for det danske folkestyre er forkerte, eller at der ikke skal være religionsfrihed i Danmark eller andre lande. Forslaget vil indebære, at en institution, der bygger på en grundholdning eller overbevisning, som efter sit indhold er uforeneligt med kravet om at forberede eleverne til at leve i et samfund med frihed og folkestyre og med respekt af de grundlæggende friheds- og menneskerettigheder, herunder ligestillingen mellem kønnene, reelt ikke vil kunne opfylde dette helt grundlæggende krav.

Med den foreslåede tydeliggørelse af kravet til institutionernes forpligtelse til at forberede eleverne til at leve i et samfund med frihed og folkestyre, vil bestemmelsen som afledt konsekvens indebære, at en institutions bestyrelse til ledere, lærere og andre ansatte ligeledes efter omstændighederne må skulle præcisere rammerne for institutionens virksomhed for at sikre, at institutionen også altid i praksis vil kunne leve op til lovens krav på dette punkt. Tilsvarende vil bestemmelsen indebære, at institutionens krav, herunder dens til enhver tid gældende dekorumkrav til bestyrelsesmedlemmerne, må skulle præciseres. Betegnelsen dekorumkrav anvendes om sådanne krav og

normer, som kan være fastsat eller må antages at gælde om graden af den værdighed, agtelse, anseelse og lign., som en person skal leve op til for troværdigt og tillidsfuldt at kunne varetage det hverv eller den stilling, som det konkrete dekorumkrav gælder for. Sådanne krav og normer omfatter normalt også den betydning for personens værdighed, agtelse, anseelse og lign., som personens handlinger m.v. uden for hvervet eller stillingen, herunder private handlinger m.v., kan have. Dekorumkravets nærmere indhold, udformning og beskrivelse vil som hidtil bero på forholdene på den enkelte institution, der efter omstændighederne vil være forpligtet til at gennemføre de nødvendige præciseringer og i praksis håndhæve dem tilstrækkeligt effektivt til, at der ikke kan opstå tvivl om, hvorvidt institutionen overholder frihed og folkestyre-kravet. Det er op til den enkelte institution, om de vil udforme dekorumkravene skriftligt, men skriftlighed vil kunne have betydning i forhold til dokumentationen for, at institutionen overholder frihed og folkestyre-kravet. Rækkevidden af et dekorumkrav i forhold til den enkelte medarbejder vil i alle tilfælde bero på en konkret vurdering, som i sidste instans kan prøves ved domstolene og ved voldgift.

Den foreslåede bestemmelse er ikke til hinder for, at en institutions undervisning og øvrige virke kan bygge på bestemte religiøse eller andre livsanskuelser eller politiske opfattelser, og på denne måde søge at påvirke eleverne i retning af den enkelte institutions eget holdningsmæssige grundlag. Dette må dog ikke ske på en måde som ødelægger eller skader elevernes demokratiske dannelse. Institutionens holdningspåvirkning af eleverne skal dermed ske på en måde, som bidrager til udviklingen af deres demokratiske dannelse.

Den foreslåede bestemmelse svarer i sit indhold til det gældende frihed og folkestyre-krav i § 1, stk. 2, stk. 2, i lov om friskoler og private grundskoler m.v., hvorom bemærkningerne er til § 1, nr. 3, i lovforslag nr. L 105 af 23. februar 2005, jf. Folketingstidende 2004-05 (2. samling), tillæg A, L 105 som fremsat, side 1723-1724, og tillæg B, side 163-164, som vedtaget ved lov nr. 336 af 18. maj 2005, og til § 1, nr. 1, i lovforslag nr. L 36 af 6. oktober 2016, jf. Folketingstidende 2016-17, tillæg A, L 36 som fremsat, side 13-14, som vedtaget ved lov nr. 1563 af 13. december 2016.

Overholdelsen af det eksplicite frihed og folkestyre-krav i lov om efterskoler og frie fagskoler vil indgå i tilsynet med institutionerne, der varetages af Styrelsen for Undervisning og Kvalitet. Hvis der i forbindelse med tilsyn konstateres, at en institution ikke overholder frihed og folkestyre-kravet vil styrelsen i medfør af den gældende § 52, 2. pkt., kunne give institution et påbud om at foretage konkrete ændringer af den pågældende virksomhed. Hvis institutionen ikke ændrer den pågældende virksomhed, vil det kunne få tilskudsmæssige konsekvenser efter lovens § 46, stk. 1, hvorefter undervisningsministeren kan tilbageholde tilskud, lade tilskud bortfalde helt eller delvis eller kræve tilskud tilbagebetalt helt eller delvis for institutioner, der ikke følger bestemmelserne i loven som frihed og folkestyre-kravet. Tilsvarende kan undervisningsministeren tilbageholde tilskud, lade tilskud bortfalde helt eller delvis eller kræve tilskud tilbagebetalt helt eller delvis, hvis en institution ikke overholder et påbud, jf. lovens § 46, stk. 1. Endvidere vil ministeren, hvis forholdet er af sådan en karakter, at der efter ministerens skøn ikke er tilstrækkelig sikkerhed for, at institutionen overholder kravet i lovens § 6, stk. 1, nr. 2, om uafhængighed og forvaltning af skolen midler kunne træffe beslutning efter lovens § 47 om, at der ikke ydes tilskud til skolen.

Det foreslåede frihed og folkestyre-krav vil omfatte både eksisterende efterskoler og frie fagskoler og nye efterskoler og frie fagskoler. Det foreslåede frihed og folkestyre-krav vil ikke omfatte muligheden for at danne, drive eller melde sig ind i foreninger, hvorfor det ikke vurderes at rejse spørgsmål i forhold til grundlovens § 78 og Den Europæiske Menneskerettighedskonventions artikel 11 om foreningsfrihed. Lov om efterskoler og frie fagskoler vil med det foreslåede frihed og folkestyre-krav fortsat alene regulere forholdene for efterskoler og frie fagskoler, der er godkendt til tilskud, dvs. betingelserne for at være sådan en institution og modtage statstilskud som sådan. Det foreslåede krav vil heller ikke begrænse muligheden for at dyrke sin religion, og det vurderes derfor ikke at rejse spørgsmål i forhold til religionsfriheden, som beskyttet i grundlovens

§ 67 og Den Europæiske Menneskerettighedskonventions artikel 9. Det bemærkes i den forbindelse, at det forhold, at staten ikke ønsker at yde tilskud til efterskoler eller frie fagskoler, der fx modarbejder eller underminerer demokrati eller grundlæggende friheds- og menneskerettigheder, ikke vil indebære et indgreb i de nævnte rettigheder.

Der henvises i øvrigt til afsnit 2.8. i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til nr. 2

Efter den gældende bestemmelse i § 1, stk. 1, 1. pkt., i lov om efterskoler og frie fagskoler omfatter loven efterskoler og frie fagskoler, der af undervisningsministeren er godkendt til tilskud. Efterskoler og frie fagskoler tilbyder undervisning og samvær på kurser, hvis hovedsigte er livsoplysning, folkelig oplysning og demokratisk dannelse. Efter den gældende bestemmelse i § 6, stk. 6, er fristen for indsendelse af ansøgning med henblik op at blive godkendt til tilskud 10 måneder, før den tilskudsberettigede virksomhed ønskes påbegyndt. En skole, der i to efter hinanden følgende finansår ikke har oppebåret tilskud, skal søge om godkendelse til tilskud igen.

Der er i bekendtgørelse nr. 284 af 27. marts 2017 om tilskud m.v. til efterskoler og frie fagskoler (herefter bekendtgørelsen) fastsat regler om fremgangsmåde ved oprettelse af nye skoler eller ved generhvervelse af tilskudsretten.

Proceduren ved oprettelsen af nye efterskoler eller frie fagskoler indebærer, at en ansøgning om godkendelse til tilskud skal være Styrelsen for Undervisning og Kvalitet i hænde mindst 10 måneder, før den tilskudsberettigende skolevirksomhed ønskes påbegyndt. Skolerne kan kun godkendes til tilskud fra den 1. august. Der skal sammen med en ansøgning om oprettelse af en ny skole fremsendes materiale, der omfatter i) projektbeskrivelse, hvor der redegøres for skoleformen, baggrunden for oprettelse af skolen, skolens profil og baggrunden for profilen, ii) vedtagen vedtægt, iii) udfyldt skema med stamoplysninger om navn, adresse, hjemmeside, formål, værdigrundlag, sengepladskapacitet, forventet elevtal de tre første år, bestyrelsens sammensætning med navne og adresse for medlemmerne og liste over skolekreds/repræsentantskabsmedlemmers navn og adresse, iv) referat af stiftende og eventuelle efterfølgende generalforsamlinger/repræsentantskabsmøder, v) referat af bestyrelsesmøder, vi) bestyrelsesformandens og to bestyrelsesmedlemmers underskrift på, at alle skolekreds-/repræsentantskabsmedlemmer har indbetalt tilskud eller kontingent, vii) erklæringer fra bestyrelsesmedlemmerne om, at de i lovens § 7, stk. 2 og 3, nævnte habilitetskrav er opfyldt, viii) matrikelkort, ix) kopi af købsaftale eller skøde vedrørende skolens bygninger med tilhørende arealer, x) etableringsbudget og driftsbudget for de førstkomende tre år med angivelse af udgiften pr. sengeplads, xi) årsplan, der indeholder samtlige kurser, der planlægges for det første år, og xii) foreløbig indholdsplan for alle kurser, som fremgår af årsplanen. Indholdsplanerne skal indeholde en beskrivelse af den planlagte undervisnings indhold, omfang og placering, en beskrivelse af det planlagte samvær, en beskrivelse af, hvorledes hvert enkelt kursus opfylder lovens hovedsigte gennem undervisning og samvær og en redegørelse for undervisningens almene perspektiver. Hvis skolen planlægger at optage undervisningspligtige elever, skal det fremgå af indholdsplanen, hvordan undervisningen står mål med, hvad der almindeligvis kræves i folkeskolen. Det skal oplyses, om skolen planlægger at afholde folkeskolens prøver, og om skolen ønsker at tilbyde 10. klasse. Hvis en skole skal godkendes til tilskud med et samlet særligt undervisningstilbud (specialundervisning), skal skolen beskrive dette i indholdsplanen. Skolens godkendelse som en skole med et samlet særligt undervisningstilbud skal fremgå af skolens vedtægt og af skolens hjemmeside.

Styrelsen for Undervisning og Kvalitet skal desuden senest tre måneder før den tilskudsberettigende skolevirksomhed ønskes påbegyndt have modtaget i styrelsen, i) årsplan og indholdsplan,

der er tilrettet i overensstemmelse med styrelsens anvisninger, og ii) materiale til brug for beregning af forskud på tilskud, hvis skolen ønsker forskud. Der skal endvidere inden start af den tilskudsberettigende skolevirksomhed til styrelsen være fremsendt bankgaranti, hvis skolen ønsker forskud, samt dokumentation for, at lokalerne er endeligt godkendt til formålet af brand-, bygnings- og sundhedsmyndighederne og eventuelt andre myndigheder.

En ny skole skal således opfylde en række betingelser for at modtage statstilskud. Skolen skal indsende de ovenfor angivende oplysninger til styrelsen og have en vedtægt, der er godkendt af undervisningsministeren ved oprettelsen.

Det er Styrelsen for Undervisning og Kvalitet, der på undervisningsministerens vegne i henhold til delegation påser, at det modtagne materiale til brug for godkendelse af nye skoler indeholder de krævede oplysninger og som godkender vedtægter. Styrelsen for Undervisning og Kvalitet kan i forbindelse med behandlingen af en sag om godkendelse af en ny institution udelukkende påse, om materialet indeholder de krævede oplysninger. Styrelsen skal ikke påse, om oprettelsen af den pågældende skole i øvrigt skønnes hensigtsmæssig, eller om der er et konkret behov for oprettelse af skolen, fx i tilfælde hvor der i forvejen er efterskoler eller frie fagskoler i samme område.

Det foreslås, at der i lov om efterskoler og frie fagskoler indsættes ny § 5 d, hvorefter den nuværende godkendelsesordning frem til den 1. august 2029, dvs. indtil skoleåret 2028/29, udbygges med de elementer, der indgår i den midlertidige godkendelsesordning for frie grundskoler, jf. § 7 a i lov om friskoler og private grundskoler m.v. Der er således i lighed med godkendelsesordningen for frie grundskoler tale om en midlertidig ordning gældende frem til den 1. august 2029, hvorefter den bortfalder, medmindre Folketinget ved lov vedtager andet.

Den foreslåede § 5 d indebærer, at således, at ved godkendelse af nye efterskoler og frie fagskoler med henblik på start af undervisningen inden den 1. august 2029 skal undervisningsministeren påse om 1) den nye skoles formål og virke må skønnes at ville være i overensstemmelse med § 1 a, 2) personkredsen bag oprettelsen af den nye skole har eller har haft et virke, der ikke er forenelig med § 1 a, og som konkret må skønnes at kunne få betydning for den nye skoles opfyldelse af § 1 a, 3) der er gennemsigtighed omkring sammensætningen af en eventuel skolekreds el. lign., og 4) den nye skole vil kunne opfylde kravet i § 2, stk. 6, 1. pkt. Undervisningsministeren vil endvidere skulle fastsætte nærmere regler ved behandling af en ansøgning om godkendelse efter stk. 1, herunder om krav til materiale, der skal indsendes til brug for behandlingen og frister herfor, om personlig underskift på materialet og om personligt fremmøde ved aflevering af materialet.

Baggrunden for det foreslåede er, at godkendelsesordningen for efterskoler og frie fagskoler efter regeringens opfattelse bør indeholde de samme elementer som indgår i godkendelse af frie grundskoler, så der ikke kan oprettes en ny efterskole og frie fagskole, hvis forhold til frihed og folkestyre-kravet og uafhængighedskravet er af sådan en karakter, at den ikke ville have kunnet oprettes som en ny fri grundskole.

Den midlertidige godkendelsesordning vil omfatte alle nye efterskoler og frie fagskoler, der anmeldes til godkendelse frem til den 1. august 2029, dvs. indtil skoleåret 2028/29, jf. den foreslåede § 2, nr. 2. Nye institutioner, som er anmeldt med henblik på godkendelse og start pr. 1. august 2019 (skoleåret 2019/20), vil ikke blive omfattet af den nye ordning, idet lovgivningen om ordningen først vedtages i 1. halvår 2019. Der henvises til den foreslåede overgangsbestemmelse i § 4. Styrelsen for Undervisning og Kvalitet vil i sin løbende tilsynsvirksomhed i 2019/20 have særlig opmærksomhed på forholdene for nye efterskoler og frie fagskoler, der starter pr. 1. august 2019 (skoleåret 2019/20).

Den midlertidige godkendelsesordning vil også omfatte efterskoler og frie fagskoler, hvor undervisningsministeren i medfør af den gældende § 46, stk. 1, har besluttet, at tilskuddet i sin helhed bortfalder, fordi skolen ikke opfylder betingelserne i gældende § 6, stk. 1, nr. 1-5 eller 7, men hvor skolen i medfør af gældende søger at generhverve tilskudsretten efter gældende § 48. Der henvises til lovforslagets § 2, nr. 2, og § 3, nr. 2.

Den midlertidige supplerings af godkendelsesordningen ændrer ikke ved de gældende bestemmelser om godkendelse.

Den foreslåede bestemmelse i § 5 d, stk. 1, vil medføre, at der etableres en midlertidig godkendelsesprocedure for efterskoler og frie fagskoler, der vil godkendes til tilskud med henblik på start af undervisningen inden den 1. august 2029. Proceduren vil indebære en vurdering af de i de foreslåede nr. 1-4 nævnte forhold. Det vil indebære, at der indføres en midlertidig supplerings af godkendelsesproceduren for efterskoler og frie fagskoler, der bygger ovenpå den gældende godkendelsesordning. Supplerings af godkendelsesordningen er af midlertidig karakter som følge af dens indgribende virkning over for institutionerne.

Ordnings skal sikre, at de betingelser, der følger af det foreslåede frihed og folkestyre-krav og det gældende uafhængighedskrav, er opfyldt ved oprettelsen af en ny efterskole eller fri fagskole. Det vil være Styrelsen for Undervisning og Kvalitet, der på undervisningsministerens vegne forestår godkendelsesprocessen, og som træffer afgørelse om en godkendelse.

Godkendelsesordningen vil alene indebære supplerende krav for godkendelse for at drive efterskole eller fri fagskole omfattet af lov om efterskoler og frie fagskoler, men berører ikke rammerne for at drive sådanne institutioner. Den midlertidige godkendelsesordning ændrer ikke ved den frie etableringsret for efterskoler eller frie fagskoler inden for rammerne af lov om efterskoler og frie fagskoler. Der skal således fortsat ikke foretages en hensigtsmæssigheds- eller behovsvurdering af den enkelte nye skole, men alene påses, at de opstillede krav til skolens virksomhed er opfyldt. Det bemærkes særligt, at godkendelsesordningen ikke vil indebære en forudgående kontrol med den påtænkte undervisning på den nye skole.

En afgørelse om, at en skole ikke kan godkendes til tilskud som efterskole eller fri fagskole, forudsætter, at der er tale om væsentlige forhold, der har en ikke ubetydelig vægt i forhold til skolens samlede virksomhed, således at der er proportionalitet mellem manglen og retsvirkningen. Vurderingen skal derfor træffes på et velunderbygget grundlag og må bygge på en helhedsvurdering af de foreliggende oplysninger. En ny skoles undladelse af at fremsende dokumenter med de fastsatte oplysninger til ministeriet vil imidlertid altid være et væsentligt forhold. Fx hvis den nye skole ikke søger at afhjælpe en manglende oplysning, vil det kunne være en tilstrækkelig grund for ministeren til at konkludere, at det ikke er dokumenteret, at skolen kan forvente at overholde kravene i loven.

Den foreslåede bestemmelse i § 5 d, stk. 1, vil indebære, at det i forbindelse med en godkendelse af en ny skole til tilskud påses, at en ny skole kan forventes at tilrettelægge sin virksomhed, så den lever op til frihed og folkestyre-kravet i den foreslåede § 1, stk. 5, jf. forslaget § 2, nr. 1, og § 3, nr. 2, hvorefter skolerne efter deres formål og i hele deres virke skal forberede eleverne til at leve i et samfund som det danske med frihed og folkestyre samt udvikle og styrke elevernes demokratiske dannelse og deres kendskab til og respekt for grundlæggende friheds- og menneskerettigheder, herunder ligestilling mellem kønnene. Ved godkendelsen skal det endvidere påses, at nye skoler vil kunne opfylde uafhængighedskravet i lovens § 6, stk. 1, nr. 2, hvorefter skolen i sit virke som selvejende uddannelsesinstitution skal være uafhængig, og dens midler må alene komme dens skole- og undervisningsvirksomhed til gode bortset fra, at efterskoler i begrænset omfang må bruge midler til folkeoplysningsvirksomhed, jf. lovens § 6 c. Ved godkendelsen skal den nye

institution derfor vurderes i forhold til de forhold, der er nævnt i de foreslåede § 5 d, stk. 1, nr. 1-4.

Det foreslåede *nr. 1* fastsætter, at det skal påses om det kan forventes, at den nye skoles formål og virke vil være i overensstemmelse med den foreslåede § 1, stk. 5, jf. forslaget § 2, nr. 1, og § 3, nr. 2, dvs. frihed og folkestyre-kravet. Undervisningsministeren skal derfor ved godkendelsen påse, at det er dokumenteret, at det kan forventes, at den nye skole vil opfylde betingelserne. Det skal derfor som led i godkendelsesprocessen undersøges, hvorvidt en ny skole kan forventes at tilrettelægge sin virksomhed, så den lever op til frihed og folkestyre-kravet om, at skolerne i hele deres virke forbereder eleverne til at leve i et samfund som det danske med frihed og folkestyre samt udvikler og styrker elevernes demokratiske dannelse og deres kendskab til og respekt for grundlæggende friheds- og menneskerettigheder, herunder ligestilling mellem kønnene.

Med den foreslåede *nr. 2* skal undervisningsministeren påse, om personkredsen bag oprettelsen af den nye institution har eller har haft et virke, der ikke er forenelig med frihed og folkestyre-kravet, og som konkret må vurderes at kunne få betydning for den nye institutions opfyldelse af frihed og folkestyre-kravet.

Undervisningsministeren skal ved godkendelsen påse, hvorvidt personkredsen bag den nye skole kan forventes at påvirke skolen på en måde, så den ikke overholder frihed og folkestyre-kravet. Det kan fx være, hvis der i bestyrelsen eller blandt skolens medarbejdere er personer, der har eller tidligere har haft tilknytning til en anden efterskole, fri fagskole, en fri grundskole eller en privat institution for gymnasiale uddannelser, der ikke længere er godkendt eller som har fået påbud som følge af, at den ikke opfyldte frihed og folkestyre-kravet eller som lukkede under et tilsyn hermed, uden at der blev taget stilling til overholdelsen af kravet. Det kan også være tilfældet, hvis de pågældende har eller har haft tilknytning til en forening, hvis tilknytning til en anden efterskole, fri fagskole, en fri grundskole eller en privat institution for gymnasiale uddannelser har haft betydning i en tilsynssag om opfyldelsen af frihed og folkestyre-kravet, hvor der var sanktioner overfor den anden efterskole, fri fagskole, en fri grundskole eller en privat institution for gymnasiale uddannelser. Det vil derfor indgå i vurderingen, hvorvidt personkredsen eller væsentlige dele deraf bag en ny skole tidligere har været involveret i aktiviteter på en anden efterskole, fri fagskole, en fri grundskole eller en privat institution for gymnasiale uddannelser, der har indebåret overtrædelse af frihed og folkestyre-kravet, hvorfor der kan være risiko for, at der vil kunne opstå tilsvarende problemer på den nye skole.

Hvis der blandt bestyrelsesmedlemmer eller medarbejdere på en ny skole er personer, der har haft sådan en tilknytning, skal det overvejes, hvorvidt denne tilknytning må vurderes at have konkret betydning for den nye skoles overholdelse af frihed og folkestyre-kravet. Elementer i sådan en vurdering vil bl.a. være de pågældendes funktion på den tidligere skole, herunder i forhold til det forhold, der gav anledning til, at der blev indledt en tilsynssag med dens overholdelse af frihed og folkestyre-kravet, og de pågældendes funktioner på den nye skole. Endvidere vil indgå, hvorvidt der er tale om nyere forhold eller ældre forhold.

Som eksempler på forhold, der vil kunne give anledning til bekymring kan nævnes ansættelse af en leder eller lærer, der tidligere har været leder eller lærer på en anden institution eller skole, hvor fx vedkommendes udtalelser eller brug af undervisningsmateriale har været et element i en tilsynssag om frihed og folkestyre-kravet. Som eksempler på forhold, der normalt ikke vil give anledning til bekymring, vil være en ny institutions ansættelse af en lærer eller pedel, der tidligere har været lærer eller pedel på en anden institution eller skole, hvor der blev truffet afgørelse om, at institutionen eller skolen ikke længere var omfattet af lov om friskoler og private grundskoler m.v., lov om efterskoler og frie fagskoler eller lov om private institutioner for gymnasiale uddan-

nelser som følge af overtrædelse af frihed- og folkestyrekravet, men hvor vedkommende ikke havde noget at gøre med de forhold, der var baggrunden for afgørelsen herom.

Med den foreslåede *nr. 3* skal undervisningsministeren påse, om der er gennemsigtighed omkring sammensætningen af en eventuel skolekreds el. lign. En eventuel skolekreds er den kreds af personer, der står bag oprettelsen af en ny skole, og som er enige i institutionens idegrundlag og som har interesse for at støtte det arbejde, der skal foregå på skolen. Sammensætningen af en eventuel skolekreds er derfor af interesse for Undervisningsministeriets vurdering af skolens forhold til frihed og folkestyre-kravet og uafhængighedskravet. For tilsynet med frihed og folkestyre-kravet og uafhængighedskravet vil sammensætningen af skolekredsen kunne indgå i vurderingen af, hvorvidt der er personer, der tidligere har haft tilknytning til en anden efterskole, fri fagskole, en fri grundskole eller en privat institution for gymnasiale uddannelser, der ikke overholdt frihed og folkestyre-kravet eller uafhængighedskravet eller foreninger, der havde tilknytning til en sådan institution eller skole.

Med den foreslåede *nr. 4* skal undervisningsministeren påse, om den nye skole, vil kunne opfylde uafhængighedskravet i lovens § 6, stk. 2, nr. 2. Undervisningsministeren skal ved godkendelsen påse, hvorvidt den nye skole kan forventes at kunne opfylde uafhængighedskravet. Det skal derfor som led i godkendelsesprocessen undersøges, hvorvidt en ny skole kan forventes i sit virke som selvejende uddannelsesinstitution at være uafhængig, og om dens midler alene kan forventes at komme dens skole- og undervisningsvirksomhed til gode. Ved vurderingen heraf må indgå, om skolen vil indgå i fællesskaber eller samarbejder, hvor skolen vil kunne blive udsat for en påvirkning, der ikke er forenelig med uafhængighedskravet, herunder fx påvirkning i forhold til institutionens pædagogiske linjer eller dens forvaltning af sine midler. I vurderingen heraf må også for en ny skole indgå, hvorvidt skolen vil indgå aftaler, herunder husleje- og ejendomsaftaler, på vilkår, der er ringere for skolen end sædvanlige markedsvilkår eller andre økonomiske arrangementer, hvorved skolens midler kan bruges til formål uden for skolen. Det vil også indgå i undersøgelserne, hvorvidt den nye skole påtænker at leje lokaler fra en udlejer, der tidligere har udlejet lokaler til en anden efterskole, fri fagskole, en fri grundskole eller en privat institution for gymnasiale uddannelser, hvor der blev truffet afgørelse om, at skolen som følge af manglende overholdelse af uafhængighedskravet i forhold til den pågældende udlejer ikke længere kunne være en privat institution for gymnasiale uddannelser eller fri grundskole, efterskole eller frie fagskole og således modtage statstilskud som sådan. Endvidere kan den nye skoles budgetter indgå i vurderingen, fx hvis budgetterne forudsætter store donationer kan det være et tegn på, at skolen ikke er uafhængig.

Med den foreslåede § 5 d, stk. 2, vil undervisningsministeren kunne fastsætte nærmere regler ved behandlingen af en ansøgning om godkendelse, herunder om kravene til materiale, der skal indsendes til brug for behandlingen og frister for indsendelse heraf, og om personligt fremmøde ved aflevering af materialet.

Reglerne vil med hensyn til kravene til materialet blive udformet inden for de samme rammer som de tilsvarende regler for frie grundskoler, hvor der har været nedsat en ekstern arbejdsgruppe, der har givet input og rådgivning til, hvilke grundlovssikrede rettigheders overholdelse en ny fri grundskole skal forholde sig til i forbindelse med dens oprettelse.

På baggrund af Arbejdsgruppens anbefalinger er der udarbejdet bekendtgørelse nr. 1162 af 25. september 2018 om godkendelse af frie grundskoler, der ønsker statstilskud. Af bekendtgørelsen fremgår, at initiativkredsen til en ny fri grundskole senest den 15. august året forud for det skoleår, hvor skolen skal begynde skal indsende følgende materiale til Styrelsen for Undervisning og Kvalitet, i) en oversigt over de personer, der udgør initiativkredsen og en liste over medlemmerne af en eventuel skolekreds og øvrige personer, organisationer, foreninger m.v., der er involveret i

skoleinitiativet, ii) referat af det stiftende møde for den nye skole og eventuelle efterfølgende møder, iii) initiativkredsens medlemmers udfyldte erklæring om frihed og folkestyre-kravet og uafhængighedskravet m.v., hvor de skal forholde sig til en række udsagn om initiativets forhold og om deres kendskab til konsekvenser af manglende overholdelse af frihed og folkestyre-kravet og uafhængighedskravet, og iv) til brug for en samlet vurdering af skoleinitiativet initiativkredsens medlemmers besvarelse af spørgsmål om initiativets baggrund, overvejelser i forbindelse med den påtænkte nye fri grundskole og om initiativkredsens og om kendte eller forventede fremtidige medlemmer af ledelsen eller bestyrelsens forhold, herunder bl.a. med tilknytning til skoler, som ikke længere er en fri grundskole eller offentligt udtrykt tilslutning til antidemokratiske aktiviteter eller undsagt

Det følger af bekendtgørelsen, at der ved initiativkredsen forstås de fysiske personer, som står bag skoleinitiativet. I den udstrækning denne personkreds overstiger 10 personer, forstås ved initiativkredsen de 10 personer, som spiller den vigtigste rolle for skoleinitiativets praktiske gennemførelse. Hvis initiativkredsen ændrer sammensætning under behandlingen af en ansøgning om godkendelse, skal tilkomne medlemmer tillige afgive den ovenfor nævnte erklæring umiddelbart efter deres indtræden i initiativkredsen.

Det bemærkes, at oplysningen i reglerne af det materiale, som en ny institution skal indsende, ikke vil indebære, at en ny institution ikke kan anmodes om yderligere oplysninger. Det vil f.eks. kunne være tilfældet, hvis det fremsendte materiale giver anledning til, at der er yderligere forhold, der vurderes at burde afklares som led i godkendelsesprocessen.

Arbejdsgruppen har anbefalet, at det blev overvejet, om der kan etableres lovhjemmel til, at erklæringen kræves underskrevet ved personligt fremmøde i Undervisningsministeriet eller hos en myndighed under ministeriet. Et krav om personligt fremmøde skal understrege alvoren af frihed og folkestyre-kravets og uafhængighedskravets overholdelse og initiativkredsens oplevelse af personlig forpligtelse til bedst muligt at bane vejen herfor. Desuden vil det efter omstændighederne kunne være hensigtsmæssigt, at myndigheden kan danne sig et førstehåndssindtryk af den initiativkreds, der står bag initiativet. Arbejdsgruppen har endvidere anbefalet, at det overvejes, om der kan etableres lovhjemmel til, at initiativkredsens erklæring om frihed og folkestyre-kravet og uafhængighedskravet m.v. kræves offentliggjort på skolens hjemmeside, når skolen måtte blive en realitet. En sådan betingelse vil efter arbejdsgruppens vurdering understrege alvoren af frihed og folkestyre-kravet og uafhængighedskravets overholdelse og virke som en stadig påmindelse til bestyrelsen og ledelsen om loyalt at opfylde kravene, lige som det antages, at en pligt til at offentliggøre erklæringen på hjemmesiden kan bidrage til, at skolen søges af forældre, som har et positivt syn på frihed og folkestyre-kravet og uafhængighedskravet.

Den foreslåede bemyndigelse vil derfor indebære, at der vil kunne fastsættes regler om personlig underskrift på materialet og personligt fremmøde ved underskriften på og ved aflevering af materialet. Der vil således kunne fastsættes, at materialet skal underskrives personligt, dvs. fysiske i hånden, af initiativkredsens medlemmer, og materialet underskrives og afleveres ved personligt fremmøde i Undervisningsministeriet eller hos en myndighed under ministeriet. Endvidere foreslås det, at der kan fastsættes regler om offentliggørelse af visse dele af materialet på skolens hjemmeside således at fx erklæringen fra initiativkredsens medlemmers om frihed og folkestyre-kravet og uafhængighedskravet m.v., hvor de skal forholde sig til en række udsagn om initiativets forhold og om deres kendskab til konsekvenser af manglende overholdelse af frihed og folkestyre-kravet og uafhængighedskravet, skal offentliggøres på skolens hjemmeside senest ved undervisningens start. Erklæringerne fra initiativkredsens medlemmer skal være tilgængelige på skolens eller kursets hjemmeside også selvom de pågældende ikke længere har en tilknytning til skolen eller kurset.

Behandlingen af ansøgninger om godkendelse af en ny efterskole eller fri fagskole indebærer behandling af personoplysninger om medlemmer af initiativkredsen og andre med tilknytning til den nye skole som bestyrelsesmedlemmer, ledere, lærere, andre medarbejdere, evt. også om elever og deres forældre eller andre med tilknytning til den nye skole.

Undervisningsministeriets og tilhørende styrelses muligheder for at behandle personoplysninger, herunder indhente personoplysninger om personer med tilknytning til en efterskole eller fri fagskole eller hos andre myndigheder, er reguleret af Europa-Parlamentets og Rådets forordning nr. 2016/679 af 27. april 2016 om beskyttelse af fysiske personer i forbindelse med behandling af personoplysninger og om fri udveksling af sådanne oplysninger (databeskyttelsesforordningen) og lov nr. 502 af 23. maj 2018 om supplerende bestemmelser til forordning om beskyttelse af fysiske personer i forbindelse med behandling af personoplysninger og om fri udveksling af sådanne oplysninger (databeskyttelsesloven) samt anden lovgivning, f.eks. forvaltningsloven, jf. lovbeholdning nr. 433 af 22. april 2014, og lov om efterskoler og frie fagskoler.

Ved personoplysninger forstås enhver form for information om en identificeret eller identificerbar fysisk person (den registrerede), jf. databeskyttelsesforordningens artikel 4, nr. 1. Ved behandling forstås enhver aktivitet eller række af aktiviteter med eller uden brug af automatisk behandling, som oplysninger gøres til genstand for, jf. databeskyttelsesforordningens artikel 4, nr. 2.

Det følger af databeskyttelsesforordningens artikel 5, stk. 1, litra a, at personoplysninger skal behandles lovligt, rimeligt og på en gennemsigtig måde i forhold til den registrerede. Af databeskyttelsesforordningens § 5, stk. 1, litra b, fremgår, at oplysninger skal indsamles til udtrykkeligt angivne og legitime formål, og ikke må viderebehandles på en måde, der er uforenelig med disse formål. Viderebehandling af oplysninger til videnskabelige eller historiske forskningsformål eller statistiske formål i overensstemmelse med artikel 89, stk. 1, anses ikke for uforenelige med de formål, hvortil oplysningerne er indsamlet. Ifølge databeskyttelsesforordningens artikel 5, stk. 1, litra c, skal oplysninger, som behandles, være tilstrækkelige, relevante og begrænset til, hvad der er nødvendigt i forhold til de formål, hvortil de behandles. Ifølge databeskyttelsesforordningens artikel 5, stk. 1, litra d, skal personoplysninger være korrekte og om nødvendigt ajourførte, og der skal tages ethvert rimeligt skridt for at sikre, at personoplysninger, der er urigtige i forhold til de formål, hvortil de behandles, straks slettes eller berigtiges. Det følger af databeskyttelsesforordningens artikel 5, stk. 1, litra e, at personoplysninger skal opbevares på en sådan måde, at det ikke er muligt at identificere de registrerede i et længere tidsrum end det, der er nødvendigt til de formål, hvortil de pågældende personoplysninger behandles.

Det afhænger af oplysningernes karakter og formålet med behandlingen, i hvilket omfang der kan behandles personoplysninger, jf. databeskyttelsesforordningens artikel 6, 9 og 10. Betingelserne for behandlingen af oplysninger skærpes, jo mere følsomme oplysninger der er tale om. Det er den myndighed, der behandler oplysninger, som skal vurdere, om betingelserne for behandlingen er opfyldt i det konkrete tilfælde.

Som led i godkendelse af nye skoler og tilsyn med skoler vil i vurderingen af forholdet til frihed og folkestyre-kravet udover almindelige personoplysninger om fx ansættelsesforhold, uddannelsesforhold, ejerskab til bygninger og lign., familieforhold etc. kunne indgå følsomme personoplysninger om fx etnisk oprindelse, politisk, religiøs eller filosofisk overbevisning og helbredsoplysninger (om fx handicap). Det vurderes, at behandlingen vil ligge inden for det råderum, som databeskyttelsesforordningen har overladt til medlemsstaterne. Med hensyn til almindelige personoplysninger i artikel 6, stk. 1, litra e, hvorefter behandling blandt andet kan ske, hvis behandlingen er nødvendig af hensyn til udførelsen af en opgave, der henhører under offentlig myndighedsudøvelse, og med hensyn til følsomme personoplysninger (særlige kategorier af personoplysninger) i artikel 9, stk. 2, litra g, hvorefter behandling blandt andet kan ske, hvis behandlingen er

nødvendig af hensyn til væsentlige samfundsinteresser på grundlag af medlemsstaternes nationale ret og står i rimeligt forhold til det mål, der forfølges, respekterer det væsentligste indhold af retten til databeskyttelse og sikrer passende og specifikke foranstaltninger til beskyttelse af den registreredes grundlæggende rettigheder og interesser.

Personoplysningerne vil her blive behandlet i forbindelse med stillingtagen til, hvorvidt en efterskole eller fri fagskole lever op til lovgivningens krav, herunder frihed og folkestyre-kravet. Det bemærkes desuden, at de som behandler oplysningerne vil virke inden for den offentlige forvaltning, hvor de er omfattet af en lovbestemt tavshedspligt, jf. forvaltningslovens § 27.

Ved indsamling af oplysninger hos de registrerede følger det endvidere af databeskyttelsesforordningens artikel 13, at den dataansvarlige har en oplysningspligt over for den registrerede om fx formålene med den behandling, hvortil oplysningerne er bestemt. Hvis oplysningerne ikke indsamles hos den registrerede, men f.eks. hos den pågældende skole eller en anden myndighed, følger der en mere omfattende oplysningspligt over for den registrerede efter databeskyttelsesforordningens artikel 14.

Der henvises i øvrigt til lovforslagets almindelige bemærkninger afsnit 2.12.

Til nr. 3

Bestemmelsen er ny. Der er ikke i de gældende bestemmelser i lov om efterskoler og frie fagskoler bestemmelser om, at bestyrelsesmedlemmer kan pålægges at underskrive en erklæring i forbindelse med deres tiltrædelse.

I § 7, *stk. 7*, foreslås det bestyrelsesmedlemmer på skoler, der er omfattet af godkendelsesordningen efter § 5 d ved deres tiltræden skal underskrive en erklæring, der skal offentliggøres på skolens hjemmeside.

I § 7, *stk. 8*, foreslås det, at undervisningsministeren fastsætter nærmere regler om indholdet af den nævnte erklæring. Det er hensigten, at erklæringen i lighed med erklæringen i lighed med erklæringen til den foreslåede godkendelsesordning, jf. den foreslåede § 5 d, udformes med udgangspunkt i de erklæringer, der findes i bekendtgørelse nr. 1162 af 25. september 2018 om godkendelse af frie grundskoler, der ønsker statstilskud i forbindelse med godkendelse af nye frie grundskoler. I erklæringerne skal bestyrelsesmedlemmerne således forhold sig til en række udsagn om skolens forhold til frihed og folkestyre-kravet og uafhængighedskravet m.v. og om deres kendskab til konsekvenser af manglende overholdelse af frihed og folkestyre-kravet og uafhængighedskravet.

Der henvises i øvrigt til afsnit 2.13. i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til nr. 4

Det følger af den gældende bestemmelse i § 6, stk. 1, nr. 7, i lov om efterskoler og frie fagskoler, at skoler, som efter den 7. maj 1996 har indsendt eller indsender forslag til vedtægter med henblik på at blive godkendt til tilskud, skal være ejer af skolens bygninger eller hovedparten heraf og må ikke eje bygninger sammen med andre. Efter den gældende bestemmelse i lovens § 6 a, stk. 1, kan skoler nævnt i § 6, stk. 1, nr. 7, leje bygninger og arealer i en periode på op til 10 år, hvis det sker i) til afløsning af eksisterende bygninger og arealer, ii) ved udvidelse med nye bygninger og arealer eller iii) ved nyoprettelse af en skole. Efterskoler og frie fagskoler kan således have deres skole- og undervisningsvirksomhed i lokaler, som skolen enten lejer eller ejer.

En efterskole eller frie fagskole, der modtager statstilskud, kan derfor helt være beliggende i bygninger og lokaler, som den lejer. En skole, der ejer sine bygninger og lokaler, kan vælge at sælge disse og leje dem af køber eller flytte til andre bygninger og lokaler, hvis den enten har indsendt forslag til vedtægter med henblik på at blive godkendt til tilskud før den 7. maj 1996 eller er omfattet af § 6 a, stk. 1. Der er ikke krav om, at en skole, der sælger bygninger eller lokaler, skal orientere undervisningsministeren herom.

Det følger af bestemmelsen i § 10, stk. 1, i lov om efterskoler og frie fagskoler, at en skoles beslutninger om køb, salg eller leje af bygninger og lokaler skal indgås på markedsvilkår eller bedre vilkår for skolen. Det indebærer, at aftaler, herunder husleje- og ejendomsaftaler, skal indgås på vilkår, der ikke er ringere for skolen end sædvanlige markedsvilkår, og skal søges ændret, hvis udviklingen i markedsvilkårene tilsiger det. Efter § 10, stk. 2, i lov om efterskoler og frie fagskoler kan undervisningsministeren fastsætte nærmere regler om huslejeaftaler, herunder i særlige tilfælde bestemme, at huslejeaftaler skal indgås på andre vilkår end dem, der følger af lovens § 10, stk. 1. Bemyndigelsen i § 10, stk. 2, er ikke anvendt til fastsættelse af regler. En skoles indgåelse af aftaler om køb, salg eller leje af bygninger og lokaler skal endvidere vurderes på baggrund af uafhængighedskravet i lovens § 6, stk. 1, nr. 2, hvorefter en skole i sit virke som selvejende uddannelsesinstitution skal være uafhængig, og dens midler alene må komme skolens skole- og undervisningsvirksomhed til gode.

Uafhængighedskravet indebærer, at en skole skal indrette sin virksomhed alene med henblik på at varetage skolens egne interesser til gavn for eleverne, og at den ikke må indgå i et styret fællesskab eller på anden måde være styret af uvedkommende eller udefrakommende interesser. Skolen skal være uafhængig af personer, andre skoler, kurser, virksomheder, selskaber, foreninger m.fl., erhvervsdrivende som ikke-erhvervsdrivende. Skolens midler må alene bruges til gavn for den aktivitet, som skolen i henhold til vedtægten må udføre, og midlerne skal anbringes i overensstemmelse med reglerne i § 8 i lov om efterskoler og frie fagskoler.

Eksempler på overtrædelse af uafhængighedskravet kan komme på tale fx i forhold til enkelte personer, foreninger m.v. Det kan forekomme, at en skole har en så tæt tilknytning til en forening eller anden organisation (evt. en person), der har været initiativtager til at oprette skolen, at skolen lader sig styre af denne forening m.v. og fremmer denne forenings interesser på bekostning af skolens interesser, fx ved at skaffe foreningen m.v. økonomisk fordelagtige aftaler, som for skolen er urimelige (uøkonomiske), herunder fx lejeaftaler om bygninger eller lokaler.

Uafhængighedskravet blev lovfæstet for efterskoler og frie fagskoler ved lov nr. 506 af 12. juni 1996 om ændring af lov om folkehøjskoler, efterskoler, husholdningsskoler og håndarbejdsskoler, lov om friskoler og private grundskoler m.v., lov om gymnasiet m.v. og lov om kursus til højere forberedelseksamen og om studieforberevende enkeltfagsundervisning for voksne m.v. (Godkendelse, tilskud og bestemmelser om visse skoler), jf. lovforslag nr. L 268 fremsat den 8. maj 1996, jf. Folketingstidende 1995-96, tillæg A, L 268 som fremsat, side 5232ff. Der er endvidere en nærmere beskrivelse af uafhængighedskravets indhold i bemærkninger til lovforslag nr. L 204 fremsat den 23. februar 2000 (vedtaget som lov nr. 478 af 31. maj 2000 om ændring af forskellige love om selvejende uddannelsesinstitutioner (Selvejekrav, habilitet m.v.)), jf. bemærkningerne § 1, nr. 3, i lovforslag nr. L 204, jf. Folketingstidende 1999-2000, tillæg A, L 204 som fremsat, side 5718-5719.

Det følger af § 52 i lov om efterskoler og frie fagskoler, at en skole, der indgår aftaler om køb, salg eller leje af bygninger og lokaler, der ikke er på markedsvilkår eller bedre vilkår eller på vilkår, der betyder, skolen ikke overholder uafhængighedskravet, af undervisningsministeren kan få et påbud om at foretage konkrete ændringer af den pågældende virksomhed. Undervisningsministeren kan efter lovens § 46, stk. 1, tilbageholde tilskud, lade tilskud bortfalde helt eller delvis eller

kræve tilskud tilbagebetalt helt eller delvis for skoler, der ikke følger bestemmelserne i loven som fx om, at aftaler, herunder husleje- og ejendomsaftaler, skal indgås på vilkår, der ikke er ringere for skolen end sædvanlige markedsvilkår, og skal søges ændret, hvis udviklingen i markedsvilkårene tilsiger det. Tilsvarende kan undervisningsministeren tilbageholde tilskud, lade tilskud bortfalde helt eller delvis eller kræve tilskud tilbagebetalt helt eller delvis, hvis en skole ikke overholder et påbud, jf. lovens § 52. Endvidere vil ministeren, hvis forholdet er af sådan en karakter, at der efter ministerens skøn ikke er tilstrækkelig sikkerhed for, at skolen overholder kravet i lovens § 6, stk. 1, nr. 2, om uafhængighed og forvaltning af skolens midler efter lovens § 47, kunne træffe beslutning om, at der ikke længere ydes tilskud til skolen.

Det foreslås, at der i § 10, *stk. 1*, i lov om efterskoler og frie fagskoler indsættes et nyt 2. pkt., hvorefter en skole, der vil lade hovedparten af skole- og undervisningsvirksomheden overgå fra at foregå i bygninger eller lokaler, som skolen ejer, til at foregå i lejede bygninger eller lokaler, skal, forinden skolen indgår endelige salgs- og lejeaftaler, senest 4 uger før skriftligt orientere undervisningsministeren herom, herunder fremsende udkast til de påtænkte salgs- eller lejeaftaler.

Baggrunden for det foreslåede er, at tilsynet med efterskoler og frie fagskoler bør have de samme rammer som tilsynet med de frie grundskoler, hvor der er en tilsvarende orienteringspligt for de frie grundskoler.

Det foreslående 2. *pkt.* i § 10, stk. 1, i lov om efterskoler og frie fagskoler vil indebære en styrkelse af tilsynet med skolers leje af bygninger. Forslaget indebærer, at der fastsættes krav om, at hvis en skole har til hensigt at flytte hovedparten af sin undervisnings- og skolevirksomhed fra bygninger eller lokaler, som skolen ejer, til lejede bygninger eller lokaler, skal skolen skriftlig senest 4 uger før indgåelse af endelig salgs- eller lejeaftale, orientere undervisningsministeren herom, herunder fremsende udkast til de påtænkte salgs- eller lejeaftaler. Der vil ikke være noget til hinder for, at en skole foretager orienteringen mere end 4 uger før indgåelse af salgs- eller lejeaftaler.

Forslaget indebærer en styrkelse af tilsynet med skolers overholdelse af uafhængighedskravet, hvor det kan være hensigtsmæssigt for Styrelsen for Undervisning og Kvalitet, der varetager tilsynet på vegne af undervisningsministeren, at blive orienteret, forinden en skole indgår aftale om leje af bygninger. Det skal ses i sammenhæng med, at der kan være en vis risiko for, at skoler kan komme i et u hensigtsmæssigt afhængighedsforhold til en udlejer, hvis skolen har en svag økonomi, og udlejeren har en eventuel interesse i at styre eller påvirke skolen i forhold til fx et bestemt holdningsmæssigt grundlag, der ikke er i overensstemmelse med frihed og folkestyre-kravet. Den foreslående ordning vil dermed indebære en styrkelse af det økonomiske tilsyn med skoler ved, at Styrelsen for Undervisning og Kvalitet får mulighed for at forholde sig til salgs- og lejeaftaler i forbindelse med efterskoler eller frie fagskolars flytninger fra ejede bygninger og lokaler til lejede bygninger og lokaler. Ordningen vil indebære, at Styrelsen for Undervisning og Kvalitet bl.a. lettere løbende kan påse, at skolerne overholder uafhængighedskravet ved ikke at sælge eller leje fast ejendom på vilkår, der er ringere end sædvanlige markedsvilkår. Den foreslåede ændring indebærer således alene et nyt orienteringskrav til skolerne, men indebærer ikke ændringer i rammerne for vilkårene for skolernes beslutninger om salg eller leje af bygninger eller lokaler, der ikke allerede følger af lov om efterskoler og frie fagskoler.

Med bygninger eller lokaler til hovedparten af en skoles skole- og undervisningsvirksomhed forstås den væsentligste del af kernefaciliteter til skolens daglige drift, dvs. de egnede og tilstrækkelige undervisningsfaciliteter og tilhørende opholdsarealer for elever og medarbejdere. For skoler med kostafdelinger fra før 1996 vil bygninger og lokaler til kostafdelingen også være omfattet. Ændringer vedrørende mindre dele af en skoles bygninger eller lokaler vil ikke være omfattet af kriteriet hovedparten af skole- og undervisningsvirksomheden. Det kan fx være salg og leje af

særlige faciliteter som fx en idrætshal eller lign eller en annektsbygning, der udgør en selvstændig ejendom i forhold til skolens kernefaciliteter.

Den foreslåede ordning omfatter situationer, hvor en skole ikke længere vil ejer de bygninger eller lokaler, hvor hovedparten af skole- og undervisningsvirksomheden foregår, men vil flytte den til lejede bygninger eller lokaler. Situationer, hvor en skole sælger fast ejendom i forbindelse med nybyggeri, som skolen ejer, eller flytning til en anden fast ejendom, som skolen køber, vil således ikke være omfattet af ordningen om orientering af Styrelsen for Undervisning og Kvalitet.

Hvis Styrelsen for Undervisning og Kvalitet vurderer, at aftalerne om salg og leje i forbindelse med en flytning af skole- og undervisningsvirksomhed ikke er indgået på vilkår, der svarer til markedsvilkår eller i øvrigt er indgået på vilkår, der kan rejse tvivl om skolens uafhængighed, vil styrelsen i medfør af den gældende § 52 kunne give skole et påbud om at foretage konkrete ændringer af den pågældende virksomhed. Hvis skolen ikke ændrer den pågældende virksomhed, vil det kunne få tilskudsmæssige konsekvenser efter lovens § 46, stk. 1, hvorefter undervisningsministeren kan tilbageholde tilskud, lade tilskud bortfalde helt eller delvis eller kræve tilskud tilbagebetalt helt eller delvis for skoler, der ikke følger bestemmelserne i loven som fx om, at aftaler, herunder husleje- og ejendomsaftaler, skal indgås på vilkår, der ikke er ringere for skolen end sædvanlige markedsvilkår, og skal søges ændret, hvis udviklingen i markedsvilkårene tilsiger det. Tilsvarende kan undervisningsministeren tilbageholde tilskud, lade tilskud bortfalde helt eller delvis eller kræve tilskud tilbagebetalt helt eller delvis, hvis en skole ikke overholder et påbud, jf. lovens § 52. Endvidere vil ministeren, hvis forholdet er af sådan en karakter, at der efter ministerens skøn ikke er tilstrækkelig sikkerhed for, at skolen overholder kravet i lovens § 6, stk. 1, nr. 2, om uafhængighed og forvaltning af skolens midler kunne træffe beslutning efter lovens § 47, om, at godkendelsen til tilskud tilbagekaldelse, hvorefter der ikke ydes tilskud til skolen.

Det bemærkes, at det forhold, at Styrelsen for Undervisning og Kvalitet ikke har bemærkninger til salgs- og lejeaftaler i forbindelse med orientering efter den foreslåede ordning, ikke vil betyde, at styrelsen ikke efterfølgende kan inddrage disse aftaler i vurderingen af en skoles overholdelse af uafhængighedskravet.

Den foreslåede ordning vil omfatte skoler omfattet af lov om efterskoler og frie fagskoler, herunder også skoler, der ikke er under et økonomisk tilsyn af Styrelsen for Undervisning og Kvalitet.

Den foreslåede regulering vil omfatte hele skolens virksomhed. Det vil sige, at for efterskoler og frie fagskoler, der som kombineret institution varetager andre former for skole- og undervisningsvirksomhed efter anden lovgivning vil kravet om underretning i forbindelse med flytning af undervisning fra ejede bygninger til lejede bygninger omfatte hele skolens virksomhed også selv om en del af bygningerne bruges til undervisningsformål, der ikke er omfattet af lov om efterskoler og frie fagskoler. Det følger af, at en kombineret institution skal opfylde betingelserne i lovgivningen for at varetage sådan virksomhed. Der henvises til § 5 a i lov om friskoler og private grundskoler, § 12 b i lov om efterskoler og frie fagskoler, § 3 i lov om private institutioner for gymnasiale uddannelser og § 10 i lov om folkehøjskoler.

Den foreslåede bestemmelse svarer i sit indhold til § 18, stk. 3, 2. pkt., i lov om friskoler og private grundskoler m.v., hvorom der henvises til bemærkninger til § 1, nr. 7, i lovforslag nr. L 178 af 1. marts 2018, jf. Folketingstidende 2017-18, tillæg A, L 178 som fremsat, side 28-29, som vedtaget som lov nr. 397 af 2. maj 2018.

Der henvises i øvrigt til afsnit 2.10 i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til nr. 5

Det følger af § 6, stk. 1, nr. 2, i lov om efterskoler og frie fagskoler, at en efterskole eller fri fagskole i sit virke som selvejende uddannelsesinstitution skal være uafhængig, og at skolens midler alene må komme skolens skole- og undervisningsvirksomhed til gode. Det betyder, at skolen skal være uafhængig af personer, andre skoler, kurser, virksomheder, institutioner, selskaber, foreninger m.fl. erhvervsdrivende som ikke-erhvervsdrivende. Skolen må alene styres af interessen for at drive den pågældende skole til gavn for skolens egne elever, ligesom skolens midler, herunder de offentlige tilskud, alene må anvendes til skolens eget formål (dvs. skoleformålet). Skolerne må ikke indgå i et styret fællesskab eller på anden måde være styret af uvedkommende eller udefra kommende interesser.

Endvidere følger det af § 47 i lov om efterskoler og frie fagskoler, at undervisningsministeren kan træffe beslutning om, at der ikke ydes tilskud til en skole, herunder en ny skole, hvis der efter ministerens skøn ikke er tilstrækkelig sikkerhed for, at skolen opfylder kravet i § 6, stk. 1, nr. 2, om uafhængighed og forvaltning af skolens midler. Der kan herved navnlig lægges vægt på, om skolen indgår i et fællesskab eller et samarbejde med skoler, institutioner, fonde, virksomheder, foreninger m.fl., der indebærer en nærliggende risiko for, at skolen styres af andre, skolen indgår lejemål, der indebærer en nærliggende risiko for, at skolen styres af andre, skolens midler anvendes til formål uden for skolen, skolens ledelse og lærere står i et juridisk eller økonomisk afhængighedsforhold til skoler, institutioner, fonde virksomheder, foreningen m.fl., eller skolens elever udfører arbejde, herunder indsamlingsarbejde eller lignende, på en måde, der er udsædvanlig for skoleformen.

Endelig følger det af § 52 i lov om efterskoler og frie fagskoler, at undervisningsministeren fører tilsyn med skoler, der modtager statstilskud efter denne lov, og kan indhente de nødvendige oplysninger til dette brug. Hvis undervisningsministeren finder, at en skoles virksomhed ikke er i overensstemmelse med denne lov, de regler eller aftaler, der er fastsat eller indgået i henhold til loven, kan ministeren udstede påbud til skolen om at ændre den pågældende virksomhed.

Efterskoler og frie fagskoler skal i deres årsrapport oplyse om årets modtagne donationer, jf. Styrelsen for Undervisning og Kvalitets Paradigme for Årsrapporten for 2017 for efterskoler og Paradigme for Årsrapporten for 2017 for frie fagskoler, jf. § 3, stk. 4 i bekendtgørelse nr. 1348 af 23. november 2016, om regnskab for efterskoler, frie fagskoler, frie grundskoler, private gymnasieskoler, studenterkurser og kurser til højere forberedelseseksamen (hf-kurser) m.v. kombinerede skoler og produktionsskoler.

Der er i lov om efterskoler og frie fagskoler, jf. lovbekendtgørelse nr. 94 af 8. februar 2018, ikke særskilte bestemmelser om donationer til efterskoler og frie fagskoler.

Det foreslås at indsætte en ny § 11 a i lov om efterskoler og frie fagskoler. Formålet med den foreslåede bestemmelse er at sikre større viden om, hvem der yder donationer til skolerne og dermed overholdelse af det fastsatte krav om uafhængighed, jf. lovens § 6, stk. 1, nr. 2

Det foreslås i § 11 a, stk. 1, at en skole ikke må modtage anonyme donationer.

Forslaget skal bidrage til at sikre en bedre gennemsigtighed med, hvem der støtter skolen og dermed overholdelse af kravet i lovens § 6, stk. 1, nr. 2, om skolens uafhængighed. Forslaget indebærer, at skoler fremover ikke lovligt kan modtage og beholde anonyme donationer.

Ved anonyme donationer forstås i den forbindelse donationer, hvor skolen reelt ikke er eller burde være bekendt med donators identitet. Der er således tale om situationer, hvor donator ikke har

givet sig til kende med navn i forbindelse med donationen, og hvor skolen heller ikke på anden måde efterfølgende er blevet bekendt med donators identitet,

Forbuddet mod at modtage anonyme donationer omfatter også anonyme donationer i form af andet end pengebeløb, fx undervisningsmateriale, computere etc., betalt af en anonym donator.

Forbuddet omfatter både anonyme donationer, der gives i form af kontantbeløb, men også anonyme donationer i form af varer, tjenesteydelser, ejendomme m.v., der skal opgøres til markedsværdien.

Forslaget vil også indebære, at lån, som efterfølgende eftergives af långiver, herefter er at betragte som en ydet donation og derfor skal registreres i skolens regnskab som en donation med de oplysningskrav, som følger heraf.

Forslaget om forbud mod modtagelse af anonyme donationer indebærer et generelt forbud mod modtagelse af anonyme donationer.

For at minimere risiko for omgåelse af den foreslåede ordning gennem stråmænd, omfatter forslagene om generelt forbud mod modtagelse af anonyme donationer såvel indenlandske som udenlandske donationer til frie grundskoler.

Baggrunden herfor er, at såvel indenlandske som udenlandske donationer kan være betænkelige for skolen i forhold til kravet om uafhængighed, jf. § 6, stk. 1, nr. 2, i lov om efterskoler og frie fagskoler. I og med at forslaget omfatter både indenlandske og udenlandske donationer imødegås risikoen for omgåelse af forbuddet mod anonyme donationer, ved at en udenlandsk donator bruger en indenlandsk stråmand og vice versa.

Forslaget vil samlet set indebære, at efterskoler og frie fagskoler fremover ikke lovligt kan modtage anonyme donationer. Det vil være uden betydning, om donator er en fysisk person eller en juridisk person som fx en forening, en fond eller et selskab.

Et forbud mod anonyme donationer vil dog ikke kunne hindre, at en donator, der ønsker at være anonym, bruger en stråmand, så donationen via stråmanden får status som ikke-anonym. Det vil være vanskeligt at føre tilsyn med, hvorvidt donator er stråmand.

Forslaget betyder også, at det i sådanne situationer vil være op til skolen og Undervisningsministeriets tilsyn med skolen at holde øje med, om der er tegn på, at donator er stråmand for skolen eller andre, eller om donationen påvirker skolens overholdelse af lov om efterskoler og frie fagskoler.

Det foreslåede generelle forbud mod anonyme donationer som en tilskudsbetingelse efterskoler og frie fagskoler skal ses i lyset af, at staten bidrager med en meget stor del af skolernes finansiering. Det er derfor særligt vigtigt at sikre, at skolerne er helt uafhængige af alt andet end pædagogisk og holdningsmæssigt ideelle interesser.

Det foreslåede generelle forbud mod anonyme donationer forventes at sikre en bedre gennemsigtighed med, hvem der støtter skolen, og dermed også med skolernes overholdelse af kravet om skolernes uafhængighed af alt andet end pædagogisk og holdningsmæssigt ideelle interesser.

Endvidere forventes forslaget at give et bedre og mere gennemsigtigt grundlag for tilsynet med skolernes uafhængighed.

Med forslaget om et generelt forbud mod efterskoler og frie fagskoler modtagelse af anonyme donationer vil det ikke længere være muligt anonymt at donere beløb på hverken over, lig eller under 20.000 kr. eksklusive moms til en efterskole eller fri fagskole.

Det foreslåede generelle forbud mod skolernes modtagelse af anonyme donationer uanset størrelse vil også understøtte, at der ikke sker en omgåelse af den ordning, der foreslås i lovforslagets § 2, nr. 2, forslag om ny § 11 a, stk. 2, i lov om efterskoler og frie fagskoler, hvorefter en skole, inden den modtager en donation på over 20.000 kr. eksklusive moms fra en donator, skriftligt vil skulle redegøre for, om der er tilstrækkelig sikkerhed for, at skolen ved modtagelse af donationen opfylder kravet i § 6, stk.1, nr. 2, om uafhængighed og forvaltning af skolens midler, ved, at den samme donator yder flere anonyme donationer under 20.000 kr. eksklusive moms.

Forslaget om et generelt forbud mod anonyme donationer vil også indebære, at hvis en skole organiserer en indsamling, hvor alle bidrag tilfalder skolen direkte, vil der for alle donerede beløb skulle specificeres navn og adresse på donator. Det forhindrer dog ikke, at en forælder eller andre vil kunne organisere en indsamling, og at organisatoren af indsamlingen med angivelse af eget navn og adresse efterfølgende vil kunne donere det indsamlede beløb til skolen. De enkelte bidrag til indsamlingen vil i det tilfælde ikke blive betragtet som særskilte donationer. Donationen vil være det samlede beløb, der er samlet ind.

Forslaget om et generelt forbud mod anonyme donationer betyder, at det stadig vil være muligt for de enkelte klasser på de frie skoler at have en 'klassekasse', som er adskilt fra skolens samlede økonomi, og som betaler for mindre udgifter såsom sodavand, slik mv. i forbindelse med klasseudflugter o. lign.

Forslaget om et generelt forbud mod anonyme donationer omfatter ikke forældres frivillige arbejde som fx medvirken ved rengøring, reparationsarbejde mv. på en efterskole eller fri fagskole. Dette vil med forslaget ikke blive anset som donationer. Forældres frivillige arbejde på en efterskole eller fri fagskole vil ikke blive betragtet som donationer. Det samme gælder indsamling til klassekasser og andre lignende småindsamlinger, som ikke direkte vedrører skolens økonomi, men i stedet klassens økonomi.

Det foreslås, at forslaget om et generelt forbud mod, at efterskoler og frie fagskoler modtager anonyme donationer, på grund af dets indgribende virkning over for de frie grundskoler bliver af midlertidig karakter og automatisk ophæves/bortfalder til den 31. juli 2029, med mindre Folketinget vurderer, at dette skal opretholdes, og inden da vedtager dette ved lov.

Baggrunden for forslaget om ophævelse af forslaget den 31. juli 2029 er initiativets særlige karakter som følge dets indgribende virkning overfor skolerne.

Der henvises til afsnit 2.4. i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Det følger af § 6, stk. 1, nr. 2, at en skole i sit virke som selvejende uddannelsesinstitution skal være uafhængig, og skolens midler må alene komme skolens skole- og undervisningsvirksomhed til gode. Det betyder, at skolen skal være uafhængig af personer, andre skoler, kurser, virksomheder, institutioner, selskaber, foreninger m.fl. erhvervsdrivende som ikke-erhvervsdrivende. Skolen må alene styres af interessen for at drive den pågældende skole til gavn for skolens egne elever, ligesom skolens midler, herunder de offentlige tilskud, alene må anvendes til skolens eget formål (dvs. skoleformålet). Skolerne må ikke indgå i et styret fællesskab eller på anden måde være styret af uvedkommende eller udefra kommende interesser.

Det betyder, at en skole inden for bestemmelserne i lov om efterskoler og frie fagskoler kan modtage donationer fra organisationer m.v., så længe donationen ikke har et omfang og ikke gives på en måde, som kan så tvivl om, hvorvidt skolen opfylder kravet om uafhængighed.

Efterskoler og frie fagskoler skal i deres årsrapport oplyse om årets modtagne donationer, jf. Styrelsen for Undervisning og Kvalitets Paradigme for Årsrapporten for 2017 for efterskoler og Paradigme for Årsrapporten for 2017 for frie fagskoler, jf. § 3, stk. 4 i bekendtgørelse nr. 1348 af 23. november 2016, om regnskab for efterskoler, frie fagskoler, frie grundskoler, private gymnasieskoler, studenterkurser og kurser til højere forberedelseksamen (hf-kurser) m.v. kombinerede skoler og produktionsskoler.

Det foreslås i et nyt § 11 a, stk. 2, 1. pkt., at en skole, inden 30 dage efter modtagelse en donation over 20.000 kr. eksklusiv moms, skriftligt skal redegøre for, om der er tilstrækkelig sikkerhed for, at skolen ved modtagelse af donationen opfylder kravet i § 1, stk. 5, om frihed og folkestyre og kravet i § 6, stk. 1, nr. 2, om uafhængighed og forvaltning af skolens midler.

Forslaget vil indebære, at skolen i sin redegørelse skal lægge vægt på, om der er knyttet betingelser eller vilkår til donationen, eller om skolen i øvrigt har forbindelser til donator, der rejser tvivl om skolens overholdelse af frihed og folkestyre-kravet i § 1, stk. 5, og kravet i § 6, stk. 1, nr. 2, om uafhængighed og forvaltning af skolens midler.

Formålet med forslaget er i donationssituationer at styrke skolernes overholdelse af kravet om frihed og folkestyre, jf. § 1, stk. 5, og kravet om uafhængighed, jf. § 6, stk. 1, nr. 2, i lov om efterskoler og frie fagskoler.

Forslaget vil betyde, at afgørende for, om en skole lovligt vil kunne modtage en donation, vil være påvirkningsrisikoen i forhold til uafhængighedskravet, jf. lovens § 1, stk. 5, og § 6, stk. 1, nr. 2.

Forslaget indebærer, at skolen ved modtagelsen af en donation vil skulle overveje påvirkningsrisikoen i forhold til kravet frihed og folkestyre, jf. § 1, stk. 5, og kravet om uafhængighed, jf. lovens § 6, stk. 1, nr. 2.

Forslaget vil medføre, at skolen vil skulle redegøre for lovmedholdeligheden af en donation og afvise donationen, hvis den ikke er lovmedholdelig, et "forklar eller afvis-krav".

Forslaget betyder, at en skole, inden modtagelse af en donation vil skulle overveje, om der er knyttet betingelser til donationen, eller om skolen i øvrigt har forbindelser til donator, der vil kunne rejse tvivl om skolens overholdelse af frihed og folkestyre-kravet og kravet om uafhængighed. Såfremt skolen vurderer, at modtagelse af en donation indebærer påvirkningsrisikoen i forhold til

kravet om uafhængighed, vil skolen skulle afvise donationen. Donationer, der er forenelige med disse krav, vil derimod fortsat kunne modtages af skolerne.

Forslaget indebærer endvidere, at det vil være uden betydning, om donator er en fysisk person eller en juridisk person som fx en forening, en fond eller et selskab.

Forslaget omfatter både donationer, der gives i form af kontantbeløb, men også donationer i form af varer, tjenesteydelser, ejendomme m.v., der skal opgøres til markedsværdien. Hvis donator giver et kontant beløb vil der ikke være moms på. Der skal så ikke fratrækkes moms på gaven. Men hvis donator giver gaven i form af, at skolen fx kan indkøbe momsbelagt undervisningsudstyr m.v. hos en leverandør til 22.500 inklusive moms, mod at donator refunderer skolen den samlede udgift, så er gaven 18.000 kr. værd for skolen. Skolen har altså betalt 22.500 kr. og fået refunderet 22.500 kr. fra donator og fået udstyr til en værdi af 18.000 kr. ekskl. moms. Det betyder i så fald, at gaven er på 18.000 kr. ekskl. moms.

Forslaget vil også indebære, at lån, som efterfølgende eftergives af långiver, herefter er at betragte som en ydet donation og derfor skal registreres i skolens regnskab som en donation med de oplysningskrav, som følger heraf.

Forslaget betyder, at en skole, inden den modtager en donation, vil skulle overveje, hvorvidt der er knyttet betingelser eller vilkår til donationen, eller om skolen i øvrigt har forbindelser til donator, der vil kunne rejse tvivl om skolens overholdelse af kravene om frihed og folkestyre og om uafhængighed. Såfremt skolen konkluderer, at der ved skolens modtagelse af donationen vil kunne rejse tvivl om skolens overholdelse af kravet om uafhængighed, vil skolen skulle afvise donationen.

Det foreslås i § 11 a, stk. 2, 2. pkt., at skolens skriftlige redegørelse skal underskrives af skolens bestyrelse og offentliggøres på skolens hjemmeside.

Forslaget indebærer, at skolens bestyrelse skal underskrive den skriftlige redegørelse, og at skolen skal offentliggøre redegørelsen på skolens hjemmeside.

Formålet med forslaget er at sikre gennemsigtighed om donationer til skolerne samt at styrke de frie grundskolers overholdelse af kravet frihed og folkestyre, jf. § 1, stk. 5, og kravet om uafhængighed, jf. lovens § 6, stk. 1, nr. 2.

Med forslaget sikres, at personer, der kan ligge inde med særlig viden med betydning for vurderingen af redegørelsen, vil få mulighed for at henvende sig til Undervisningsministeriet.

Det foreslåede stk. 2 vil samlet set indebære, at donationer, der er forenelige med disse krav, fortsat vil kunne modtages af skolerne.

Forslaget indebærer, at det vil være en betingelse, at skolen dokumenterer sine overvejelser i en skriftlig redegørelse, hvilket vil blive påset af Undervisningsministeriet ved stikprøvetilsyn og i forbindelse med tilsynssager, hvor skolen i øvrigt er under tilsyn.

For at minimere risiko for omgåelse af den foreslåede ordning gennem stråmænd, omfatter forslagene om regulering af donationer såvel indenlandske som udenlandske donationer til skolerne.

Forældres frivillige arbejde på en skole som fx medvirken ved rengøring, reparationsarbejde m.v. vil fortsat ikke blive betragtet ikke som donationer. Det samme gælder indsamling til klassekasser og andre lignende småindsamlinger, som ikke direkte vedrører skolens økonomi, men i stedet klassens økonomi.

Det foreslås i et nyt § 11 a, stk. 3, 1. pkt., at hvis en skole modtager anonyme donationer eller donationer, hvor der ikke er tilstrækkelig sikkerhed for, at skolen ved modtagelse af donationen opfylder frihed og folkestyre-kravet, jf. § 1, stk. 5, og uafhængighedskravet, § 6, stk. 1, nr. 2, skal skolen returnere donationen til donatoren.

Forslaget vil indebære, at hvis en skole modtager anonyme donationer, hvor der ikke er tilstrækkelig sikkerhed for, at skolen ved modtagelse af donationen opfylder frihed og folkestyre-kravet, jf. § 1, stk. 5, og uafhængighedskravet, § 6, stk. 1, nr. 2, vil skolen skulle returnere til donatoren inden 30 dage fra modtagelsen.

Af hensyn til at en donator kan identificeres, vil det typisk indebære, at det skal være muligt for den skole, der har modtaget donationen, at være bekendt med navn og andre kontaktoplysninger (fx adresse eller bankoplysninger) med henblik på tilbageførsel af den anonyme donation. Hvis donationen derimod er modtaget via en bankoverførsel, vil skolen skulle kontakte banken og eventuelt få hjælp af banken til at tilbageføre donationen til den konto, som donationen er modtaget fra. Hvis banken ikke kan være behjælpelig hermed, skal donationen i stedet for overføres til en konto hos Undervisningsministeriet.

Det foreslås i et nyt § 11 a, stk. 3, 2. pkt., at anonyme donationer og donationer, hvor der ikke er tilstrækkelig sikkerhed for, at skolen ved modtagelse af donationen opfylder frihed og folkestyre-kravet, jf. § 1, stk. 5, og uafhængighedskravet, § 6, stk. 1, nr. 2, der ikke kan returneres til donatoren inden 30 dage fra modtagelsen, vil skulle overføres til en konto hos Undervisningsministeriet inden for samme frist.

Forslaget vil indebære, at hvis en skole modtager donationer i strid med stk. 1, eller stk. 2, der ikke kan returneres til donatoren inden 30 dage fra modtagelsen, vil donationen skulle overføres til en konto hos Undervisningsministeriet inden for samme frist.

Donationer i strid med stk. 1 eller stk. 2. vil således alene skulle overføres til en konto hos Undervisningsministeriet, hvis det ikke er muligt at returnere donationen, fordi skolen ikke er bekendt med identiteten på donator. Det forudsættes, at Undervisningsministeriet til brug herfor opretter en særskilt konto i et pengeinstitut, hvor donationen kan indsættes.

Hvis der fx bliver sat en pose penge med over 20.000 kr. foran hovedøren på en skoles adresse, vil det formentlig ikke være muligt at identificere donatoren og dermed returnere donationen til donator. I dette tilfælde kan skolen vælge at indsætte pengene fra posen på en konto, og skolen skal derefter overføre beløbet til en konto hos Undervisningsministeriet.

Foreligger den anonyme donation rent undtagelsesvis i form af andet end pengebeløb, fx undervisningsmateriale, computere etc., betalt af en anonym donator, skal skolen søge at få donationen værdisat eller sælge den, og herefter indsætte beløbet på en konto i Undervisningsministeriet.

Fristen for at returnere donationer til donator eller for at overføre dem til Undervisningsministeriet er efter den foreslåede bestemmelse i § 11 a, stk. 3, 2. pkt., 30 kalenderdage. Fristen er absolut og kan ikke forlænges.

Hvis en skole ikke overholder den foreslåede bestemmelse om, at modtagne anonyme donationer skal returneres til donatoren eller overføres til en konto hos Undervisningsministeriet, vil skolen af undervisningsministeren i medfør af lovens § 46, stk. 1, kunne få et påbud om at foretage konkrete ændringer af den pågældende virksomhed, dvs. fremadrettet overholde bestemmelsen. Undervisningsministeren vil endvidere iværksætte en tilskudsmæssig sanktion efter lovens § 46, stk. 1, hvorefter ministeren kan tilbageholde tilskud, lade tilskud bortfalde helt eller delvis eller kræve tilskud tilbagebetalt helt eller delvis for skoler, der ikke følger bestemmelserne i loven. Endvidere vil ministeren endvidere efter drøftelse med den pågældende skoleforms forening kunne beslutte, at der ikke ydes tilskud til en skole, hvis undervisning eller øvrige forhold findes åbenbart i strid med sædvanlig praksis for den pågældende skoleform, jf. § 46, stk. 2, i lov om efterskoler og frie fagskoler.

Det foreslås i et nyt § 11 a, stk. 4, at en donator, hvis donation er overført til en konto hos Undervisningsministeriet, indtil 6 måneder efter at donationen er overført, kan kræve donationen tilbagebetalt fra Undervisningsministeriet.

Forslaget indebærer, at en donator, hvis donation er overført til en konto hos Undervisningsministeriet, indtil 6 måneder efter at donationen eller kontantbetalingen er overført, vil kunne kræve donationen eller kontantbetalingen tilbagebetalt fra Undervisningsministeriet.

Formålet med forslaget er at sikre, at en donator vil få en rimelig mulighed for at kræve en donation tilbagebetalt, selvom donationen vil være overført til Undervisningsministeriet efter det foreslåede stk. 3.

Det foreslås i et nyt § 11 a, stk. 5, at donationer, der ikke er krævet tilbagebetalt inden for fristen i stk. 4, tilfalder statskassen.

Forslaget vil indebære, at donationer, der ikke er krævet tilbagebetalt inden for fristen i stk. 5, vil tilfalde statskassen.

Forslaget vil sikre, at donationer, der ikke kræves tilbagebetalt inden for fristen på de seks måneder, jf. stk. 4, vil tilfalde statskassen.

Det foreslås, at forslaget i § 11 a om, at en skole, inden den modtager en donation over 20.000 kr. eksklusiv moms, skriftligt skal redegøre for, om der er tilstrækkelig sikkerhed for, at skolen ved modtagelse af donationen opfylder kravene i § 1, stk. 5, om frihed og folkestyre og i § 6, stk. 1, nr. 2, om uafhængighed og forvaltning af skolens midler, og at skolens skriftlige redegørelse skal underskrives af skolens bestyrelse og offentliggøres på skolens hjemmeside, på grund af dets indgribende virkning over for skolerne, bliver af midlertidig karakter og automatisk ophæves/bortfalder til den 31. juli 2029, med mindre Folketinget vurderer, at dette skal opretholdes, og inden da vedtager dette ved lov.

Baggrunden for forslaget om ophævelse af forslaget den 31. juli 2029 er initiativets særlige karakter som følge af dets indgribende virkning overfor skolerne.

Der henvises i øvrigt til de almindelige bemærkninger afsnit 2.5.

Der er ikke i den gældende lov om efterskoler og frie fagskoleret forbud mod donationer til skolerne fra lande myndigheder, fysiske og juridiske personer fra lande uden for EU eller EØS.

Det foreslås at indsætte en ny § 11 b i lov efterskoler og frie fagskoler. Formålet med den foreslåede bestemmelse med forbud mod, at en skole modtager donationer på over 20.000 kr. eksklusive moms fra offentlige myndigheder eller fysiske eller juridiske personer fra lande uden for EU eller EØS eller indgår aftale om leje af lokaler, bygninger eller arealer ejet af en offentlig myndighed eller fysiske eller juridiske personer fra lande uden for EU eller EØS, er at sikre skolerne mod påvirkningsrisiko og derigennem sikre skolernes uafhængighed og overholdelse af frihed og folkestyre-kravet, jf. § 1, stk. 5.

Det foreslås i et nyt § 11 b, stk. 1, at skolen ikke må ikke modtage donationer på over 20.000 kr. eksklusive moms fra offentlige myndigheder eller fysiske eller juridiske personer fra lande uden for EU og EØS.

Formålet med forslaget er at imødegå risikoen for, at de grundlæggende krav til efterskoler og frie fagskoler om, fx stå mål med-kravet, jf. § 2, stk. 1, 1. pkt., og § 2, stk. 4, 2.-4. pkt., frihed og folkestyre-kravet, jf. § 1, stk. 5, og uafhængighedskravet, jf. § 6, stk. 1, nr. 2, modarbejdes eller undermineres. Hermed imødegås også risiko for, at demokrati og grundlæggende friheds- og menneskerettigheder modarbejdes og undermineres.

Forslaget indebærer, at forbuddet mod at modtage donationer på over 20.000 kr. eksklusive moms fra offentlige myndigheder eller fysiske eller juridiske personer fra lande uden for EU og EØS vil omfatte både donationer, der gives i form af kontantbeløb, men også donationer i form af varer, tjenesteydelser, ejendomme m.v., der skal opgøres til markedsværdien. Hvis donator giver et kontant beløb, vil der ikke være moms på. Der skal så ikke fratrækkes moms på gaven. Men hvis donator giver gaven i form af, at skolen fx kan indkøbe momsbelagt undervisningsudstyr m.v. hos en leverandør til 22.500 inklusive moms, mod at donator refunderer skolen den samlede udgift, så er gaven 18.000 kr. værd for skolen. Skolen har altså betalt 22.500 kr. og fået refunderet 22.500 kr. fra donator og fået udstyr til en værdi af 18.000 kr. ekskl. moms. Det betyder i så fald, at gaven er på 18.000 kr. ekskl. moms.

Forslaget vil også indebære, at lån, som efterfølgende eftergives af långiver, herefter er at betragte som en ydet donation og derfor skal registreres i skolens regnskab som en donation med de oplysningskrav, som følger heraf.

Ved offentlige myndigheder uden for EU og EØS forstås såvel stater uden for EU og EØS som offentlige institutioner og andre myndigheder i lande uden for EU og EØS.

Begrebet "fysiske og juridiske personer" omfatter såvel privatpersoner som fonde, banker, foreninger m. v., men også mere løst organiserede politiske eller religiøse bevægelser.

Forslaget indebærer et generelt forbud mod, at skolerne modtager donationer på over 20.000 kr. eksklusive moms fra offentlige myndigheder eller fysiske eller juridiske personer fra lande uden for EU og EØS. Det betyder, at hvis der indbetales en donation fra offentlige myndigheder eller

fysiske eller juridiske personer fra lande uden for EU og EØS til en skole, vil det for skolen være i strid med den foreslåede bestemmelse i § 11 b, stk. 1, at beholde eller anvende donationen.

Det foreslås i et nyt § 11 b, stk. 2, at skolen ikke må indgå aftaler om leje af lokaler, bygninger eller arealer ejet af en offentlig myndighed eller fysiske eller juridiske personer fra lande uden for EU og EØS.

Formålet med forslaget er at imødegå risikoen for, at de grundlæggende krav til efterskoler og frie fagskoler, fx stå mål med-kravet, jf. § 2, stk. 1, 1. pkt., og § 2, stk. 4, 2.-4. pkt., frihed og folkestyre-kravet, jf. § 1, stk. 5, og uafhængighedskravet, jf. § 6, stk. 1, nr. 2, modarbejdes eller undermineres. Hermed imødegås også risiko for, at demokrati og grundlæggende friheds- og menneskerettigheder modarbejdes og undermineres.

Forslaget indebærer et generelt forbud mod, at skolerne indgår aftaler om leje af lokaler, bygninger eller arealer ejet af en offentlig myndighed eller fysiske eller juridiske personer fra lande uden for EU og EØS.

Det betyder, at hvis en skole indgår en aftale om leje af lokaler, bygninger eller arealer ejet af en offentlig myndighed eller fysiske eller juridiske personer fra lande uden for EU og EØS, vil det for skolen være i strid med den foreslåede bestemmelse i § 11 b, stk. 2, at opretholde og anvende lejeaftalen.

Forslaget indebærer også, at hvis en skole modtager en donation på over 20.000 kr. eksklusive moms fra offentlige myndigheder eller fysiske eller juridiske personer fra lande uden for EU og EØS, eller hvis en skole indgår en aftale i strid med stk. 2, vil undervisningsministeren kunne give skolen påbud om at tilbagebetale den pågældende donation til donator eller at opsigte lejeaftalen, jf. § 24 a.

Det foreslås i et nyt § 11 b, stk. 3, at Undervisningsministeren kan godkende, at en skole modtager en donation på over 20.000 kr. eksklusive moms fra offentlige myndigheder eller fysiske eller juridiske personer fra lande uden for EU og EØS, og at en skole indgår aftale om leje af lokaler, bygninger eller arealer ejet af en offentlig myndighed eller fysiske eller juridiske personer fra lande uden for EU og EØS. Det er en betingelse for godkendelse, at der efter ministerens skøn er tilstrækkelig sikkerhed for, at skolen ved modtagelse af en donation omfattende af stk. 1, og ved indgåelse af en aftale om leje af lokaler, bygninger eller arealer omfattende af stk. 2, opfylder kravene i § 1, stk. 5, § 2, stk. 1, 1. pkt., og § 2, stk. 4, 2.-4. pkt., og § 6, stk. 1, nr. 2.

Forslaget indebærer, at skolerne, hvis de ønsker dispensation fra forbuddet, af egen drift vil skulle rette henvendelse til Undervisningsministeriet. Skolerne vil i forbindelse med en ansøgning om dispensation være forpligtet til at give Undervisningsministeriet oplysning om ethvert forhold, som vil kunne være egnet til at rejse tvivl eller skabe risiko om skolens overholdelse af lovens krav, fx stå mål med-kravet, jf. § 2, stk. 1, 1. pkt., og § 2, stk. 4, 2.-4. pkt., frihed og folkestyrekravet, jf. § 1, stk. 5, og uafhængighedskravet, jf. § 6, stk. 1, nr. 2.

Forslaget indebærer, at hvis der efter ministerens skøn ikke er tilstrækkelig sikkerhed for, at skolen ved modtagelse af en donation omfattende af stk. 1 eller indgåelse af en aftale om leje af lokaler, bygninger eller arealer omfattende af stk. 2, opfylder kravene i § 1, stk. 5, § 2, stk. 1, 1. pkt., § 2, stk.

4, 2.-4. pkt., og § 6, stk. 1, nr. 2, vil dette være afslagsbegrundende i forhold til skolens ansøgning om godkendelse.

Formålet med forslaget er at sikre skolerne mod risiko for påvirkning udefra, der skaber tvivl om eller risiko for skolens overholdelse af kravet om at undervisningen af de undervisningspligtige elever skal stå mål med, hvad der almindeligvis kræves i folkeskolen, kravet om frihed og folkestyre og uafhængighedskravet.

Forslaget indebærer, at undervisningsministeren i forbindelse med en ansøgning om dispensation fra forbuddet vil skulle vurdere påvirkningsrisikoen for skolen ved modtagelse af en donation eller indgåelse af en lejeaftale. Der vil skulle indgå i vurderingen heraf, om donator eller udlejer aktivt har modarbejdet eller udtrykt holdninger m. v., der er i modstrid med frihed og folkestyrekra- vet. Endvidere vil donators erklærede formål med sin egen organisation, virksomhed eller bevægelse skulle indgå i vurderingen af påvirkningsrisikoen. Der vil i den forbindelse skulle ses på, om donators eller udlejers formål er at fremme udemokratiske synspunkter og en samfundsudvik- ling, der modarbejder eller underminerer demokratiet og grundlæggende friheds- og menneske- rettigheder

Donators eller udlejers adfærd i forbindelse med og formålet med tidligere donationer fra samme donator eller lejeaftaler med samme udlejer vil også skulle indgå i vurderingen. Der vil i den forbindelse skulle ses på, om donator eller udlejer har ydet støtte til organisationer eller formål, der søger at fremme antidemokratiske principper og værdier, som strider mod grundlæggende fri- heds- og menneskerettigheder. Der vil ved vurderingen heraf bl. a. kunne lægges vægt på, om donator systematisk yder støtte til organisationer i andre lande, og om donator har en organisato- risk relation til foreninger, bevægelser eller menigheder i Danmark

Det vil herudover skulle vurderes, om den konkrete donation eller lejeaftale kan skabe et afhæn- gighedsforhold mellem skole og donator/udlejer.

Undervisningsministeriets vurdering vil skulle inddrage relevant information fra nationale og in- ternationale samarbejdspartnere, herunder information, som tilvejebringes i forbindelse med ud- arbejdslisten af en forbudsliste for donationer til religiøs forkyndelse, undervisning og forhold, der fuldt ud kan sidestilles hermed.

Forslaget indebærer, at hvis en skole overtræder forbuddet mod at modtage donationer fra lande uden for EU eller EØS eller forbuddet mod at indgå lejeaftaler med myndigheder eller fysiske eller juridiske personer fra lande uden for EU eller EØS, vil ministeren kunne give skolen et på- bud om, at den pågældende donation skal tilbagebetales, eller at den pågældende lejeaftale skal opsiges, jf. § 52.

Hvis en skole ikke efterkommer et sådant påbud, kan Undervisningsministeriet beslutte at tilba- geholde tilskud, lade tilskud bortfalde helt eller delvist eller kræve tilskud tilbagebetalt helt eller delvis, jf. § 46, stk. 1.

Hvis der efter ministerens skøn ikke er tilstrækkelig sikkerhed for, at skolen opfylder kravet i § 6, stk. 1, nr. 2, om uafhængighed og forvaltning af skolens midler, kan ministeren beslutte, at der ikke ydes tilskud til skolen, jf. 47. Der kan herved navnlig lægges vægt på, om

- 1) skolen indgår i et fællesskab eller et samarbejde med skoler, institutioner, fonde, virksom- heder, foreninger m.fl., der indebærer en nærliggende risiko for, at skolen styres af andre,

- 2) skolen indgår lejemål eller andre aftaler, der indebærer en nærliggende risiko for, at skolen styres af andre,
- 3) skolens midler anvendes til formål uden for skolen,
- 4) skolens ledelse og lærere står i et juridisk eller økonomisk afhængighedsforhold til de i nr. 1 nævnte institutioner m.fl. eller
- 5) skolens elever udfører arbejde, herunder indsamlingsarbejde eller lignende, på en måde, der er usædvanlig for skoleformen.

Der vil i denne forbindelse skulle foretages en vurdering af proportionaliteten i fastsættelsen af sanktioner.

Det foreslås i et nyt § 11 b, stk. 4, at skolen i sin ansøgning om godkendelse af en donation på over 20.000 kr. eksklusiv moms fra offentlige myndigheder eller fysiske eller juridiske personer fra lande uden for EU og EØS, eller godkendelse af en aftale om leje af lokaler, bygninger eller arealer ejet af en offentlig myndighed eller fysiske eller juridiske personer fra lande uden for EU og EØS skriftligt skal redegøre for, om der er tilstrækkelig sikkerhed for, at skolen ved modtagelse af en donation omfattet af stk. 1, eller indgåelse af en aftale om leje af lokaler, bygninger eller arealer omfattet af stk. 2, opfylder stå mål med-krav i § 1, stk. 2, 1. pkt., og § 2, stk. 4, 2.-4. pkt., frihed og folkestyre-kravet i § 1, stk. 2, 2. pkt., og uafhængighedskravet i § 5, stk. 2.

Forslaget vil medføre, at en skole i sin ansøgning om godkendelse skal redegøre for, om der er tilstrækkelig sikkerhed for, at skolen ved modtagelse af en donation omfattet af stk. 1, eller indgåelse af en aftale om leje af lokaler, bygninger eller arealer omfattet af stk. 2, opfylder stå mål med-kravet, frihed og folkestyre-kravet og uafhængighedskravet. Det betyder, at skolen skal sandsynliggøre og betrygge, der er tilstrækkelig sikkerhed for, at skolen ved modtagelse af en donation omfattet af stk. 1, eller indgåelse af en aftale om leje af lokaler, bygninger eller arealer omfattet af stk. 2, opfylder stå mål med-kravet, frihed og folkestyre-kravet og uafhængighedskravet.

Formålet med forslaget er at sikre skolerne mod risiko for påvirkning udefra, der skaber tvivl om eller risiko for skolens overholdelse af kravet om at undervisningen skal stå mål med, hvad der almindeligvis kræves i folkeskolen, kravet om frihed og folkestyre og uafhængighedskravet.

Forslaget vil indebære, at skolen i forbindelse med en ansøgning om dispensation fra forbuddet vil skulle vurdere påvirkningsrisikoen for skolen ved modtagelse af en donation eller indgåelse af en lejeaftale. Der vil skulle indgå i skolens vurdering heraf, om donator eller udlejer aktivt har modarbejdet eller udtrykt holdninger m. v., der er i modstrid med frihed og folkestyrekravet. Endvidere vil donators erklærede formål med sin egen organisation, virksomhed eller bevægelse skulle indgå i skolens vurdering af påvirkningsrisikoen. Der vil i den forbindelse skulle ses på, om donators eller udlejers formål er at fremme udemokratiske synspunkter og en samfundsudvikling, der modarbejder eller underminerer demokratiet og grundlæggende friheds- og menneskerettigheder

Donators eller udlejers adfærd i forbindelse med og formålet med tidligere donationer fra samme donator eller lejeaftaler med samme udlejer vil også skulle indgå i skolens vurdering. Skolen vil i den forbindelse skulle se på, om donator eller udlejer har ydet støtte til organisationer eller formål, der søger at fremme antidemokratiske principper og værdier, som strider mod grundlæggende friheds- og menneskerettigheder. Skolen vil ved vurderingen heraf bl. a. kunne lægges vægt på, om donator systematisk yder støtte til organisationer i andre lande, og om donator har en organisatorisk relation til foreninger, bevægelser eller menigheder i Danmark

Skolen vil herudover skulle vurdere, om den konkrete donation eller lejeaftale kan skabe et afhængighedsforhold mellem skole og donator/udlejer.

Det foreslås i et nyt § 11 b, stk. 5, at hvis en skole modtager donationer i strid med stk. 1, skal skolen returnere donationen til donatoren inden 30 dage fra modtagelsen. Donationer, der ikke kan returneres til donatoren inden 30 dage fra modtagelsen, skal overføres til en konto hos Undervisningsministeriet inden for samme frist.

Forslaget betyder også, at der vil gælde tilsvarende procedurer for skolernes returnering af donationer fra lande uden for EU eller EØS, som foreslås fremover at skulle gælde for modtagelse af donationer i strid med det foreslåede forbud mod anonyme donationer, eller med de foreslåede regler om skolernes redegørelse for, hvorvidt en donation er i overensstemmelse med frihed og folkestyre-kravet og uafhængighedskravet, jf. det foreslåede § 11 a, stk. 4.

Det foreslås i et nyt § 11 b, stk. 6, at en donator, hvis donation er overført til en konto hos Undervisningsministeriet, jf. stk. 5, indtil 6 måneder efter at donationen er overført, kan kræve donationen tilbagebetalt fra Undervisningsministeriet.

Forslaget betyder også, at der vil gælde tilsvarende procedurer for skolernes returnering af donationer fra lande uden for EU eller EØS, som foreslås fremover at skulle gælde for modtagelse af donationer i strid med det foreslåede forbud mod anonyme donationer, eller med de foreslåede regler om skolernes redegørelse for, hvorvidt en donation er i overensstemmelse med frihed og folkestyre-kravet og uafhængighedskravet.

Det foreslås i et nyt § 11 b, stk. 7, at donationer, der ikke er krævet tilbagebetalt inden for fristen i stk. 6, tilfalder statskassen.

Forslaget betyder også, at der vil gælde tilsvarende procedurer for skolernes returnering af donationer fra lande uden for EU eller EØS, som foreslås fremover at skulle gælde for modtagelse af donationer i strid med det foreslåede forbud mod anonyme donationer eller med de foreslåede regler om skolernes redegørelse for, hvorvidt en donation er i overensstemmelse med frihed og folkestyre-kravet og uafhængighedskravet.

Der henvises til afsnit 2.4, 2.5. og 2.6. i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til nr. 6

Det følger af den gældende § 48 i lov om efterskoler og frie fagskoler, at skoler, som er blevet frataget tilskudsretten, skal følge bestemmelserne i lovens § 6 om godkendelse til tilskud af nye skoler, hvis de vil søge om at generhverve tilskudsretten.

Det foreslås der, at der i § 48 indsættes et nyt stk. 2, der indebærer, at skoler, der er blevet frataget tilskudsretten, udover at skulle følge bestemmelsen i lovens § 6 om nye skoler, skal omfattes af den midlertidige supplerings af godkendelsesordningen, jf. forslaget § 2, nr. 2.

Der henvises i øvrigt til afsnit 2.7. i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til nr. 7

Bestemmelsen er ny. Der er ikke i de gældende bestemmelser i lov om efterskoler og frie fagskoler bestemmelser om, at bestyrelsesmedlemmer kan pålægges at underskrive en erklæring i forbindelse med tilsyn.

I § 52, *stk.* 2, foreslås det, at undervisningsministeren som led i et tilsyn med en skole kan pålægge bestyrelsesmedlemmerne at underskrive en erklæring, der skal offentliggøres på skolens hjemmeside. Med den foreslåede ordning for undervisningsministeren mulighed for som led i et tilsyn at bede en skoles bestyrelsesmedlemmer om at underskrive en erklæring, hvor de forholder sig til række udsagn om frihed og folkestyre-kravet og uafhængighedskravet m.v. En sådan erklæring vil således indgå som en del af sagsoplysningen i forbindelse med tilsyn.

I § 52, *stk.* 3, foreslås det, at undervisningsministeren fastsætter nærmere regler om indholdet af den nævnte erklæring. Det er hensigten, at erklæringen i lighed med erklæringen i lighed med erklæringen til den foreslåede godkendelsesordning, jf. den foreslåede § 5 d, udformes med udgangspunkt i de erklæringer, der findes i bekendtgørelse nr. 1162 af 25. september 2018 om godkendelse af frie grundskoler, der ønsker statstilskud. I erklæringerne skal bestyrelsesmedlemmerne således forhold sig til en række udsagn om skolens forhold til frihed og folkestyre-kravet og uafhængighedskravet m.v. og om deres kendskab til konsekvenser af manglende overholdelse af frihed og folkestyre-kravet og uafhængighedskravet.

Der henvises i øvrigt til afsnit 2.13. i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til nr. 8

Det fremgår af den gældende bestemmelse i § 52 a i lov om efterskoler og frie fagskoler, at undervisningsministeren kan indhente alle oplysninger fra skolerne om kursusvirksomhed, elever, personalet, udstyret, huslejeaftaler, aftaler om ejendoms køb og andre aftaler samt om skolernes og kursernes drift i øvrigt til brug for fastlæggelse af tilskud, gennemgang af årsregnskaber, gennemførelse af tilsyn og udarbejdelse af statistik.

Med den foreslåede ændring af § 52 a, hvorefter »herunder ved skolebesøg« indsættes, præciseres det, at ministeren kan foranstalte besøg på skolerne i forbindelse med indhentelse af oplysninger og gennemførelse af tilsyn. Tilsvarende præcisering er sket i de tilsvarende bestemmelser i lov om institutioner for almengymnasiale uddannelser og almen voksenuddannelse m.v., i lov om institutioner for erhvervsrettet uddannelse og lov om private gymnasieskoler, studenterkurser og kurser til højere forberedelseseksamen (hf-kurser) i forbindelse med gymnasireformen i 2016, hvor besøg hidtil havde fremgået af de tidligere gældende gymnasiale uddannelseslove. Der er endvidere i 2018 gennemført en tilsvarende ændring af lov om friskoler og private grundskoler m.v.

Tilsynsbesøg er allerede i dag et element i Undervisningsministeriets tilsyn med efterskoler og frie fagskoler, hvor der i tilsynsvirksomheden indgår både anmeldte og uanmeldte skolebesøg.

Der er ikke tale om en udvidelse af bestemmelsen. Skolebesøg kan aflægges på skolen og eventuelle finaler, og hvor skolen i øvrigt måtte have aktivitet. Skolebesøg kan bl.a. benyttes i forbindelse med oplysning af en sag eller for at følge udviklingen på et område som led i det generelle tilsyn. Indhentelse af oplysninger ved skolebesøg vil især være relevant i tilfælde, hvor oplysningerne ikke kan tilvejebringes på anden vis, f.eks. tilfælde, hvor det tilsynsmæssigt er nødvendigt at overvære undervisning, eller tilfælde, hvor det tilsynsmæssigt vurderes at være mest hensigtsmæssigt eller nødvendigt at tilvejebringe oplysninger ved dialog, observation eller besigtigelse på stedet. Det vil bero på de konkrete omstændigheder, hvilke konsekvenser en skoles manglende afgi-

velse af oplysninger i forbindelse med tilsynsbesøg vil medføre i henhold til lovens sanktionsbestemmelser.

Med den foreslåede ændring af § 52 a, hvorefter »og om bestyrelsens medlemmer, jf. § 7, stk. 2, og 3« indsættes, præciseres det at der kan indhentes oplysninger om bestyrelsens medlemmer, jf. lovens § 7, stk. 2 og 3. Bestemmelsen kommer dermed sprogligt til at svare til de tilsvarende bestemmelser i § 31, stk. 1, i lov om institutioner for erhvervsrettet uddannelse, § 54, stk. 1, i lov om institutioner for almengymnasiale uddannelser og almen voksenuddannelse m.v. og § 52 i lov om institutioner for forberedende grunduddannelse.

Undervisningsministerens tilsyn med efterskoler og frie fagskoler omfatter bl.a. også bestyrelsesmedlemmers forhold til lovens bestemmelser, herunder uafhængighedskravet i gældende § 6, stk. 1, nr. 2, i lov om efterskoler og frie fagskoler og bestemmelserne i lovens gældende § 7, stk. 2, hvorefter en række personer ikke kan være medlem af bestyrelsen for en skole. Det følger af gældende § 7, stk. 2, at følgende personer ikke kan være medlem af bestyrelsen:

- 1) Personer, der udlejer ejendomme m.m. til skolen.
- 2) Medlemmer af bestyrelsen i fonde, selskaber, foreninger eller andre virksomheder, der udlejer ejendomme m.m. til skolen, eller som kontrollerer udlejer af ejendomme m.m. til skolen,
- 3) Advokater, revisorer eller lignende rådgivere for personer, jf. nr. 1, eller for fonde, selskaber, foreninger eller andre virksomheder, jf. nr. 2,
- 4) Ansatte i ledende stillinger hos personer, jf. nr. 1), eller i fonde, selskaber, foreninger eller andre virksomheder, jf. nr. 2.
- 5) Medlemmer af bestyrelsen ved en skole inden for samme skoleform.

Det følger af den gældende bestemmelse i lovens § 7, stk. 3, at der kan fastsættes regler om, at § 7, stk. 2, nr. 1-4, ikke finder anvendelse, hvis lejeforholdet er af uvæsentligt omfang. Regler herom er fastsat i § 45 i bekendtgørelse nr. 284 af 27. marts 2017 om tilskud m.v. til efterskoler og frie fagskoler. Det følger af bekendtgørelsen, at et lejeforhold, herunder leasingforhold, er af uvæsentligt omfang, hvis lejen udgør 2,0 pct. eller derunder af institutionens samlede ejendomsudgifter inklusiv prioritetsrenter og afskrivning på bygninger inklusiv installationer.

Det kan derfor i forbindelse med tilsyn være relevant at indhente oplysninger om bestyrelsesmedlemmerne.

Der henvises i øvrigt til afsnit 2.14.3. i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til nr. 9

Efter den gældende bestemmelse i § 52 a i lov om efterskoler og frie fagskoler kan undervisningsministeren indhente alle oplysninger fra skolerne om kursusvirksomhed, eleverne, personalet, udstyret, huslejeaftaler, aftaler om ejendoms køb og andre aftaler og om skolernes drift i øvrigt til brug for bl.a. gennemførelse af tilsyn. Den gældende bestemmelse giver ikke mulighed for, at der som led i tilsyn er adgang for undervisningsministeren til at beslutte, at Undervisningsministeriet skal deltage som observatør ved møder på skolen.

Det foreslås, at der i § 52 a i lov om efterskoler og frie fagskoler indsættes nyt *stk.* 2 og 3, hvorefter undervisningsministeren som led i et tilsyn kan beslutte, at Undervisningsministeriet deltager som observatør ved skolens bestyrelsesmøder og eventuelle generalforsamlinger og forældremøder. Der kan udpeges en observatør til at deltage i møderne på ministeriets vegne. Endvidere indebærer det foreslåede, at interne dokumenter, der udveksles mellem en udpeget observatør og Undervisningsministeriet, i forhold til aktindsigtsanmodninger ikke mister deres karakter af inter-

ne dokumenter, selvom de har været videregivet mellem en udpeget observatør og Undervisningsministeriet.

Baggrunden for det foreslåede er, at der i forbindelse med tilsynet med de frie grundskoler, hvor der er en tilsvarende mulighed for tilsynet for at deltage i møder på skolerne, har været gode erfaringer hermed. Deltagelse i fx bestyrelsesmøder i forbindelse med tilsyn har givet Styrelsen for Undervisning og Kvalitet et godt indblik i, hvordan skolerne ledes og processerne i bestyrelsesarbejdet i forhold til påvirkning af skolerne. Deltagelse i fx generalforsamlingerne har givet Styrelsen for Undervisning og Kvalitet indblik i forældrekrædsen og skolekrædsens baggrund og interesser i forhold til skolen og dens daglige drift i forhold til frihed og folkestyre-kravet og uafhængighedskravet.

Den foreslåede bestemmelse i § 52 a, stk. 2, 1. pkt., vil indebære, at ministeriet som led i tilsyn med en efterskoles eller en fri fagskoles (herefter skolen) overholdelse af loven kan deltage som observatør ved bestyrelsesmøder samt eventuelle generalforsamlinger og forældremøder.

Undervisningsministeriet kan med forslaget, for at vurdere om en institution lever op til lov om efterskoler og frie fagskoler, deltage som observatør på bestyrelsesmøder samt eventuelle generalforsamlinger og forældremøder. Det vil bero på en konkret vurdering, hvorvidt ministeriet som led i tilsynsprocessen vil bruge muligheden for at deltage som observatør i møderne. I praksis vil det være Styrelsen for Undervisning og Kvalitet, der på undervisningsministerens vegne fører tilsynet, der eventuelt deltager som observatør. Styrelsen vil kunne udpege en ekstern sagkyndig til at varetage observatøropgaven for styrelsen. Hensigten med at indsætte en observatør er, at observatøren kan indsamle oplysninger m.v. om drøftelser og beslutninger i forhold til skolens aktiviteter og evt. relationer til interessenter m.v. til brug for vurderingen af institutionens overholdelse af fx frihed og folkestyre-kravet og uafhængighedskravet. Styrelsen vil derved kunne få bedre indblik i skolens samlede virke, herunder indblik i hvordan bestyrelsen forholder sig til fx frihed og folkestyre-kravet og uafhængighedskravet i forbindelse med driften af skolen.

Som led i et tilsyn med frihed og folkestyre-kravet og uafhængighedskravet vil Styrelsen for Undervisning og Kvalitet som udgangspunkt også gennemgå bestyrelsens protokol over sine beslutninger, herunder eventuelle dagsordener og referater fra bestyrelsesmøder med henblik på at identificere, om og hvordan bestyrelsen har taget beslutninger af betydning for vurderingen af skolens overholdelse af kravene. Indsættelsen af en i forhold til skolen ekstern observatør på bestyrelsesmøder, eventuelle generalforsamlinger og forældremøder vil kunne være en del af det tilsyn, som Styrelsen for Undervisning og Kvalitet fører med en given skoles overholdelse af frihed og folkestyre-kravet og uafhængighedskravet. Det vil sige, at observatørrollen indgår på lige fod med de øvrige tilsynsaktiviteter i et sådan tilsyn, og oplysninger fremkommet på baggrund af observatørens observationer fra bestyrelsesmøder, eventuelle generalforsamlinger og forældremøder vil indgå i vurderingsgrundlaget for institutionens overholdelse af kravene. I kraft af observatørrollen og de øvrige tilsynsaktiviteter vil Styrelsen for Undervisning og Kvalitet kunne foretage en samlet faglig vurdering af, om og i givet fald hvordan skolen lever op til kravene.

Fremfor at indhente oplysninger om institutionens bestyrelsesmøder, eventuelle generalforsamlinger og forældremøder fra institutionen, gennemføres indsamlingen helt eller delvist ved, at ministeriet er til stede på de nævnte møder som observatør som led i tilsynet. Der vil i øvrigt i medfør af § 52 a, stk. 1, i lov om efterskoler og frie fagskoler kunne indhentes mødemateriale mv. til brug for observatøren samtidig med, at dette sendes til institutionens bestyrelse.

Der vil kunne være en observatør til stede på bestyrelsesmøder, eventuelle generalforsamlinger og forældremøder i den periode, hvor skolen er under tilsyn. Formålet med tilstedeværelsen på de enkelte møder er udelukkende at observere, hvad der foregår på mødet. Observatøren har således

ingen stemmeret på bestyrelsesmøder eller generalforsamlinger, ligesom observatøren ikke vil rådgive, vejlede eller komme med løsningsforslag i forhold til mødets dagsorden eller institutionens forhold i øvrigt, dvs. observatøren har ikke taleret under mødet og kan ikke svare på spørgsmål under mødet.

Observatøren vil som udgangspunkt være en medarbejder fra Styrelsen for Undervisning og Kvalitet, men efter den foreslåede bestemmelse i § 52 a, stk. 2, 2. pkt., vil ministeriet ligeledes kunne udpege en ekstern observatør til at deltage i de nævnte møder på institutionen på ministeriets vegne. Såfremt der er indsat en ekstern observatør uden et fast ansættelsesforhold i ministeriet vil der efter mødet ske en skriftlig tilbagerapportering til styrelsen. Observatøren virker for ministeriet, uanset om denne er en medarbejder i ministeriet eller en person uden fast ansættelse i ministeriet. En ekstern observatør vil således være omfattet af den samme tavshedspligt som en medarbejder i ministeriet, jf. forvaltningslovens § 27. En ekstern observatør vil i sin funktion som observatør være i et offentligt hverv. De dokumenter, som en ekstern observatør udarbejder som led i sit virke som sådan, vil ligeledes skulle indgå i ministeriets sag om tilsynet på samme måde, som dokumenter udarbejdet af medarbejdere i ministeriet.

Der vil i beslutningen om at gøre brug af en observatør uden fast ansættelse i ministeriet blive lagt vægt på, at den pågældende har de rette faglige kvalifikationer til at forestå denne del af det skærpede tilsyn. Styrelsen vil orientere skolens leder og bestyrelse om, hvem der vil fungere som observatør under et tilsyn og samtidig oplyse om dennes funktion og beføjelser. Efter orienteringen af institutionens leder og bestyrelse vil styrelsen normalt indkalde til et møde med bestyrelsen og lederen, hvor rammerne for tilsynet og en forventet tidsplan gennemgås. Styrelsen vil i den forbindelse også orientere om observatørens funktion og beføjelser.

Vælger ministeriet at indsætte en observatør uden fast ansættelse i ministeriet, vil der være tale om en afgørelse i forvaltningsretlig forstand. Ministeriet vil derfor i sådanne tilfælde partshøre skolen over valget af observatør, særligt i forhold til den eksterne observatørs habilitet, og på denne baggrund træffe afgørelse i sagen.

Den foreslåede bestemmelse i § 52 a, stk. 3, vil medføre, at der ikke er aktindsigt i interne dokumenter, der udveksles mellem en udpeget observatør og Undervisningsministeriet. Det foreslåede har til formål at sikre, at spørgsmålet om, hvorvidt et dokument, der er udarbejdet af observatøren eller Undervisningsministeriet, anses for internt i relation til offentlighedsloven og forvaltningsloven, ikke kommer til at afhænge af, om observatøren er ansat i eller udpeget af Undervisningsministeriet.

Det følger af offentlighedslovens § 23, stk. 1, nr. 1, og forvaltningslovens § 12, stk. 1, at retten til aktindsigt ikke omfatter dokumenter, der ikke er afgivet til udenforstående. Sådanne dokumenter mister imidlertid deres interne karakter, hvis de afgives til udenforstående, medmindre afgivelsen sker af retlige grunde, til forskningsmæssig brug eller af andre lignende grunde, jf. offentlighedslovens § 23, stk. 2, og forvaltningslovens § 12, stk. 2.

Det foreslåede i § 26, stk. 3, indebærer en fravigelse af disse regler. Det foreslås således, at når undervisningsministeren til brug for udøvelsen af tilsynet videregiver dokumenter, der ifølge lov om offentlighed i forvaltningen eller forvaltningsloven er interne, til en udpeget observatør, mister dokumenterne ikke som følge heraf deres interne karakter. Det foreslås endvidere, at dokumenter, der er udarbejdet af observatøren og ikke er afgivet til udenforstående, i henhold til lov om offentlighed i forvaltningen og forvaltningsloven anses for interne dokumenter, selv om de videregives fra observatøren til ministeriet, hvis dette sker som led i udøvelsen af tilsynet.

Der foreslås ikke herudover begrænsninger i adgangen til aktindsigt, herunder med hensyn til såkaldte ekstraheringspligtige oplysninger i interne dokumenter, jf. offentlighedslovens § 28, stk. 1, og forvaltningslovens § 14 a, stk. 1. Det betyder, at der ved en aktindsigtsanmodning fra interne dokumenter i overensstemmelse med de almindelige aktindsigtsregler vil skulle udleveres eventuelle oplysninger om en sags faktiske grundlag.

I et tilsyn med overholdelsen af lov om efterskoler og frie fagskoler vil endvidere for at sikre et korrekt og dækkende grundlag for vurderingen af skolens forhold kunne indgå samtaler med lærerne, forældrene og eleverne. For så vidt angår samtaler med eleverne, kan de også foregå uden tilstedeværelse af leder eller lærere. Baggrunden herfor er, at lærerernes, forældrenes og elevernes oplevelse af undervisningen og forholdene på skolen i øvrigt vil kunne bidrage til at give et helhedsbillede af institutionens virksomhed i forbindelse med vurderingen af overholdelse af frihed og folkestyre-kravet og uafhængighedskravet. Samtalerne vil endvidere kunne give anledning til, at styrelsen undersøger konkrete elementer nærmere i skolens virksomhed. Udtalelser fra forældrene og eleverne vil aldrig kunne stå alene i vurderingen af, om skolen lever op til kravene, og deltagelse i samtaler med tilsynet vil altid være frivillig for forældrene og eleverne.

De nærmere rammer for eventuelle samtaler mellem elever og tilsynsmedarbejderne vil blive søgt aftalt mellem skolens leder og tilsynsmedarbejderne. Der kan fx være tale om tilsynssamtaler med klasser, med elevråd eller tilsvarende grupper i forbindelse med styrelsens tilsynsbesøg. Samtalerne vil have en uformel karakter, og styrelsens spørgsmål og formen på samtalen vil blive afpasset i overensstemmelse med elevernes alder og modenhed og vedrøre frihed og folkestyre-kravet og uafhængighedskravet i forhold til påvirkning af undervisning og skolens dagligdag for eleverne. Styrelsen vil som altovervejende hovedregel tale med flere elever ad gangen. Hvis en elev selv ønsker en samtale alene, vil dette dog blive imødekommet. Det er frivilligt for eleverne, om de ønsker at deltage i samtaler med styrelsen.

Styrelsen vil forud for et tilsynsbesøg, hvor det er planlagt, at der skal indgå samtaler med eleverne, opfordre skolen til at orientere eleverne og deres forældre, hvis elever er under 18 år herom, og at det betyder, at eleverne kan møde tilsynsførende på skolen, som de er velkommen til at kontakte selv, og som også kan forventes i et vist omfang at bede om samtaler med eleverne om institutionen. Det vil i den forbindelse blive understreget over for forældre og elever, at det er frivilligt for eleverne, om de vil tale med de tilsynsførende. Hvis forældrene modsætter sig, at deres mindreårige børn taler med tilsynsmedarbejdere, vil det ligeledes blive accepteret. Hvis ingen forældre eller elever ønsker at deltage i sådanne samtaler, vil det kunne indgå i helhedsbilledet af institutionen.

Den foreslåede bestemmelse er tilsvarende bestemmelserne i § 9 g, stk. 2 og 4, og § 20 b, stk. 3, i lov om friskoler og private grundskoler m.v., hvorom der for så vidt § 9 g, stk. 2 og 4, henvises til bemærkninger til § 1, nr. 13, i lovforslag nr. L 36 af 6. oktober 2016, jf. Folketingstidende 2016-17, tillæg A, L 36 som fremsat, side 18-20, som vedtaget som lov nr. 1563 af 13. december 2016, og for så vidt § 20 b, stk. 3, henvises til bemærkninger til § 1, nr. 10, i lovforslag nr. L 178 af 1. marts 2018, jf. Folketingstidende 2017-18, tillæg A, L 178 som fremsat, side 30-31, som vedtaget som lov nr. 397 af 2. maj 2018.

Der henvises i øvrigt til afsnit 2.11. i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til nr. 10

Der har hidtil ikke været fastsat bestemmelser om muligheden for, at borgere med bevarelse af anonymitet overfor andre at rette henvendelse til Undervisningsministeriet om mulige lovovertrædelser og andre bekymrende forhold på efterskoler eller frie fagskoler. Undervisningsministeriet vil således, hvis en person henvender sig til ministeriet og oplyser sit navn eller anden identi-

fikationsoplysning, være forpligtet til at notere det på sagen sammen med de oplysninger, som vedkommende fremkommer med. Hvis en person ikke oplyser navn eller anden identifikationsoplysning, vil der ikke kunne gøres notater om vedkommendes identitet.

Der er i § 41 b i lov om friskoler og private grundskoler hjemmel for en whistleblower-ordning på friskoleområdet, hvor enhver med bevarelse af anonymitet overfor andre kan henvende sig til Undervisningsministeriet om mulige lovovertrædelser og andre bekymrende forhold på en fri grundskole. Regeringen finder, at tilsynet med efterskoler og frie fagskoler bør have de samme rammer som tilsynet med de frie grundskoler.

Det foreslås derfor, at der etableres en whistleblower-ordning, hvorved enhver med bevarelse af anonymitet overfor andre kan henvende sig til Undervisningsministeriet om mulige lovovertrædelser og andre bekymrende forhold på en efterskole eller en fri fagskole. Det vurderes, at det kan omhandle henvendelser til styrelsen om fx mistanke om skolens manglende overholdelse af dansk lovgivning, om kriminelle forhold, om at skolen er et samlingssted for lukkede og evt. kriminelle miljøer, om at skolens samarbejde med kommunale myndigheder og andre offentlige instanser bærer præg af lukkethed og afstandtagen. Derudover kan henvendelser også dreje sig om bekymring for fx kvaliteten af skolens undervisningsmateriale, kvaliteten og tilrettelæggelsen af undervisningen i flere eller enkelte fag og herunder lærernes/lærerens faglige kundskaber.

Den foreslåede whistleblower-ordning kan bidrage til at give et bedre grundlag for føre tilsyn med overholdelse af fx kravet om, at skolen skal forberede eleverne til at leve i et samfund som det danske med frihed og folkestyre samt udvikle og styrke elevernes demokratiske dannelse og deres kendskab til og respekt for grundlæggende friheds- og menneskerettigheder, herunder ligestilling mellem kønnene, jf. det med forslagets § 2, nr. 1, foreslåede nye 2. pkt. i § 1, stk. 1, i lov om efterskoler og frie fagskoler. Endvidere kan ordningen også bidrage til fx tilsynet med overholdelse af kravene til står mål med-kravet til undervisningen af undervisningspligtige elever.

Personer, der henvender sig til Undervisningsministeriet, vil med den foreslåede whistleblower-ordning kunne vælge at få sikret anonymitet over for andre end ministeriet, uanset at deres identitet er kendt af ministeriet. Undervisningsministeriet må i sådanne tilfælde ikke oplyse over for skoler eller andre, at det har modtaget en sådan henvendelse. Det betyder, at den person, der henvender sig, er sikret anonymitet, og at det ikke er tilladt for ministeriet at give oplysninger om henvendelsen videre til fx skolens bestyrelse eller leder, herunder i forbindelse med partsaktindsigt eller aktindsigt efter offentlighedsloven. Bestemmelsen omfatter fx oplysninger om henvendelsens indhold, oplysninger som identificerer pågældende, oplysninger om, at der er modtaget en henvendelse, og oplysninger om, at en tilsynssag iværksættes som følge af henvendelsen. I relation til almindelige tilsynsopgaver betyder bestemmelsen, at ministeriets medarbejdere ikke må oplyse, om en tilsynssag iværksættes som følge af en henvendelse, eller at ministeriet har modtaget en henvendelse. En anmodning om sådanne oplysninger behandles i givet fald efter reglerne i forvaltningsloven, offentlighedsloven og databeskyttelsesforordningen. Bestemmelsen udvider den almindelige tavshedspligt efter forvaltningsloven og straffeloven. Særligt i forhold til anmodninger om aktindsigt efter offentlighedsloven bemærkes, at oplysninger som Undervisningsministeriet modtager via whistleblower-ordning, herunder identiteten på den person, der giver oplysningerne, vil være omfattet af offentlighedslovens § 35, hvorefter pligten til at meddele oplysninger er begrænset af særlige bestemmelser om tavshedspligt fastsat ved lov eller med hjemmel i lov for personer, der virker i offentlig tjeneste eller hverv.

Whistleblower-ordningen betyder således, at når der startes en tilsynssag på baggrund af en henvendelse fra en whistleblower, må Undervisningsministeriet hverken meddele skolen whistleblowerens identitet, indholdet af whistleblowerens henvendelse, eller at sagen er indledt som følge af en whistleblowerhenvendelse. Selvom ministeriet ikke må fortælle skolen, at en tilsynssag er ind-

ledt på grund af en whistleblowerhenvendelse, vil skolen imidlertid måske alligevel kunne regne ud, at tilsynssagen er startet, fordi der er modtaget en sådan henvendelse. Det skyldes, at en skole i alle andre tilfælde som udgangspunkt har krav på at blive gjort bekendt med, hvorfor der er indledt en tilsynssag. Hvem der har henvendt sig, og hvad henvendelsen nærmere går ud på, vil det derimod typisk være betydeligt vanskeligere for en skole at gætte sig til, og disse oplysninger må som beskrevet ovenfor ikke videregives til skolen uden whistleblowerens tilladelse.

Det foreslås i § 52 c, stk. 1, at Undervisningsministeriet skal have et telefonnummer og en e-postadresse, hvortil enhver kan henvende sig om mulige lovovertrædelser og andre bekymrende forhold på en skole. Det foreslås endvidere, at Undervisningsministeriet skal oplyse om ordningen på en hjemmeside på internettet. Med ordningen vil enhver, herunder ansatte på en skole, forældre til elever og andre, have mulighed for at henvende sig anonymt om mulige lovovertrædelser og andre bekymrende forhold på en skole. Det vil i praksis være Styrelsen for Undervisning og Kvalitet, der varetager det statslige tilsyn med efterskoler og frie fagskoler, der vil etablere og modtage henvendelser omfattet af den foreslåede whistleblower-ordning, samt oplyse om ordningen på sin hjemmeside. Der vil ikke være noget til hinder for, at whistleblower-ordningens telefonnummer, e-postadresse og hjemmeside er fælles for flere skoleformer, hvor der er sådanne ordninger. Ordningen for efterskoler og frie fagskoler vil således kunne have fælles telefonnummer, e-postadresse og hjemmeside med den allerede eksisterende ordning for frie grundskoler og den foreslåede ordning for private institutioner for gymnasiale uddannelser.

Det vurderes, at den foreslåede whistleblower-ordning kan tilskynde nogle til at rette henvendelse til styrelsen, der ellers ville have undladt det pga. frygt for deres ansættelse, medieomtale m.v. Samtidig vil den foreslåede ordning kunne give styrelsen et bredere og bedre grundlag for tilsynet med den konkrete skole.

Det foreslås endvidere i § 52 c, stk. 2, at myndigheder og personer, der modtager oplysninger efter den foreslåede § 52 c, stk. 1, samt enhver der i øvrigt yder bistand hertil, er under ansvar efter straffelovens §§ 152-152 e og har tavshedspligt med hensyn til enhver oplysning omfattet af § 52 c, stk. 1, som de under deres virksomhed får kendskab til. Straffelovens § 152 f finder ligeledes anvendelse. Bestemmelsen skal sikre, at tavshedspligt efter straffeloven gælder for tilsynsmedarbejderne i Styrelsen for Undervisning og Kvalitet og andre i Undervisningsministeriet, der som led i sagsbehandling får kendskab til oplysningerne. Som for øvrige offentligt ansatte, må de nævnte personer ikke videregive eller udnytte fortrolige oplysninger, som de bliver bekendt med som led i deres arbejde. Der er ved overtrædelse af straffelovens §§ 152-152 f fastsat straf for overtrædelse af bestemmelserne.

Det bemærkes, at hvis Undervisningsministeriet modtager en henvendelse om et bekymrende forhold på en efterskole eller en fri fagskole, der indeholder oplysninger, som ministeriet efter anden lovgivning er forpligtet til at videregive til anden myndighed, viger tavshedspligten og dermed anonymitetskravet efter § 52 c i lov om efterskoler og frie fagskoler for den videregivespligt, Undervisningsministeriet er pålagt efter anden lovgivning. Enhver, der udøver offentlig tjeneste eller hverv, herunder tilsynsmedarbejderne i Styrelsen for Undervisning og Kvalitet og øvrige medarbejdere i Undervisningsministeriet, er eksempelvis efter servicelovens § 153 forpligtet til at underrette vedkommende kommunalbestyrelse, hvis de under udøvelsen af tjenesten eller hvervet får kendskab til eller grund til at antage, at et barn eller en ung under 18 år har været udsat for overgreb eller kan have behov for særlig støtte af de i bestemmelsen omhandlede grunde. Hvis Undervisningsministeriet derimod modtager oplysninger, som ministeriet har adgang til, men ikke pligt til at videregive, er oplysningerne stadig omfattet af anonymitetskravet i § 52 c i lov om efterskoler og frie grundskoler. Det bemærkes videre, at den foreslåede § 52 c, stk. 2, ikke er til hinder for, at Styrelsen for Undervisning og Kvalitet videregiver oplysninger modtaget som

led i whistleblower-ordningen til Undervisningsministeriet eller undervisningsministeren på hvis vegne styrelsen varetager tilsynet med efterskoler og frie fagskoler.

Den foreslåede § 52 c, stk. 3, indebærer, at Undervisningsministeriet ikke overfor skolen eller andre må oplyse, at der er modtaget en henvendelse i henhold til whistleblower-ordningen.

Bestemmelsen skal sikre den, som henvender sig til Undervisningsministeriet om forhold på en efterskole eller en fri fagskole mod, at ministeriet, herunder Styrelsen for Undervisning og Kvalitet, videregiver oplysninger om henvendelsen til skolen, herunder til bestyrelse og leder. Bestemmelsen giver således henvenderen anonymitet. Undervisningsministeriet må således som følge af den særlige tavshedspligtsregel ikke over for skolen eller kurset oplyse, at der er modtaget en henvendelse, jf. den foreslåede § 52 c, stk. 3.

Beskyttelsen mod videregivelse af oplysninger omfatter henvendelser, som kommer via det i den foreslåede § 52 c, stk. 1, nævnte telefonnummer eller e-postadresse. Bestemmelsen omfatter oplysninger om henvendelsens indhold, oplysninger som identificerer pågældende, oplysninger om, at der er modtaget en henvendelse, og oplysninger om, at et tilsynsbesøg foretages som følge af henvendelsen.

I relation til almindelige tilsynsopgaver betyder bestemmelsen, at Undervisningsministeriets medarbejdere ikke må oplyse, om et tilsynsbesøg foretages som følge af en henvendelse, eller at ministeriet har modtaget en henvendelse. En anmodning om sådanne oplysninger behandles i givet fald efter reglerne i forvaltningsloven, offentlighedsloven og databeskyttelsesforordningen.

Hvis en skole anmoder om aktindsigt i en sag, hvori indgår en whistleblower-henvendelse, afgøres skolens aktindsigtsanmodning normalt efter forvaltningslovens § 9 og § 15 b, idet en skole i tilfælde, hvor der er klaget over forhold på skolen, må være part i en evt. tilsynssag. Efter forvaltningslovens § 9, stk. 5, begrænser bestemmelser om tavshedspligt for personer, der virker i offentlig tjeneste eller hverv, ikke pligten til at give aktindsigt efter forvaltningsloven. I lighed med arbejdsmiljølovens § 79, stk. 2, må den foreslåede bestemmelses betydning ved en parts ønske om aktindsigt imidlertid tillægges betydning ved afgørelsen efter forvaltningslovens § 15 b, således at skolen efter omstændighederne kan nægtes aktindsigt i den pågældende tilsynssag for så vidt oplysninger om en henvendelse. Det bemærkes, at den foreslåede whistleblower-ordning ikke i øvrigt ændrer ved, at de almindelige forvaltningsretlige krav om sagsoplysning, partshøring m.v. stadig finder anvendelse, forinden der træffes en afgørelse. Det betyder bl.a., at hvis den undersøgelse, som en henvendelse giver anledning til, ikke afdækker forhold, hvorover skolen kan partshøres, kan der normalt ikke træffes afgørelse om brug af sanktionsbestemmelser i lov om efterskoler og frie fagskoler.

En anmodning om aktindsigt fra andre end parter kan med forslaget afvises umiddelbart på grundlag af offentlighedslovens § 35, med henvisning til § 52 c i lov om private institutioner for gymnasiale uddannelser.

I det omfang at der foretages behandling af personoplysninger i medfør af den foreslåede § 52 c vil det være databeskyttelsesforordningen, som finder anvendelse. Området vil være reguleret af Europa-Parlamentets og Rådets forordning nr. 2016/679 af 27. april 2016 om beskyttelse af fysiske personer i forbindelse med behandling af personoplysninger og om fri udveksling af sådanne oplysninger (databeskyttelsesforordningen), der suppleres af lov nr. 502 af 23. maj 2018 om supplerende bestemmelser til forordning om beskyttelse af fysiske personer i forbindelse med behandling af personoplysninger og om fri udveksling af sådanne oplysninger (databeskyttelsesloven). Behandling af personoplysninger, som Undervisningsministeriet modtager under den foreslåede whistleblower-ordning, vil skulle ske inden for rammerne i databeskyttelsesforordningen,

herunder med hensyn til principper for behandling af personoplysninger, jf. artikel 5, om forudsætninger for lovlig behandling, jf. artikel 6, om samtykke, jf. artikel 7 og nedenfor om § 41 b, stk. 4, og om oplysning og indsiget i personoplysninger, jf. artikler 13-15.

Yderligere foreslås det i § 52 c, stk. 4, at den, der har henvendt sig under den foreslående whistleblower-ordning til Undervisningsministeriet, over for ministeriet kan give samtykke til, at ministeriet over for skolen eller andre oplyser, at ministeriet har modtaget henvendelsen. Vedkommende kan samtykke i, at ministeriet over for skolen eller andre oplyser navnet på den, der har rettet henvendelse. Vedkommende kan helt eller delvis samtykke i, at ministeriet over for skolen eller andre videregiver henvendelsens indhold.

Den person, som har henvendt sig under den foreslående whistleblower-ordning til Undervisningsministeriet om et bekymrende forhold på en skole, kan således give samtykke til, at ministeriet kan oplyse vedkommendes navn og/eller indholdet af henvendelsen over for skolen eller andre i den udstrækning, vedkommende finder passende. Samtykket til videregivelse af henvendelsens indhold kan således begrænses til bestemte oplysninger eller til videregivelse til bestemte adressater.

Ved den foreslåede bestemmelse får den, der har henvendt sig under den foreslående whistleblower-ordning til Undervisningsministeriet om et bekymrende forhold på en skole, således mulighed for efter eget ønske helt eller delvis at fravige anonymiteten. Der findes ikke specifikke krav til formen for den vejledning, Undervisningsministeriet kan give borgeren, og vejledningen kan således både være mundtlig og skriftlig. Undervisningsministeriet kan, hvis det findes formålstjenligt, udarbejde en blanket, hvor konsekvenserne af samtykket fremgår. Undervisningsministeriet må ikke opfordre personen til at give samtykke til at fravige anonymiteten, men alene vejlede neutralt om muligheden.

Vedrører samtykket personoplysninger om den person, der har henvendt sig under den foreslåede whistleblower-ordning, skal betingelserne for samtykke i artikel 7 i databeskyttelsesforordningen være opfyldt.

Det følger endvidere af almindelige forvaltningsretlige principper, at Undervisningsministeriet, hvis en person henvender sig om et bekymrende forhold på en skole, på givne foranledning skal vejlede neutralt og uden opfordring om muligheden for at fravige anonymiteten.

Når Undervisningsministeriet modtager en henvendelse om mulige lovovertrædelser eller bekymrende forhold på en efterskole eller en fri fagskole, skal Styrelsen for Undervisning og Kvalitet, der fører tilsynet på ministeriets vegne, tage stilling til, hvilken reaktion henvendelsen giver anledning til. Åbenlyst grundløse henvendelser vil skulle henlægges, mens styrelsen i forbindelse med andre henvendelser igangsætter de tilsynsmæssige undersøgelser, som sådanne henvendelser giver anledning til. Styrelsen skal tilrettelægge den nærmere undersøgelse af en henvendelse på en måde, der sikrer anonymiteten for den person, som har henvendt sig.

Den foreslåede bestemmelse svarer i sit indhold til § 41 b i lov om friskoler og private grundskoler m.v., hvorom der henvises til bemærkninger til § 1, nr. 15, i lovforslag nr. L 178 af 1. marts 2018, jf. Folketingstidende 2017-18, tillæg A, L 178 som fremsat, side 34-37, som vedtaget som lov nr. 397 af 2. maj 2018.

Der henvises i øvrigt til afsnit 2.9. i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til § 3

Til nr. 1

Efter den gældende bestemmelse i § 1, stk. 3, i lov om private institutioner for gymnasiale uddannelser, kan undervisningsministeren tilbagekalde en godkendelse af en skole eller et kursus, hvis der efter ministerens skøn ikke er tilstrækkelig sikkerhed for, at skolen opfylder kravene i lovens § 2, stk. 6, om uafhængighed og forvaltning af skolens midler. Bestemmelsen kan anvendes, hvor det efter undervisningsministerens vurdering ikke på tilstrækkelig måde kan sandsynliggøres, at lovens krav om uafhængighed og forvaltning af skolens eller kursets midler til gavn for skolens elever eller kursets kursister og undervisning er opfyldt. For nye skoler eller kurser følger det af lovens § 2, stk. 6, at ministeren kan undlade at godkende en ny skole eller et nyt kursus under de før nævnte betingelser.

I den gældende § 1, stk. 3, nr. 1-4, er en ikke udtømmende opstilling af forhold, der navnlig kan lægges vægt på ved vurderingen. De anførte forhold er, 1) om skolen eller kurset indgår i et fællesskab eller et samarbejde med skoler eller kurser, institutioner, fonde, virksomheder, foreninger m.fl., der indebærer en nærliggende risiko for, at skolen styres af andre, 2) om skolens eller kursets midler anvendes til formål uden for skolen eller kurset, 3) om skolens eller kursets ledelse og lærere står i et juridisk eller økonomisk afhængighedsforhold til de i nr. 1 nævnte institutioner m.fl., eller 4) om skolens elever eller kursets kursister udfører arbejde, herunder indsamlingsarbejde eller lignende, på en måde, der er usædvanlig for skoleformen.

Undervisningsministerens beslutning kan efterfølgende indbringes for Folketingets Ombudsmand samt prøves ved domstolene.

Det foreslås at indføje et nyt *nr. 2* i § 1, stk. 3, hvorefter undervisningsministeren kan beslutte, at der ikke ydes tilskud til en skole eller et kursus, hvis der efter ministerens skøn ikke er tilstrækkelig sikkerhed for, at skolen eller kurset opfylder kravene om uafhængighed og forvaltning af skolens eller kursets midler, idet der er en nærliggende risiko for, at skolen styres af andre, f.eks. ved at indgå gentagne lejemål eller aftaler med en udlejer, der udlejer til flere skoler eller kurser.

Forslaget indebærer en præcisering af den gældende bestemmelse i § 1, stk. 3, nr. 1-4, så det eksplicit kommer til at fremgå, at lejeforhold eller andre aftaler kan indgå blandt de forhold, der kan indgå i vurderingen af, hvorvidt der efter ministerens skøn ikke er tilstrækkelig sikkerhed for, at skolen eller kurset opfylder kravet om uafhængighed og forvaltning af skolens midler.

Forslaget tilsigter at sikre, at staten ikke yder tilskud til skoler eller kurser, der ikke opfylder kravet om uafhængighed, og afledt heraf værner forslaget skolerne eller kurserne mod uhensigtsmæssige lejeaftaler og andre aftaler, der kan skabe risiko for skolens eller kursets uafhængighed.

Med ændringen kommer affattelsen af opstillingen til at svare til de tilsvarende bestemmelser i § 47 i lov om efterskoler og frie fagskoler og § 21 a i lov om friskoler og private grundskoler m.v. Det bemærkes, at ændringen ikke betyder, at opstillingen i § 1, stk. 3, er en udtømmende opstilling af forhold, der navnlig kan lægges vægt på ved vurderingen af en skole eller et kursus' uafhængighed.

Der henvises i øvrigt til afsnit 2.10. i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til nr. 2

Efter den gældende bestemmelse i § 1, stk. 1, i lov om private institutioner for gymnasiale uddannelser kan undervisningsministeren godkende, at private opretter gymnasieskoler, studenterkurser og hf-kurser, der giver undervisning i uddannelsen til den almene studentereksamen, uddannelsen til hf-eksamen og gymnasial enkeltfagsundervisning (hf-enkeltfag) i henhold til lov om de gymnasiale uddannelser. Der er i gældende lov om private institutioner for gymnasiale uddannelser ikke bestemmelser, hvorefter skolerne eller kurserne er omfattet af et frihed og folkestyre-krav svarende til det, som gælder for frie grundskoler efter § 1, stk. 2, 2. pkt., i lov om friskoler og private grundskoler m.v.

Det følger derimod af § 1, stk. 4, i lov om de gymnasiale uddannelser, at de gymnasiale uddannelser og institutionskulturen som helhed skal forberede eleverne til medbestemmelse, medansvar, rettigheder og pligter i et samfund med frihed og folkestyre. Af bestemmelsen følger videre, at undervisningen og hele institutionens dagligliv derfor må bygge på åndsfrihed, ligeværd og demokrati og styrke elevernes kendskab til og respekt for grundlæggende friheds- og menneskerettigheder, herunder ligestilling mellem kønnene. Endvidere følger det af bestemmelsen, at eleverne derigennem skal opnå forudsætninger for aktiv medvirken i et demokratisk samfund og forståelse for mulighederne for individuelt og i fællesskab at bidrage til udvikling og forandring samt forståelse af såvel det nære som det europæiske og det globale perspektiv.

Private institutioner for gymnasiale uddannelsers institutionelle, herunder tilskudsmæssige og styringsmæssige forhold, er således reguleret af lov om private institutioner for gymnasiale uddannelser, men rammerne for indhold af deres gymnasiale uddannelser er reguleret i lov om de gymnasiale uddannelser.

Forslaget vil indebære, at der i lov om private institutioner for gymnasiale uddannelser indsættes en ny § 1 a, hvorefter skolen eller kurset efter sit formål og hele sit virke skal forberede eleverne eller kursisterne til at leve i et samfund som det danske med frihed og folkestyre samt udvikle og styrke elevernes eller kursisters demokratiske dannelse og deres kendskab til og respekt for grundlæggende friheds- og menneskerettigheder, herunder ligestilling mellem kønnene. Der vil med forslaget for private institutioner for gymnasiale uddannelser i den for dem gældende institutionslov komme til at gælde et eksplicit frihed og folkestyre-krav, der svarer til kravet i § 1, stk. 2, 2. pkt., i lov om friskoler og private grundskoler m.v.

Baggrunden for det foreslåede er, at private institutioner for gymnasiale uddannelser ligesom frie grundskoler som institutioner efter regeringens opfattelse bør være omfattet af et eksplicit frihed og folkestyre-krav. Det vil bidrage til at sikre, at der ikke kan opstå en situation, hvor et forhold på en privat institution for gymnasiale uddannelser ikke kan påtales af tilsynet, fordi det ikke er omfattet af et krav i lov om de gymnasiale uddannelser, mens det på en fri grundskole ville være i modstrid med det frihed og folkestyre-krav, der følger af lov om friskoler og private grundskoler m.v., og derfor kunne have været påtalt af tilsynet.

Den foreslåede bestemmelse vil indebære en generel styrkelse af tilsynet med private institutioner for gymnasiale uddannelser ved opstilling af et eksplicit frihed og folkestyre-krav i lov om private institutioner for gymnasiale uddannelser. Den eksplicitte fastsættelse af frihed og folkestyre-krav i lov om private institutioner for gymnasiale uddannelser ændrer ikke ved kravene til undervisningen efter den gældende bestemmelse i § 1, stk. 4, i lov om de gymnasiale uddannelser, men supplerer denne bestemmelse, så det er tydeligt, at frihed og folkestyre-kravet omfatter hele institutionens virke og ikke kun den del af aktiviteten, der er omfattet af lov om de gymnasiale uddannelser.

Det foreslåede frihed og folkestyre-krav vil indebære, at institutionerne omfattet af lov om private institutioner for gymnasiale uddannelser også efter deres institutionslov vil være udtrykkeligt forpligtigede til at undervise eleverne eller kursisterne på en sådan måde, at eleverne eller kursisterne vil kunne lære og bl.a. derigennem vil kunne komme til at respektere, at det danske samfund bygger på en række frihedsgrader samt forbud mod diskrimination, hvad enten det drejer sig om køn, race, religion m.v. Dette vil indebære, at fx institutioner, der bygger på et religiøst grundlag, vil være forpligtigede til også at undervise eleverne eller kursister i det grundlæggende princip om religionsfrihed. Institutionerne vil også være forpligtigede til at undervise eleverne eller kursisterne i principperne for det danske folkestyre.

Med angivelsen i bestemmelsen med »efter deres formål og i hele deres virke« vil det blive gjort tydeligt, at kravet om at forberede eleverne eller kursisterne til at leve i et samfund med frihed og folkestyre omfatter hele institutionens virksomhed. Kravet vil således også omfatte institutionens praksis med hensyn til optagelse af elever eller kursister og ansættelse og afskedigelse af personale, herunder personalepolitik, hvis denne praksis kommer til udtryk over for eleverne eller kursisterne på en sådan måde, at institutionen herved ikke vil kunne leve op til kravet i bestemmelsen. Det vil som følge heraf være i strid med bestemmelsen, hvis institutionen i sin optagelsespraksis eller ansættelsespolitik udøver diskrimination på baggrund af fx køn, handicap, eller etnisk oprindelse. Bestemmelsen vil derimod ikke afskære institutioner, der bygger på en bestemt religiøs overbevisning, fra kun at have elever eller kurser med den samme religiøse overbevisning, som institutionen bygger på eller kun at have elever eller kursister, hvis forældre har den samme overbevisning som institutionen bygger på.

Med angivelsen i bestemmelsen af »et samfund som det danske med frihed og folkestyre« understreges, at kravet tager udgangspunkt i den danske samfundsmodel og principperne for det danske folkestyre.

Bestemmelsens krav om »demokratisk dannelse« vil indebære, at enhver institution efter lov om private institutioner for gymnasiale uddannelser reelt skal have det sigte med al sin undervisning og hele sit virke i øvrigt, at enhver elev eller kursist udvikler sig til demokratisk medborgerskab i et samfund som det danske. Dette vil ikke alene skulle fremgå formelt af institutionens formål m.v., men også af institutionens samlede faktiske liv og virke, herunder fx praksis for optagelse og bortvisning af elever eller kursister, institutionens generelle elev- og kursistinddragelse i og uden for undervisningen, studie- og ordensregler og omgangsformer – herunder mellem elever, kursister og lærere, mellem drenge og piger og mellem mandlige og kvindelige ansatte. Institutionerne vil således skulle udvikle og styrke elevernes eller kursisternes evner og lyst til som demokratiske borgere at leve i og selv bidrage til et retssamfund som det danske med frihed og folkestyre og grundlæggende friheds- og menneskerettigheder, herunder ligestilling mellem kønnene.

Med angivelsen af i bestemmelsen af »grundlæggende friheds- og menneskerettigheder« angives, at kravene til institutionerne er fokuseret på respekt for og forståelse af de grundlæggende friheds- og menneskerettigheder, jf. navnlig grundlovens kapitel VIII. Det er i den foreslåede bestemmelse særligt fremhævet for så vidt angår ligestillingen mellem kønnene.

Den foreslåede bestemmelse vil indebære, at hverken en institutions vedtægtsbestemte formål eller den undervisning, som institutionen faktisk giver eleverne eller kursisterne, må modvirke kravet om, at forberede eleverne eller kursisterne til at leve i et samfund, der bygger på frihed og folkestyre eller være i strid med grundlæggende friheds- og menneskerettigheder. Dette ville være tilfældet, hvor en institutions undervisning fx ikke respekterer lighed mellem kønnene eller i øvrigt udviser intolerance over for andre holdninger end dem, som skolen eller kurset bygger på. Det vil efter forslaget være udtrykkeligt fastslået i lov om private institutioner for gymnasiale ud-

dannelser, at en privat institution for gymnasiale uddannelser som institution er forpligtet til at undervise eleverne eller kursisterne på en sådan måde, at eleverne eller kursisterne vil kunne lære og bl.a. derigennem kunne komme til at respektere, at det danske samfund bygger på en række grundlæggende menneske- og frihedsrettigheder, herunder forbud mod diskrimination, hvad enten det drejer sig om køn, handicap, race eller religion m.v. Institutionerne vil derfor ikke måtte foretage handlinger eller undladelser, som krænker kravet om, at institutionerne skal udvikle og styrke elevernes eller kursisters kendskab til og respekt for fx ligestillingen mellem kønnene. Det vil derfor være uforeneligt med den foreslåede bestemmelse, at en institution fx bygger på en grundholdning om, at manden er kvinden overlegen. Det vil gælde uanset, om institutionen i sin undervisning samtidig sikrer, at eleverne eller kursisterne får kendskab til de principper for ligestilling mellem kønnene, som samfundet i øvrigt bygger på med henblik på, at eleverne eller kursisterne vil kunne komme til at respektere dette. Tilsvarende vil gælde, hvis en institution bygger på en holdning om, at et eller flere af principperne for det danske folkestyre er forkerte, eller at der ikke skal være religionsfrihed i Danmark eller andre lande. Forslaget vil indebære, at en institution, der bygger på en grundholdning eller overbevisning, som efter sit indhold er uforeneligt med kravet om at forberede eleverne eller kursisterne til at leve i et samfund med frihed og folkestyre og med respekt af de grundlæggende friheds- og menneskerettigheder, herunder ligestillingen mellem kønnene, reelt ikke vil kunne opfylde dette helt grundlæggende krav.

Med den foreslåede tydeliggørelse af kravet til institutionernes forpligtelse til at forberede eleverne eller kursister til at leve i et samfund med frihed og folkestyre, vil bestemmelsen som afledt konsekvens indebære, at en institutions bestyrelse til ledere, lærere og andre ansatte ligeledes efter omstændighederne må skulle præcisere rammerne for institutionens virksomhed for at sikre, at institutionen også altid i praksis vil kunne leve op til lovens krav på dette punkt. Tilsvarende vil bestemmelsen indebære, at institutionens krav, herunder dens til enhver tid gældende dekorumkrav til bestyrelsesmedlemmerne, må skulle præciseres. Betegnelsen dekorumkrav anvendes om sådanne krav og normer, som kan være fastsat eller må antages at gælde om graden af den værdighed, agtelse, anseelse og lign., som en person skal leve op til for troværdigt og tillidsfuldt at kunne varetage det hverv eller den stilling, som det konkrete dekorumkrav gælder for. Sådanne krav og normer omfatter normalt også den betydning for personens værdighed, agtelse, anseelse og lign., som personens handlinger m.v. uden for hvervet eller stillingen, herunder private handlinger m.v., kan have. Dekorumkravets nærmere indhold, udformning og beskrivelse vil som hidtil bero på forholdene på den enkelte institution, der efter omstændighederne vil være forpligtet til at gennemføre de nødvendige præciseringer og i praksis håndhæve dem tilstrækkelig effektivt til, at der ikke kan opstå tvivl om, hvorvidt institutionen overholder frihed og folkestyre-kravet. Det er op til den enkelte institution om de vil udforme dekorumkravene skriftligt, men skriftlighed vil kunne have betydning i forhold til dokumentationen for, at institutionen overholder frihed og folkestyre-kravet. Rækkevidden af et dekorumkrav i forhold til den enkelte medarbejder vil i alle tilfælde bero på en konkret vurdering, som i sidste instans kan prøves ved domstolene og ved voldgift.

Den foreslåede bestemmelse er ikke til hinder for, at en institutions undervisning og øvrige virke kan bygge på bestemte religiøse eller andre livsanskuelser eller politiske opfattelser, og på denne måde søge at påvirke eleverne eller kursisterne i retning af den enkelte institutions eget holdningsmæssige grundlag. Dette må dog ikke ske på en måde som ødelægger eller skader elevernes eller kursisters demokratiske dannelse. Institutionens holdningspåvirkning af eleverne eller kursisterne skal dermed ske på en måde, som bidrager til udviklingen af deres demokratiske dannelse.

Den foreslåede bestemmelse svarer i sit indhold til det gældende frihed og folkestyre-krav i § 1, stk. 2, stk. 2, i lov om friskoler og private grundskoler m.v., hvorom bemærkningerne er til § 1, nr. 3, i lovforslag nr. L 105 af 23. februar 2005, jf. Folketingstidende 2004-05 (2. samling), tillæg

A, L 105 som fremsat, side 1723-1724, og tillæg B, side 163-164, som vedtaget ved lov nr. 336 af 18. maj 2005, og til § 1, nr. 1, i lovforslag nr. L 36 af 6. oktober 2016, jf. Folketingstidende 2016-17, tillæg A, L 36 som fremsat, side 13-14, som vedtaget ved lov nr. 1563 af 13. december 2016.

Overholdelsen af det eksplicitte frihed og folkestyre-krav i lov om private institutioner for gymnasiale uddannelser vil indgå i tilsynet med institutionerne, der varetages af Styrelsen for Undervisning og Kvalitet. Hvis der i forbindelse med tilsyn konstateres, at en institution ikke overholder frihed og folkestyre-kravet vil styrelsen i medfør af den gældende § 24 kunne give institution et påbud om at foretage konkrete ændringer af den pågældende virksomhed. Hvis institutionen ikke ændrer den pågældende virksomhed, vil det kunne få tilskudsmæssige konsekvenser efter lovens § 25, stk. 1, hvorefter undervisningsministeren kan tilbageholde tilskud, lade tilskud bortfalde helt eller delvis eller kræve tilskud tilbagebetalt helt eller delvis for institutioner, der ikke følger bestemmelserne i loven som frihed og folkestyre-kravet. Tilsvarende kan undervisningsministeren tilbageholde tilskud, lade tilskud bortfalde helt eller delvis eller kræve tilskud tilbagebetalt helt eller delvis, hvis en institution ikke overholder et påbud, jf. lovens § 24. Endvidere vil ministeren, hvis forholdet er af sådan en karakter, at der efter ministerens skøn ikke er tilstrækkelig sikkerhed for, at institutionen overholder kravet i lovens § 2, stk. 6, om uafhængighed og forvaltning af skolens eller kursets midler, kunne træffe beslutning efter lovens § 1, stk. 3, om, at godkendelsen tilbagekaldelse, hvorefter der ikke ydes tilskud til institutionen.

Det foreslåede frihed og folkestyre-krav vil omfatte både eksisterende private institutioner for gymnasiale uddannelser og nye private institutioner for gymnasiale uddannelser. Det foreslåede frihed og folkestyre-krav vil ikke omfatte muligheden for at danne, drive eller melde sig ind i foreninger, hvorfor det ikke vurderes at rejse spørgsmål i forhold til grundlovens § 78 og Den Europæiske Menneskerettighedskonventions artikel 11 om foreningsfrihed. Lov om private institutioner for gymnasiale uddannelser vil med det foreslåede frihed og folkestyre-krav fortsat alene regulere forholdene for private institutioner for gymnasiale uddannelser, dvs. betingelserne for at være sådan en institution, der kan udbyde gymnasiale undervisning, og for at modtage statstilskud hertil. Det foreslåede krav vil heller ikke begrænse muligheden for at dyrke sin religion, og det vurderes derfor ikke at rejse spørgsmål i forhold til religionsfriheden, som beskyttet i grundlovens § 67 og Den Europæiske Menneskerettighedskonventions artikel 9. Det bemærkes i den forbindelse, at det forhold, at staten ikke ønsker at yde tilskud til private institutioner for gymnasiale uddannelser, der fx modarbejder eller underminerer demokrati eller grundlæggende friheds- og menneskerettigheder, ikke vil indebære et indgreb i de nævnte rettigheder.

Der henvises i øvrigt til afsnit 2.8. i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Efter gældende bestemmelse i § 1, stk. 1, lov om private institutioner for gymnasiale uddannelser kan undervisningsministeren godkende, at private opretter gymnasieskoler, studenterkurser og hf-kurser, der giver undervisning i uddannelsen til den almene studentereksamen, uddannelsen til hf-eksamen og gymnasial enkeltfagsundervisning (hf-enkeltfag) i henhold til lov om de gymnasiale uddannelser. Det følger af § 2, stk. 1, 1. pkt., at en skole eller et kursus skal være en selvejende institution.

Der er i bekendtgørelse nr. 768 af 12. juni 2018 om tilskud m.v. til private institutioner for gymnasiale uddannelser (herefter bekendtgørelsen) fastsat regler om fremgangsmåde ved oprettelse af nye skoler eller kurser (herefter institutioner).

Proceduren ved oprettelsen af nye private institutioner for gymnasiale uddannelser indebærer, at der senest den 15. august året forud for det skoleår, for hvilket institutionen ønsker statstilskud, til Styrelsen for Undervisning og Kvalitet skal være indbetalt 1. rate af depositum på 20.000 kr. og fremsendt et anmeldelsesskema, jf. bekendtgørelsens § 2, stk. 1, nr. 1. Af anmeldelsesskemaet skal

fremgå oplysninger om institutionens navn, beliggenhed og initiativtagere samt det forventede elevtal fordelt på klassetrin for de første skoleår pr. 5. september og oplysninger om, institutionen skal have en kostafdeling.

Af bekendtgørelsens § 2, stk. 1, nr. 2, følger, at der senest den 15. oktober i året forud for det skoleår, for hvilket institutionen ønsker statstilskud, skal der være sket indberetning af studieretninger i optagelse.dk.

Af bekendtgørelsens § 2, stk. 1, nr. 3, følger, at der senest den 1. februar forud for det skoleår, for hvilket institutionen ønsker statstilskud, til Styrelsen for Undervisning og Kvalitet skal være indbetalt 2. rate af depositum på 10.000 kr. og fremsendt vedtægt. Med hensyn til vedtægten skal dens bestemmelser godkendes af undervisningsministeren, jf. § 2, stk. 1, 4. pkt., i lov om private institutioner for gymnasiale uddannelser.

Af bekendtgørelsens § 2, stk. 1, nr. 4, følger, at der senest den 1. juni forud for det skoleår, for hvilket institutionen ønsker statstilskud, skal fremsendes et oplysningsskema til Styrelsen for Undervisning og Kvalitet. Af oplysningsskemaet skal fremgå oplysninger om institutionens navn, rektor, klassetrin, lokaleforhold, herunder omfang, ejendommens adresse og institutionens revisor. Endvidere skal der være dokumentation for, at institutionens bygninger er godkendt af de stedlige bygnings- og brandmyndigheder til skole- og undervisningsformål.

En ny institution skal endvidere indsende et etableringsbudget og driftsbudget, der dokumenter, at institutionen kan begynde sin virksomhed på et rimeligt økonomisk grundlag, jf. bekendtgørelsen § 2, stk. 5.

Det følger af bekendtgørelsens § 2, stk. 2, at depositummet på samlet 30.000 kr. tilbagebetales i forbindelse med den første tilskudsudbetaling i finansåret. Der beregnes ikke renter af det indbetalte beløb.

Modtager en ny institution ikke tilskud for det skoleår, der følger efter depositumindbetalingen, tilfalder depositummet statskassen, jf. bekendtgørelsens § 2, stk. 3. Hvis en institution, der ikke vil kunne opnå statstilskud for det skoleår, som depositummet er indbetalt for, genanmeldes for det følgende skoleår under iagttagelse af fristerne herfra, kan det i forvejen indbetalte depositum genanvendes, hvis begge rater var rettidigt indbetalt. Genanvendelsen kan dog højst ske to gange, jf. bekendtgørelsens § 2, stk. 4.

Det følger endvidere af § 4, stk. 2, 2. pkt., i lov om private institutioner for gymnasiale uddannelser, at ansættelsen af rektor skal godkendes af undervisningsministeren. En ny institution skal således, inden den kan påbegynde sin skole- eller kursus- og undervisningsvirksomhed, have godkendt ansættelsen af rektor. Der skal til brug for godkendelse af rektors ansættelse fremsendes dokumentation for rektors undervisningskompetence i form af bevis for gennemført pædagogikum.

En ny institution skal således opfylde en række betingelse for at modtage statstilskud. Institutionen skal indsende de ovenfor angivne oplysninger til ministeriet, betale et depositum, have en vedtægt, der er godkendt af undervisningsministeren ved oprettelsen, og have en rektor, hvis ansættelse er godkendt af undervisningsministeren.

Det er Styrelsen for Undervisning og Kvalitet, der på undervisningsministerens vegne i henhold til delegation påser, at det modtagne materiale til brug for godkendelse af nye private institutioner for gymnasiale uddannelser, indeholder de krævede oplysninger og som godkender vedtægter og ansættelse af rektor. Styrelsen for Undervisning og Kvalitet kan i forbindelse med behandlingen

af en sag om godkendelse af en ny institution udelukkende påse, om materialet indeholder de krævede oplysninger. Styrelsen skal ikke påse, om oprettelsen af den pågældende institution i øvrigt skønnes hensigtsmæssig, eller om der er et konkret behov for oprettelse af institutionen, fx i tilfælde hvor der i forvejen er et udbud af almene gymnasiale uddannelser i samme område.

Det foreslås, at der i lov om private institutioner for gymnasiale uddannelser indsættes en ny § 1 b, hvorefter den nuværende godkendelsesordning frem til den 1. august 2029, dvs. indtil skoleåret 2028/29, udbygges med de elementer, der indgår i den midlertidige godkendelsesordning for frie grundskoler, jf. § 7 a i lov om friskoler og private grundskoler m.v. Der er således i lighed med godkendelsesordningen for frie grundskoler tale om en midlertidig ordning gældende frem til den 1. august 2029, hvorefter den bortfalder, medmindre Folketinget ved lov vedtager andet.

Den foreslåede § 1 b indebærer, at således, at ved godkendelse af nye institutioner med henblik på start af undervisningen inden den 1. august 2029 skal undervisningsministeren påse om 1) den nye skoles eller det nye kursus' formål og virke må skønnes at ville være i overensstemmelse med § 1 a, 2) personkredsen bag oprettelsen af den nye skole eller det nye kursus har eller har haft et virke, der ikke er forenelig med § 1 a, og som konkret må skønnes at kunne få betydning for den nye skoles eller det nye kursus' opfyldelse af § 1 a, 3) der er gennemsigtighed omkring sammensætningen af en eventuel skolekreds el. lign., og 4) den nye skole eller det nye kursus vil kunne opfylde kravet i § 2, stk. 6, 1. pkt. Undervisningsministeren vil endvidere skulle fastsætte nærmere regler ved behandling af en ansøgning om godkendelse efter stk. 1, herunder om krav til materiale, der skal indsendes til brug for behandlingen og frister herfor, om personlig underskrift på materialet og om personligt fremmøde ved aflevering af materialet.

Baggrunden for det foreslåede er, at godkendelsesordningen for private institutioner for gymnasiale uddannelser efter regeringens opfattelse bør indeholde de samme elementer som indgår i godkendelse af frie grundskoler, så der ikke kan oprettes en ny privat institution for gymnasiale uddannelser, hvis forhold til frihed og folkestyre-kravet og uafhængighedskravet er af sådan en karakter, at den ikke ville have kunnet oprettes som en ny fri grundskole.

Den midlertidige godkendelsesordning vil omfatte alle nye institutioner, der anmeldes til godkendelse frem til den 1. august 2029, dvs. indtil skoleåret 2028/29, jf. den foreslåede § 4, stk. 2. Nye institutioner, som er anmeldt med henblik på godkendelse og start pr. 1. august 2019 (skoleåret 2019/20), vil ikke blive omfattet af den nye ordning, idet lovgivningen om ordningen først vedtages i 1. halvår 2019. Der henvises til den foreslåede § 4, stk. 2. Styrelsen for Undervisning og Kvalitet vil i sin løbende tilsynsvirksomhed i 2019/20 have særlig opmærksomhed på forholdene for nye institutioner, der starter op pr. 1. august 2019 (skoleåret 2019/20).

Den midlertidige godkendelsesordning vil også omfatte institutioner, hvor undervisningsministeren i medfør af den gældende § 1, stk. 2, i lov om private institutioner for gymnasiale uddannelser har tilbagekaldt deres godkendelse, men som søger om en ny godkendelse efterfølgende.

Den midlertidige supplerings af godkendelsesordningen ændrer ikke ved de gældende bestemmelser om godkendelse, herunder om depositummet. Hvis en institution således ikke godkendes, vil depositummet kunne genanvendes ved en eventuel genanmeldelse, hvorved iværksættes en ny godkendelsesproces, herunder i henhold til den foreslåede midlertidige godkendelsesordning.

Den foreslåede bestemmelse i § 1 b, stk. 1, vil medføre, at der etableres en midlertidig godkendelsesprocedure for institutioner, der vil godkendes med henblik på godkendelse og start af undervisningen inden den 1. august 2029. Proceduren vil indebære en vurdering af de i de foreslåede nr. 1-4 nævnte forhold. Det vil indebære, at der indføres en midlertidig supplerings af godkendelsesproceduren for nye private institutioner for gymnasiale uddannelser, der bygger ovenpå den

gældende godkendelsesordning for nye private institutioner for gymnasiale uddannelser. Suppleringen af godkendelsesordningen er af midlertidig karakter som følge af dens indgribende virkning over for institutionerne.

Ordningen skal sikre, at de betingelser, der følger af det foreslåede frihed og folkestyre-krav og det gældende uafhængighedskrav er opfyldt ved oprettelsen af en ny institution. Det vil være Styrelsen for Undervisning og Kvalitet, der på undervisningsministerens vegne forestår godkendelsesprocessen, og som træffer afgørelse om en godkendelse.

Godkendelsesordningen vil alene indebære supplerende krav for godkendelse for at drive skole- eller kursus- og undervisningsvirksomhed omfattet af lov om private institutioner for gymnasiale uddannelser, men berører ikke rammerne for at drive sådanne institutioner. Den midlertidige godkendelsesordning ændrer ikke ved den frie etableringsret for institutionerne inden for rammerne af lov om private institutioner for gymnasiale uddannelser. Der skal således fortsat ikke foretages en hensigtsmæssigheds- eller behovsvurdering af den enkelte nye institution, men alene påses, at de opstillede krav til institutionens virksomhed er opfyldt. Det bemærkes særligt, at godkendelsesordningen ikke vil indebære en forudgående kontrol med den påtænkte undervisning på den nye institution.

En afgørelse om, at en institution ikke kan godkendes som privat institution for gymnasiale uddannelser forudsætter, at der er tale om væsentlige forhold, der har en ikke ubetydelig vægt i forhold til institutionens samlede virksomhed, således at der er proportionalitet mellem manglen og retsvirkningen. Vurderingen skal derfor træffes på et velunderbygget grundlag og må bygge på en helhedsvurdering af de foreliggende oplysninger. En ny institutions undladelse af at fremsende dokumenter med de fastsatte oplysninger til ministeriet vil imidlertid altid være et væsentligt forhold. Fx hvis den nye institution ikke søger at afhjælpe en manglende oplysning, vil det kunne være en tilstrækkelig grund for ministeren til at konkludere, at det ikke er dokumenteret, at institutionen kan forvente at overholde kravene i loven.

Den foreslåede bestemmelse i § 1 b, stk. 1, vil indebære, at det i forbindelse med en godkendelse af en ny institution skal påses, at en ny institution kan forventes at tilrettelægge sin virksomhed, så den lever op til frihed og folkestyre-kravet i den foreslåede § 1 a, jf. forslaget § 3, nr. 2, hvorefter institutionerne efter deres formål og i hele deres virke skal forberede eleverne eller kursisterne til at leve i et samfund som det danske med frihed og folkestyre samt udvikle og styrke elevernes demokratiske dannelse og deres kendskab til og respekt for grundlæggende friheds- og menneskerettigheder, herunder ligestilling mellem kønnene. Ved godkendelsen skal det endvidere påses, at nye institutioner vil kunne opfylde det gældende uafhængighedskrav i lovens § 2, stk. 6, 1. pkt., hvorefter institutionen i sit virke som selvejende uddannelsesinstitution skal være uafhængig, og dens midler må alene komme dens skole- eller kursus- og undervisningsvirksomhed til gode. Ved godkendelsen skal den nye institution derfor vurderes i forhold til de forhold, der er nævnt i de foreslåede § 1 b, stk. 1, nr. 1-4.

Det foreslåede *nr. 1* vil indebære, at undervisningsministeren skal påse, om det kan forventes, at den nye institutions formål og virke vil være i overensstemmelse med den foreslåede § 1 a, jf. forslaget § 3, nr. 2, dvs. frihed og folkestyre-kravet. Undervisningsministeren skal derfor ved godkendelsen påse, at det er dokumenteret, at det kan forventes, at den nye institution vil opfylde betingelserne. Det skal derfor som led i godkendelsesprocessen undersøges, hvorvidt en ny institution kan forventes at tilrettelægge sin virksomhed, så den lever op til frihed og folkestyre-kravet om, at institutionerne i hele deres virke forbereder eleverne eller kursisterne til at leve i et samfund som det danske med frihed og folkestyre samt udvikler og styrker elevernes demokratiske dannelse og deres kendskab til og respekt for grundlæggende friheds- og menneskerettigheder, herunder ligestilling mellem kønnene.

Det foreslåede *nr. 2* vil indebære, at undervisningsministeren skal påse, om personkredsen bag oprettelsen af den nye institution har eller har haft et virke, der ikke er forenelig med frihed og folkestyre-kravet, og som konkret må vurderes at kunne få betydning for den nye institutions opfyldelse af frihed og folkestyre-kravet.

Undervisningsministeren skal ved godkendelsen påse, hvorvidt personkredsen bag den nye institution kan forventes at påvirke institutionen på en måde, så den ikke overholder frihed og folkestyre-kravet. Det kan fx være, hvis der i bestyrelsen eller blandt institutions medarbejdere er personer, der har eller tidligere har haft tilknytning til en anden institution eller en fri grundskole, efterskoler eller fri fagskole, der ikke længere er godkendt eller som har fået påbud som følge af, at den ikke opfyldte frihed og folkestyre-kravet eller som lukkede under et tilsyn hermed, uden at der blev taget stilling til overholdelsen af kravet. Det kan også være tilfældet, hvis de pågældende har eller har haft tilknytning til en forening, hvis tilknytning til en anden institution eller en fri grundskole, efterskoler eller fri fagskole har haft betydning i en tilsynssag om opfyldelsen af frihed og folkestyre-kravet, hvor der var sanktioner overfor den anden institution eller en fri grundskole, efterskoler eller fri fagskole. Det vil derfor indgå i vurderingen, hvorvidt personkredsen eller væsentlige dele deraf bag en ny institution tidligere har været involveret i aktiviteter på en anden institution eller en fri grundskole, efterskoler eller fri fagskole, der har indebåret overtrædelse af frihed og folkestyre-kravet, hvorfor der kan være risiko for, at der vil kunne opstå tilsvarende problemer på den nye institution.

Hvis der blandt bestyrelsesmedlemmer eller medarbejdere på en ny institution er personer, der har haft sådan en tilknytning, skal det overvejes, hvorvidt denne tilknytning må vurderes at have konkret betydning for den nye institutions overholdelse af frihed og folkestyre-kravet. Elementer i sådan en vurdering vil bl.a. være de pågældendes funktion på den tidligere institution eller skole, herunder i forhold til det forhold, der gav anledning til, at der blev indledt en tilsynssag med dens overholdelse af frihed og folkestyre-kravet, og de pågældendes funktioner på den nye institution. Endvidere vil indgå, hvorvidt der er tale om nyere forhold eller ældre forhold.

Som eksempler på forhold, der vil kunne give anledning til bekymring, kan nævnes ansættelse af en rektor eller lærer, der tidligere har været rektor, skoleleder eller lærer på en anden institution eller skole, hvor fx vedkommendes udtalelser eller brug af undervisningsmateriale har været et element i en tilsynssag om frihed og folkestyre-kravet. Som eksempler på forhold, der normalt ikke vil give anledning til bekymring vil være en ny institutions ansættelse af en lærer eller pedel, der tidligere har været lærer eller pedel på en anden institution eller skole, hvor der blev truffet afgørelse om, at institutionen eller skolen ikke længere var omfattet af lov om friskoler og private grundskoler m.v., lov om efterskoler og frie fagskoler eller lov om private institutioner for gymnasiale uddannelser som følge af overtrædelse af frihed- og folkestyrekravet, men hvor vedkommende ikke havde noget at gøre med de forhold, der var baggrunden for afgørelsen herom.

Det foreslåede *nr. 3* vil indebære, at undervisningsministeren skal påse, om der er gennemsigtighed omkring sammensætningen af en eventuel skolekreds el. lign. En eventuel skolekreds er den kreds af personer, der står bag oprettelsen af en ny institution, og som er enige i institutionens idegrundlag, og som har interesse for at støtte det arbejde, der skal foregå på institutionen. Sammensætningen af en eventuel skolekreds er derfor af interesse for undervisningsministerens vurdering af institutionens forhold til frihed og folkestyre-kravet og uafhængighedskravet. For tilsynet med frihed og folkestyre-kravet og uafhængighedskravet vil sammensætningen af skolekredsen kunne indgå i vurderingen af, hvorvidt der er personer, der tidligere har haft tilknytning til en anden institution, fri grundskole, efterskoler eller fri fagskole, der ikke overholdt frihed og folkestyre-kravet eller uafhængighedskravet eller foreninger, der havde tilknytning til en sådan institution eller skole.

Det foreslåede *nr. 4* vil indebære, at undervisningsministeren skal påse, om den nye institution vil kunne opfylde uafhængighedskravet i lovens § 2, stk. 6, 1. pkt. Undervisningsministeren skal ved godkendelsen påse, hvorvidt den nye institution kan forventes at kunne opfylde uafhængighedskravet. Det skal derfor som led i godkendelsesprocessen undersøges, hvorvidt en ny institution kan forventes i sit virke som selvejende uddannelsesinstitution at være uafhængig, og om dens midler alene kan forventes at komme dens skole- eller kursus- og undervisningsvirksomhed til gode. Ved vurderingen heraf må indgå om institutionen vil indgå i fællesskaber eller samarbejder, hvor institutionen vil kunne blive udsat for en påvirkning, der ikke er forenelig med uafhængighedskravet, herunder fx påvirkning i forhold til institutionens pædagogiske linjer eller dens forvaltning af sine midler. I vurderingen heraf må også for en ny institution indgå, hvorvidt institutionen vil indgå aftaler, herunder husleje- og ejendomsaftaler, på vilkår, der er ringere for institutionen end sædvanlige markedsvilkår eller andre økonomiske arrangementer, hvorved institutionens midler kan bruges til formål uden for institutionen. Det vil også indgå i undersøgelserne, hvorvidt den nye institution påtænker at leje lokaler fra en udlejer, der tidligere har udlejet lokaler til en anden privat institution for gymnasiale uddannelser eller fri grundskole, efterskoler eller frie fagskoler, hvor der blev truffet afgørelse om, at institutionen eller skolen som følge af manglende overholdelse af uafhængighedskravet i forhold til den pågældende udlejer ikke længere kunne være en privat institution for gymnasiale uddannelser eller fri grundskole, efterskole eller fri fagskole og således modtage statstilskud som sådan. Endvidere kan den nye institutions budgetter indgå i vurderingen, fx hvis budgetterne forudsætter store donationer, kan det være et tegn på, at institutionen ikke er uafhængig.

Med den foreslåede § 1 b, stk. 2, vil undervisningsministeren kunne fastsætte nærmere regler ved behandlingen af en ansøgning om godkendelse, herunder om kravene til materiale, der skal indsendes til brug for behandlingen og frister for indsendelse heraf, om personlig underskift på materialet og om personligt fremmøde ved aflevering af materialet.

Reglerne vil med hensyn til kravene til materialet blive udformet inden for de samme rammer som de tilsvarende regler for frie grundskoler, hvor der har været nedsat en ekstern arbejdsgruppe, der har givet input og rådgivning til, hvilke grundlovssikrede rettigheders overholdelse en ny fri grundskole skal forholde sig til i forbindelse med dens oprettelse.

På baggrund af Arbejdsgruppens anbefalinger er der udarbejdet bekendtgørelse nr. 1162 af 25. september 2018 om godkendelse af frie grundskoler, der ønsker statstilskud. Af bekendtgørelsen fremgår, at initiativkredsen til en ny fri grundskole senest den 15. august året forud for det skoleår, hvor skolen skal begynde skal indsende følgende materiale til Styrelsen for Undervisning og Kvalitet, i) en oversigt over de personer, der udgør initiativkredsen og en liste over medlemmerne af en eventuel skolekreds og øvrige personer, organisationer, foreninger m.v., der er involveret i skoleinitiativet, ii) referat af det stiftende møde for den nye skole og eventuelle efterfølgende møder, iii) initiativkredsens medlemmers udfyldte erklæring om frihed og folkestyre-kravet og uafhængighedskravet m.v., hvor de skal forholde sig til en række udsagn om initiativets forhold og om deres kendskab til konsekvenser af manglende overholdelse af frihed og folkestyre-kravet og uafhængighedskravet, og iv) til brug for en samlet vurdering af skoleinitiativet initiativkredsens medlemmers besvarelse af spørgsmål om initiativets baggrund, overvejelser i forbindelse med den påtænkte nye fri grundskole og om initiativkredsens og om kendte eller forventede fremtidige medlemmer af ledelsen eller bestyrelsens forhold, herunder bl.a. med tilknytning til skoler, som ikke længere er en fri grundskole eller offentligt udtrykt tilslutning til antidemokratiske aktiviteter eller undsagt

Det følger af bekendtgørelsen, at der ved initiativkredsen forstås de fysiske personer, som står bag skoleinitiativet. I den udstrækning denne personkreds overstiger 10 personer, forstås ved

initiativkredsen de 10 personer, som spiller den vigtigste rolle for skoleinitiativets praktiske gennemførelse. Hvis initiativkredsen ændrer sammensætning under behandlingen af en ansøgning om godkendelse, skal tilkomne medlemmer tillige afgive den ovenfor nævnte erklæring umiddelbart efter deres indtræden i initiativkredsen.

Det bemærkes, at opstillingen i reglerne af det materiale, som en ny institution skal indsende, ikke vil indebære, at en ny institution ikke kan anmodes om yderligere oplysninger. Det vil f.eks. kunne være tilfældet, hvis det fremsendte materiale giver anledning til, at der er yderligere forhold, der vurderes at burde afklares som led i godkendelsesprocessen.

Arbejdsgruppen har anbefalet, at det blev overvejet, om der kan etableres lovhjemmel til, at erklæringen kræves underskrevet ved personligt fremmøde i Undervisningsministeriet eller hos en myndighed under ministeriet. Et krav om personligt fremmøde skal understrege alvoren af frihed og folkestyre-kravets og uafhængighedskravets overholdelse og initiativkredsens oplevelse af personlig forpligtelse til bedst muligt at bane vejen herfor. Desuden vil det efter omstændighederne kunne være hensigtsmæssigt, at myndigheden kan danne sig et førstehåndsindtryk af den initiativkreds, der står bag initiativet. Arbejdsgruppen har endvidere anbefalet, at det overvejes, om der kan etableres lovhjemmel til, at initiativkredsens erklæring om frihed og folkestyre-kravet og uafhængighedskravet m.v. kræves offentliggjort på skolens hjemmeside, når skolen måtte blive en realitet. En sådan betingelse vil efter arbejdsgruppens vurdering understrege alvoren af frihed og folkestyre-kravet og uafhængighedskravets overholdelse og virke som en stadig påmindelse til bestyrelsen og ledelsen om loyalt at opfylde kravene, lige som det antages, at en pligt til at offentliggøre erklæringen på hjemmesiden kan bidrage til, at skolen søges af forældre, som har et positivt syn på frihed og folkestyre-kravet og uafhængighedskravet.

Den foreslåede bemyndigelse vil derfor indebære, at der vil kunne fastsættes regler om personlig underskrift på materialet og personligt fremmøde ved underskriften på og ved aflevering af materialet. Der vil således kunne fastsættes, at materialet skal underskrives personligt, dvs. fysisk i hånden, af initiativkredsens medlemmer, og materialet underskrives og afleveres ved personligt fremmøde i Undervisningsministeriet eller hos en myndighed under ministeriet. Endvidere foreslås det, at der kan fastsættes regler om offentliggørelse af visse dele af materialet på skolens hjemmeside, således at fx erklæringen fra initiativkredsens medlemmers om frihed og folkestyre-kravet og uafhængighedskravet m.v., hvor de skal forholde sig til en række udsagn om initiativets forhold og om deres kendskab til konsekvenser af manglende overholdelse af frihed og folkestyre-kravet og uafhængighedskravet, skal offentliggøres på skolens hjemmeside senest ved undervisningens start. Erklæringerne fra initiativkredsens medlemmer skal være tilgængelige på skolens eller kursets hjemmeside, også selvom de pågældende ikke længere har en tilknytning til skolen eller kurset.

Behandlingen af ansøgninger om godkendelse af en ny privat institution for gymnasiale uddannelser vil indebære behandling af personoplysninger om medlemmer af initiativkredsen og andre med tilknytning til den nye institution som bestyrelsesmedlemmer, ledere, lærere, andre medarbejdere, evt. også om elever eller kurister og deres forældre eller andre med tilknytning til den nye institution.

Undervisningsministeriets og tilhørende styrelses muligheder for at behandle personoplysninger, herunder indhente personoplysninger om personer med tilknytning til en privat institution for gymnasiale uddannelser eller hos andre myndigheder, er reguleret af Europa-Parlamentets og Rådets forordning nr. 2016/679 af 27. april 2016 om beskyttelse af fysiske personer i forbindelse med behandling af personoplysninger og om fri udveksling af sådanne oplysninger (datasikkerhedsforordningen) og lov nr. 502 af 23. maj 2018 om supplerende bestemmelser til forordning om beskyttelse af fysiske personer i forbindelse med behandling af personoplysninger og om fri

udveksling af sådanne oplysninger (databeskyttelsesloven) samt anden lovgivning, f.eks. forvaltningsloven, jf. lovbekendtgørelse nr. 433 af 22. april 2014, og lov om private institutioner for gymnasiale uddannelser.

Ved personoplysninger forstås enhver form for information om en identificeret eller identificerbar fysisk person (den registrerede), jf. databeskyttelsesforordningens artikel 4, nr. 1. Ved behandling forstås enhver aktivitet eller række af aktiviteter med eller uden brug af automatisk behandling, som oplysninger gøres til genstand for, jf. databeskyttelsesforordningens artikel 4, nr. 2.

Det følger af databeskyttelsesforordningens artikel 5, stk. 1, litra a, at personoplysninger skal behandles lovligt, rimeligt og på en gennemsigtig måde i forhold til den registrerede. Af databeskyttelsesforordningens § 5, stk. 1, litra b, fremgår, at oplysninger skal indsamles til udtrykkeligt angivne og legitime formål, og ikke må viderebehandles på en måde, der er uforenelig med disse formål. Viderebehandling af oplysninger til videnskabelige eller historiske forskningsformål eller statistiske formål i overensstemmelse med artikel 89, stk. 1, anses ikke for uforenelige med de formål, hvortil oplysningerne er indsamlet. Ifølge databeskyttelsesforordningens artikel 5, stk. 1, litra c, skal oplysninger, som behandles, være tilstrækkelige, relevante og begrænset til, hvad der er nødvendigt i forhold til de formål, hvortil de behandles. Ifølge databeskyttelsesforordningens artikel 5, stk. 1, litra d, skal personoplysninger være korrekte og om nødvendigt ajourførte, og der skal tages ethvert rimeligt skridt for at sikre, at personoplysninger, der er urigtige i forhold til de formål, hvortil de behandles, straks slettes eller berigtiges. Det følger af databeskyttelsesforordningens artikel 5, stk. 1, litra e, at personoplysninger skal opbevares på en sådan måde, at det ikke er muligt at identificere de registrerede i et længere tidsrum end det, der er nødvendigt til de formål, hvortil de pågældende personoplysninger behandles.

Det afhænger af oplysningernes karakter og formålet med behandlingen, i hvilket omfang der kan behandles personoplysninger, jf. databeskyttelsesforordningens artikel 6, 9 og 10. Betingelserne for behandlingen af oplysninger skærpes, jo mere følsomme oplysninger der er tale om. Det er den myndighed, der behandler oplysninger, som skal vurdere, om betingelserne for behandlingen er opfyldt i det konkrete tilfælde.

Som led i godkendelse af nye institutioner og tilsyn med institutioner vil i vurderingen af forholdet til frihed og folkestyre-kravet kunne indgå personoplysninger om bestyrelsesmedlemmer, rektor, lærere, elever, kursister m.fl. Der vil udover almindelige personoplysninger om fx ansættelsesforhold, uddannelsesforhold, ejerskab til bygninger og lign., familieforhold etc. kunne indgå følsomme personoplysninger om fx etnisk oprindelse og politisk, religiøs eller filosofisk overbevisning. Det vurderes, at behandlingen vil ligge inden for det råderum, som databeskyttelsesforordningen har overladt til medlemsstaterne. Med hensyn til almindelige personoplysninger i artikel 6, stk. 1, litra e, hvorefter behandling blandt andet kan ske, hvis behandlingen er nødvendig af hensyn til udførelsen af en opgave, der henhører under offentlig myndighedsudøvelse, og med hensyn til følsomme personoplysninger (særlige kategorier af personoplysninger) i artikel 9, stk. 2, litra g, hvorefter behandling blandt andet kan ske, hvis behandlingen er nødvendig af hensyn til væsentlige samfundsinteresser på grundlag af medlemsstaternes nationale ret og står i rimeligt forhold til det mål, der forfølges, respekterer det væsentligste indhold af retten til databeskyttelse og sikrer passende og specifikke foranstaltninger til beskyttelse af den registreredes grundlæggende rettigheder og interesser.

Personoplysningerne vil her blive behandlet i forbindelse med stillingtagen til, hvorvidt en privat institution for gymnasiale uddannelser lever op til lovgivningens krav, herunder frihed og folkestyre-kravet og uafhængighedskravet. Det bemærkes desuden, at de medarbejdere i Undervisningsministeriet og tilhørende styrelser, som behandler oplysningerne, vil virke inden for den

offentlige forvaltning, hvor de er omfattet af en lovbestemt tavshedspligt, jf. forvaltningslovens § 27.

Ved indsamling af oplysninger hos de registrerede følger det endvidere af databeskyttelsesforordningens artikel 13, at den dataansvarlige har en oplysningspligt over for den registrerede om fx formålene med den behandling, hvortil oplysningerne er bestemt. Hvis oplysningerne ikke indsamles hos den registrerede, men f.eks. hos den pågældende institution eller en anden myndighed, følger der en mere omfattende oplysningspligt over for den registrerede efter databeskyttelsesforordningens artikel 14.

Der henvises i øvrigt til afsnit 2.1. i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til nr. 3

Der er tale om konsekvensændringer som følge af den forslående § 2 c.

Til nr. 4

Der er tale om konsekvensændringer som følge af den forslående § 2 c.

Til nr. 5

Det følger af den gældende bestemmelse i § 2, stk. 6, i lov om private institutioner for gymnasiale uddannelser, at en skole eller et kursus i sit virke som selvejende uddannelsesinstitution skal være uafhængig, og skolens eller kursets midler alene må komme skolens eller kursets skole- eller kursus- og undervisningsvirksomhed til gode. Undervisningsministeren kan undlade at godkende en skole eller et kursus, hvis der efter ministerens skøn ikke er tilstrækkelig sikkerhed for, at skolen eller kurset opfylder kravet om uafhængighed og forvaltningen af midlerne. Beslutning herom træffes navnlig på grundlag af en vurdering af de forhold, der er nævnt i den gældende § 1, stk. 3, nr. 1-4.

Det foreslås at ændre § 2, *stk. 6*, således, at henvisningen til »§ 1, stk. 3, nr. 1-4« bliver til »§ 1, stk. 3, nr. 1-5«.

Det foreslåede er en konsekvens af § 1, nr. 1, hvor der indsættes et nyt nr. 2 i opstillingen i § 1, stk. 3, i lov om private institutioner for gymnasiale uddannelser således, at der fremover er 5 numre i bestemmelsen.

Der henvises i øvrigt til afsnit 2.14.1. i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til nr. 6

Det følger af § 2, stk. 4, 1. pkt., i lov om private institutioner for gymnasiale uddannelser, at en skoles bygninger skal ligge i geografisk nærhed af hinanden. Ifølge bemærkningerne til bestemmelsen, jf. Folketingstidende 2007-08, 2. samling, tillæg A, side 4091, jf. side 4089, indebærer geografisk nærhed, at en skoles bygninger skal ligge i en rimelig gåafstand fra hinanden, sådan at børnene kan opleve skolen som en samlet enhed.

Det følger af § 2, stk. 4, 2. pkt., at skoler, der udbyder undervisning, der sigter mod en tilsvarende international eksamen, som er adgangsgivende til videregående uddannelser i Danmark, jf. § 69, stk. 2, i lov om de gymnasiale uddannelser, kan give denne undervisning i filialer. Dvs. i en adskilt bygningsmæssig og geografisk enhed, der ikke opfylder kravet om, at skolens bygninger skal ligge i geografisk nærhed af hinanden.

Det følger endvidere af § 2, stk. 5, at en privat gymnasieskole med en grundskoleafdeling, der giver undervisning til elever, der samtidig modtager anden undervisning af en statslig institution,

der ligger i skolekommunen eller en nabokommune, kan give undervisning i den statslige institutions bygning.

Det gældende krav om, at en privat institution for gymnasiale uddannelser skal udgøre en geografisk enhed, begrænser den enkelte institutions mulighed for at etablere et tilbud i form af en afdeling på en lokalitet, der ligger længere væk fra hovedinstitutionen end ca. en km. Det kan afhængig af de lokale forhold være relevant for en privat institution for gymnasiale uddannelser at få mulighed for at oprette en afdeling, der vil bidrage til, at der kan være et privat gymnasialt uddannelsesudbud i et lokalområde, herunder områder, hvor der ikke er nærliggende offentlige gymnasier eller, hvor der er ønske om valgmulighederne for forældre og elever, der ønsker et alternativ til de offentlige gymnasier.

Etablering af en privat institution for gymnasiale uddannelser i sådanne områder kan efter de gældende bestemmelser kun ske ved oprettelse af en ny privat institution for gymnasiale uddannelser med egen bestyrelse, skoleleder, lærere, og opfyldelse af de øvrige krav, der følger ved oprettelse af en ny privat institution for gymnasiale uddannelser.

På den baggrund foreslås det at indføre en række nye bestemmelser i lov om private institutioner for gymnasiale uddannelser, hvorefter private institutioner for gymnasiale uddannelser vil kunne få godkendt, at de kan give gymnasial undervisning i en afdeling af hovedinstitutionen, der er i geografisk nærhed af hovedinstitutionen og dermed ikke opfylder kravet om, at institutionens bygninger skal ligge i geografisk nærhed af hinanden, jf. § 2, stk. 4, 1. pkt., i lov om private institutioner for gymnasiale uddannelser.

I § 2 c, stk. 1, 1. pkt., foreslås det, at undervisningsministeren kan godkende, at en skole eller et kursus (hovedinstitutionen), der modtager tilskud efter denne lov, uanset bestemmelsen i § 2, stk. 4, 1. pkt., kan oprette og drive en afdeling, hvor der til alle elever eller kursister, der er indskrevet på afdelingen gives undervisning efter lov om de gymnasiale uddannelser. Det vil således være et krav, at der på afdelingen gives gymnasial undervisning efter lov om de gymnasiale uddannelser til elever eller kursister, der er indskrevet til sådan undervisning på afdelingen. Adgangen til oprettelse af afdelinger indebærer således ikke en adgang for institutionerne til at flytte rundt på elevernes eller kursisternes undervisning for at udnytte bygningerne bedst muligt, men en adgang til at etablere et undervisningssted, hvor der kan gives gymnasiale undervisning. Eleverne vil imidlertid være indskrevet på afdelingen, der vil være elevens undervisningssted, og dér elevens daglige undervisning skal finde sted. Det vil ikke være til hinder for, at der arrangeres fælles begivenheder såsom idrætsdage, temadag eller lignende for alle elever på institutionerne, der afholdes samlet på fx hovedinstitutionen, men den daglige undervisning skal finde sted på afdelingen.

I § 2 c, stk. 1, 1. pkt., foreslås det, at det udtrykkeligt fremgår af loven, at hovedinstitutionen og afdelinger har én bestyrelse, jf. § 4, stk. 1, og én rektor, jf. § 5. Bestemmelsen skal understrege, at der er tale om en samlet institution bestående af en hovedinstitution og afdelinger.

I § 2 c, stk. 2, 1. pkt., foreslås det, at undervisningsministerens godkendelse efter stk. 1 sker efter de regler, der gælder for oprettelse af nye skoler eller kurser. Der skal således gennemføres en godkendelsesproces efter de regler, der gælder for oprettelse af nye skoler eller kurser. Der kan herom henvises til beskrivelsen i bemærkningerne til den foreslåede § 1 b, jf. forslaget § 3, nr. 2. Denne ordning skal sikre, at de forhold, der påses ved godkendelsesprocessen for oprettelse af

nye skoler og kurser også påses ved etableringen af en afdeling. Der vil fx ved etablering af en afdeling være tale om, at institutionen skal bruge nye bygninger, hvorfor det kan være relevant at vurdere disse i forhold til uafhængighedskravet.

I § 2 c, stk. 2, 2. pkt., foreslås det, at det er en betingelse for godkendelse af oprettelse af en afdeling, at den enkelte afdeling er beliggende i samme kommune (skolekommunen) som hovedinstitutionen, eller i en nabokommune til hovedinstitutionens skolekommune. Det betyder, at en afdeling skal ligge i samme kommune som hovedinstitutionen eller i en nabokommune til hovedinstitutionens beliggenhedskommune. Det foreslås endvidere, at det ved godkendelsen er en betingelse, at en hovedinstitution maksimalt har to afdelinger med enten gymnasiale undervisning eller grundskoleundervisning. Det betyder, at for en institution, der som kombineret institution både har både gymnasiale undervisning og grundskoleundervisning på hovedinstitutionen, at der på en afdeling alene må etableres og drives undervisning som enten fri grundskole eller privat gymnasium. Der kan således ikke oprettes og drives afdelinger med kombinationer af skoleformerne. Der kan ikke på afdelinger være aktiviteter efter anden lovgivning, herunder lov om efterskoler og frie fagskoler, selvom disse skoleformer skulle indgå i tilbuddene på hovedinstitutionen.

I § 2 c, stk. 3, 1. pkt., foreslås det, at hovedinstitutionens beslutning om at oprette en afdeling skal være truffet i overensstemmelse med skolens eller kursets procedure for vedtægtsændring og indarbejdes i vedtægten, når oprettelsen er godkendt. En beslutning om oprettelse af en afdeling skal således træffes i overensstemmelse med den procedure for vedtægtsændring, der fremgår af institutionens vedtægter, og den skal fremgå af vedtægterne, når oprettelsen er godkendt. Det er bestyrelsen, der har ansvaret for institutionens vedtægter, der skal offentliggøres på institutionens hjemmeside, jf. gældende § 2, stk. 3, i lov om private institutioner for gymnasiale uddannelser.

I § 2 c, stk. 3, 2. pkt., foreslås det, at nedlæggelse af en afdeling kan kun ske ved udgangen af et skoleår og en beslutning herom skal være truffet i overensstemmelse med hovedinstitutionens procedure for vedtægtsændring. Bestemmelsen skal sikre, at en hovedinstitution ikke midt i et skoleår kan nedlægge en afdeling således, at eleverne eller kursister midt i skoleåret skal begynde et nyt undervisningssted. Hvis selve hovedinstitutionen med afdelinger nedlægges – fx ved en konkurs midt i et skoleår – vil det betyde, at undervisningsministeren har ansvaret for sikring af elevernes eller kursisternes fortsatte skolegang, jf. den gældende § 1, stk. 4, i lov om private institutioner for gymnasiale uddannelser.

I § 2 c, stk. 4, 1. pkt., foreslås det, at der for undervisning på en afdeling gælder de samme krav som til en skole eller et kursus. Eleverne eller kursisterne skal således have helt de samme rammer for undervisning med hensyn til dens tilrettelæggelse osv. uanset om den gennemføres på hovedinstitutionen eller en afdeling. Eleverne på en afdeling skal således have udbud af fx studieretninger og valgfag efter lov om de gymnasiale uddannelser inden for de samme rammer som gælder for hovedinstitutionen. Eleverne eller kursister på en afdeling vil også have ret til at danne elevråd eller kursistråd inden for de rammer som følger af gældende § 7 i lov om private institutioner for gymnasiale uddannelser. Det vil være op til eleverne og kursister, hvordan de evt. vil samarbejde mellem elevråd eller kursistråd på hovedinstitutionen og afdelinger.

I § 2 c, stk. 4, 2. pkt., foreslås det, at for en afdeling gælder dog årselevtalskravet i § 17, stk. 1, nr. 1. 1. pkt., og regler om nyoprettede skolers eller kursers opfyldelse heraf fastsat i henhold til § 17, stk. 2. Det følger af gældende § 17, stk. 1, nr. 1, 1. pkt., at årselevtallet i året før finansåret eller

som et gennemsnit af tallene af de 3 seneste år før finansåret for skoler skal være mindst 60 årselever og for kurser mindst 40 årselever. Der er i medfør af den gældende bemyndigelse i § 17, stk. 2, i § 7, stk. 5, bekendtgørelse nr. 768 af 12. juni 2018 om tilskud m.v. til private institutioner for gymnasiale uddannelser fastsat, at tilskud til nyoprettede institutioner og nyoprettede afdelinger på institutioner udbetales med virkning fra skoleårets begyndelse, når det er dokumenteret, at der er 1) mindst 20 tilskudsberettigende elever i alt på tæledagen efter det første skoleårs start, 2) mindst 40 tilskudsberettigende elever i alt på tæledagen efter det andet skoleårs start og 3) mindst 60 tilskudsberettigende elever i alt på tæledagen efter det tredje skoleårs start.

En afdeling skal således opfylde de krav til årselevtallet, der følger af § 17, stk. 1, nr. 1, 1. pkt., og reglerne fastsat i medfør af § 17, stk. 2, for nyoprettede skoler eller kurser. Det gælder også selv hovedinstitutionen er omfattet af § 17, stk. 1, nr. 1, 2. pkt., hvorefter der er et lavere årselevtal for en skole eller et kursus, der har udbudt hf-kurser i skoleåret 2008-09.

I § 2 c, stk. 5, foreslås eleverne og kursister i en afdeling ikke tæller med ved beregningen af årselevtallet, jf. § 17, stk. 1, nr. 1, for hovedinstitutionen eller andre afdelinger af hovedinstitutionen. Bestemmelsen indebærer, at ved opgørelsen af hovedinstitutionens eller en afdelings årselevtal indgår en afdelings elever ikke i beregningen heraf.

I § 2 c, stk. 6, foreslås det, at ved beregning af statslige tilskud efter kapitel 3 betragtes hovedinstitutionen og afdelinger, jf. stk. 1, som en samlet skole, jf. dog den foreslåede stk. 5. Bestemmelsen betyder, at en hovedinstitution og dens afdelinger ved beregningen af de statslige tilskud betragtes som en samlet institution, men dog således, at hovedinstitutionen og afdelinger hver for sig skal opfylde årselevtalskravene til en skole eller et kursus. Det betyder også, at der ved beregningen af grundtilskud efter gældende § 8, stk. 1, alene ydes ét grundtilskud til hovedinstitutionen og dens afdelinger.

Der henvises i øvrigt til afsnit 2.1. i lovforslagets almindelige bemærkninger

Til nr. 7

Bestemmelsen er ny. Der er ikke i de gældende bestemmelser i lov om private institutioner for gymnasiale uddannelser bestemmelser om, at bestyrelsesmedlemmer kan pålægges at underskrive en erklæring i forbindelse med deres tiltrædelse.

I § 4, stk. 7, foreslås det bestyrelsesmedlemmer på skoler, der er omfattet af godkendelsesordningen efter § 5 d ved deres tiltræden skal underskrive en erklæring, der skal offentliggøres på skolens eller kursets hjemmeside.

I § 4, stk. 8, foreslås det, at undervisningsministeren fastsætter nærmere regler om indholdet af den nævnte erklæring. Det er hensigten, at erklæringen i lighed med erklæringen i lighed med erklæringen til den foreslåede godkendelsesordning, jf. den foreslåede § 5 d, udformes med udgangspunkt i de erklæringer, der findes i bekendtgørelse nr. 1162 af 25. september 2018 om godkendelse af frie grundskoler, der ønsker statstilskud i forbindelse med godkendelse af nye frie grundskoler. I erklæringerne skal bestyrelsesmedlemmerne således forhold sig til en række udsagn om skolens forhold til frihed og folkestyre-kravet og uafhængighedskravet m.v. og om deres

kendskab til konsekvenser af manglende overholdelse af frihed og folkestyre-kravet og uafhængighedskravet.

Der henvises i øvrigt til afsnit 2.13. i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til nr. 8

Det følger af den gældende bestemmelse i § 5, 3. pkt., i lov om private institutioner for gymnasiale uddannelser, at en skoles eller et kursus' rektor skal have undervisningskompetence i et eller flere fag inden for gymnasiets eller hf's fagrække.

Det foreslås at ændre § 5, 3. pkt., således, at » gymnasiets eller hf's fagrække« bliver til »fagrække i uddannelsen til almen studentereksamen eller uddannelsen til hf-eksamen«.

Det foreslåede er en konsekvens af de ændrende betegnelser for de gymnasiale uddannelser med lov nr. 1716 af 27. december 2016 om de gymnasiale uddannelser, herunder også for de uddannelser, der er nævnt i § 1, stk. 1, 1. pkt., i lov om private institutioner for gymnasiale uddannelser. Der er således alene tale om en sproglig præcisering af bestemmelsen, der ikke ændrer ved indholdet af de gældende krav til rektors undervisningskompetence.

Der henvises i øvrigt til afsnit 2.14. i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til nr. 9

Det følger af § 2, stk. 7, i lov om private institutioner for gymnasiale uddannelser, at skoler og kurser med en kostafdeling, der ikke modtog tilskud i 1996, og skoler og kurser, der ikke modtog tilskud til kostafdeling i 1996, skal være ejer af skolens eller kursets bygninger eller hovedparten heraf og ikke må eje bygninger sammen med andre.

En privat institution for gymnasiale uddannelser, der modtager statstilskud og ikke har en kostafdeling omfattet af § 2, stk. 7, kan derfor helt være beliggende i bygninger og lokaler, som den lejer. En sådan institution, der ejer sine bygninger og lokaler kan vælge at sælge disse og leje dem af køber eller flytte til andre bygninger og lokaler. Der er ikke krav om, at en institution, der sælger bygninger eller lokaler skal orientere undervisningsministeren herom.

Det følger af bestemmelsen i § 16, stk. 3, i lov om private institutioner for gymnasiale uddannelser, at en skoles eller et kursus' beslutninger om køb, salg eller leje af bygninger og lokaler skal indgås på markedsvilkår eller bedre vilkår for skolen. Det indebærer, at aftaler, herunder husleje- og ejendomsaftaler, skal indgås på vilkår, der ikke er ringere for skolen end sædvanlige markedsvilkår, og skal søges ændret, hvis udviklingen i markedsvilkårene tilsiger det. Efter § 16, stk. 4, i lov om private institutioner for gymnasiale uddannelser kan undervisningsministeren fastsætte nærmere regler om huslejeaftaler, herunder i særlige tilfælde bestemme, at huslejeaftaler skal indgås på andre vilkår end dem, der følger af lovens § 16, stk. 3. Bemyndigelsen i § 16, stk. 4, er ikke anvendt til fastsættelse af regler. En skoles eller kursus' indgåelse af aftaler om køb, salg eller leje af bygninger og lokaler skal endvidere vurderes på baggrund af uafhængighedskravet i lovens § 2, stk. 6, hvorefter en skole eller et kursus i sit virke som selvejende uddannelsesinstitution skal være uafhængig, og dens midler alene må komme skolens skole- eller kursus- og undervisningsvirksomhed til gode.

Uafhængighedskravet indebærer, at en skole eller kursus skal indrette sin virksomhed alene med henblik på at varetage skolens eller kursets egne interesser til gavn for eleverne eller kursisterne, og at den ikke må indgå i et styret fællesskab eller på anden måde være styret af uvedkommende eller udefrakommende interesser. Skolen skal være uafhængig af personer, andre skoler, kurser,

virksomheder, selskaber, foreninger m.fl., erhvervsdrivende som ikke-erhvervsdrivende. Skolens eller kursets midler må alene bruges til gavn for den aktivitet, som skolen eller kurset i henhold til vedtægten må udføre, og midlerne skal anbringes i overensstemmelse med reglerne i § 18, stk. 2 og 3, i lov om private institutioner for gymnasier uddannelser.

Eksempler på overtrædelse af uafhængighedskravet kan komme på tale fx i forhold til enkelte personer, foreninger m.v. Det kan forekomme, at en skole eller kursus har en så tæt tilknytning til en forening eller anden organisation (evt. en person), der har været initiativtager til at oprette skolen eller kurset, at skolen eller kurset lader sig styre af denne forening m.v. og fremmer denne forenings interesser på bekostning af skolens eller kursets interesser, fx ved at skaffe foreningen m.v. økonomisk fordelagtige aftaler, som for skolen er urimelige (uøkonomiske), herunder fx lejeaftaler om bygninger eller lokaler.

Uafhængighedskravet blev lovfæstet for private institutioner for gymnasiale uddannelser ved lov nr. 506 af 12. juni 1996 om ændring af lov om folkehøjskoler, efterskoler, husholdningsskoler og håndarbejdsskoler, lov om friskoler og private grundskoler m.v., lov om gymnasiet m.v. og lov om kursus til højere forberedelseseksamen og om studieforbereende enkeltfagsundervisning for voksne m.v. (Godkendelse, tilskud og bestemmelser om visse skoler), jf. lovforslag nr. L 268 fremsat den 8. maj 1996, jf. Folketingstidende 1995-96, tillæg A, L 268 som fremsat, side 5232ff. Der er endvidere en nærmere beskrivelse af uafhængighedskravets indhold i bemærkninger til lovforslag nr. L 204 fremsat den 23. februar 2000 (vedtaget som lov nr. 478 af 31. maj 2000 om ændring af forskellige love om selvejende uddannelsesinstitutioner (Selvejekrav, habilitet m.v.)), jf. bemærkningerne § 1, nr. 3, i lovforslag nr. L 204, jf. Folketingstidende 1999-2000, tillæg A, L 204 som fremsat, side 5718-5719.

Det følger af § 24 i lov om private institutioner for gymnasiale uddannelser, at en skole eller et kursus, der indgår aftaler om køb, salg eller leje af bygninger og lokaler, der ikke er på markedsvilkår eller bedre vilkår eller på vilkår, der betyder skolen ikke overholder uafhængighedskravet, af undervisningsministeren kan få et påbud om at foretage konkrete ændringer af den pågældende virksomhed. Undervisningsministeren kan efter § 25, stk. 1, i lov om private institutioner for gymnasiale uddannelser tilbageholde tilskud, lade tilskud bortfalde helt eller delvis eller kræve tilskud tilbagebetalt helt eller delvis for skoler eller kurser, der ikke følger bestemmelserne i loven som fx om, at aftaler, herunder husleje- og ejendomsaftaler, skal indgås på vilkår, der ikke er ringere for skolen end sædvanlige markedsvilkår, og skal søges ændret, hvis udviklingen i markedsvilkårene tilsiger det. Tilsvarende kan undervisningsministeren tilbageholde tilskud, lade tilskud bortfalde helt eller delvis eller kræve tilskud tilbagebetalt helt eller delvis, hvis en skole ikke overholder et påbud, jf. lovens § 24. Endvidere vil ministeren, hvis forholdet er af sådan en karakter, at der efter ministerens skøn ikke er tilstrækkelig sikkerhed for, at skolen overholder kravet i lovens § 2, stk. 6, om uafhængighed og forvaltning af skolens midler efter lovens § 1, stk. 3, kunne træffe beslutning om, at tilbagekalde skolens eller kursets godkendelse, hvorefter der ikke ydes tilskud til skolen eller kurset.

Det foreslås, at der i § 16, stk. 3, i lov om private institutioner for gymnasiale uddannelser indsættes et nyt 2. pkt., hvorefter en skole eller et kursus (herefter en institution), der vil lade hovedparten af skole- eller kursus- og undervisningsvirksomheden overgå fra at foregå i bygninger eller lokaler, som institutionen ejer, til at foregå i lejede bygninger eller lokaler, forinden institutionen indgår endelige salgs- og lejeaftaler, senest 4 uger før skriftligt skal orientere undervisningsministeren herom, herunder fremsende udkast til de påtænkte salgs- eller lejeaftaler.

Baggrunden for det foreslåede er, at tilsynet med de private institutioner for gymnasiale uddannelser bør have de samme rammer som tilsynet med de frie grundskoler, hvor der er en tilsvarende orienteringspligt for de frie grundskoler.

Det foreslående 2. pkt. i § 16, stk. 3, i lov om private institutioner for gymnasiale uddannelser vil indebære en styrkelse af tilsynet med skolers eller kursers leje af bygninger. Forslaget vil indebære, at der fastsættes krav om, at hvis en institution har til hensigt at flytte hovedparten af sin skole- eller kursus- og undervisningsvirksomhed fra bygninger eller lokaler, som institutionen ejer til lejede bygninger eller lokaler skal institution skriftlig senest 4 uger før indgåelse af endelig salgs- eller lejeaftale orienterer undervisningsministeren herom, herunder fremsende udkast til de påtænkte salgs- eller lejeaftaler. Der vil ikke være noget til hinder for, at en institution foretager orienteringen mere end 4 uger før indgåelse af salgs- eller lejeaftaler.

Forslaget vil indebære en styrkelse af tilsynet med institutionernes overholdelse af uafhængighedskravet, hvor det kan være hensigtsmæssigt for Styrelsen for Undervisning og Kvalitet, der varetager tilsynet på vegne af undervisningsministeren, at blive orienteret, forinden en institution indgår aftale om leje af bygninger. Det skal ses i sammenhæng med, at der kan være en vis risiko for, at institutioner kan komme i et uhensigtsmæssigt afhængighedsforhold til en udlejer, hvis institutionen har en svag økonomi, og udlejeren har en eventuel interesse i at styre eller påvirke institutionen i forhold til fx et bestemt holdningsmæssigt grundlag, der ikke er i overensstemmelse med frihed og folkestyre-kravet. Den foreslående ordning vil dermed indebære en styrkelse af det økonomiske tilsyn med institutioner ved, at Styrelsen for Undervisning og Kvalitet får mulighed for at forholde sig til salgs- og lejeaftaler i forbindelse med institutioners flytninger fra ejede bygninger og lokaler til lejede bygninger og lokaler. Ordningen vil indebære, at Styrelsen for Undervisning og Kvalitet bl.a. lettere løbende kan påse, at institutioner overholder uafhængighedskravet ved ikke at sælge eller leje fast ejendom på vilkår, der er ringere end sædvanlige markedsvilkår. Den foreslåede ændring vil alene indebære et nyt orienteringskrav til institutionerne, men indebærer ikke ændringer i rammerne for vilkårene for institutionernes beslutninger om salg eller leje af bygninger eller lokaler, der ikke allerede følger af lov om private institutioner for gymnasiale uddannelser.

Med bygninger eller lokaler til hovedparten af en institutions skole- eller kursus- og undervisningsvirksomhed forstås den væsentligste del af kernefaciliteterne til institutionens daglige drift, dvs. de egnede og tilstrækkelige undervisningsfaciliteter og tilhørende opholdsarealer for elever, kursister og medarbejdere. Ændringer vedrørende mindre dele af en institutions bygninger eller lokaler vil ikke være omfattet af kriteriet hovedparten af skole- eller kursus- og undervisningsvirksomheden. Det kan fx være salg og leje af særlige faciliteter som fx en idrætshal eller lign eller en anneksbygning, der udgør en selvstændig ejendom i forhold til institutionens kernefaciliteter.

Den foreslåede ordning omfatter situationer, hvor en institution ikke længere vil eje de bygninger eller lokaler, hvor hovedparten af skole- eller kursus og undervisningsvirksomheden foregår, men vil flytte den til lejede bygninger eller lokaler. Situationer, hvor en skole eller et kursus sælger fast ejendom i forbindelse med nybyggeri, som skolen eller kursus ejer, eller flytning til en anden fast ejendom, som institutionen køber, vil således ikke være omfattet af ordningen om orientering af Styrelsen for Undervisning og Kvalitet.

Hvis Styrelsen for Undervisning og Kvalitet vurderer, at aftalerne om salg og leje i forbindelse med en flytning af skole- eller kursus og undervisningsvirksomhed ikke er indgået på vilkår, der svarer til markedsvilkår eller i øvrigt er indgået på vilkår, der kan rejse tvivl om institutionens uafhængighed, vil styrelsen i medfør af den gældende § 24 kunne give institution et påbud om at foretage konkrete ændringer af den pågældende virksomhed. Hvis institutionen ikke ændrer den pågældende virksomhed, vil det kunne få tilskudsmæssige konsekvenser efter lovens § 25, stk. 1, hvorefter undervisningsministeren kan tilbageholde tilskud, lade tilskud bortfalde helt eller delvis eller kræve tilskud tilbagebetalt helt eller delvis for skoler eller kurser, der ikke følger bestemmelserne i loven som fx om, at aftaler, herunder husleje- og ejendomsaftaler, skal indgås på vilkår,

der ikke er ringere for skolen end sædvanlige markedsvilkår, og skal søges ændret, hvis udviklingen i markedsvilkårene tilsiger det. Tilsvarende kan undervisningsministeren tilbageholde tilskud, lade tilskud bortfalde helt eller delvis eller kræve tilskud tilbagebetalt helt eller delvis, hvis en institution ikke overholder et påbud, jf. lovens § 24. Endvidere vil ministeren, hvis forholdet er af sådan en karakter, at der efter ministerens skøn ikke er tilstrækkelig sikkerhed for, at institutionen overholder kravet i lovens § 2, stk. 6, om uafhængighed og forvaltning af skolens eller kursets midler kunne træffe beslutning efter lovens § 1, stk. 3, om, at godkendelsen tilbagekaldelse, hvorefter der ikke ydes tilskud til institutionen.

Det bemærkes, at det forhold, at Styrelsen for Undervisning og Kvalitet ikke har bemærkninger til salgs- og lejeaftaler i forbindelse med orientering efter den foreslåede ordning, ikke vil betyde, at styrelsen ikke efterfølgende kan inddrage disse aftaler i vurderingen af en institutions overholdelse af uafhængighedskravet.

Den foreslåede ordning vil omfatte institutioner omfattet af lov om private institutioner for gymnasiale uddannelser, herunder også skoler eller kurser, der ikke er under et økonomisk tilsyn af Styrelsen for Undervisning og Kvalitet.

Den foreslåede regulering vil omfatte hele institutionens virksomhed. Det vil sige, at for private institutioner for gymnasiale uddannelser, der som kombineret institution varetager andre former for skole- og undervisningsvirksomhed efter anden lovgivning vil kravet om underretning i forbindelse med flytning af undervisning fra ejede bygninger til lejede bygninger omfatte hele institutionens virksomhed også selvom en del af bygningerne bruges til undervisningsformål, der ikke er omfattet af lov om private institutioner for gymnasiale uddannelser. Det følger af, at en kombineret institution skal opfylde betingelserne i lovgivningen for at varetage sådan virksomhed. Der henvises til § 5 a i lov om friskoler og private grundskoler, § 12 b i lov om efterskoler og frie fagskoler, § 3 i lov om private institutioner for gymnasiale uddannelser og § 10 i lov om folkehøjskoler.

Den foreslåede bestemmelse svarer i sit indhold til § 18, stk. 3, 2. pkt., i lov om friskoler og private grundskoler m.v., hvorom der henvises til bemærkninger til § 1, nr. 7, i lovforslag nr. L 178 af 1. marts 2018, jf. Folketingstidende 2017-18, tillæg A, L 178 som fremsat, side 28-29, som vedtaget som lov nr. 397 af 2. maj 2018.

Der henvises i øvrigt til afsnit 2.10. i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til nr. 10

Der er i lov om private institutioner for gymnasiale uddannelser, jf. lovbekendtgørelse nr. 928 af 3. juli 2017, ikke særskilte bestemmelser om donationer til private institutioner for gymnasiale uddannelser.

Det følger af § 2, stk. 6, 1. pkt., i lov om private institutioner for gymnasiale uddannelser, at en skole eller et kursus i sit virke som selvejende uddannelsesinstitution skal være uafhængig, og at skolens midler alene må komme skolens eller kursets skole- eller kursus- og undervisningsvirksomhed til gode. Det betyder, at skolen eller kurset skal være uafhængig af personer, andre skoler, kurser, virksomheder, institutioner, selskaber, foreninger m.fl. erhvervsdrivende som ikke-erhvervsdrivende. Skolen må alene styres af interessen for at drive den pågældende skole eller kursus til gavn for skolens eller kursets egne elever, ligesom skolens eller kursets midler, herunder de offentlige tilskud, alene må anvendes til skolens eller kursets eget formål (dvs. skole- og kursusformålet). Skolerne og kurserne må ikke indgå i et styret fællesskab eller på anden måde være styret af uvedkommende eller udefra kommende interesser.

Det følger af § 1, stk. 1, i lov om private institutioner for gymnasiale uddannelser, at undervisningsministeren kan godkende, at private opretter gymnasieskoler, studenterkurser og hf-kurser, der giver undervisning i uddannelsen til den almene studentereksamen, 2-årig uddannelse til almen studentereksamen, uddannelsen til hf-eksamen og gymnasial enkeltfagsundervisning (hf-enkeltfag) i henhold til lov om de gymnasiale uddannelser. Det følger endvidere af § 1, stk. 2, i samme lov, at en godkendelse kan tilbagekaldes, hvis skolen eller kurset ikke overholder fastsatte regler, herunder bestemmelserne i lov om de gymnasiale uddannelser eller meddelte påbud.

Endvidere følger det af § 1, stk. 3, i lov om private institutioner for gymnasiale uddannelser, at undervisningsministeren kan tilbagekalde godkendelsen, hvis der efter ministerens skøn ikke er tilstrækkelig sikkerhed for, at skolen eller kurset opfylder kravet i § 2, stk. 6, om uafhængighed og forvaltning af skolens eller kursets midler. Der kan herved navnlig lægges vægt på, om skolen eller kurset indgår i et fælleskab eller et samarbejde med skoler, institutioner, fonde, virksomheder, foreninger m.fl., der indebærer en nærliggende risiko for, at skolen eller kurset styres af andre, skolens eller kursets midler anvendes til formål uden for skolen eller kurset, skolens eller kursets ledelse og lærere står i et juridisk eller økonomisk afhængighedsforhold til skoler, institutioner, fonde virksomheder, foreningen m.fl., eller skolens elever udfører arbejde, herunder indsamlingsarbejde eller lignende, på en måde, der er udsædvanlig for skoleformen.

Endelig følger det af § 24, stk. 1, i lov om private institutioner for gymnasiale uddannelser, at hvis undervisningsministeren finder, at en skoles eller et kursus' virksomhed ikke er i overensstemmelse med lov om private institutioner for gymnasiale uddannelser, de regler eller aftaler, der er fastsat eller indgået i henhold til loven, kan ministeren udstede påbud til skolen om at ændre den pågældende virksomhed.

Privat gymnasieskoler, studenterkurser og kurser til højere forberedelseseksamen skal oplyse i deres årsrapport om årets modtagne donationer, jf. Styrelsen for Undervisning og Kvalitets Paradigme private gymnasieskoler, studenterkurser og kurser til højere forberedelseseksamen for Årsrapporten for 2017, jf. § 3, stk. 4 i bekendtgørelse nr. 1348 af 23. november 2016, om regnskab for efterskoler, frie fagskoler, frie grundskoler, private gymnasieskoler, studenterkurser og kurser til højere forberedelseseksamen (hf-kurser) m.v. kombinerede skoler og produktionsskoler.

Der er i lov om private institutioner for gymnasiale uddannelser, jf. lovbekendtgørelse nr. 928 af 3. juli 2017, ikke særskilte bestemmelser om donationer til private institutioner for gymnasiale uddannelser..

Det foreslås at indsætte en ny § 19 i lov om private institutioner for gymnasiale uddannelser.

Formålet med den foreslåede bestemmelse i § 19 er at sikre større viden om, hvem der yder donationer til skolerne og kurserne og dermed overholdelse af det fastsatte krav om uafhængighed, jf. lovens § 2, stk. 6.

Det foreslås i § 19 *stk. 1*, at en skole eller et kursus ikke må modtage anonyme donationer.

Forslaget skal bidrage til at sikre en bedre gennemsigtighed med, hvem der støtter skolen eller kurset og dermed overholdelse af kravet i lovens § 2, stk. 6, stk. 1, 1. pkt., om skolens uafhængighed. Forslaget indebærer, at skoler fremover ikke lovligt kan modtage og beholde anonyme donationer.

Forslaget indebærer, at det kun er donationer, der ydes anonymt, som omfattes af det foreslåede forbud. Ved anonyme donationer forstås i den forbindelse donationer, hvor skolen eller kurset reelt ikke er bekendt med donators identitet. Der er således tale om situationer, hvor donator ikke har givet sig til kende med navn i forbindelse med donationen, og hvor skolen eller kurset heller ikke på anden måde efterfølgende er eller burde være blevet bekendt med donators identitet.

Forbuddet mod at modtage anonyme donationer omfatter også anonyme donationer i form af andet end pengebeløb, fx undervisningsmateriale, computere etc., betalt af en anonym donator.

Forbuddet omfatter både anonyme donationer, der gives i form af kontantbeløb, men også anonyme donationer i form af varer, tjenesteydelser, ejendomme m.v., der skal opgøres til markedsværdien.

Forslaget vil også indebære, at lån, som efterfølgende eftergives af långiver, herefter er at betragte som en ydet donation og derfor skal registreres i skolens regnskab som en donation med de oplysningskrav, som følger heraf.

Forslaget om forbud mod modtagelse af anonyme donationer vil indebære et generelt forbud mod modtagelse af anonyme donationer.

For at minimere risiko for omgåelse af den foreslåede ordning gennem stråmænd, omfatter forslagene om generelt forbud mod modtagelse af anonyme donationer såvel indenlandske som udenlandske donationer til private institutioner for gymnasiale uddannelser.

Baggrunden herfor er, at såvel indenlandske som udenlandske donationer kan være betænkelige for skolen eller kurset i forhold til kravet om uafhængighed, jf. § 2, stk. 6, i lov private institutioner for gymnasiale uddannelser. I og med at forslaget omfatter både indenlandske og udenlandske donationer, imødegås risikoen for omgåelse af forbuddet mod anonyme donationer, ved at en udenlandsk donator bruger en indenlandsk stråmand og vice versa.

Forslaget vil samlet set indebære, at private institutioner for gymnasiale uddannelser fremover ikke lovligt kan modtage anonyme donationer. Det vil være uden betydning, om donator er en fysisk person eller en juridisk person som fx en forening, en fond eller et selskab.

Et forbud mod anonyme donationer vil dog ikke kunne hindre, at en donator, der ønsker at være anonym, vil kunne bruge en stråmand, så donationen via stråmanden får status som ikke-anonym. Det vil være vanskeligt at føre tilsyn med, hvorvidt donator er stråmand.

Forslaget betyder også, at det i sådanne situationer vil være op til skolens eller kursets og Undervisningsministeriets tilsyn med skolen eller kurset at holde øje med, om der er tegn på, at donator er stråmand for skolen eller kurset eller andre, eller om donationen vil kunne påvirke skolens eller kursets overholdelse af lov om private institutioner for gymnasiale uddannelser.

Det foreslåede generelle forbud mod anonyme donationer som en tilskudsbetingelse for private institutioner for gymnasiale uddannelser skal ses i lyset af, at staten bidrager med en meget stor del af skolernes og kursernes finansiering. Det er derfor særlig vigtigt at sikre, at skolerne og kurserne er helt uafhængige af alt andet end pædagogisk og holdningsmæssigt ideelle interesser.

Det foreslåede generelle forbud mod anonyme donationer forventes at bidrage til at sikre en bedre gennemsigtighed med, hvem der støtter skolen eller kurset, og dermed også med skolernes og kursernes overholdelse af kravet om skolernes eller kursernes uafhængighed af alt andet end pædagogisk og holdningsmæssigt ideelle interesser.

Endvidere forventes forslaget at ville kunne give et bedre og mere gennemsigtigt grundlag for tilsynet med skolernes og kursernes uafhængighed.

Med forslaget om et generelt forbud mod skolernes eller kursernes modtagelse af anonyme donationer vil det ikke længere være muligt anonymt at donere beløb på hverken over, lig eller under 20.000 kr. eksklusiv moms til en privat institution for gymnasiale uddannelser

Det foreslåede generelle forbud mod skolernes og kursernes modtagelse af anonyme donationer uanset størrelse vil understøtte, at der ikke sker en omgåelse af den ordning, der foreslås i lovforslagets § 3, nr. 1, (§ 19 a, stk. 2), hvorefter en skole eller et kursus, inden den modtager en donation, skriftligt vil skulle redegøre for, om der er tilstrækkelig sikkerhed for, at skolen eller kurset ved modtagelse af donationen opfylder kravene i § 1 a om frihed og folkestyre og i § 2, stk. 6, 1-pkt., om uafhængighed og forvaltning af skolens midler, ved, at den samme donator yder flere anonyme donationer under 20.000 kr. eksklusiv moms.

Forslaget om et generelt forbud mod anonyme donationer vil også indebære, at hvis en skole eller et kursus organiserer en indsamling, hvor alle bidrag tilfalder skolen eller kurset direkte, skal der for alle donerede beløb specificeres navn og adresse på donator. Det forhindrer dog ikke, at en forælder eller andre vil kunne organisere en indsamling, og at organisatoren af indsamlingen med angivelse af eget navn og adresse efterfølgende donerer det indsamlede beløb til skolen eller kurset. De enkelte bidrag til indsamlingen vil i det tilfælde ikke blive betragtet som særskilte donationer. Donationen vil være det samlede beløb, der er samlet ind.

Forslaget om et generelt forbud mod anonyme donationer betyder, at det stadig vil være muligt for de enkelte klasser på private institutioner for gymnasiale uddannelser at have en 'klassekasse', som er adskilt fra skolens eller kursets samlede økonomi, og som betaler for mindre udgifter såsom sodavand, slik mv. i forbindelse med klasseudflugter o. lign.

Forslaget om et generelt forbud mod anonyme donationer omfatter ikke forældres frivillige arbejde som fx medvirken ved rengøring, reparationsarbejde mv. på en privat institution for gymnasiale uddannelser. Det samme gælder indsamling til klassekasser og andre lignende småindsamlinger, som ikke direkte vedrører skolens økonomi, men i stedet klassens økonomi. Dette vil med forslaget ikke blive anset som donationer.

Det følger af § 2, stk. 6, 1. pkt., at en skole eller et kursus i sit virke som selvejende uddannelsesinstitution være uafhængig, og skolens midler alene må komme skolens skole- og undervisningsvirksomhed til gode. Det betyder, at skolen eller kurset skal være uafhængig af personer, andre skoler, kurser, virksomheder, institutioner, selskaber, foreninger m.fl. erhvervsdrivende som ikke erhvervsdrivende. Skolen eller kurset må alene styres af interessen for at drive den pågældende skole til gavn for skolens egne elever, ligesom skolens eller kursets midler, herunder de offentlige tilskud, alene må anvendes til skolens eller kursets eget formål (dvs. skoleformålet). Skolerne og kurserne må ikke indgå i et styret fællesskab eller på anden måde være styret af uvedkommende eller udefra kommende interesser.

Det betyder, at en skole eller et kursus inden for bestemmelserne i lov om private institutioner for gymnasiale uddannelser kan modtage donationer fra organisationer m.v., så længe donationen ikke har et omfang og ikke gives på en måde, som kan så tvivl om, hvorvidt skolen eller kurset opfylder kravet om uafhængighed.

Det foreslås i et nyt § 19, stk. 2, 1. pkt., at en skole eller et kursus, inden den modtager en donation over 20.000 kr. eksklusive moms, skriftligt skal redegøre for, om der er tilstrækkelig sikkerhed for, at skolen eller kurset ved modtagelse af donationen opfylder uafhængighedskravet i § 2, stk. 6. 1. pkt., og frihed og folkestyre-kravet i § 1 a.

Forslaget vil indebære, at skolen eller kurset i sin redegørelse skal lægge vægt på, om der er knyttet betingelser eller vilkår til donationen, eller om skolen i øvrigt har forbindelser til donator, der rejser tvivl om skolens overholdelse af afhængighedskravet i § 2, stk. 6. 1. pkt., og frihed og folkestyre-kravet i § 1 a.

Formålet med forslaget er i donationssituationer at styrke skolernes og kursernes overholdelse af uafhængighedskravet i § 2, stk. 6. 1. pkt., og frihed og folkestyre-kravet i § 1 a.

Forslaget vil betyde, at afgørende for, om en skole eller et kursus lovligt vil kunne modtage en donation, vil være påvirkningsrisikoen i forhold til uafhængighedskravet i § 2, stk. 6. 1. pkt., og frihed og folkestyre-kravet i § 1 a.

Forslaget indebærer, at skolen eller kurset ved modtagelsen af en donation vil skulle overveje påvirkningsrisikoen i forhold til uafhængighedskravet i § 2, stk. 6. 1. pkt., og frihed og folkestyre-kravet i § 1 a.

Forslaget vil medføre, at skolen eller kurset vil skulle redegøre for lovmedholdeligheden af en donation og afvise donationen, hvis den ikke er lovmedholdelig, et "forklar eller afvis-krav".

Forslaget betyder, at en skole, inden modtagelse af en donation vil skulle overveje, om der er knyttet betingelser til donationen, eller om skolen i øvrigt har forbindelser til donator, der vil kunne rejse tvivl om skolens overholdelse af frihed og folkestyre-kravet og kravet om uafhængighed. Såfremt skolen eller kurset vurderer, at modtagelse af en donation indebærer påvirkningsrisiko i forhold til uafhængighedskravet i § 2, stk. 6. 1. pkt., og frihed og folkestyre-kravet i § 1 a., vil skolen eller kurset skulle afvise donationen. Donationer, der er forenelige med disse krav, vil derimod fortsat kunne modtages af skolerne og kurserne.

Forslaget indebærer endvidere, at det vil være uden betydning, om donator er en fysisk person eller en juridisk person som fx en forening, en fond eller et selskab.

Forslaget omfatter både donationer, der gives i form af kontantbeløb, men også donationer i form af varer, tjenesteydelser, ejendomme m.v., der skal opgøres til markedsværdien. Hvis donator giver et kontant beløb, vil der ikke være moms på. Der skal så ikke fratrækkes moms på gaven. Men hvis donator giver gaven i form af, at skolen fx kan indkøbe momsbelagt undervisningsudstyr m.v. hos en leverandør til 22.500 inklusive moms, mod at donator refunderer skolen den samlede udgift, så er gaven 18.000 kr. værd for skolen. Skolen har altså betalt 22.500 kr. og fået refunderet 22.500 kr. fra donator og fået udstyr til en værdi af 18.000 kr. ekskl. moms. Det betyder i så fald, at gaven er på 18.000 kr. ekskl. moms.

Forslaget vil også indebære, at lån, som efterfølgende eftergives af långiver, herefter er at betragte som en ydet donation og derfor skal registreres i skolens regnskab som en donation med de oplysningskrav, som følger heraf.

Forslaget betyder, at en skole eller et kursus, inden den modtager en donation, vil skulle overveje, hvorvidt der er knyttet betingelser eller vilkår til donationen, eller om skolen eller kurset i øvrigt har forbindelser til donator, der vil kunne rejse tvivl om skolens eller kursets overholdelse af kravet om uafhængighed. Såfremt skolen eller kurset konkluderer, at der ved skolens eller kursets modtagelse af donationen vil kunne rejse tvivl om skolens eller kursets overholdelse af kravet om uafhængighed, vil skolen eller kurset skulle afvise donationen.

Det foreslås i § 19, stk. 2, 2. pkt., at skolens eller kursets skriftlige redegørelse skal underskrives af skolens bestyrelse og offentliggøres på skolens hjemmeside.

Forslaget indebærer, at skolens bestyrelse skal underskrive den skriftlige redegørelse, og at skolen skal offentliggøre redegørelsen på skolens hjemmeside.

Formålet med forslaget er at sikre gennemsigtighed om donationer til skolerne samt at styrke de frie grundskolers overholdelse af uafhængighedskravet i § 2, stk. 6. 1. pkt., og frihed og folkestyrekravet i § 1 a.

Det foreslåede stk. 2 vil samlet set indebære, at donationer, der er forenelige med disse krav, fortsat vil kunne modtages af skolerne og kurserne.

Forslaget indebærer, at det vil være en betingelse, at skolen eller kurset dokumenterer sine overvejelser i en skriftlig redegørelse, hvilket vil blive påset af Undervisningsministeriet ved stikprøvetilsyn og i forbindelse med tilsynssager, hvor skolen eller kurset i øvrigt er under tilsyn.

For at minimere risiko for omgåelse af den foreslåede ordning gennem stråmænd, omfatter forslagene om regulering af donationer såvel indenlandske som udenlandske donationer til skolerne og kurserne.

Forældres frivillige arbejde på en skole eller et kursus som fx medvirken ved rengøring, reparationsarbejde m.v. vil fortsat ikke blive betragtet ikke som donationer. Det samme gælder indsamling til klassekasser og andre lignende småindsamlinger, som ikke direkte vedrører skolens økonomi, men i stedet klassens økonomi.

Med forslaget sikres, at personer, der kan ligge inde med særlig viden med betydning for vurderingen af redegørelsen, vil få mulighed for at henvende sig til Undervisningsministeriet.

Det foreslås, at forslagene i § 19 om et generelt forbud mod, at private institutioner for gymnasiale uddannelser modtager anonyme donationer og om, at en skole eller et kursus, inden den modtager en donation over 20.000 kr. eksklusivt moms, skriftligt skal redegøre for, om der er tilstrækkelig sikkerhed for, at skolen ved modtagelse af donationen opfylder kravet i § 1 a om frihed og folkestyre og i § 2, stk. 6, om uafhængighed og forvaltning af skolens midler, på grund af dets indgribende virkning over for skolerne og kurserne bliver af midlertidig karakter og automatisk

ophæves/bortfalder til den 31. juli 2029, med mindre Folketinget vurderer, at dette skal oprettholdes, og inden da vedtager dette ved lov.

Baggrunden for forslaget om ophævelse af forslaget den 31. juli 2029 er initiativets særlige karakter som følge dets indgribende virkning overfor skolerne og kurserne.

Det foreslås i et nyt § 19, stk. 3, 1. pkt., at hvis en skole eller et kursus modtager anonyme donationer eller donationer, hvor der ikke er tilstrækkelig sikkerhed for, at skolen ved modtagelse af donationen opfylder uafhængighedskravet i § 2, stk. 6. 1. pkt., og frihed og folkestyre-kravet i § 1 a, skal skolen eller kurset returnere donationen til donatoren inden 30 dage fra modtagelsen.

Det foreslås i et nyt § 19, stk. 3, 2. pkt., at donationer i strid med stk. 1 og stk. 2, der ikke kan returneres til donatoren inden 30 dage fra modtagelsen, skal overføres til en konto hos Undervisningsministeriet inden for samme frist.

Forslaget vil indebære, at hvis en skole eller et kursus modtager anonyme donationer eller donationer, hvor der ikke er tilstrækkelig sikkerhed for, at skolen ved modtagelse af donationen opfylder kravet i § 2, stk. 1, 1. pkt., om uafhængighed og forvaltning af skolens eller kursets midler, og frihed og folkestyre-kravet i § 1 a, vil donationen skulle overføres til en konto hos Undervisningsministeriet inden for samme frist.

Anonyme donationer vil således alene skulle overføres til en konto hos Undervisningsministeriet, hvis det ikke er muligt at returnere donationen fordi skolen ikke er bekendt med identiteten på donator. Det forudsættes, at Undervisningsministeriet til brug herfor opretter en særskilt konto i et pengeinstitut, hvor donationen kan indsættes.

Hvis der fx bliver sat en pose penge med over 20.000 kr. foran hoveddøren på en skoles eller et kursus' adresse, vil det formentlig ikke være muligt at identificere donatoren og dermed returnere donationen til donator. I dette tilfælde kan skolen eller kurset vælge at indsætte pengene fra posen på en konto, og skolen eller kurset skal derefter overføre beløbet til en konto hos Undervisningsministeriet.

Foreligger den anonyme donation rent undtagelsesvis i form af andet end pengebeløb, fx undervisningsmateriale, computere etc., betalt af en anonym donator, skal skolen eller kurset søge at få donationen værdisat eller sælge den, og herefter indsætte beløbet på en konto i Undervisningsministeriet.

Fristen for at returnere donationer til donator eller for at overføre dem til Undervisningsministeriet er efter den foreslåede bestemmelse i § 20, stk. 4, 2. pkt., 30 kalenderdage. Fristen er absolut og kan ikke forlænges.

Hvis en skole eller et kursus ikke overholder den foreslåede bestemmelse om, at modtagne anonyme donationer skal returneres til donatoren eller overføres til en konto hos Undervisningsministeriet, vil skolen af undervisningsministeren i medfør af lovens § 24 få et påbud om at foretage konkrete ændringer af den pågældende virksomhed, dvs. fremadrettet overholde bestemmelsen. Undervisningsministeren kan endvidere iværksætte en tilskudsmæssig sanktion efter lovens § 25, stk. 1, hvorefter ministeren kan tilbageholde tilskud, lade tilskud bortfalde helt eller delvis eller kræve tilskud tilbagebetalt helt eller delvis for skoler, der ikke følger bestemmelserne i loven.

Det foreslås i et nyt § 19, stk. 4, at en donator, hvis donation er overført til en konto hos Undervisningsministeriet, jf. stk. 3, indtil 6 måneder efter at donationen er overført, kan kræve donationen tilbagebetalt fra Undervisningsministeriet.

Forslaget indebærer, at en donator, hvis donation eller kontantbetaling er overført til en konto hos Undervisningsministeriet, jf. stk. 3, indtil 6 måneder efter at donationen er overført, vil kunne kræve donationen tilbagebetalt fra Undervisningsministeriet.

Formålet med forslaget er at sikre, at en anonym donator vil få en rimelig mulighed for at kræve en donation tilbagebetalt, selvom donationen vil være overført til Undervisningsministeriet efter det foreslåede stk. 3.

Det foreslås i et nyt § 19, stk. 5, at donationer, der ikke er krævet tilbagebetalt inden for fristen i stk. 4, tilfalder statskassen.

Forslaget vil indebære, at donationer, der ikke er krævet tilbagebetalt inden for fristen i stk. 4, vil tilfalde statskassen.

Forslaget vil sikre, at donationer, der ikke kræves tilbagebetalt inden for fristen på de seks måneder, jf. stk. 4, vil tilfalde statskassen.

Forslaget skal ses i sammenhæng med forslaget i om et generelt forbud mod, at private institutioner for gymnasiale uddannelser modtager anonyme donationer og forslaget om, at en skole eller et kursus, inden den fra en donator modtager en donation på over 20.000 kr. eksklusiv moms, skriftligt skal redegøre for, om der er tilstrækkelig sikkerhed for, at skolen eller kurset ved modtagelse af donationen opfylder frihed og folkestyre-kravet og uafhængighedskravet

Der henvises i øvrigt til de almindelige bemærkninger i afsnit 2.4. og 2.5.

Der er ikke i den gældende lov om private institutioner for gymnasiale uddannelser et forbud mod donationer til skolerne eller kurserne fra offentlige myndigheder, fysiske og juridiske personer fra lande uden for EU eller EØS.

Det foreslås at indsætte en ny § 20 i lov om private institutioner for gymnasiale uddannelser. Formålet med den foreslåede bestemmelse med forbud mod, at en skole eller et kursus modtager donationer på over 20.000 kr. eksklusiv moms fra offentlige myndigheder eller fysiske eller juridiske personer fra lande uden for EU eller EØS eller indgår aftale om leje af lokaler, bygninger eller arealer ejet af en offentlig myndighed eller fysiske eller juridiske personer fra lande uden for EU eller EØS, er at sikre skolerne og kurserne mod påvirkningsrisiko og derigennem sikre skolernes uafhængighed og overholdelse af frihed og folkestyre-kravet, jf. § 1, stk. 2, 2. pkt.

Det foreslås i et nyt § 20, stk. 1, at skolen eller kurset ikke må ikke modtage donationer på over 20.000 kr. eksklusiv moms fra offentlige myndigheder eller fysiske eller juridiske personer fra lande uden for EU og EØS.

Formålet med forslaget er at imødegå risikoen for, at de grundlæggende krav til skolerne og kurserne om at overholde frihed og folkestyre-kravet, jf. § 1 a, og kravet om uafhængighed, jf. § 2, stk. 6, 1. pkt., modarbejdes eller undermineres. Hermed imødegås også risiko for, at demokrati og grundlæggende friheds- og menneskerettigheder modarbejdes og undermineres.

Forslaget indebærer, at forbuddet mod at modtage donationer på over 20.000 kr. eksklusive moms fra offentlige myndigheder eller fysiske eller juridiske personer fra lande uden for EU og EØS vil omfatte både donationer, der gives i form af kontantbeløb, men også donationer i form af varer, tjenesteydelser, ejendomme m.v., der skal opgøres til markedsværdien. Hvis donator giver et kontant beløb vil der ikke være moms på. Der skal så ikke fratrækkes moms på gaven. Men hvis donator giver gaven i form af, at skolen eller kurset fx kan indkøbe momsbelagt undervisningsudstyr m.v. hos en leverandør til 22.500 inklusive moms, mod at donator refunderer skolen den samlede udgift, så er gaven 18.000 kr. værd for skolen. Skolen eller kurset har altså betalt 22.500 kr. og fået refunderet 22.500 kr. fra donator og fået udstyr til en værdi af 18.000 kr. ekskl. moms. Det betyder i så fald, at gaven er på 18.000 kr. ekskl. moms.

Forslaget vil også indebære, at lån, som efterfølgende eftergives af långiver, herefter er at betragte som en ydet donation og derfor skal registreres i skolens regnskab som en donation med de oplysningskrav, som følger heraf.

Ved offentlige myndigheder uden for EU og EØS forstås såvel stater uden for EU og EØS som offentlige institutioner og andre myndigheder i lande uden for EU og EØS.

Begrebet "fysiske og juridiske personer" omfatter såvel privatpersoner som fonde, banker, foreninger m. v., men også mere løst organiserede politiske eller religiøse bevægelser.

Forslaget indebærer et generelt forbud mod at skolerne og kurserne modtager donationer på over 20.000 kr. eksklusive moms fra offentlige myndigheder eller fysiske eller juridiske personer fra lande uden for EU og EØS. Det betyder, at hvis der indbetales en donation fra offentlige myndigheder eller fysiske eller juridiske personer fra lande uden for EU og EØS til en skole eller et kursus, vil det for skolen eller kurset være i modstrid med den foreslåede bestemmelse i § 20, stk. 1, at beholde eller anvende donationen.

Det foreslås i et nyt § 20, *stk. 2*, at skolen eller kurset ikke må indgå aftaler om leje af lokaler, bygninger eller arealer ejet af en offentlig myndighed eller fysiske eller juridiske personer fra lande uden for EU og EØS.

Formålet med forslaget er at imødegå risikoen for, at de grundlæggende krav til skolerne og kurserne om overholdelse af frihed og folkestyre-kravet, jf. § 1 a, og kravet om uafhængighed, jf. § 2, stk. 2, modarbejdes eller undermineres. Hermed imødegås også risiko for, at demokrati og grundlæggende friheds- og menneskerettigheder modarbejdes og undermineres.

Forslaget indebærer et generelt forbud mod at skolerne og kurserne indgår aftaler om leje af lokaler, bygninger eller arealer ejet af en offentlig myndighed eller fysiske eller juridiske personer fra lande uden for EU og EØS.

Det betyder, at hvis en skole eller et kursus indgår en aftale om leje af lokaler, bygninger eller arealer ejet af en offentlig myndighed eller fysiske eller juridiske personer fra lande uden for EU og EØS, vil det for skolen eller kurset være i strid med den foreslåede bestemmelse i § 20, stk. 2, at opretholde og anvende lejeaftalen.

Forslaget indebærer også, at hvis en skole eller et kursus modtager en donation på over 20.000 kr. eksklusiv moms fra offentlige myndigheder eller fysiske eller juridiske personer fra lande uden for EU og EØS, eller hvis en skole eller et kursus indgår en aftale i strid med stk. 2, vil undervisningsministeren kunne give skolen påbud om at tilbagebetale den pågældende donation til donator eller at opsige lejeaftalen, jf. § 24.

Det foreslås i et nyt § 20, *stk. 3*, at Undervisningsministeren kan godkende, at en skole eller et kursus modtager en donation på over 20.000 kr. eksklusiv moms fra offentlige myndigheder eller fysiske eller juridiske personer fra lande uden for EU og EØS, og at en skole eller et kursus indgår aftale om leje af lokaler, bygninger eller arealer ejet af en offentlig myndighed eller fysiske eller juridiske personer fra lande uden for EU og EØS. Det er en betingelse for godkendelse, at der efter ministerens skøn er tilstrækkelig sikkerhed for, at skolen eller kurset ved modtagelse af en donation omfattes af stk. 1, og ved indgåelse af en aftale om leje af lokaler, bygninger eller arealer omfattes af stk. 2, opfylder kravene i § 1 a og § 2, stk. 6, 1. pkt.

Forslaget indebærer, at skolerne og kurserne, hvis de ønsker dispensation fra forbuddet, af egen drift vil skulle rette henvendelse til Undervisningsministeriet. Skolerne eller kurserne vil i forbindelse med en ansøgning om dispensation være forpligtet til at give Undervisningsministeriet oplysning om ethvert forhold, som vil kunne være egnet til at rejse tvivl eller skabe risiko om skolens eller kursets overholdelse af lovens krav om overholdelse af frihed og folkestyre-kravet, jf. § 1 a, og uafhængighedskravet, jf. lovens § 2, stk. 6.

Forslaget indebærer, at hvis der efter ministerens skøn ikke er tilstrækkelig sikkerhed for, at skolen ved modtagelse af en donation omfattes af stk. 1 eller indgåelse af en aftale om leje af lokaler, bygninger eller arealer omfattes af stk. 2, opfylder kravene i § 1 a og § 2, stk. 6, 1. pkt., vil dette være afslagsbegrundende i forhold til skolens ansøgning om godkendelse.

Formålet med forslaget er at sikre skolerne og kurserne mod risiko for påvirkning udefra, der skaber tvivl om eller risiko for skolens eller kursets overholdelse af frihed og folkestyre-kravet og uafhængighedskravet.

Forslaget indebærer, at undervisningsministeren i forbindelse med en ansøgning om dispensation fra forbuddet vil skulle vurdere påvirkningsrisikoen for skolen eller kurset ved modtagelse af en donation eller indgåelse af en lejeaftale. Der vil skulle indgå i vurderingen heraf, om donator eller udlejer aktivt har modarbejdet eller udtrykt holdninger m. v., der er i modstrid med frihed og folkestyrekravet. Endvidere vil donators erklærede formål med sin egen organisation, virksomhed eller bevægelse skulle indgå i vurderingen af påvirkningsrisikoen. Der vil i den forbindelse skulle ses på, om donators eller udlejers formål er at fremme udemokratiske synspunkter og en samfundsudvikling, der modarbejder eller underminerer demokratiet og grundlæggende friheds- og menneskerettigheder

Donators eller udlejers adfærd i forbindelse med og formålet med tidligere donationer fra samme donator eller lejeaftaler med samme udlejer vil også skulle indgå i vurderingen. Der vil i den forbindelse skulle ses på, om donator eller udlejer har ydet støtte til organisationer eller formål, der søger at fremme antidemokratiske principper og værdier, som strider mod grundlæggende friheds- og menneskerettigheder. Der vil ved vurderingen heraf bl. a. kunne lægges vægt på, om donator systematisk yder støtte til organisationer i andre lande, og om donator har en organisatorisk relation til foreninger, bevægelser eller menigheder i Danmark

Det vil herudover skulle vurderes, om den konkrete donation eller lejeaftale kan skabe et afhængighedsforhold mellem skole eller kurset og donator/udlejer.

Undervisningsministeriets vurdering vil skulle inddrage relevant information fra nationale og internationale samarbejdspartnere.

Forslaget indebærer, at hvis en skole eller et kursus overtræder forbuddet mod at modtage donationer fra lande uden for EU eller EØS eller forbuddet mod at indgå lejeaftaler med myndigheder eller fysiske eller juridiske personer fra lande uden for EU eller EØS, vil ministeren kunne give skolen eller kurset et påbud om, at den pågældende donation skal tilbagebetales, eller at den pågældende lejeaftale skal opsiges, jf. § 24.

Hvis en skole eller et kursus ikke efterkommer et sådant påbud, kan Undervisningsministeriet beslutte at tilbageholde tilskud, lade tilskud bortfalde helt eller delvist eller kræve tilskud tilbagebetalt helt eller delvist, jf. § 25, stk. 1. Modtagelsen af en konkret donation eller indgåelse af en konkret lejeaftale kan desuden indgå i en samlet vurdering af skolens eller kursets overholdelse af frihed og folkestyrekravet.

Hvis der efter ministerens skøn ikke er tilstrækkelig sikkerhed for, at skolen eller kurset opfylder kravet i § 2, stk. 6, 1. pkt., om uafhængighed og forvaltning af skolens midler, kan ministeren tilbagekalde sin godkendelse af skolen eller kurset, jf. § 1, stk. 3. Der kan herved navnlig lægges vægt på, om

- 1) skolen eller kurset indgår i et fællesskab eller et samarbejde med skoler, institutioner, fonde, virksomheder, foreninger m.fl., der indebærer en nærliggende risiko for, at skolen styres af andre,
- 2) skolens eller kursets midler anvendes til formål uden for skolen eller kurset,
- 3) skolens eller kursets ledelse og lærere står i et juridisk eller økonomisk afhængighedsforhold til de i nr. 1 nævnte institutioner m.fl. eller
- 4) skolens elever eller kursets kursister udfører arbejde, herunder indsamlingsarbejde eller lignende, på en måde, der er usædvanlig for skoleformen.

Der vil i denne forbindelse skulle foretages en vurdering af proportionaliteten i fastsættelsen af sanktioner.

Det foreslås i et nyt § 20, *stk. 4*, at skolen eller kurset i sin ansøgning om godkendelse af en donation på over 20.000 kr. eksklusive moms fra offentlige myndigheder eller fysiske eller juridiske personer fra lande uden for EU og EØS eller godkendelse af en aftale om leje af lokaler, bygninger eller arealer ejet af en offentlig myndighed eller fysiske eller juridiske personer fra lande uden for EU og EØS skriftligt skal redegøre for, om der er tilstrækkelig sikkerhed for, at skolen eller kurset ved modtagelse af en donation omfattet af stk. 1, eller indgåelse af en aftale om leje af lokaler, bygninger eller arealer omfattet af stk. 2, opfylder frihed og folkestyrekravet i § 1 a, og uafhængighedskravet i § 2, stk. 6, 1. pkt.

Forslaget vil medføre, at en skole eller et kursus i sin ansøgning om godkendelse skal redegøre for, om der er tilstrækkelig sikkerhed for, at skolen ved modtagelse af en donation omfattet af stk. 1, eller indgåelse af en aftale om leje af lokaler, bygninger eller arealer omfattet af stk. 2, opfylder stå mål med-kravet, frihed og folkestyrekravet og uafhængighedskravet. Det betyder, at skolen eller kurset skal sandsynliggøre og betrygge, der er tilstrækkelig sikkerhed for, at skolen ved modtagelse af en donation omfattet af stk. 1, eller indgåelse af en aftale om leje af lokaler, bygninger eller arealer omfattet af stk. 2, opfylder frihed og folkestyrekravet og uafhængighedskravet.

Formålet med forslaget er at sikre skolerne og kurserne mod risiko for påvirkning udefra, der skaber tvivl om eller risiko for skolens overholdelse af kravet om frihed og folkestyre og uafhængighedskravet.

Forslaget vil indebære, at skolen eller kurset i forbindelse med en ansøgning om dispensation fra forbuddet vil skulle vurdere påvirkningsrisikoen for skolen eller kurset ved modtagelse af en donation eller indgåelse af en lejeaftale. Der vil skulle indgå i skolens eller kursets vurdering heraf, om donator eller udlejer aktivt har modarbejdet eller udtrykt holdninger m. v., der er i modstrid med frihed og folkestyrekrauet. Endvidere vil donators erklærede formål med sin egen organisation, virksomhed eller bevægelse skulle indgå i skolens eller kursets vurdering af påvirkningsrisikoen. Der vil i den forbindelse skulle ses på, om donators eller udlejers formål er at fremme udemokratiske synspunkter og en samfundsudvikling, der modarbejder eller underminerer demokratiet og grundlæggende friheds- og menneskerettigheder

Donators eller udlejers adfærd i forbindelse med og formålet med tidligere donationer fra samme donator eller lejeaftaler med samme udlejer vil også skulle indgå i skolens eller kursets vurdering. Skolen eller kurset vil i den forbindelse skulle se på, om donator eller udlejer har ydet støtte til organisationer eller formål, der søger at fremme antidemokratiske principper og værdier, som strider mod grundlæggende friheds- og menneskerettigheder. Skolen eller kurset vil ved vurderingen heraf bl. a. kunne lægges vægt på, om donator systematisk yder støtte til organisationer i andre lande, og om donator har en organisatorisk relation til foreninger, bevægelser eller menigheder i Danmark

Skolen eller kurset vil herudover skulle vurdere, om den konkrete donation eller lejeaftale kan skabe et afhængighedsforhold mellem skolen eller kurset og donator/udlejer.

Det foreslås i et nyt § 20, stk. 5, at hvis en skole eller et kursus modtager donationer i strid med stk. 1, skal skolen eller kurset returnere donationen til donatoren inden 30 dage fra modtagelsen. Donationer, der ikke kan returneres til donatoren inden 30 dage fra modtagelsen, skal overføres til en konto hos Undervisningsministeriet inden for samme frist.

Forslaget betyder også, at der vil gælde tilsvarende procedurer for skolernes eller kursernes returnering af donationer fra lande uden for EU eller EØS, som foreslås fremover at skulle gælde for modtagelse af donationer i strid med det foreslåede forbud mod anonyme donationer eller med de foreslåede regler om skolernes eller kursernes redegørelse for, hvorvidt en donation er i overensstemmelse med frihed og folkestyrekravet og uafhængighedskravet.

Det foreslås i et nyt § 20, stk. 6, at en donator, hvis donation er overført til en konto hos Undervisningsministeriet, jf. stk. 5, indtil 6 måneder efter at donationen er overført, kan kræve donationen tilbagebetalt fra Undervisningsministeriet.

Forslaget betyder også, at der vil gælde tilsvarende procedurer for skolernes returnering af donationer fra lande uden for EU eller EØS, som foreslås fremover at skulle gælde for modtagelse af donationer i strid med det foreslåede forbud mod anonyme donationer eller med de foreslåede regler om skolernes eller kursernes redegørelse for, hvorvidt en donation er i overensstemmelse med frihed og folkestyrekravet og uafhængighedskravet.

Det foreslås i et nyt § 20, stk. 7, at donationer, der ikke er krævet tilbagebetalt inden for fristen i stk. 6, tilfalder statskassen.

Forslaget betyder også, at der vil gælde tilsvarende procedurer for skolernes eller kursernes returløb af donationer fra lande uden for EU eller EØS, som foreslås fremover at skulle gælde for modtagelse af donationer i strid med det foreslåede forbud mod anonyme donationer eller med de foreslåede regler om skolernes eller kursernes redegørelse for, hvorvidt en donation er i overensstemmelse med frihed og folkestyre-kravet og uafhængighedskravet.

Der henvises til afsnit 2.6. i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til nr. 11

Styrelsen for Undervisning og Kvalitet fører på vegne af undervisningsministeren tilsyn med de private institutioner for gymnasiale uddannelser. Tilsynet omfatter både et indholdsmæssigt tilsyn med undervisning, prøver og eksamen i de gymnasiale uddannelser efter den gældende bestemmelse i § 70, stk. 1, i lov om de gymnasiale uddannelser, og et økonomisk-administrativt tilsyn med skoler og kurser. Det økonomisk-administrative tilsyn omfatter skolernes og kursernes overholdelse af lovens bestemmelser, herunder tilskudsbetingelserne i loven. Tilsynet omfatter bl.a. overholdelsen af kravet i § 2, stk. 6, i lov om private institutioner for gymnasiale uddannelser, hvorefter skoler og kurser i deres virke som selvejende uddannelsesinstitutioner skal være uafhængig, og deres midler alene må komme skolens eller kursets skole- eller kursus og undervisningsvirksomhed til gode. Dette tilsyn med skolerne og kurserne er ikke lovfæstet i loven.

Det foreslåede *stk. 1* i § 24 indebærer en lovfæstelse af det økonomisk-administrative tilsyn, så det kommer til at fremgå af lov om private institutioner for gymnasiale uddannelser, at undervisningsministeren fører tilsyn med, at skolerne og kurserne overholder bestemmelserne i loven, herunder betingelserne for statstilskuddene. Forslaget indebærer ikke ændringer i forhold til undervisningsministerens nuværende tilsyn med skolernes eller kursernes overholdelse heraf eller af skolernes eller kursernes forpligtelser i denne forbindelse, men er af ordensmæssig karakter.

Der henvises i øvrigt til afsnit 2.14.3. i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til nr. 12

Bestemmelsen er ny. Der er ikke i de gældende bestemmelser i lov om private institutioner for gymnasiale uddannelser bestemmelser om, at bestyrelsesmedlemmer kan pålægges at underskrive en erklæring i forbindelse med tilsyn.

I § 52, *stk. 2*, foreslås det, at undervisningsministeren som led i et tilsyn med en skole eller et kursus kan pålægge bestyrelsesmedlemmerne at underskrive en erklæring, der skal offentliggøres på skolens eller kursets hjemmeside. Med den foreslåede ordning for undervisningsministeren mulighed for som led i et tilsyn at bede en skoles eller et kursus' bestyrelsesmedlemmer om at underskrive en erklæring, hvor de forholder sig til række udsagn om frihed og folkestyre-kravet og uafhængighedskravet m.v. En sådan erklæring vil således indgå som en del af sagsoplysningen i forbindelse med tilsyn.

I § 52, *stk. 3*, foreslås det, at undervisningsministeren fastsætter nærmere regler om indholdet af den nævnte erklæring. Det er hensigten, at erklæringen i lighed med erklæringen i lighed med erklæringen til den foreslåede godkendelsesordning, jf. den foreslåede § 1 b, udformes med udgangspunkt i de erklæringer, der findes i bekendtgørelse nr. 1162 af 25. september 2018 om godkendelse af frie grundskoler, der ønsker statstilskud. I erklæringerne skal bestyrelsesmedlemmerne således forholde sig til en række udsagn om skolens eller kursets forhold til frihed og folkestyre-kravet og uafhængighedskravet m.v. og om deres kendskab til konsekvenser af manglende overholdelse af frihed og folkestyre-kravet og uafhængighedskravet.

Der henvises i øvrigt til afsnit 2.13. i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til nr. 13

Det følger af den gældende bestemmelse i § 26, stk. 1, 1. pkt., i lov om private institutioner for gymnasiale uddannelser, at undervisningsministeren kan indhente alle oplysninger fra skolerne og kurserne, herunder ved besøg på skolerne og kurserne, om uddannelserne, elever, kursister, personalet, udstyret, huslejeaftaler, aftaler om ejendoms køb og andre aftaler samt om skolernes og kursernes drift i øvrigt til brug for fastlæggelse af tilskud, gennemgang af årsregnskaber, gennemførelse af tilsyn og udarbejdelse af statistik.

Undervisningsministerens tilsyn med private institutioner for gymnasiale uddannelser omfatter bl.a. også bestyrelsesmedlemmers forhold til lovens bestemmelser, herunder uafhængighedskravet i gældende § 2, stk. 6, i lov om private institutioner for gymnasiale uddannelser og bestemmelserne i lovens gældende § 4, stk. 3, hvorefter en række personer ikke kan være medlem af bestyrelsen for en skole eller et kursus. Det følger af den gældende § 4, stk. 3, at følgende personer ikke kan være medlem af bestyrelsen:

- 1) Personer, der udlejer ejendomme m.m. til skolen eller kurset.
- 2) Medlemmer af bestyrelsen i fonde, selskaber, foreninger eller andre virksomheder, der udlejer ejendomme m.m. til skolen eller kurset, eller som kontrollerer udlejer af ejendomme m.m. til skolen eller kurset,
- 3) Advokater, revisorer eller lignende rådgivere for personer, jf. nr. 1, eller for fonde, selskaber, foreninger eller andre virksomheder, jf. nr. 2,
- 4) Ansatte i ledende stillinger hos personer, jf. nr. 1), eller i fonde, selskaber, foreninger eller andre virksomheder, jf. nr. 2.
- 5) Medlemmer af bestyrelsen ved en skole inden for samme skoleform.

Det følger af lovens gældende § 4, stk. 4, at der kan fastsættes regler om, at § 4, stk. 3, nr. 1-4, ikke finder anvendelse, hvis lejeforholdet er af uvæsentligt omfang. Regler herom er fastsat i § 26 i bekendtgørelse nr. 768 af 12. juni 2018 om tilskud m.v. til private institutioner for gymnasiale uddannelser. Det følger af bekendtgørelsen, at et lejeforhold, herunder leasingforhold, er af uvæsentligt omfang, hvis lejen udgør 2,0 pct. eller derunder af institutionens samlede ejendomsudgifter inklusiv prioritetsrenter og afskrivning på bygninger inklusiv installationer.

Det kan derfor i forbindelse med tilsyn være relevant at indhente oplysninger om bestyrelsesmedlemmerne.

Det foreslås derfor tydeliggjort i § 26, *stk. 1, 1. pkt.*, at der kan indhentes oplysninger om bestyrelsens medlemmer, jf. lovens § 4, stk. 3 og 4. Bestemmelsen kommer dermed sprogligt til at svare til de tilsvarende bestemmelser i § 31, stk. 1, i lov om institutioner for erhvervsrettet uddannelse, § 54, stk. 1, i lov om institutioner for almengymnasiale uddannelser og almen voksenuddannelse m.v. og § 52 i lov om institutioner for forberedende grunduddannelse.

Der henvises i øvrigt til afsnit 2.14.3. i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til nr. 14

Efter den gældende bestemmelse i § 26, stk. 1, i lov om private institutioner for gymnasiale uddannelser kan undervisningsministeren indhente alle oplysninger fra skolerne og kurserne, herunder ved besøg på skolerne og kurserne, om uddannelserne, eleverne, personalet, udstyret, huslejeaftaler, aftaler om ejendoms køb og andre aftaler og om skolernes drift i øvrigt til brug for bl.a.

gennemførelse af tilsyn. Den gældende bestemmelse giver ikke mulighed for, at der som led i tilsyn er adgang for undervisningsministeren til at beslutte, at Undervisningsministeriet skal deltage som observatør ved møder på skolen eller kurset.

Det foreslås, at der i § 26 i lov om private institutioner for gymnasiale uddannelser indsættes nyt *stk. 4* og 5, hvorefter undervisningsministeren som led i et tilsyn kan beslutte, at Undervisningsministeriet deltager som observatør ved skolens eller kursets bestyrelsesmøder og eventuelle generalforsamlinger og forældremøder. Der kan udpeges en observatør til at deltage i møderne på ministeriets vegne. Endvidere indebærer det foreslåede, at interne dokumenter, der udveksles mellem en udpeget observatør og Undervisningsministeriet i forhold til aktindsigtsanmodninger ikke mister deres karakter af interne dokumenter selvom de har været videregivet mellem en udpeget observatør og Undervisningsministeriet.

Baggrunden for det foreslåede er, at der i forbindelse med tilsynet med de frie grundskoler, hvor der er en tilsvarende mulighed for tilsynet for at deltage i møder på skolerne, har været gode erfaringer hermed. Deltagelse i fx bestyrelsesmøder i forbindelse med tilsyn har givet Styrelsen for Undervisning og Kvalitet et godt indblik i, hvordan skolerne ledes og processerne i bestyrelsesarbejdet i forhold til påvirkning af skolerne. Deltagelse i fx generalforsamlingerne har givet Styrelsen for Undervisning og Kvalitet indblik i forældrekrædsen og skolekredsens baggrund og interesser i forhold til skolen og dens daglige drift i forhold til frihed og folkestyrekravet og uafhængighedskravet.

Den foreslåede bestemmelse i § 26, *stk. 4, 1. pkt.*, vil indebære, at ministeriet som led i tilsyn med en skoles eller et kursus' (herefter institution) overholdelse af loven eller lov om de gymnasiale uddannelser kan deltage som observatør ved bestyrelsesmøder samt eventuelle generalforsamlinger og forældremøder.

Undervisningsministeriet kan med forslaget, for at vurdere om en institution lever op til lov om private institutioner for gymnasiale uddannelser og lov om de gymnasiale uddannelser, deltage som observatør på bestyrelsesmøder samt eventuelle generalforsamlinger og forældremøder. Det vil bero på en konkret vurdering, hvorvidt ministeriet som led i tilsynsprocessen vil bruge muligheden for at deltage som observatør i møderne. I praksis vil det være Styrelsen for Undervisning og Kvalitet, der på undervisningsministerens vegne fører tilsynet, der eventuelt deltager som observatør. Styrelsen vil kunne udpege en ekstern sagkyndig til at varetage observatøropgaven for styrelsen. Hensigten med at indsætte en observatør er, at observatøren kan indsamle oplysninger m.v. om drøftelser og beslutninger i forhold til institutionens aktiviteter og evt. relationer til interessenter m.v. til brug for vurderingen af institutionens overholdelse af fx frihed og folkestyrekravet og uafhængighedskravet. Styrelsen vil derved kunne få bedre indblik i institutionens samlede virke, herunder indblik i hvordan bestyrelsen forholder sig til fx frihed og folkestyrekravet og uafhængighedskravet i forbindelse med driften af institutionen.

Som led i et tilsyn med frihed og folkestyrekravet og uafhængighedskravet vil Styrelsen for Undervisning og Kvalitet som udgangspunkt også gennemgå bestyrelsens protokol over sine beslutninger, herunder eventuelle dagsordener og referater fra bestyrelsesmøder med henblik på at identificere, om og hvordan bestyrelsen har taget beslutninger af betydning for vurderingen af institutionens overholdelse af kravene. Indsættelsen af en i forhold til institutionen ekstern observatør på bestyrelsesmøder, eventuelle generalforsamlinger og forældremøder vil kunne være en del af det tilsyn, som Styrelsen for Undervisning og Kvalitet fører med en given institutions overholdelse af frihed og folkestyrekravet og uafhængighedskravet. Det vil sige, at observatørrollen indgår på lige fod med de øvrige tilsynsaktiviteter i et sådan tilsyn, og oplysninger fremkommet på baggrund af observatørens observationer fra bestyrelsesmøder, eventuelle generalforsamlinger og forældremøder vil indgå i vurderingsgrundlaget for institutionens overholdelse af kravene. I

kraft af observatørrollen og de øvrige tilsynsaktiviteter vil Styrelsen for Undervisning og Kvalitet kunne foretage en samlet faglig vurdering af, om og i givet fald hvordan institutionen lever op til kravene.

Fremfor at indhente oplysninger om institutionens bestyrelsesmøder, eventuelle generalforsamlinger og forældremøder fra institutionen, gennemføres indsamlingen helt eller delvist ved, at ministeriet er til stede på de nævnte møder som observatør som led i tilsynet. Der vil i øvrigt i medfør af § 26, stk. 1, i lov om private institutioner for gymnasiale uddannelser kunne indhentes mødemateriale mv. til brug for observatøren samtidig med, at dette sendes til institutionens bestyrelse.

Der vil kunne være en observatør til stede på bestyrelsesmøder, eventuelle generalforsamlinger og forældremøder i den periode, hvor institutionen er under tilsyn. Formålet med tilstedeværelsen på de enkelte møder er udelukkende at observere, hvad der foregår på mødet. Observatøren har således ingen stemmeret på bestyrelsesmøder eller generalforsamlinger, ligesom observatøren ikke vil rådgive, vejlede eller komme med løsningsforslag i forhold til mødets dagsorden eller institutionens forhold i øvrigt, dvs. observatøren har ikke taleret under mødet og kan ikke svare på spørgsmål under mødet.

Observatøren vil som udgangspunkt være en medarbejder fra Styrelsen for Undervisning og Kvalitet, men efter den foreslåede bestemmelse i § 26, stk. 4, 2. pkt., vil ministeriet ligeledes kunne udpege en ekstern observatør til at deltage i de nævnte møder på ministeriets vegne. Såfremt der er indsat en ekstern observatør uden et fast ansættelsesforhold i ministeriet vil der efter mødet ske en skriftlig tilbagerapportering til styrelsen. Observatøren virker for ministeriet, uanset om denne er en medarbejder i ministeriet eller en person uden fast ansættelse i ministeriet. En ekstern observatør vil således være omfattet af den samme tavshedspligt som en medarbejder i ministeriet, jf. forvaltningslovens § 27. En ekstern observatør vil i sin funktion som observatør være i et offentligt hverv. De dokumenter, som en ekstern observatør udarbejder som led i sit virke som sådan, vil ligeledes skulle indgå i ministeriets sag om tilsynet på samme måde, som dokumenter udarbejdet af medarbejdere i ministeriet.

Der vil i beslutningen om at gøre brug af en observatør uden fast ansættelse i ministeriet blive lagt vægt på, at den pågældende har de rette faglige kvalifikationer til at forestå denne del af det skærpede tilsyn. Styrelsen vil orientere institutionens leder og bestyrelse om, hvem der vil fungere som observatør under et tilsyn og samtidig oplyse om dennes funktion og beføjelser. Efter orienteringen af institutionens leder og bestyrelse vil styrelsen normalt indkalde til et møde med bestyrelsen og lederen, hvor rammerne for tilsynet og en forventet tidsplan gennemgås. Styrelsen vil i den forbindelse også orientere om observatørens funktion og beføjelser.

Vælger ministeriet at indsætte en observatør uden fast ansættelse i ministeriet, vil der være tale om en afgørelse i forvaltningsretlig forstand. Ministeriet vil derfor i sådanne tilfælde partshøre institutionen over valget af observatør, særligt i forhold til den eksterne observatørs habilitet, og på denne baggrund træffe afgørelse i sagen.

Den foreslåede bestemmelse i § 26, stk. 5, vil medføre, at der ikke er aktindsigt i interne dokumenter, der udveksles mellem en udpeget observatør og Undervisningsministeriet. Det foreslåede har til formål at sikre, at spørgsmålet om, hvorvidt et dokument, der er udarbejdet af observatøren eller Undervisningsministeriet, anses for internt i relation til offentlighedsloven og forvaltningsloven, ikke kommer til at afhænge af, om observatøren er ansat i eller udpeget af Undervisningsministeriet.

Det følger af offentlighedslovens § 23, stk. 1, nr. 1, og forvaltningslovens § 12, stk. 1, at retten til aktindsigt ikke omfatter dokumenter, der ikke er afgivet til udenforstående. Sådanne dokumenter mister imidlertid deres interne karakter, hvis de afgives til udenforstående, medmindre afgivelsen sker af retlige grunde, til forskningsmæssig brug eller af andre lignende grunde, jf. offentlighedslovens § 23, stk. 2, og forvaltningslovens § 12, stk. 2.

Det foreslåede i § 26, stk. 5, indebærer en fravigelse af disse regler. Det foreslås således, at når undervisningsministeren til brug for udøvelsen af tilsynet videregiver dokumenter, der ifølge lov om offentlighed i forvaltningen eller forvaltningsloven er interne, til en udpeget observatør, mister dokumenterne ikke som følge heraf deres interne karakter. Det foreslås endvidere, at dokumenter, der er udarbejdet af observatøren og ikke er afgivet til udenforstående, i henhold til lov om offentlighed i forvaltningen og forvaltningsloven anses for interne dokumenter, selv om de videregives fra observatøren til ministeriet, hvis dette sker som led i udøvelsen af tilsynet.

Der foreslås ikke herudover begrænsninger i adgangen til aktindsigt, herunder med hensyn til såkaldte ekstraheringspligtige oplysninger i interne dokumenter, jf. offentlighedslovens § 28, stk. 1, og forvaltningslovens § 14 a, stk. 1. Det betyder, at der ved en aktindsigtsanmodning fra interne dokumenter i overensstemmelse med de almindelige aktindsigtsregler vil skulle udleveres eventuelle oplysninger om en sags faktiske grundlag.

I et tilsyn med overholdelsen af lov om private institutioner for gymnasiale uddannelser og lov om de gymnasiale uddannelser vil endvidere for at sikre et korrekt og dækkende grundlag for vurderingen af institutionens forhold kunne indgå samtaler med lærerne, forældrene, eleverne og kursister. For så vidt angår samtaler med eleverne eller kursister, kan de også foregå uden tilstedeværelse af rektor eller lærere. Baggrunden herfor er, at lærerens, forældrenes, elevernes og kursisternes oplevelse af undervisningen og forholdene på institutionen i øvrigt vil kunne bidrage til at give et helhedsbillede af institutionens virksomhed i forbindelse med vurderingen af overholdelse af frihed og folkestyre-kravet og uafhængighedskravet. Samtalerne vil endvidere kunne give anledning til, at styrelsen undersøger konkrete elementer nærmere i institutionens virksomhed. Udtalelser fra forældrene, eleverne og kursisterne vil aldrig kunne stå alene i vurderingen af, om institutionen lever op til kravene, og deltagelse i samtaler med tilsynet vil altid være frivillig for forældrene, eleverne og kursisterne.

De nærmere rammer for eventuelle samtaler mellem elever eller kursister og tilsynsmedarbejderne vil blive søgt aftalt mellem rektor og tilsynsmedarbejderne. Der kan fx være tale om tilsynssamtaler med klasser, med elevråd eller tilsvarende grupper i forbindelse med styrelsens tilsynsbesøg. Samtalerne vil have en uformel karakter, og styrelsens spørgsmål og formen på samtalen vil blive afpasset i overensstemmelse med elevernes og kursisternes alder og modenhed og vedrøre frihed og folkestyre-kravet og uafhængighedskravet i forhold til påvirkning af undervisning og institutionens dagligdag for eleverne eller kursisterne. Styrelsen vil som altovervejende hovedregel tale med flere elever eller kursister ad gangen. Hvis en elev eller kursist selv ønsker en samtale alene, vil dette dog blive imødekommet. Det er frivilligt for eleverne eller kursister, om de ønsker at deltage i samtaler med styrelsen.

Styrelsen vil forud for et tilsynsbesøg, hvor det er planlagt, at der skal indgå samtaler med eleverne eller kursister, opfordre skolen eller kurset til at orientere eleverne, kursisterne og deres forældre, hvis elever og kursister er under 18 år herom, og at det betyder, at eleverne eller kursisterne kan møde tilsynsførende på institutionen, som de er velkommen til at kontakte selv, og som også kan forventes i et vist omfang at bede om samtaler med eleverne eller kursister om institutionen. Det vil i den forbindelse blive understreget over for forældre og elever eller kursister, at det er frivilligt for eleverne eller kursisterne, om de vil tale med de tilsynsførende. Hvis forældrene modsætter sig, at deres mindreårige børn taler med tilsynsmedarbejdere, vil det ligeledes blive accepteret.

ret. Hvis alle forældre, elever eller kursister ikke ønsker at deltage i sådanne samtaler, vil det kunne indgå i helhedsbilledet af institutionen.

Den foreslåede bestemmelse er tilsvarende bestemmelserne i § 9 g, stk. 2 og 4, og § 20 b, stk. 3, i lov om friskoler og private grundskoler m.v., hvorom der for så vidt § 9 g, stk. 2 og 4, henvises til bemærkninger til § 1, nr. 13, i lovforslag nr. L 36 af 6. oktober 2016, jf. Folketingstidende 2016-17, tillæg A, L 36 som fremsat, side 18-20, som vedtaget som lov nr. 1563 af 13. december 2016, og for så vidt § 20 b, stk. 3, henvises til bemærkninger til § 1, nr. 10, i lovforslag nr. L 178 af 1. marts 2018, jf. Folketingstidende 2017-18, tillæg A, L 178 som fremsat, side 30-31, som vedtaget som lov nr. 397 af 2. maj 2018.

Der henvises i øvrigt til afsnit 2.11. i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til nr. 15

Der har hidtil ikke været fastsat bestemmelser om muligheden for, at borgere med bevarelse af anonymitet overfor andre kan rette henvendelse til Undervisningsministeriet om mulige lovovertrædelser og andre bekymrende forhold på en privat institution for gymnasiale uddannelser. Undervisningsministeriet vil således, hvis en person henvender sig til ministeriet og oplyser sit navn eller anden identifikationsoplysning, være forpligtet til at notere det på sagen sammen med de oplysninger, som vedkommende fremkommer med. Hvis en person ikke oplyser navn eller anden identifikationsoplysning, vil der ikke kunne gøres notater om vedkommendes identitet.

Der er i § 41 b i lov om friskoler og private grundskoler hjemmel for en whistleblower-ordning på friskoleområdet, hvor enhver med bevarelse af anonymitet overfor andre kan henvende sig til Undervisningsministeriet om mulige lovovertrædelser og andre bekymrende forhold på en fri grundskole. Regeringen finder, at tilsynet med private institutioner for gymnasiale uddannelser bør have de samme rammer som tilsynet med de frie grundskoler.

Det foreslås derfor, at der etableres en whistleblower-ordning, hvorved enhver med bevarelse af anonymitet overfor andre kan henvende sig til Undervisningsministeriet om mulige lovovertrædelser og andre bekymrende forhold på en privat institution for gymnasiale uddannelser. Det vurderes, at det kan omhandle henvendelser til styrelsen om fx mistanke om skolens eller kursets manglende overholdelse af dansk lovgivning, om kriminelle forhold, om at skolen eller kurset er et samlingssted for lukkede og evt. kriminelle miljøer, om at skolens eller kursets samarbejde med kommunale myndigheder og andre offentlige instanser bærer præg af lukkethed og afstandtagen. Derudover kan henvendelser også dreje sig om bekymring for fx kvaliteten af skolens eller kursets undervisningsmateriale, kvaliteten og tilrettelæggelsen af undervisningen i flere eller enkelte fag og herunder lærernes/lærerens faglige kundskaber.

Den foreslåede whistleblower-ordning kan bidrage til at give et bedre grundlag for føre tilsyn med overholdelse af fx kravet om, at skolen eller kurset skal forberede eleverne til at leve i et samfund som det danske med frihed og folkestyre samt udvikle og styrke elevernes demokratiske dannelse og deres kendskab til og respekt for grundlæggende friheds- og menneskerettigheder, herunder ligestilling mellem kønnene, jf. den med forslagets § 1, nr. 1, foreslåede nye § 1 a i lov om private institutioner for gymnasiale uddannelser. Endvidere kan ordningen også bidrage til fx tilsynet med overholdelse af kravene til den gymnasiale undervisning i lov om de gymnasiale uddannelser.

Personer, der henvender sig til Undervisningsministeriet, vil med den foreslåede whistleblower-ordning kunne vælge at få sikret anonymitet over for andre end ministeriet, uanset at deres identitet er kendt af ministeriet. Undervisningsministeriet må i sådanne tilfælde ikke oplyse over for

skoler, kurser eller andre, at det har modtaget en sådan henvendelse. Det betyder, at den person, der henvender sig, er sikret anonymitet, og at det ikke er tilladt for ministeriet at give oplysninger om henvendelsen videre til fx skolens eller kursets bestyrelse eller leder, herunder i forbindelse med partsaktindsigt eller aktindsigt efter offentlighedsloven. Bestemmelsen omfatter fx oplysninger om henvendelsens indhold, oplysninger som identificerer pågældende, oplysninger om, at der er modtaget en henvendelse, og oplysninger om, at en tilsynssag iværksættes som følge af henvendelsen. I relation til almindelige tilsynsopgaver betyder bestemmelsen, at ministeriets medarbejdere ikke må oplyse, om en tilsynssag iværksættes som følge af en henvendelse, eller at ministeriet har modtaget en henvendelse. En anmodning om sådanne oplysninger behandles i givet fald efter reglerne i forvaltningsloven, offentlighedsloven og databeskyttelsesforordningen. Bestemmelsen udvider den almindelige tavshedspligt efter forvaltningsloven og straffeloven. Særligt i forhold til anmodninger om aktindsigt efter offentlighedsloven bemærkes, at oplysninger som Undervisningsministeriet modtager via whistleblower-ordning, herunder identiteten på den person, der giver oplysningerne, vil være omfattet af offentlighedslovens § 35, hvorefter pligten til at meddele oplysninger er begrænset af særlige bestemmelser om tavshedspligt fastsat ved lov eller med hjemmel i lov for personer, der virker i offentlig tjeneste eller hverv.

Whistleblower-ordningen betyder således, at når der startes en tilsynssag på baggrund af en henvendelse fra en whistleblower, må Undervisningsministeriet hverken meddele institutionen whistleblowers identitet, indholdet af whistleblowers henvendelse, eller at sagen er indledt som følge af en whistleblowerhenvendelse. Selvom ministeriet ikke må fortælle institutionen, at en tilsynssag er indledt på grund af en whistleblowerhenvendelse, vil institutionen imidlertid måske alligevel kunne regne ud, at tilsynssagen er startet, fordi der er modtaget en sådan henvendelse. Det skyldes, at en institution i alle andre tilfælde som udgangspunkt har krav på at blive gjort bekendt med, hvorfor der er indledt en tilsynssag. Hvem der har henvendt sig, og hvad henvendelsen nærmere går ud på, vil det derimod typisk være betydeligt vanskeligere for en institution at gætte sig til, og disse oplysninger må som beskrevet ovenfor ikke videregives til institutionen uden whistleblowers tilladelse.

Det foreslås i § 26 a, stk. 1, at Undervisningsministeriet skal have et telefonnummer og en e-postadresse, hvortil enhver kan henvende sig om mulige lovovertrædelser og andre bekymrende forhold på en skole eller et kursus. Det foreslås endvidere, at Undervisningsministeriet skal oplyse om ordningen på en hjemmeside på internettet. Med ordningen vil enhver, herunder ansatte på en privat institution for gymnasiale uddannelser, forældre til elever eller kursister og andre, have mulighed for at henvende sig anonymt om mulige lovovertrædelser og andre bekymrende forhold på en skole eller et kursus. Det vil i praksis være Styrelsen for Undervisning og Kvalitet, der varetager det statslige tilsyn med private institutioner for gymnasiale uddannelser, der vil etablere og modtage henvendelser omfattet af den foreslåede whistleblower-ordning, samt oplyse om ordningen på sin hjemmeside. Der vil ikke være noget til hinder for, at whistleblower-ordningens telefonnummer, e-postadresse og hjemmeside er fælles for flere skoleformer, hvor der er sådanne ordninger. Ordningen for private institutioner for gymnasiale uddannelser vil således kunne have fælles telefonnummer, e-postadresse og hjemmeside med den allerede eksisterende ordning for frie grundskoler og den foreslåede ordning for efterskoler og frie fagskoler.

Det vurderes, at den foreslåede whistleblower-ordning kan tilskynde nogle til at rette henvendelse til styrelsen, der ellers ville have undladt det pga. frygt for deres ansættelse, medieomtale m.v. Samtidig vil den foreslåede ordning kunne give styrelsen et bredere og bedre grundlag for tilsynet med den konkrete skole.

Det foreslås endvidere i § 26 a, stk. 2, at myndigheder og personer, der modtager oplysninger efter den foreslåede § 26 a, stk. 1, samt enhver der i øvrigt yder bistand hertil, er under ansvar efter straffelovens §§ 152-152 e og har tavshedspligt med hensyn til enhver oplysning omfattet af

§ 26 a, stk. 1, som de under deres virksomhed får kendskab til. Straffelovens § 152 f finder ligeledes anvendelse. Bestemmelsen skal sikre, at tavshedspligt efter straffeloven gælder for tilsynsmedarbejderne i Styrelsen for Undervisning og Kvalitet og andre i Undervisningsministeriet, der som led i sagsbehandling får kendskab til oplysningerne. Som for øvrige offentligt ansatte, må de nævnte personer ikke videregive eller udnytte fortrolige oplysninger, som de bliver bekendt med som led i deres arbejde. Der er ved overtrædelse af straffelovens §§ 152-152 f fastsat straf for overtrædelse af bestemmelserne.

Det bemærkes, at hvis Undervisningsministeriet modtager en henvendelse om et bekymrende forhold på en privat institution for gymnasiale uddannelser, der indeholder oplysninger, som ministeriet efter anden lovgivning er forpligtet til at videregive til anden myndighed, viger tavshedspligten og dermed anonymitetskravet efter § 26 a i lov om private institutioner for gymnasiale uddannelser for den videregivelsespligt, Undervisningsministeriet er pålagt efter anden lovgivning. Enhver, der udøver offentlig tjeneste eller hverv, herunder tilsynsmedarbejderne i Styrelsen for Undervisning og Kvalitet og øvrige medarbejdere i Undervisningsministeriet, er eksempelvis efter servicelovens § 153 forpligtet til at underrette vedkommende kommunalbestyrelse, hvis de under udøvelsen af tjenesten eller hvervet får kendskab til eller grund til at antage, at et barn eller en ung under 18 år har været udsat for overgreb eller kan have behov for særlig støtte af de i bestemmelsen omhandlede grunde. Hvis Undervisningsministeriet derimod modtager oplysninger, som ministeriet har adgang til, men ikke pligt til at videregive, er oplysningerne stadig omfattet af anonymitetskravet i § 26 a i lov om private institutioner for gymnasiale uddannelser. Det bemærkes videre, at den foreslåede § 26 a, stk. 2, ikke er til hinder for, at Styrelsen for Undervisning og Kvalitet videregiver oplysninger modtaget som led i whistleblower-ordningen til Undervisningsministeriet eller undervisningsministeren på hvis vegne styrelsen varetager tilsynet med de private institutioner for gymnasiale uddannelser.

Den foreslåede § 26 a, stk. 3, indebærer, at Undervisningsministeriet ikke over for skolen, kurset eller andre må oplyse, at der er modtaget en henvendelse i henhold til whistleblower-ordningen.

Bestemmelsen skal sikre den, som henvender sig til Undervisningsministeriet om forhold på en privat institution for gymnasiale uddannelser mod, at ministeriet, herunder Styrelsen for Undervisning og Kvalitet, videregiver oplysninger om henvendelsen til skolen eller kurset, herunder til bestyrelse og rektor. Bestemmelsen giver således henvenderen anonymitet. Undervisningsministeriet må således som følge af den særlige tavshedspligtsregel ikke over for skolen eller kurset oplyse, at der er modtaget en henvendelse, jf. den foreslåede § 26 a, stk. 3.

Beskyttelsen mod videregivelse af oplysninger omfatter henvendelser, som kommer via det i den foreslåede § 26 a, stk. 1, nævnte telefonnummer eller e-postadresse. Bestemmelsen omfatter oplysninger om henvendelsens indhold, oplysninger som identificerer pågældende, oplysninger om, at der er modtaget en henvendelse, og oplysninger om, at et tilsynsbesøg foretages som følge af henvendelsen.

I relation til almindelige tilsynsopgaver betyder bestemmelsen, at Undervisningsministeriets medarbejdere ikke må oplyse, om et tilsynsbesøg foretages som følge af en henvendelse, eller at ministeriet har modtaget en henvendelse. En anmodning om sådanne oplysninger behandles i givet fald efter reglerne i forvaltningsloven, offentlighedsloven og databeskyttelsesforordningen.

Hvis en skole eller et kursus anmoder om aktindsigt i en sag, hvori indgår en whistleblower-henvendelse, afgøres skolens eller kursets aktindsigtsanmodning normalt efter forvaltningslovens § 9 og § 15 b, idet en skole eller et kursus i tilfælde, hvor der er klaget over forhold på skolen eller kurset, må være part i en evt. tilsynssag. Efter forvaltningslovens § 9, stk. 5, begrænser bestemmelser om tavshedspligt for personer, der virker i offentlig tjeneste eller hverv, ikke pligten til at

give aktindsigt efter forvaltningsloven. I lighed med arbejdsmiljølovens § 79, stk. 2, må den foreslåede bestemmelses betydning ved en parts ønske om aktindsigt imidlertid tillægges betydning ved afgørelsen efter forvaltningslovens § 15 b, således at skolen, kurset m.v. efter omstændighederne kan nægtes aktindsigt i den pågældende tilsynssag for så vidt oplysninger om en henvendelse. Det bemærkes, at den foreslåede whistleblower-ordning ikke i øvrigt ændrer ved, at de almindelige forvaltningsretlige krav om sagsoplysning, partshøring m.v. stadig finder anvendelse, forinden der træffes en afgørelse. Det betyder bl.a., at hvis den undersøgelse, som en henvendelse giver anledning til, ikke afdækker forhold, hvorover skolen eller kurset kan partshøres, kan der normalt ikke træffes afgørelse om brug af sanktionsbestemmelser i lov om private institutioner for gymnasiale uddannelser.

En anmodning om aktindsigt fra andre end parter kan med forslaget afvises umiddelbart på grundlag af offentlighedslovens § 35, med henvisning til § 26 a i lov om private institutioner for gymnasiale uddannelser.

I det omfang at der foretages behandling af personoplysninger i medfør af den foreslåede § 26 a, vil det være databeskyttelsesforordningen, som finder anvendelse. Området vil være reguleret af Europa-Parlamentets og Rådets forordning nr. 2016/679 af 27. april 2016 om beskyttelse af fysiske personer i forbindelse med behandling af personoplysninger og om fri udveksling af sådanne oplysninger (databeskyttelsesforordningen), der suppleres af lov nr. 502 af 23. maj 2018 om supplerende bestemmelser til forordning om beskyttelse af fysiske personer i forbindelse med behandling af personoplysninger og om fri udveksling af sådanne oplysninger (databeskyttelsesloven). Behandling af personoplysninger, som Undervisningsministeriet modtager under den foreslåede whistleblower-ordning, vil skulle ske inden for rammerne i databeskyttelsesforordningen, herunder med hensyn til principper for behandling af personoplysninger, jf. artikel 5, om forudsætninger for lovlig behandling, jf. artikel 6, om samtykke, jf. artikel 7 og nedenfor om § 41 b, stk. 4, og om oplysning og indsigt i personoplysninger, jf. artikler 13-15.

Yderligere foreslås det i § 26 a, stk. 4, at den, der har henvendt sig under den foreslående whistleblower-ordning til Undervisningsministeriet, over for ministeriet kan give samtykke til, at ministeriet over for skolen, kurset eller andre oplyser, at ministeriet har modtaget henvendelsen. Vedkommende kan samtykke i, at ministeriet over for skolen, kurset eller andre oplyser navnet på den, der har rettet henvendelse. Vedkommende kan helt eller delvis samtykke i, at ministeriet over for skolen, kurset eller andre videregiver henvendelsens indhold.

Den person, som har henvendt sig under den foreslående whistleblower-ordning til Undervisningsministeriet om et bekymrende forhold på en skole eller et kursus, kan således give samtykke til, at ministeriet kan oplyse vedkommendes navn og/eller indholdet af henvendelsen over for skolen, kurset eller andre i den udstrækning, vedkommende finder passende. Samtykket til videregivelse af henvendelsens indhold kan således begrænses til bestemte oplysninger eller til videregivelse til bestemte adressater.

Ved den foreslåede bestemmelse får den, der har henvendt sig under den foreslående whistleblower-ordning til Undervisningsministeriet om et bekymrende forhold på en skole eller et kursus, således mulighed for efter eget ønske helt eller delvis at fravige anonymiteten. Der findes ikke specifikke krav til formen for den vejledning, Undervisningsministeriet kan give borgeren, og vejledningen kan således både være mundtlig og skriftlig. Undervisningsministeriet kan, hvis det findes formålstjenligt, udarbejde en blanket, hvor konsekvenserne af samtykket fremgår. Undervisningsministeriet må ikke opfordre personen til at give samtykke til at fravige anonymiteten, men alene vejlede neutralt om muligheden.

Vedrører samtykket personoplysninger om den person, der har henvendt sig under den foreslåede whistleblower-ordning, skal betingelserne for samtykke i artikel 7 i databeskyttelsesforordningen være opfyldt.

Det følger endvidere af almindelige forvaltningsretlige principper, at Undervisningsministeriet, hvis en person henvender sig om et bekymrende forhold på en skole eller kursus, på given foranledning skal vejlede neutralt og uden opfordring om muligheden for at fravige anonymiteten.

Når Undervisningsministeriet modtager en henvendelse om mulige lovovertrædelser eller bekymrende forhold på en privat institution for gymnasiale uddannelser, skal Styrelsen for Undervisning og Kvalitet, der fører tilsynet på ministeriets vegne, tage stilling til, hvilken reaktion henvendelsen giver anledning til. Åbenlyst grundløse henvendelser vil skulle henlægges, mens styrelsen i forbindelse med andre henvendelser igangsætter de tilsynsmæssige undersøgelser, som sådanne henvendelser giver anledning til. Styrelsen skal tilrettelægge den nærmere undersøgelse af en henvendelse på en måde, der sikrer anonymiteten for den person, som har henvendt sig.

Den foreslåede bestemmelse svarer i sit indhold til § 41 b i lov om friskoler og private grundskoler m.v., hvorom der henvises til bemærkninger til § 1, nr. 15, i lovforslag nr. L 178 af 1. marts 2018, jf. Folketingstidende 2017-18, tillæg A, L 178 som fremsat, side 34-37, som vedtaget som lov nr. 397 af 2. maj 2018.

Der henvises i øvrigt til afsnit 2.9. i lovforslagets almindelige bemærkninger.

Til § 4

Det foreslås i *stk. 1*, at loven træder i kraft den 1. august 2019.

Med den foreslåede *stk. 2* foreslås, at de foreslåede bestemmelser i lov om private institutioner for gymnasiale uddannelser og lov om efterskoler og frie fagskoler til gennemførelse af initiativerne i aftalen af 25. januar 2019 med henblik på styrkelse af rammerne for tilsyn med private institutioner for gymnasiale uddannelser, efterskoler og frie fagskoler m.v. automatisk ophæves den 31. juli 2029, medmindre Folketinget ved lov vedtager andet. Herved understreges initiativernes særlige og midlertidig karakter som følge deres indgribende virkning overfor de private institutioner for gymnasiale uddannelser, efterskoler og frie fagskoler. Det omfatter forslagene om suppleringsprocedure, jf. forslagens § 2, nr. 2, og § 3, nr. 2, brug af observatører i tilsynet, jf. forslagens § 2, nr. 9, og § 3, nr. 14, styrkelse af tilsyn med leje af bygninger, jf. forslagens § 2, nr. 4, og § 3, nr. 9, og om whistleblower-ordning, jf. forslagens § 2, nr. 10, og § 3, nr. 15.

De øvrige forslag frihed og folkestyre-krav, jf. forslagens § 2, nr. 1, og § 3, nr. 2, om præcisering af sanktionshjemmel, jf. forslagens § 3, nr. 1 og 13, om præcisering af krav til rektors undervisningskompetence, jf. forslagens § 3, nr. 8, om præcisering af oplysningsbestemmelser, jf. forslagens § 1, nr. 8, og § 2, nr. 7, om lovfæstelse af tilsyn med private institutioner for gymnasiale uddannelser, jf. § 3, nr. 11, og om konsekvensændring, jf. forslagens § 2, nr. 7, er ikke af midlertidig karakter.

Med *stk. 3* foreslås det, at private institutioner for gymnasiale uddannelser, der har indgivet ansøgning om godkendelse anmeldelse, og efterskoler og frie fagskoler, der har indgivet ansøgning om godkendelse til tilskud, med henblik på at starte skolevirksomhed senest fra starten af skoleåret 2019/20 inden den 1. august 2019 ikke omfattes af de foreslåede supplerings af godkendelsesordninger med forslagens § 2, nr. 2, og § 3, nr. 2. Private institutioner for gymnasiale uddannel-

ser, efterskoler eller frie fagskoler, der har indgivet ansøgning om godkendelse med henblik på senere start af skolevirksomheden eller indgiver anmeldelse den 1. august 2019 eller senere omfattes af godkendelsesordningen. For private institutioner for gymnasiale uddannelser, der ønsker statstilskud og vil starte i skoleåret 2029/30 vil der skulle indgives anmeldelse senest den 15. august 2028, jf. de gældende regler herom, og for efterskoler og frie fagskoler, der ønsker statstilskud og vil starte i skoleåret 2029/30 vil der skulle indgives anmeldelse senest den 1. oktober 2028, jf. de gældende regler, og disse skoler vil derfor være omfattet af godkendelsesordningen, idet den først ophæves den 31. juli 2029.

Det foreslås i *stk. 4*, at § 1, nr. 7-11 (§ 22 i lov om friskoler og private grundskoler m.v.), § 2, nr. 5 (§11 a i lov om efterskoler og frie fagskoler) og § 3, nr. 10 (§ 19 i lov om private institutioner for gymnasiale uddannelser) ophæves den 31. juli 2029.

Med det foreslåede stk. 4 foreslås det, at de i § 1, nr. 7-11 (§ 22 i lov om friskoler og private grundskoler m.v.), § 2, nr. 5 (§11 a i lov om efterskoler og frie fagskoler) og § 3, nr. 10 (§ 19 i lov om private institutioner for gymnasiale uddannelser) foreslåede ændringer af og nye bestemmelser i lov om friskoler og private grundskoler m.v., lov om efterskoler og frie fagskoler og lov om private institutioner for gymnasiale uddannelser til gennemførelse af visse initiativer i aftalen af 25. januar 2019 med henblik på rammer for donationer ophæves den 31. juli 2029. Herved understreges initiativernes særlige og midlertidige karakter som følge deres indgribende virkning over for de frie skoler. Det omfatter forslaget om generelt forbud mod, at frie grundskoler, efterskoler, frie fagskoler og private institutioner for gymnasiale uddannelser modtager anonyme donationer, jf. lovforslagets § 1, nr. 7, § 2, nr. 5, (ny § 11 a, stk. 1, i lov om efterskoler og frie fagskoler) og § 3, nr. 10, (ny § 19, stk. 1, i lov om private institutioner for gymnasiale uddannelser), og forslaget om, at en skole inden 30 dage efter modtagelse af en donation på over 20.000 kr. eksklusiv moms skriftligt skal redegøre for, om der er tilstrækkelig sikkerhed for, at skolen ved modtagelse af donationen opfylder frihed og folkestyre-kravet og uafhængighedskravet, jf. lovforslagets § 1, nr. 89, § 2, nr. 5 (ny § 11 a, stk. 2, i lov om efterskoler og frie fagskoler) og § 3, nr. 10 (ny § 19, stk. 2, i lov om private institutioner for gymnasiale uddannelser). Endvidere omfatter det også forslagene om skolernes returnering af donationer, om en donators krav om tilbagebetaling, og om donationer, der tilfalder statskassen, jf. lovforslagets § 1, nr. 9-113, § 2, nr. 5 (ny § 11 a, stk. 3-5 i lov om efterskoler og frie fagskoler) og § 3, nr. 10 (ny § 19, stk. 3-5 i lov om private institutioner for gymnasiale uddannelser).

Forslaget indebærer, at de i § 1, nr. 7-11 foreslåede ændringer af bestemmelsen i § 22 i lov om friskoler og private grundskoler m.v., den i § 2, nr. 5 foreslåede nye bestemmelse i § 11 a i lov om efterskoler og frie fagskoler og den i § 3, nr. 10 foreslåede nye bestemmelse i § 19 i lov om private institutioner for gymnasiale uddannelser vil blive ophævet den 31. juli 2029, med mindre Folketinget vurderer, at disse ændringer og nye bestemmelser skal opretholdes, og inden da vedtager dette ved lov.

Baggrunden for forslaget om ophævelse den 31. juli 2029 er initiativernes særlige karakter som følge af deres indgribende virkning over for skolerne og kurserne.

§ 22 i lov om friskoler og private grundskoler m.v. er allerede omfattet af bestemmelsen i § 3, stk. 4, i lov nr. 397 af 2. maj 2018, hvorefter § 22 ophæves den 31. juli 2029.

Det foreslås i *stk. 5*, at § 22, stk. 2, i lov om friskoler og private grundskoler, m.v., § 11 b, stk. 2, i lov om efterskoler og frie fagskoler og § 20, stk. 2, i lov om private institutioner for gymnasiale uddannelser, som affattet ved denne lovs § 1, nr. 12, § 2, nr. 5, og § 3, nr. 10, ikke finder anvendelse for aftaler om leje af lokaler, bygninger og arealer indgået før den 1. august 2019.

Forslaget indebærer, at det foreslåede forbud i *stk. 5*, at § 22, stk. 2, i lov om friskoler og private grundskoler, m.v., § 11 b, stk. 2, i lov om efterskoler og frie fagskoler og § 20, stk. 2, i lov om private institutioner for gymnasiale uddannelser, som affattet ved denne lovs § 1, nr. 12, § 2, nr. 5, og § 3, nr. 10, alene finder anvendelse på aftaler om leje af lokaler, bygninger og arealer indgået efter den 31. juli 2019.

Det foreslås i *stk. 6*, at det med lovforslagets § 1, nr. 13, indføjede § 22 i § 33, stk. 1, i lov om friskoler og private grundskoler m.v. udgår af loven den 31. juli 2029.

Forslaget indebærer, at det med lovforslagets § 1, nr. 13, indføjede § 22 i § 33, stk. 1, i lov om friskoler og private grundskoler m.v. udgår af loven, med mindre Folketinget vurderer, at denne ændring skal opretholdes, og inden da vedtager dette ved lov.

Lov om friskoler og private grundskoler m.v., lov om efterskoler og frie fagskoler og lov om private institutioner for gymnasiale uddannelser gælder ikke for Færøerne og Grønland, jf. § 45 i lov om friskoler og private grundskoler m. v, § 56 i lov om efterskoler og frie fagskoler og § 35 i lov om private institutioner for gymnasiale uddannelser. Disse love kan heller ikke sættes i kraft for Færøerne og Grønland ved kgl. anordning. De ændringer, som foreslås med dette lovforslag, vil derfor heller ikke skulle gælde for Færøerne og Grønland eller i øvrigt kunne sættes i kraft for disse landsdele ved kgl. anordning.